

לקראת שבחת מלכתא

פנינים ופנינים מרתקים מחייהם של רבותינו הקדושים לפי סדר פרשיות השבוע
עונג ורוחני מיוחד לנבות לאהבת השם והבדל ותודתנו הקדושה
למאת שבת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

סיפורים ופנינים מרתקים

גליון מס' 442

פנינים לפרשת מטות מסעי פ"ד

התארגן אבי מורי יחד עם חבר, הם הקצו לכך סכום כסף גדול, קנו את כל העיתונים מאותה חנות, והשמידו אותם, כך שוב ושוב, עד שאותו בעל מכולת הבין את חומרת מעשיו כשראה שיהודים שגם הם אינם עשירים גדולים מוכנים להשקיע את כל כספם כדי להציל אחרים מן החטא

שיחה מיוחדת מאת הגאון רבי בן ציון גוטפרב שליט"א, ראש ישיבת 'תורת ה' ומראשי קהילת המתמידים, על פרישותו המופלאה של אביו הגאון הצדיק רבי יצחק דוד גוטפרב זצ"ל

אליעזר (לייזר) רוט

בְּדִבְרֵי בַלְעָם לְמִסֹּר מַעַל בְּה' (לא טו)

"יש מדרש בפרשה שלנו שאומר דבר נורא, וכך אומר המדרש תנחומא: "אין הקדוש ברוך הוא מונע מן הצדיק מה שרוצה לראות בעינו. ללמדך, שמשה מתאוה לראות בנקמת המדינים קודם שימות, והיה מבקש מן הקדוש ברוך הוא על כך שיראם בעיניו. ועליו נאמר, (תהלים נח, יא): "יִשְׁמַח צְדִיק בִּי חָזָה נְקָם, פְּעָמָיו יִרְחֹץ בְּדָם הַרְשָׁע" - "יִשְׁמַח צְדִיק", זה משה. "בִּי חָזָה נְקָם", נקמת מדין. "פְּעָמָיו יִרְחֹץ בְּדָם הַרְשָׁע", זה בלעם."

דברים נוראים. משה רבינו התאוה לנקמה, לא פחות מכך, היתה לו תאוה עצומה לראות את נקמת מדין. לא ראינו ולא שמענו שלמשה רבינו היתה תאוה לראות נקמת ישראל בפרעה או בעמלק, לא שמענו שהוא ביקש לנקום בקרח או בדתן ואבירם, אבל את נקמת מדין משה רבינו התאוה לראות. לא פחות!

רק כדי לחדד את עוצמת המסר נציין שמשה רבינו התאוה לעוד משהו, למה הוא התאוה? להיכנס לארץ ישראל ולקיים את המצוות התלויות בה. כך גם נתאוה לראות נקמת מדין.

במה מיוחדת נקמן מדין יותר מכל הנקמות האחרות? חייבים לומר שזה מגיע מכך שהמדינים הלכו בעצת בלעם בן בעור, והחטיאו את ישראל בחטאים נוראים, על כך משה רבינו לא יכול

לעבור בשקט. מי שמחטיא את בני ישראל - משה רבינו בעצמו רוצה לראות בעיניו את הנקמה שהקב"ה נוקם בו! אם נרצה לקחת את זה לעניין של התחזקות בעבודת ה', אנחנו צריכים בעצם להסתכל ולהתבונן עד כמה החטא מתועב ומשוקץ בעיני משה רבינו, עד כדי כך שכשמישהו מחטיא את ישראל הוא רוצה לראות נקמה בעיניו. מזה נלמד כמה אנחנו צריכים להרחיק את עצמנו מן החטא, יותר ממה שאנחנו צריכים להרחיק את עצמנו מסכנה ממזונית או גופנית, כי גדול המחטיאו יותר מן ההורגו.

אספר פה כמה עובדות שזכיתי לראות אצל אדוני אבי מורי, הגאון הצדיק רבי יצחק דוד גוטפרב זצ"ל, שהיה ידוע בגודל מסירות נפשו על כל עניינים שבקדושה והרחקה מן החטא, וממנו ניקח קצת מוסר לחיים, ובכך אזכה גם לקיים 'בן יכבד אב' ומצוות עשה מדאורייתא של כיבוד אב.

"אבא זצ"ל היה נמנע בכל כוחו מלעלות על תחבורה ציבורית מסיבות של שמירת העניינים בקדושה ובטהרה. לא פעם אירע שהיה חייב לנסוע למקום כלשהו, הוא העדיף להוציא את הפרוטות האחרונות שנשארו לו על מונית או לשלם לנהג שייקח אותנו למחוז חפצו, ובלבד שלא יצטרך לעלות על אוטובוס.

הגאון רבי מאיר סולובייצ'יק זצ"ל, חידש הגדרה נפלאה על אבי מורי ואמר עליו שהוא היה "גאון ובקי בכל הדרכא אחרינא שבעיר". פעם היה צריך לבקר איזה חולה, אחד מקרובי משפחתינו, והיה זה במקום שאינו נמצא בטווח של מרחק הליכה. פשפש אבא זצ"ל בכיסו ולא מצא מעות די הצורך כדי לשלם למונית, ועל כן היתה לפניו התלבטות מה צריכים לעשות. מצד אחד הוא מחויב לבקר את החולה ואינו יכול להימנע מכך, ומצד שני אין לו כסף למונית. מה עושים? האם יעלה על אוטובוס וישבור חלילה את ההנהגה שסיגל לעצמו במשך שנים רבות??? לא ייתכן!

לאחר מחשבה האיר ה' את עיניו. הוא נזכר שיש לו ידיד, הרה"ח ר' בעריש בריזל, שבבעלותו מאפיית בריזל הידועה. ר' בעריש היה נוהג להפיץ עוגות ומיני מאפה לבתי עסק שמכרו אותם בכל רחבי ירושלים, ואת החלוקה הוא היה עושה באמצעות אופנוע 'ווספה' בעל שלושה גלגלים, היו מכנים את האופנוע הזה 'סירה', כי הוא היה בצורה של סירה והיה שם מקום לאחסן כמות גדולה של עוגות ומיני מאפה.

ניגש אבי מורי לר' בעריש בריזל ואמר לו, ידידי ר' בעריש, האם אתה מחלק עוגות גם בשכונה פלונית? ור' בעריש השיב בחיוב, כן הוא מחלק שם ולמעשה הוא יוצא לכיוון ממש עוד מעט. "התואיל בטובך לקחת אותי באופנוע שלך למקום פלוני כדי לבקר חולה???", שאל אבא את הרב בריזל שנחרד ואמר שאין זה לכבודו של בר אוריין כמו רבי יצחק דוד גוטפרב לנסוע באופנוע, ומה גם שבאופנוע הזה יש רק מקום אחד, והשאר זה תא אחסון... "אני אצליח לשכב שם בפנים", חקר אבא, "זה מספיק גדול שיהיה מקום גם לי וגם לעוגות שאתה צריך לקחת?".

"יש מקום בשפע", אמר לו הרב בריזל, "אבל אני אומר לך זה לא מקום שמתאים לנסיעה של אדם, בטח לא יהודי מכובד כמוכם???", אבא זצ"ל הניף ידו בביטול ואמר, "מה זה משנה אם זה מתאים או לא מתאים? לבקר חולים אני חייב, ולנסוע באוטובוס זה בוודאי לא מתאים, אז אני אשכב בתוך האופנוע שלך", וכך, למול עיניו הנדהמות של ר' בעריש הוא עלה על האופנוע, נשכב שם מקופל בתוך תא המטען שלו, ונשא בדומייה את טלטולי הדרך עד למחוז חפצו, כשהוא מסכם עם ר' בעריש שאחרי שיסיים את עיסוקיו בשכונה יבוא לכאן וייקח אותו בחזרה למאה שערים...

בלכתם לכותל המערבי הערבים היו

זורקים עליהם קצת אבנים

שמעתי מהרה"ח רבי יהושע לייב חשין, שהיה מזקני ירושלים, יהודי של צורה. הוא סיפר לי שבימי נעוריהם הם היו הולכים להתפלל בכותל המערבי, ועוברים דרך הבטראק והרחובות הערביים בעיר העתיקה. היה זה עוד לפני שנת תש"ח, בתקופת המנדט הבריטי כשהדרך לכותל עוד היתה פתוחה ליהודים, אבל השנאה כבר היתה בשיאה והערבים הרבו להתנכל ליהודים שחלפו באזורי המגורים שלהם.

באותה תקופה הם שמו לב לדבר פלאי. בלכתם לכותל המערבי הערבים היו זורקים עליהם קצת אבנים, קצת חפצים אחרים, מגדפים ומקללים, ולפעמים אפילו מכים קצת, אבל הם לא נכנעו והמשיכו לצעוד לכותל בתדירות גבוהה למרות אי הנעימות, כשכמובן לא היה בדבר סכנת נפשות של ממש.

הם שמו לב לכך שמכל החבורה יש אחד שעליו הם אף פעם לא זורקים אבנים ולא מתנכלים לו, היה זה אבי מורי זצ"ל.

סיפר לי הרב חשין שהוא שאל פעם איזה ערבי אחד שהיה נראה לו שאפשר לדבר איתו... תגידי, למה אליו אתם אף פעם לא זורקים אבנים, רק על כל היתר.

השיב לו הערבי בשפה הערבית: "הדא מא בשוף עלא אל בנאת". כלומר, הוא שומר על העניינים שלו! יש לנו כבוד אליו!

המוכר לא התלהב מהרעיון, והתעלם

באזור בו התגוררנו, ברח' חיי אדם, היה בעל מכולת, יהודי שומר תורה ומצוות שפרנסתו היתה מצויה לו בדוחק רב, ובניסיון להרוויח עוד כמה גרושים, הוא התפתה למכור בחנות שלו עיתונים שאין רוח חכמים נוחה מהם, בלשון המעטה.

היו שם יהודים שהדבר מאוד חרה להם ואמרו לו הכיזד, יהודי שומר תורה ומצוות מכשיל יהודים אחרים בעברות חמורות של כפירה וליצנות ושמירת עניינים, אבל הוא אמר שמי שרוצה לקנות עיתון ממילא יקנה, והוא חייב להגדיל מעט את הכנסותיו כדי שיהיה לו מה לאכול, ולא קיבל מהם את דברי המוסר.

התארגן אבי מורי יחד עם חבר, הם הקצו לכך סכום כסף גדול, קנו את כל העיתונים מאותה חנות, והשמידו אותם, כך שוב ושוב, עד שאותו בעל מכולת הבין את חומרת מעשיו כשראה שיהודים שגם הם אינם עשירים גדולים מוכנים להשקיע את כל כספם כדי להציל אחרים מן החטא, על אחת כמה וכמה שהוא צריך להימנע מכך כדי שלא להיות בכלל מחטיא את הרבים רח"ל.

כעין זה אירע מעשה פעם באחד שקנה פיצוחים מאיזו חנות בסביבה, וכשבא לאכול אותם, גילה שהסחורה מתולעת. הוא בא לשאול את אבי מורי שהשיב לו שאסור באיסור גמור לאכול את הפיצוחים האלו, וצריך להחזיר אותם למוכר שיחזיר לו את הכסף. אבא התלווה אליו לחנות, והראה למוכר שהסחורה שמכר מליאה תולעים ולכן הוא צריך לקחת את השקית בחזרה, להשיב את כספו

הרב אלישיב הפנה את מבטו לאבי שהוסיף עוד פרט קטן לטענתו של התובע: "נכון, אבל היה זה עיתון שאינו כשר...". נענה הרב אלישיב ואמר למנקה בחומרה רבה: "לא רק שהוא לא חייב לשלם לך, אלא שאתה חייב לשלם לרבי יצחק דוד! הוא עשה לך טובה גדולה, הציל אותך מן החטא, וראוי שתשלם לו על כך". הוסיף מרן הגרי"ש ונתן לו דוגמה לסבר את אוזנו: "תאר לך שאדם שהשתבשה דעתו מחזיק בידו סכין ומנסה לפגוע בעצמו, ובא פלוני ושובר לו את הסכין כדי שלא יוכל לפגוע בעצמו. מי צריך לשלם למי? בוודאי שבעל הסכין צריך לשלם לאיש שהציל אותו מעצמו!".

פתח את העיניים ולנגד עיניו היה שלט 'בית מרקחת'

אסיים במעשה שהייתי ממש חלק ממנו. אבא השתדל מאוד שלא תדרוך כף רגלו ברח' יפו, שכבר אז היה רחוב ששומר נפשו ירחק ממנו. אם נאלץ היה להגיע לרחוב זה, היה צועד שם בעצימת עיניים מוחלטת. אני הייתי ילד קטן, ואבא ביקש ממני שאתן לו יד ואקח אותו ברחוב יפו, בזמן שהוא עוצם את עיניו. הוא אמר לי מראש, שהוא מוכן לפקוח את העיניים רק פעם אחת. אם הוא פותח את עיניו ורואה שהגיע למחוז חפצו, הוא יקנה את מה שהוא רוצה לקנות, ואם לא, סימן הוא משמים שהוא לא צריך לקנות את זה, והגיע הזמן לחזור הביתה. כך צעדנו יחד, אני הובלתי אותו, ואחרי כמה דקות הוא עצר, פתח את העיניים ולנגד עיניו היה שלט 'בית מרקחת', "זה סימן שאני כן צריך לקנות את התרופה הזאת", אמר, הוא נכנס פנימה, קנה איזו תרופה לאמי ע"ה, ומיד יצא בעיניים עצומות, ושוב לקחתי אותו עד שיצאנו מהאזור. זה היה בשבילי שיעור חשוב מאוד לחיים. כשיהודי עושה את המוטל עליו במאת האחוזים, הקב"ה כבר מסייע לו ומסדר את מה שצריך כדי שהוא ישיג את מה שעליו להשיג. גם כשאדם זקוק לדבר מה בדחיפות גדולה, אם הוא שומר על העיניים שלו בכל עת, גם הפעם הוא ימצא את מבוקשו מבלי שיידרש לוותר על שמירת העיניים שלו.

לתגובות, הארות, והצעות
כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

של הקונה ולא זו בלבד, אלא שהוא צריך לקחת את כל אותו שק שממנו באו הפיצוחים האלו ולבדוק אותו היטב לראות אם הוא לא מתולע...

המוכר לא התלהב מהרעיון, והתעלם. אולי הוא הסכים להחזיר את הכסף לקונה המאוכזב, אבל לא הראה נכונות לבדוק את השק כולו. ניגש אבא לשק, החל להוציא פיצוחים ולבדוק, וגילה לחרדתו שאכן כל הפיצוחים כולם מתולעים.

הוא התריע בפני המוכר שחל איסור של ממש למכור את הפיצוחים הללו, זה ממש בכלל 'לפני עיוור לא תתן' מכשול, חובה להשליך אותם לפח בהקדם. אבל המוכר השיב ביבושת שזה עלה לו כסף רב, הוא לא זורק שום דבר, מי שלא רוצה שלא יקנה.

משראה שזה המצב, ניגש לחבר ירא שמים וביקש ממנו להשתתף עמו בהוצאות, וכך שניהם יחד שילמו עבור השק כולו, לקחו אותו מהחנות ושפכו את תכולתו הישר לפח האשפה הקרוב.

'גנב, גנב' תשלם על הגזילה שגזלת...

פעם הבחין אבי מורי שהמנקה בישיבה בה למד מסתובב עם עיתון שאינו כשר. העיר לו אבא בדרך של כבוד שאין זה ראוי ליהודי שומר תורה ומצוות להחזיק ביד כזה עיתון, אבל הוא לא קיבל ממנו את התוכחה והמשיך בשלו. משראה שכך הם פני הדברים, אבא דאג להעלים את העיתון וקרע אותו לגזרים!

כשהפועל הבין את מה שעשו לו, החל לצעוק על אבי מורי 'גנב, גנב' תשלם על הגזילה שגזלת...

אבא השיב לעומתו בתקיפות לא פחות גדולה: "אני גנב? אני עשיתי לך טובה גדולה, הצלתי אותך מן החטא. לא אשלם לך עבור העיתון שקרעתי, ואם תביא עוד עיתון אני אקרא גם אותו.

ההוא לא ויתר ועמד על שלו שאבא חייב לשלם, עד שלבסוף הם הסכימו שצריכים ללכת לשאול את הרב. המנקה אף בחר רב שבפניו הוא רוצה לתבוע את כספו - מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל.

אבא הסכים בשמחה, "אתה רוצה ללכת לרב אלישיב? בבקשה, בוא נלך, ואם הוא יגיד שאני צריך לשלם לך אשלם ככל אשר ישית עלי!".

באו לפני מרן הגרי"ש אלישיב והתובע הציג את תביעתו: "רבי יצחק דוד גוטפרב לקח את העיתון שלי וקרע אותו לגזרים, כמובן שהעיתון עלה לי כסף וכעת אני תובע את רבי יצחק דוד שישלם לי את כספי בחזרה!".

שמענו ותחי נפשכם

הצטרפו אלינו לשיעורים מרתקים של מגידי השיעורים שבחרנו עבורכם, ב'דף היומי בבלי',
ה'עמוד היומי' ו'בדף היומי בהלכה'. כנסו לקו השיעורים של 'דרשו' 077-2222-666

"יתירה מזאת, נניח שהם יצליחו לאתר את מקום הימצאם של שלושת היהודים האומללים. איך הם יכולים לעזור להם? שווייץ היא מדינה מסודרת, 'יקית', הם לא יודעים 'חכמות', אנשים פה שומרים חוק ואם החוק קובע שצריכים לגרש 'מסתננים' מה אפשר לעשות כדי להציל אותם?"

הגאון רבי ישראל ברזובסקי שליט"א, על דמותה של הרבנית רעכא שטרנבוך ובעלה הג"ר יצחק, שהצילו רבבות יהודים מציפורני הנאצים

יעקב א. לוסטיגמן

אחת הדמויות אפופות המסתורין בהיסטוריה הקרובה של העם היהודי, זו דמותה של האשה הצדקנית הרבנית רעכא שטרנבוך ע"ה, אשת חבר להג"ר יצחק שטרנבוך זצ"ל, ואמו של ראש ישיבת באבוב בלונדון, הגאון הנודע רבי אברהם שטרנבוך זצ"ל. בשיחה שקיימנו באחרונה עם נכדה, הגאון רבי ישראל ברזובסקי שליט"א, רבם של חסידי סלונים בביתר ובנו בכורו של כ"ק מרן אדמו"ר מסלונים שליט"א, זכינו לשמוע מפיו בעיקר על דמותו של סבו הגדול כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'נתיבות שלום' מסלונים זצ"ל, ולצד זאת שמענו מפיו גם כמה וכמה סיפורי מופת על הסבא והסבתא, שזכו בפעילות להציל רבבות יהודים מגיא ההריגה בשנות הזעם באירופה. את הסיפור פותח הרב שליט"א באנקדוטה משעשעת שיש בה כדי לשפוך אור על היחס של גדולי הדור ההוא לדמותה המופלאה של הרבנית שטרנבוך זצ"ל:

סיפר דודי כ"ק מרן אדמו"ר מויזשניץ מונסי זצ"ל, שכשהוא התחתן, היה זה לאחר השואה, והחתונה התקיימה בבוקרשט שברומניה. הכלה היתה בתו של הרה"ק רבי יעקב יוסף מסקווירא והוא עצמו היה בנו של הרבי בעל ה'אמרי חיים' מוויז'ניץ זצ"ל, ומטבע הדברים כל הרבנים והאדמו"רים שהתגוררו בכל האזור הגיעו להשתתף בחתונה הגדולה.

"באמצע החתונה שמתי לב שכל שולחן הכבוד התרוקן מיושביו", סיפר הרבי זצ"ל. שאלתי מה אירע? להיכן נעלמו כל הרבנים החשובים שכיבדו את החתונה בנוכחותם? השיבו לי שהרבנית רעכא שטרנבוך הגיעה לחתונה, אז כל הרבנים יצאו החוצה כדי לקבל את פניה..."

"הסיפור הזה ממחיש עד כמה היה לרבנית שטרנבוך מעמד של כבוד בקרב הרבנים ומנהיגי הקהילות באותה התקופה, ולא בכדי. מה בעצם עשתה הרבנית שטרנבוך? כיצד היא פעלה וכיצד הצליחה אשה אחת להציל את חייהם של אנשים רבים כל כך???"

"ובכן, אני אספר לכם סיפור אחד שארע בבר המצווה של מורי חמי הגאון רבי אברהם שטרנבוך זצ"ל, זה אחד הסיפורים שמהם אפשר להבין מה ייחד כל כך את הפעילות של הוריו.

"שמחת בר המצווה התקיימה בשבת קודש, ובבוקרו של יום השבת הגיע מישהו ובפיו הודעה בהולה ומקוטעת. שלושה יהודים שנמלטו מהנאצים הארורים ימ"ש, נכנסו לגבולות שווייץ ונתפסו על ידי משמר הגבול.

"המשמעות היתה ברורה. אם משמר הגבול תופסים פליטים שעוברים את הגבול, ההוראה היא חד משמעית. במידה ומדובר באדם שהוא בן 16 ומעלה ועדיין לא מלאו לו 60 שנה, אחת דתו להישלח בחזרה אל מעבר לגבול, ולהימסר לידי אנשי הגסטאפו ימ"ש. משם הוא כמובן נשלח הישר למחנות, ואין צורך להסביר את חומרת העניין.

שני ההורים של חתן בר המצווה עזבו את המקום

"שני ההורים של חתן בר המצווה עזבו את המקום עוד לפני שהחלה חגיגת בר המצווה של חמי, ולא השתתפו בה בכלל! במקום זאת הם החלו בהתייעצות קדחתנית, מה עושים כדי להציל את שלושת היהודים שגורל נורא מרחף מעל ראשם?"

"למעשה לא היה להם שום קצה חוט שיכול להוביל אותם בכלל לסייע פה למישהו. הם לא ידעו היכן הסתננו אותם שלושה יהודים,

הם לא ידעו איזו יחידה של משמר הגבול עצרה אותם, ובאיזו תחנה הם עצורים. לא היה להם בכלל מושג אם מדובר בגבול עם גרמניה או בגבול עם צרפת? אולי זה בכלל בגבול עם אוסטריה? חסרים מעברי גבול בשווייץ?

"יתירה מזאת, נניח שהם יצליחו לאתר את מקום הימצאם של שלושת היהודים האומללים. איך הם יכולים לעזור להם? הרי מדובר בתקנות ברורות שכתובות שחור על גבי לבן, שווייץ היא מדינה מסודרת, 'יקית', הם לא יודעים 'חכמות', אנשים פה שומרים חוק ואם החוק קובע צריכים לגרש 'מסתננים' מה אפשר לעשות כדי להציל אותם?

"אבל זה בדיוק הסיפור של משפחת שטרנבון. העובדה שאין שום סיכוי להצליח, לא אומרת שלא צריכים לנסות!

"הם התחילו לחשוב איך מצליחים להשיג מידע קודם כל על מקום הימצאם של השלושה. הסבא ר' יצחק אמר שיש לו רעיון. היה לו את, רבי אליהו שהתגורר גם הוא בשווייץ והיה עוזר להם רבות בפעולות ההצלה.

רבי אליהו היה אדם מאוד טוב בטבעו, הוא ממש היטיב עם כל אדם, ובחנות שלו היתה מועסקת גויה שווייצרית שגם היא זכתה פעמים לרבות ליהנות מחסדיהם של המעסיקים רבי אליהו ורעייתו שהתנהגו אליה בצורה מאוד טובה ומכבדת. באחרונה התחתנה אותה עוזרת עם שוטר, והם חשבו לנסות לבקש ממנה עזרה שתשיג דרכו מידע על מקום הימצאם של היהודים המועמדים לגירוש.

"היה זה בשבת, אחיו של ר' יצחק לא אמור בכלל לענות לטלפון בשבת, אבל מה זה משנה? הסיכויים לא משנים! הם התקשרו שוב ושוב עשרות פעמים, עד שהוא כבר עשה לבד את החשבון והבין שאם מישהו מתקשר כל כך הרבה פעמים, כנראה מדובר בפיקוח נפש. רבי אליהו הרים את השפופרת ואכן על הקו היה אחיו ר' יצחק שביקש טובה. הוא כמובן פנה לעוזרת שנדהמה לגלות שהמעסיק היהודי שלה פתאום מחלל שבת... הסבירו לה את הדחיפות והיא אכן הסכימה לקשר את רבי יצחק שטרנבון ורעייתו רעכא, עם בעלה השוטר.

"הם התקשרו לתחנת המשטרה בה שירת אותו שוטר שהיה אז בתפקיד, ולשמחתם הגדולה הוא ענה להם: "כן, אני נמצא עכשיו בתחנת המשטרה, ושלושת המסתננים היהודים יושבים כרגע ממש מולי, בחקירה!".

"השלב הבא היה הפעלת לחץ ותחנונים וגייסו גם את אשתו של השוטר שתתחנן אליו שיחוס על השלושה, ובסופו של דבר השלושה שוחררו וקיבלו אשרה להישאר בשווייץ. חייהם ניצלו ממוות בטוח, וזאת הודות לבני הזוג שטרנבון שלא הסתכלו בכלל על הסיכויים! הם פשוט עשו השתדלות, עד כמה שידם מגעת, והתברר להם שבסייעתא דשמיא ידם הגיעה רחוק מאוד, שלושה יהודים ניצלו ממוות לחיים".

לנשיא מוזי היה ידיד משכבר הימים

עיון בהיסטוריה הכתובה של הגב' שטרנבון, מגלה שהיא עשתה גם פעולות הרבה יותר הזויות והרבה יותר נועזות מלנסות להציל

שלושה יהודים.

מסתבר שהרבנית שטרנבון לא הסתפקה בהצלה של יהודים שהגיעו לשווייץ, היא גם יזמה מו"מ עם הצורך הנאצי, לא פחות! את ילדותה עשתה רעכא שטרנבון בקרקוב שבפולין ובהמשך היגרה המשפחה לאנטוורפן שבבלגיה שם כיהן אביה הגאון רבי מרדכי רוטנברג כרב קהילת 'מחזיקי הדת'.

באותן שנים לא היה באנטוורפן בית ספר יהודי לבנות, ולכן היא למדה בבית הספר הכללי, כשאביה ואמה לימדו אותה בבית את לימודי היהדות, ונתנו לה עוז ותעצומות שסייעו לה להינצל מההשפעה של החברה בבית הספר. בבית הספר עצמו היא למדה צרפתית, בבית הם דיברו גרמנית והיתה לה שליטה כמובן באידיש ובשפות נוספות. הכישורים האלו של העמידה ללא חת ואמונה בצדקת הדרך, יחד עם ידיעת שפות, סייעו לה לפתוח דלתות בכל מקום אליו הגיעה.

מתברר שבין היתר הצליחה הגב' שטרנבון להשיג פגישה עם נשיא שווייץ באותם ימים ז'אן מרי מוזי, וכשנפגשה עמו היא הצליחה לרתום אותו למאמצים להצלת יהודים מציפורני הנאצים.

לנשיא מוזי היה ידיד משכבר הימים, שמו היה הינריך הימלר ימ"ש, שהיה מבכירי הנאצים וסגנו של הצורך הימלר ימ"ש. הגב' שטרנבון הצליחה לגרום למוזי שיפעיל את קשרי הידידות שלו עם הימלר, ויתווך בינה ובין הימלר ימ"ש לעסקת ענק לשחרור יהודים ממחנות ההשמדה. במקביל פעלה הגב' שטרנבון לגייס כספים בסכומי עתק כדי לשחד את הנאצי, ובאמצעות נשיא שווייץ העבירה תשלום של מיליון דולרים, כשתמורתם שחרר הימלר ממחנות ההשמדה 1,210 יהודים! התיווך של מוזי הוביל לכך שהימלר אפילו הבטיח לבצע עסקאות נוספות על אותו הבסיס, אחת לשבועיים, אבל למרבה הצער לא עמד בדיבורו ולא יצאו משלוחים נוספים של יהודים, למעט אותם 1,210 ששוחררו בפעימה הראשונה של העסקה.

הגר"י ברזובסקי מספר לנו עוד סיפור שממחיש את עוצמת מסירות הנפש של סבתו הצדקנית: "למעשה ידועים לנו סיפורים רבים אודות פועלה הברוך של הגב' שטרנבון, אבל כמעט כולם סופרו על ידי אנשים אחרים. היא עצמה לא שמרה שום תיעוד ולא סיפרה כמעט על פועלה באותם ימים. היא בכלל לא ראתה בעצמה גיבורה או אשה מיוחדת שעושה משהו שאחרים לא עושים. מבחינתה היא עשתה את המוטל עליה ולא מעבר לזה. אחרי השואה היא היתה אשה רגילה לכל דבר, לא ניהלה כלום ולא פתחה ארגון, לא כתבה ספר ולא שמרה תיעוד. כמעט כל הסיפורים הקיימים אודותיה ידועים בגלל שאנשים אחרים היו מעורבים וסיפרו את זה הלאה.

אבל פעם אחת בעת רצון מיוחדת, היא סיפרה לגיסתה

"אבל פעם אחת בעת רצון מיוחדת, היא סיפרה לגיסתה על אחת מפעולות ההצלה שלה, וכך היה המעשה. "ביום מן הימים נמסר לה על קבוצה של 12 יהודים שעברו את

שקל היהודי וחשב לעצמו: "אולי פשוט אחתוך את פיסת הדף, וחסל!" אולם לאחר רגע דחה את הרעיון: "ומה יועיל לי הדבר? הלא מה שמופיע אצלי בגמרא- עלול להופיע גם אצל אחרים, ואת הגמרות שלהם לא אוכל לתקן...". בסופו של דבר, החליט מיודענו לעשות מעשה..

הגה"צ רבי אריה שכטר זצוק"ל - על כיצד יכולים אנו לשנות את פני הדור?

אלה המצוות והמשפטים (לוי ג)

הבה נתבונן: לפני מאתיים ושמונים שנה, ביהדות אירופה, כל יהודי ידע שאמנם הוא צריך לעשות לפרנסתו, אולם יותר מכפי שהוא מחויב לעבודתו- הוא מחויב לעבודת קונו. בכל עיירה באירופה של פעם, היו רבנים שהדריכו את צאן מרעיתם בדרך הישר, היו 'קלויזים' בהם התכנסו יהודים פשוטים של 'עמך', מי לפני עבודתו ומי אחריה, לשיעור יומי בחברת ש"ס או חברת משניות, איש איש על פי מדרגתו. יהודים שעבדו מבוקר עד לילה בעבודת כפים מייגעת, לא היו פותחים את יומם לפני שיעור שהחל לעיתים עוד הרב לפני עלום השחר, בעוד אחרים ממהרים לבית כנסת לאחר תום עבודתם, ומזינים את נשמתם בשיעורים שלעיתים נמשכו עד השעות הקטנות של הלילה.

אולם, מה לנו כי נפליג שנים רבות כל כך לאחור? אפילו כאן בארץ, לפני עשרות שנים, אני זוכר בגבעת רוקח שטיבל של חסידי גור, בו התפללו אנשים שעבדו כפועלים פשוטים, פועלי בניין, טייחים, רצפים, בנאים וכן האלה. היהודים הללו היו עובדים מבוקר עד לילה בעבודה מפרכת, אולם השטיבל תמיד היה מלא... היו יהודים של עד שתיים בלילה, והיו יהודים של משתים בלילה, אבל לא היה יהודי שהעלה בדעתו להעביר יום מבלי שיעור קבוע!

באותם ימים, יהודי ידע שאין לו מה לחפש בבית... או שהוא עובד או שהוא לומד! הוא הבין שהחיים אינם עוברים סתם כך. צריך לנצל כל רגע מהם במידת היכולת!

אכן, עד היום ניתן עוד למצוא יהודים שכאלו, זעיר פה וזעיר שם. יהודים שעמלים לפרנסתם, אבל נותרו יהודים של "והבדילנו" ברמ"ח איבריהם ושס"ה גידיהם. יהודים שיקומו לפני עלות השחר וימהרו לשיעור, ואף יחזרו אל בית הכנסת מיד עם תום עמל יומם! אולם באופן כללי, למרבה הצער, מצבו של הדור השתנה. בחורים הולכים ללמוד ביישובות, שוקדים על תלמודם במשך אי אלו שנים. לאחר מכן, אותם שאינם יכולים להישאר במסגרות לימוד של 'כוללים' למשך כל חייהם- יוצאים להביא טרף לביתם, עיניהם נשואות מבוקר עד לילה אל המחייה ואל הכלכלה, ואז, מה קורה?

קורה דבר עצוב ביותר: שיעור של דף היומי- אינו לפי כבודם... הם הלא 'למדנים', הם 'בני ישיבה'... הם לא יכלו סתם כך לשמוע שיעור משניות בבית הכנסת... הם יחפשו לעצמם חברותא. אבל למצוא

חברותא זה לא פשוט. לפעמים זה גם לוקח זמן, יום, יומיים, שבוע שבועיים, חודש חודשיים ואפילו יותר.. היצר הרע אינו ממהר לסייע ליהודי הרוצה ללמוד תורה!

ומה בינתיים? בינתיים לא פותחים ספר.. רק בינתיים, כמובן, עד שימצאו חברותא.. אלא שכידוע, הכלל הוא: אם תעזבני יום- יומיים אעזבך! הימים חולפים, והיהודי היקר שלנו כבר אינו כמו שהיה.. הוא כבר יצא מכלל "קבעת עיתים", הפסיק להיות יהודי של "והבדילנו", ואט אט הוא נהפך לאדם אחר, אדם של "כגויי הארצות"...

ההידרדרות ממשכה, מדחי אל דחי. מבלי להרגיש, השינוי בגישה מחלחל גם אל שאר בני הבית... ובינתיים, האישה, שמבחינה שבעלה 'מובטל'- כבר צריכה עזרה בבית, וכעת, היהודי שלנו כבר מרגיש שבאמת אין לו זמן ללמוד...

הראש היהודי המבריק שלו הגה רעיון גאוני

כך, מוצא את עצמו היהודי דנן כשהוא עטוף באיצטלא דרבנן, לובש חליפה קצרה או ארוכה וחובש מגבעת, המבורג או שטריימל, אבל מבפנים- הכל רקוב... מבפנים, הוא כבר לא מה שהיה. הוא כבר אינו יהודי של 'והבדילנו', הוא כבר אינו יהודי ששייך ל"קבעת עתים לתורה". אם כן מה יעשה? להחליף את הבגדים? חלילה.. הרי יאמרו שהתקלקל! לא להחליף? הוא מרגיש בכל רגע כיצד הוא עושה קשר בנפשו!

מה עושים? אכן בעיה! אולם בסופו של דבר, קורה מה שקרה לאותו שיכור מהעיררה...

מעשה ביהודי שתיין, שחבריו אשר מצאוהו מתפלש בביב של שופכין כשהוא שיכור כלוט, חמדו להתלוצץ על חשבוננו וללמדו לקח. הם גררו אותו אל בית הכמרים, הלבשוהו בגדי שינה והשכיבוהו על המיטה, כשלצידו מערכת בגדי כמורה. למחרת בבוקר, כשהתעורר אותו יהודי, עדיין הלום יין, הוא הביט בעצמו, בתן את הבגדים המונחים לצידו. והחל תוהה בינו לבין עצמו: "האם אני יהודי או כומר? מי אני באמת?"...

בסופו של דבר, החליט לערוך מבחן קצר: על השולחן, לא הרחק, היה מונח ספר של כמרים כתוב בלטינית... הראש היהודי המבריק שלו הגה רעיון גאוני: "אפתח את הספר" הוא אמר לעצמו, "ואבדוק: אם אדע לקרוא בו- כנראה שאני כומר, ואם לא כנראה שאני יהודי". ואכן, כך עשה. מיהר לפתוח את הספר, והתברר לו כי אינו יודע לקרוא אפילו מילה אחת... לכאורה, המסקנה ברורה, הוא יהודי ולא כומר! אולם רק לכאורה... אל דאגה.. הוא מצא עצה, ואמר לעצמו: באמת אני כומר ככל הכמרים, אני אינני מבין לטינית, מכאן נסיק כי כל הכמרים אינם מבינים לטינית!"...

ובכן, נחזור אל היהודי שלנו, העוטה על עצמו איצטלא דרבנן בעוד שבתוכי ליבו הוא כבר רחוק מרחק שנות או מצורת יהודי כפי שאמור היה להראות.

כשאותו יהודי נתקל במחלוקת בין שני גדולי ישראל, בין בני חוגים הנאמנים איש איש לרבנותיו- הרי זה מבחינתו כמים חיים על נפש עיפה... תענוג של ממש! הוא מלקק את האצבעות מרוב עונג, ואומר בליבו: זה מטיל דופי בזה, זה מטיח רפש בזה, כל אחד מונה את חסרונותיו של רעהו, ואני אומר ששניהם צודקים...

ומה האמת? האמת היא שאותו יהודי אינו מעיד אלא על עצמו מושחת הוא.. על אחרים- מוטב שלא ידבר, שכן הלוואי והלוואי והיה כמותם!

יהודי זה, מזכיר את הסיפור הידוע על אותו יהודי שמצא הערה בצידה של הגמרא שלו, ובה כתוב היה שחור על גבי לבן, כי מי שזקנו יורד על פי מידותיו- אות וסימן הוא שטיפש הינו.. הביט היהודי במראה, נתן דעתו לזקנו השופע שהגיע כמעט עד למותניו, ונחרד: "מילא אני", אמר לעצמו, "יודע שאין ממש בדברים, אבל מה יאמרו אחרים? הם הלוא יחשדו בי בטיפשות חלילה!".

שקל היהודי את צעדיו, וחשב לעצמו: "אולי פשוט אחתוך את פיסת הדף שעליה מופיעה ההערה, וחסל!" אולם לאחר רגע דחה את הרעיון והשיב: "ומה יועיל לי הדבר? הלא מה שמופיע אצלי בגמרא- עלול להופיע גם אצל אחרים, ואת הגמרות שלהם לא אוכל לתקן...". בסופו של דבר, לאחר שיקול דעת מעמיק, החליט מיודענו לעשות מעשה ולקצר את זקנו!

דא עקא שיהודי זה הקפיד מעודו שלא לגלח את זקנו, לא בתער ולא במספריים... ומה יעשה עכשיו? האם ישנה ממנהגו חלילה? מה פתאום! הוא מצא פתרון הרבה יותר מקורי:

הוא חפן את זקנו בידו כשיעור טפה, והצית את האש בקצות הזקן

מתוך מחשבה שתשרוף רק את השיער הבולט חוצה מפס ידו. לא הביא מיודענו בחשבון, כי האש העולה מעלה מעלה- תגיע עד לידו הקמוצה, וכשזה אכן קרה- הוא נבעת ונסוג מפני החום, עזב את זקנו שנשרף כליל, והשתמש בידו בכדי לכבות את האש ברגע האחרון לפני שפניו יהיו למאכולת אש... כעת, נותר הוא מבלי זקן לחלוטים, ובצידה של ההערה המקורית בשולי גמרתו, על פיה בעליו של זקן עבות וארוך מוכרח להיות כסיל מופלג- הוסיף בכתב ידו שתי מילים: "בדוק ומנוסה"...

הוא הדין במיודענו, זה המטיל דופי בתלמידי חכמים לובשי איצטלא דרבנן: הוא סבור כי בכך מצליח לטשטש את הפערים העמוקים הקיימים בין הדמות החיצונית שהוא מנסה לשדר כלפי חוץ ובין מהותו הרקובה. ואינו מבין, כי היחיד שעל מהותו הוא מעיד- הנו הוא בעצמו!

מוציאים מאנשים כספים במרמה, ובסוף פושטים את הרגל

לפני שנים הזדמן לי להצטרף ליהודי יקר, שיצא לאסוף כסף לטובת כולל מסויים, הגענו יחד אל בורסת היהלומים, שם ניגשנו אל משרדו של יהודי עשיר והצגנו בפניו את מטרת בואנו.

אולם הלה, שלבוש היה כיהודי חרדי לכל דבר, החל מטיח בנו דברים קשים: "לתמוך באברכים שאינם עושים מאומה? בשביל מה? .." הוא טען, בלהט של שנאה, ואני לא נשארתי חייב..

הסברתי לו את מהותם של לומדי התורה שמקיימים את העולם, הזכרתי לו שאין לעם ישראל כל סיכוי לעמוד ולהתקיים בדרך הטבע בין מאוד מיליוני ערבים המקיפים אותנו מבלי זכות התורה הקדושה. הוספתי כי אפילו הצבא החזק והמתקדם ביותר לא יוכל להציל אותנו אם לא תעמודנה לנו זכויות שמימיות.

הזכרתי לו, שהירא ורך הלבב, החושש מפני עברות שבידו- לא היה יוצא למלחמות ישראל, שכן ברור היה לכל בר דעת שהוא לא יביא תועלת, אלא ההפך הגמור... אף ציינתי, כי על פי חלק משיטות הראשונים, הסיבה לכך שבוני בית חדש, נושאי אשה חדשה או נוטעי כרם היו שבים מהמלחמה, היתה רק בכדי לאפשר לחוטאים לשוב אל ביתם בכבוד, שלא יזרעו הרס בקרב שורות הצבא ויחבלו בזכויות הנחוצות לשם השגת הניצחון בשדה הקרב...

"אתה מבין? עם ישראל מעולם לא נבחן בכשרו הצבאי, אלא בכשרו הרוחני! לא בכמות- אלא באיכות!" אמרתי לו, אבל הוא לא השתכנע. "אתה צודק, כבוד הרב!" הוא השיב, אך מיד הוסיף: "אילו כל אברכי הכולל היו לומדים בשקידה, ניחא, אבל הלא יסכים איתי כבוד הרב, שרבים מהם לובשים לבוש תורני- שמאחוריו אין מאומה!"

לנוכח הדברים, לא יכולתי להישאר שווה נפש. "ישנם הרבה יותר יהלומנים שלובשים בגדים מפוארים, מוציאים מאנשים כספים במרמה, ובסוף פושטים את הרגל- מאשר תלמידי חכמים שלובשים איצטלא דרבנן בלי כל תוכן פנימי מתחתיו!" הכרזתי, ועזבתי את משרדו.

נכנסו לתפילת שחרית בבית המדרש הגדול של כולל פלוני בבני ברק והיתה שם על הבימה חתולה, זה דבר משונה, האם צריך איזה תיקון לבהכ"נ? והשיב: 'זה כלום'

משיחותיו של הגאון רבי אליהו מן שליט"א עם מרן שר התורה הגאון רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל

פְּכַל הַיּוֹצֵא מִפִּי יַעֲשֶׂה (ג)

מי שהבטיח לחברו שיבוא לחתונתו האם זה בכלל נדר מצוה?
נדר איני יודע. אבל הבטחה צריך לקיים.

בעת שלמדתי בישיבה בלומזה, התקיימה חתונה של בחור, ולא הייתי הולך לחתונות. ושאלני בחור אחד מדוע לא הלכתי לחתונה עניתי לו שאינני הולך, אבל לחתונה שלך אלך, וכעבור 5 שנים שכבר למד בסלבודקא בא להזמיני לחתונה ולא יכולתי בשום אופן ללכת ובקשתיו היות שהבטחתי לו לבוא ואיני יכול לבוא שימחל לי, ומחל לי. אחרי 20 שנה בא להזמיני לחתונת בנו וזכרתי שלא יכולתי לקיים הבטחתי להשתתף בחתונתו אמרתי לו שלחתונת בנו אבוא והגעתי.

ש"ק בלק י"ב תמוז תשס"ב. רבינו סיפר בשמחה כי יצא לאור ספר חדש מתורתו של ר"א דושניצר. והחל לשוח אודות רבו: נסעתי עם החזו"א והוא אמר עליו שמעולם לא הוציא שקר מפיו ומסתמא היה מהל"ו צדיקים. ע"כ דברי החזון איש. החזו"א מאוד כיבדו והיה מלווהו עד השער ופעם אחת אמר לי ללוותו עד האוטובוס.

היתה תקופה שלא היה בישיבה משגיח והוא שימש בהשגחה, ובחורים שהיו מדברים באמצע הסדר היה מעיר להם, אבל אם מישהו קם לפניו כשדיבר עמו היה בורח, וכיון שכך כאשר רצו להמשיך לפטפט והוא בא להעיר היו קמים מפניו לשמוע מה בפיו (כדי שהוא ילך).

כל יום שישי הוא היה שולח שאלות לשאול את החזו"א וכבר היה זקן, והיה אומר לי: תשאל את החפץ חיים, כיון שהיה רגיל בצעירותו עם החפץ חיים. פעם אחת שלח איתי לשאול מה יהיה דינו אם אומר את דברי התורה שאחר ברכת התורה שלא בכוונה האם יצא ידי חובה, והחזו"א ענה שיצא והוא עצמו אמר כי לדעתו זו מחלוקת מג"א עם מס"י, את המג"א מצאתי והמס"י לא מצאתי.

הוי עובדא שלקחו בחור אחד למשטרה והוא לא חזר, ואביו שהיה מתפלל אתנו בישיבה ביקש ממנו שיברכהו שיבוא וישוב לביתו, ואמר שעד פורים יבוא. והגיע פורים והוא לא הגיע ואביו בא לשאול הרי לא בא, ענהו רבי אליהו אינני יודע למה באמת לא בא, אבל עד פסח ודאי יבוא, והנה ממש לפני החג הוא הופיע. והבחור סיפר

כי היה במעצר ופתאום בא אחד ואמר לו מה אתה עושה כאן תצא ותלך, ואמר לו שעכשיו ערב חג לאן ילך, וגירשו שילך בכל מחיר, ויצא, ופתאום הזדמן לו איזה רכב שהביאו ובא ממש לפני כניסת החג, כך סיפרו אז בישיבה.

שומר פיו. אמרתי לרבינו מנכד הרב מפוניביז' רבי אליעזר שליט"א כי בראש השנה או בסעודת ערב יוה"כ, הרב היה אוכל לבד את הסעודה בלא הרבנית, והטעם? כיון שבימים ההם כאשר היה עוד בעיירת פוניבוז' נסע לארה"ב ונאלץ להישאר שם בראש השנה ויוה"כ, והרב שם הזמינו וכיון שלא סמך על כשרותו, אמר לו כי נוהג לאכול לבד בראש השנה (או בערב יוה"כ), ומאז אכל לבד.

מספרים גם על הנודע ביהודה כי בצעירותו הגיע לרבנות חדשה, ובחננו אותו האם יודע הל' ברכות והניחו לפניו מיני דברי מאכל כדי לבחון כיצד יברך, והקדים דבר אחד. שאלוהו: הרי זה קודם, וענה שאת זה לא אוכל, ומאז לא אכל את זה לעולם.

סיפר רבינו, כי בספר מאיר עיני ישראל יש סיפור שסיפר רב פופקא כי היה אצל החפץ חיים, והח"ח עמד להתעטף בטליתו, ואמר לו בא וראה כיצד אני מתעטף, שאם פעם ישאלוך איך התעטפתי, תדע.

לאחר שנים רבות הוא הזדמן אצל החזו"א והחזו"א שאלו, הרי היית אצל החפץ חיים האם ראית פעם כיצד התעטף, וסיפר לו את הסיפור עם הח"ח הנ"ל, כי בחזו"א באמת דן בכוונת ה"ביאור הלכה" על צורת העיטוף.

אמרתי. שמעתי פעם מרבי הלל זאקס שהיה עם רבי אהרון קוטלר בבית הרב מבריסק זצ"ל ודיברו אודות התופעה שהיתה אצל החפץ חיים שהיה מדבר לפני אנשים ולפתע הפסיק מהעניין שדיבר ועבר לעניין אחר בלא שום קשר, כגון שדיבר על שבת ועבר לדבר על כשרות, ובאמת נכנס יהודי שצריך חיזוק בכשרות. אמר הרב מבריסק העולם חושב שזה רוח הקודש ואינו כן, אלא החפץ חיים היה כל כך מזכה את הרבנים ולכן משמים זיכוהו שכאשר נכנס יהודי שזקוק לחיזוק בכשרות הוא ידבר על כשרות, ואם כן לגבי העיטוף הנ"ל, מן השמים רצו לזכות את הח"ח שיידע בכלל ישראל את צורת העיטוף על ידו.

ליקוט שאלות של שואלים שונים.
ר"ח חשון תשס"ה. נכנסו לתפילת שחרית בבית המדרש הגדול של כולל פלוני בבני ברק (נקב בשם המקום) והיתה שם על הבימה חתולה, זה דבר משונה, האם צריך איזה תיקון לבהכ"נ?
זה כלום

זה בכל זאת משונה למה דווקא שם?
זי האט ניט גיקליבן אסאך. (היא עדיין לא בחרה מקום אחר).

ב' כסלו ע"א. פתאום נפלו מהארון ג' מדפים, אחד ולאחר כשעה עוד שתיים, האם צריך לחשוב על מה זה?
מסתמא המדפים או הארון לא היו מחוברים טוב
ד' וזאת הברכה י"ב תשרי תשס"ד. הרב... שואל לגינתו בארה"ב בליל ראש השנה נכבה אחד מנרות יו"ט וכן ביום כיפור נכבה אחד מנרות היום טוב?

מסתמא היה סדק בדלת ונשב אויר.
ואם יבררו שלא זו הסיבה?
אין בזה כלום.

א' האזינו תשרי תשס"ב. ציפור דרוור באה כל יום בעלות השחר ויושבת על אדן החלון עד שקה"ח ולא נכנסת לבית ומביאה לעצמה אוכל שם ודופקת עצמה בחלון ובעל הבית מדליק נר בשבילה.
זה לא מוכרח שזה משהו, מוצא חן בעיניה המקום הזה ובסוף תלך.
גם אצלנו היה כזה גם אצל החזו"א היה כמה שבועות כזה והחזו"א ציווה לא לגרשה.

ומדוע דופקת ראשה בחלון? היא תלך בסוף.

(מתוך הספר 'כל משאלותיך')

ו' עש"ק חיי שרה כ"א חשון תשס"ה, סיפרתי לרבנו: מרן ראי"ל ביקר בארה"ב שם בליקווד ואמר שיחה והיו אנשים רבים גם מחוץ למקום אמירת השיעור. ולפתע הסתובב שם 'צבי'. בין האנשים. וזה היה חידוש, כי בעל חיים זה מצוי שם באזור אבל לא בין בני אדם. ואחרי השיעור התפזרו והצבי הלך ונדרס למות על ידי מכונית.

האם בדורנו שייך רמזים או דברים מעין אלו?

היתה תקופה שכל ערב כאשר החזון איש היה הולך לטייל הלכה אחרי חתולה הלך וחזור מידי ערב כחודש, והחזון איש אמר לא לגרש אותה (עד שאמר לה מחול לך והפסיקה לבוא. זו היתה נשמה שפגעה באביו של החזו"א).

המשך מעמוד 7 | הגה"צ רבי אריה שכטר זצוק"ל

באותם רגעים, לא ידעתי עד כמה צדקתי.. שכן שבועיים מאוחר יותר אותו יהלומן פשט את הרגל, והותיר אחריו שובל של בעלי חובות ומשפחות הרוסות...

ועתה נשאל: האם יש מי שמטיל ספק בכך שישנם אנשים שמראם החיצוני מטעה ויוצר רושם שגוי ביחס לפנימיותם? ברור שלא. ובכל זאת, מי הם אלו שמטילים דופי בתלמידי חכמים? אלו שהם בעצמם רקובים מבפנים! אלו שעוטים על עצמם חזות צדקנית, ומתחתיה מעוללים את כל הפשעים שבעולם.

בימים עברו, היתה מחיצה ברורה בין עולם התורה ובין הרחוב. אולם בימינו המחיצה הזו נפרצה לחלוטין! כל מאורע שמתרחש בין כתלי עולם הישיבות- מיד מוצא את דרכו אל התקשורת והעיתונות. הכיצד? פשוט מאוד: אותם יהודים, שכבר נרקבו מבפנים ורק כלפי חוץ משמרים את חזותם- הם אלו שיעשו הכל בכדי להטיל דופי בציבור בני התורה, בכדי להשקיט את מצפונם שלהם הזועק מרה! אז מה ביכולתנו לעשות? כיצד יכולים אנו לשנות את פני הדור?

(מתוך הספר אריה שאג- בין המצרים)

שאל ראש הממשלה את מרן רבי יחזקאל אברמסקי: בממשלה ובכנסת אנחנו רוב, הצבא והמשטרה בשליטתנו, אם אני מביא חוק לגיוס בני ישיבות, מה תעשו?

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה' ומחבר ספרי 'להאיר', על הכח המיוחד של עם ישראל שבזכות נוצחים ישראל במלחמה

אַלְף לְמִטָּה אֶלְף לְמִטָּה (לא, ג)

בימים אלו ארץ ישראל סוערת, חסרי הבנה כאלו ואחרים קבעו כי המדינה זקוקה לגיוסם של בני הישיבות לצבא, לא להם אנו מדברים, אלינו פנימה, להבין את שורש הבעיה. הבעיה אינה בהחלטתם, היא נמצאת אצלנו פנימה.

אמרו חז"ל (אבות ג, ה): "כל המקבל עליו עול תורה-מעבירים ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ". אם היינו באמת מקבלים על עצמנו עול תורה, שונאי הדת לא היו יכולים להתנכל לנו באמצעות כל מיני חוקים וגזירות שהם מנסים להשית עלינו. אף אחד לא יוכל לנו! עצת ה' היא תקום ועצתם תופר!

בפרשת השבוע הקב"ה מצווה את משה לצאת למלחמה נגד המדינים. מלחמה זו היא מלחמת מצוה שמטרתה להכריח את כל אלו שחטאו והחטיאו אותנו. גם המלחמות שבני ישראל נלחמו בכניסתם לארץ הן מלחמות מצווה, לא משום שהן נועדו לכבוש את הארץ, כפי שרבים סבורים, אלא משום שמטרתן הייתה למגר את שבעת העמים, החוטאים והמחטיאים, שהיו בארץ.

משה רבינו מצווה את בני ישראל, שלמלחמה הזאת יצאו "אַלְף לְמִטָּה אֶלְף לְמִטָּה לְכָל מִטּוֹת יִשְׂרָאֵל". חז"ל הקדושים אומרים שכוונת הכתוב שמכל שבט היו יוצאים אלף להילחם בחזית וכנגדם

בספר ב'מחיצתם' מסופר: באחד הימים בשנת תשמ"ג שוחח מרן הגראמ"מ שך בלימוד עם תלמידים בהיכל הישיבה. בעיצומה של ה'ריתחא דאורייתא' נכנס לביהמ"ד הרב שלמה לורינץ וביקש לשוחח עם מרן. הימים היו ערב הבחירות לעיריית בני ברק ושאלות כבודות משקל ציפו להכרעתו של מרן.

כטבעם של צעירים, הביטו הבחורים ביראת כבוד לעברו של הרב לורינץ, הזוכה לשוחח ביחידות עם מרן על ענינים החובקים זרועות עולם.

משסיים מרן את השיחה הממושכת עמו ושב אל התלמידים, פתח ואמר: "כתוב במשנה באבות (ד י) 'ואם בטלת מן התורה יש לך בטלים הרבה כנגדך'. כנראה התבטלתי מן התורה, ועל כן נגררות אלי (שלעפן זאך צו מיר) כל הבטלות הללו.

המשיך הרב שך ואמר: "חז"ל אומרים: 'עד שלא ניתנה טלית על האדם, אומרים לו פרוש לך מצרכי ציבור, ומשניתנה טלית על האדם, אומרים לו כלך לך אצל צרכי ציבור'; אולם אני מוותר על הטלית... נכון, הדברים הללו אפשר לעשותם שלא לשם שמים ואפשר לעשותם לשם שמים, נכון גם שאם עושים אותם לשם שמים מקיימים מצוה ויש על זה שכר בגן עדן, אולם למרות הכל, לדרגת 'תורה' אין זה מגיע. 'צו תורה קומט דאס נישט'.

"לדעת ללמוד לא יודעים מזה. לעולם הבא צריכים להתכונן עם תורה. שם רק לומדים תורה. ומה לומדים שם? מה שלמדו בעולם הזה, ולזה העצה היא רק לימוד. שם אין בחירות..."

מרן ראש הישיבה, רבי גרשון אדלשטיין זצ"ל סיפר, שבשעתו היה נידון אם לעשות איזשהו מבצע מורכב, כמדומה שהיה זה הפצצת הכור בעירק, ראש הממשלה דאז, מ. בגין כידוע היה הולך לפני מבצעים לקבל את ברכתם של גדולי ישראל, וגם כאן ביקש לקבל את ברכתו של הצדיק מנתיבות, הבבא סאלי זצוק"ל. הבבא סאלי התעניין באיזו שעה אמור המבצע להיפתח? והשיבו לו: בשעה שתיים בצהריים.

אמר הבבא סאלי: "אם אפשר, עדיף לדחות את פתיחת המבצע בכמה שעות, לשאלתם מה העניין לשנות מצבע כה מורכב, ענה: בין שתיים לארבע בחורי הישיבות נחים, וחסרה תורה בעולם. וכשחסרה תורה - חסרה הגנה!

אלף שהיו מתפללים ולומדים תורה.

שואל המשגיח רבי יחזקאל לוונשטיין זצ"ל: הרי, כאמור, לא מדובר כאן במלחמת רשות שאנחנו בחרנו לצאת אליה כדי לכבוש עוד עיר או עוד מדינה, אלא במלחמת מצוה שבה מובטח לנו שננצח. למה צריך, אפוא, אלף מתפללים? גם בלעדיהם, מאחר ובורא עולם רוצה שננצח - ננצח!

בטרם ניגש לתשובתו, נקדים יסוד גדול שאומר רבי יוסף אלבו בספרו "ספר העקרים". הוא שואל שם שאלה יסודית אודות תפילה: מה מקום יש בכלל לתפילה? והרי ממה נפשך, אם עדיין לא נגזרה גזירה-אין צורך בתפילה, ואם כבר נגזרה גזירה-מה תועיל התפילה, הרי נאמר: "כִּי אֲנִי ה' לֹא שְׁנִיתִי" (מלאכי ג, ו), הקב"ה לא משנה את גזירותיו!

ומבאר: אדם, לפני התפילה, אינו אותו אדם כפי שהוא אחרי תפילה! ולכן, אף אם נגזרה הגזירה על האדם כפי שהוא היה לפני התפילה, היא לא נגזרה על האדם החדש שהתהווה לאחר התפילה!

לפני התפילה אדם מתהלך עם הרגשת "כוחי ועוצם ידי", אני יודע הכל, אני יכול הכל. בתפילה הוא משיל מעל עצמו את ההרגשות האלו, ואומר: 'ריבוננו של עולם! אני כלום. אפס מאופס. לא יכול לעשות שום דבר לבד. הכל מידך ורק אתה יכול'. כשאדם מסגל לעצמו את ההבנה הזאת, את הכניעה הזאת-הוא הופך להיות אדם אחר, שעליו לא נגזרה הגזירה. כביכול יש כאן "שינוי השם".

אומר המשגיח: נכון שבני ישראל יוצאים למלחמת מצוה בה מובטח להם שינצחו, אך הם עלולים, חלילה, לפגוע בניצחון, אם תיכנס בראשם מחשבת "כוחי ועוצם ידי". אם יחשבו: יש לנו צבא חזק, טנקים ונשק מתקדם, וכיוצא בזה-הם עלולים לפגוע בגזירה הטובה שנגזרה עליהם!

משום כך מעמידים אלף אנשים שיתפללו וילמדו תורה ללא הפסק, כדי להזכיר ולהדגיש שהניצחון לא בא בזכות "כוחי ועוצם ידי"- בזכות הלוחמים המצטיינים. הלוחמים המצטיינים מקבלים את כוחם מכוח לומדי התורה!

וכן מצינו במלחמת עמלק. נאמר שם (שמות יז, יא): "וְהָיָה פָּאֶשֶׁר יָרִים מִשֶּׁה יָדוֹ וַיִּגְבֹּר יִשְׂרָאֵל וַיַּכְּאֶשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ וַיִּגְבֹּר עַמְלֶק", ואמרו חז"ל (ראש השנה ג, ח): "וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה? אלא לומר לך: כל זמן שהיו ישראל מסתכלים כלפי מעלה ומשעבדים את לבם לאביהם שבשמים-היו מתגברים, ואם לא-היו נופלים".

רבי צדוק-ה'בריון' הצנום

הגמרא (גיטין נו ע"א) מספרת את הסיפור המפורסם אודות רבן יוחנן בן זכאי שביקש להיפגש עם אספסיאנוס בזמן המצור על ירושלים למרות התנגדותם של הבריונים. בסופו של דבר, לאחר שהצליח, ואספסיאנוס שאל לבקשתו, ביקש ממנו שלושה דברים, ואחד מהם היה רפואה לרבי צדוק.

במדרש (איכה רבה א, לא) מסופר מה שלא כתוב בגמרא. המדרש מספר שהביאו את רבי צדוק לפני אספסיאנוס. אספסיאנוס ראה

את גופו הצנום של רבי צדוק, שמרוב צומות שצם שלא תיחרב ירושלים, הפך להיות כמעט שקוף, וניתן היה לראות מבחוץ את מה שהיה מכניס לתוכו. והנה הוא רואה שרבן יוחנן בן זכאי - ראש כל בני ישראל - קם מפניו.

אספסיאנוס התפלא ושאל את רבן יוחנן בן זכאי: "אתה, גדול הדור, קם מפני הסבא הצמוק הזה?"

השיב לו רבן יוחנן במשפט אחד קצר: "חייך! אי הווה חד דכוותיה, והווה עמך אוכלוסין בכיפלא-לא הוית יכיל כביש"-דע לך, אם היה עוד אחד כמוהו בירושלים, ואתה היית מביא צבא כפול ממה שהבאת - לא היית מצליח לכבוש את ירושלים!"

נשמע כמו בריון סמוי...

שואל אספסיאנוס: "מה חייליה?"-מה הכח שלו? "אמר ליה: דאכיל חד גמזון ופשיט עלוהי מאה פרקין"-הוא אוכל פרי אחד קטן ולומד עליו מאה פרקי משניות. זה הכח שלו-כוח התורה! נגד הכוח הזה אף אחד לא יכול לעמוד.

הצבא החזק ביותר של רומי צר על ירושלים תקופה ארוכה ולא הצליח לכבוש אותה משום שבתוך העיר ישב יהודי אחד, צנום, רבי צדוק, שצם, התפלל ולמד תורה!

'עלי התפללו ארבע מאות צאצאים'

כשאחד מראשי הממשלה לשעבר נפל, לא עלינו, לתרדמת, ניגשו בניו, שדאגו מאד לשלמו, לרופא ושאלו אותו האם יש מישהו שיצא מהמחלה הזאת. הרופא השיב שאף לא אחד יצא ממנה. לאחר הרהור נוסף הוסיף: "האמת שיש יהודי אחד, ממאה שערים, שהצליח לצאת מהמחלה, אבל אין לי מושג איך. מבחינה רפואית אין למחלה תרופה".

הבנים ביררו את כתובתו של האיש וסרו לביתו. הם מצאוהו יושב ליד גמרא ולומד.

"אבא שלנו", אמרו לו, "נמצא במצב דומה למצב שבו אתה היית. שמענו מהרופא שאתה היחיד שיצאת מהמחלה. ספר לנו בבקשה את הסוד שלך".

"הסוד שלי לא רלוונטי לגביכם", השיב. "אתם לא יכולים לעשות אותו".

"על מה אתה מדבר? אבא שלנו היה ראש הממשלה. יש לנו עוצמה וכסף בלי גבולות. באפשרותנו להשיג כל רופא, כל מנתח, כל בית חולים. כל מה שתגייד לעשות רלוונטי מבחינתנו".

"עזבו", אמר להם היהודי. "מה שאני עשיתי - אתם לא יכולים לעשות".

"מה עשית?" התעקשו לדעת.

והאיש חשף את סודו: "עלי התפללו ארבע מאות צאצאים! את זה יש לכם?"

זה הכח שלנו! אלף החלוצים היוצאים להילחם בחזית המלחמה שואבים את כוחם מהאלף היושבים בבית המדרש ומתפללים ולומדים להצלחתם. וכבר אמר הכתוב (תהלים כ, ח): "אַלְהָ בְּרָכָב וְאַלְהָ בְּסוּסִים וְאַנְחָנוּ בְּשֵׁם ה' אֱלֹהֵינוּ וְנִצְפֹר".

שמעתי פעם סיפור מופלא מהגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל, בעל 'משמר הלוי', אודות הגאון הקדוש רבי מרדכי רוזנבלט זצ"ל, אב"ד אושמינע, המוכר בתוארו רבי מאטלע אושמינער. מגדולי דורו היה לפני מעט יותר ממאה שנים, ונודע כבעל מופת גדול.

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

פְּכַל הַיָּצֵא מִפִּי יַעֲשֶׂה (ג)

שימושו של עם ישראל בכח הפה נחשב ל'אומנות' שלו, כפי שמביא רש"י בחומש במדבר (לא, ח). מה טמון בכינוי זה? אומר ה'חפץ חיים', כי כשם שהאמן הגדול ביותר והמוכשר ביותר זקוק לכלי עבודה כדי לייצר את המוצרים שהוא מוכר. כך גם כל יהודי, שכוחו רב ועצום לפעול בעולמות העליונים, צריך כלי אומנות עימם יוכל לפעול. כלי אומנות אלו הינם הפה.

האומן שבמשל, אם ישתמש בכלי עבודה שאינם תקינים, שוב לא יעזרו לו כל כשרונותיו ויכולותיו, והמוצר שיצא מתחת ידיו יהיה בלתי ראוי לשימוש. אף יהודי, אם לא ישמור על פיו שיישאר קדוש וראוי למלאכת עבודת הבורא-הרי שלתפילותיו ותורתו לא יהיה כמעט ערך, חלילה וחס!

לא זו בלבד, אלא שה'חפץ חיים' מביא בשם האלשיך הקדוש זיע"א, כי תפילות כאלו ולימוד תורה כזה, שנעשים עם פה שאינו נקי - אף מעוררות קפידה נוראה על האדם שבא להלל ולשבח לבוראו באמצעות כלי מטונף ומבוזה. והדברים מחרידים ממש!

שמעתי פעם סיפור; על קבוצת בחורים שהתלוו אל מרן ה'חזון איש' זצ"ל בטיולו היומי, ודיברו עימו בלימוד. עבר שם איזה יהודי פשוט, עם הארץ גמור, והתחיל להקניט אותם. אחד מהבחורים ניחן בפה שנון, והשיב לאותו טרחן תגובה הגונה וחריפה.

הוא היה בטוח כי ה'חזון איש' ינה מהתשובה, אבל ה'חזון איש' אמר לו: "לא ענית טוב!". הלה הופתע, ושאל: "אז מה הייתי צריך לענות?", "שום דבר!" השיב ה'חזון איש' בכובד ראש. "בן תורה לא חייב לענות על כל דבר!".

כך גם נוכחתי אצל דודי זקני, עמוד ההוראה מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל בחג השבועות. בשנים בהן נהג לצעוד רגלית לפנות בוקר מבית מדרשו בשכונת 'מאה שערים' עד לכותל המערבי, כדי להתפלל שם את תפילת המוסף. הוא היה הולך בראש כשקבוצה גדולה של מתפללים מאחוריו.

קבוצה כה גדולה של אנשים הולכים כך ביחד ברחובה של עיר היתה בולטת, ומידי פעם כשעברנו סמוך לערבים או רחוקים משמירת תורה ומצוות הם צעקו לעברנו מילות גנאי, קללות ונאצות. הרב אלישיב הורה לא להתייחס אליהם כלל ולא להשיב כלום.

הפה של בן תורה הוא כלי יקר שמיועד לעבודה רוחנית, לימוד תורה

ותפילות, לא משתמשים בו לכל צורך שצץ! אצל גדולי וצדיקי הדורות ראו בבירור את הכוח העצום שהיה למילותיהם ולדיבוריהם, גם כשנאמרו בהיסח הדעת מוחלט. ידוע הסיפור אודות גאון הגאונים, רבינו אליהו מוילנא זצ"ל, שהלך פעם שקוע בשרעפיו בבית המדרש של וילנא, וציציות טליתו נתפסו מתחת לרגלו של ילד קטן. "מיין קינד", אמר לו הגאון בחינך, "שתחיה עד מאה ועשרים-אתה מוכן לשחרר את הציצית שלי?" ואותו ילד חי עד גיל מאה ועשרים בדיוק, כי אלו היו המילים שיצאו מפיו הקדוש של הגאון!

באחת מהקדמות ספריו של הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, רבה של רמת-אלחנן בבני-ברק, הוא מספר אודות הצדיק המפורסם מנתיבות, רבי ישראל אבוחצירא זצ"ל, ה'בבא סאלי', כי פעם הוא ישב ולמד בשבת קודש, ופתאום נפלה מנורת השמן על הרצפה, והלהבה גרמה לשטיח שהיה שם להתחיל לבעור.

הביט ה'בבא סאלי' על האש ואמר כמשוחח עימה: "כאן בבית שומרים שבת; איך לך רשות לבעור כאן!", והאש נעצרה במקום! ה'בבא סאלי' היה קדוש עליון, תלמיד חכם וצדיק מופלג, והסיפור הזה הוא לא מופת של פתאים-זהו כוח בסיסי של כוח הדיבור. כוח שהיה לכל יהודי, אילו רק היינו שומרים כראוי על הפה שלנו! שמעתי פעם סיפור מופלא מהגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל,

בעל 'משמר הלוי', אודות הגאון הקדוש רבי **מרדכי רוזנבלט** זצ"ל, אב"ד אושמינע, המוכר בתוארו רבי **מאטלע אושמינער**. מגדולי דורו היה לפני מעט יותר ממאה שנים, ושימש ברבנויות שונות בליטא, כד"ר בעיר קורליץ וכראב"ד בעיר סלונים. אך הוכר יותר על שם רבנותו ב'אושמינע' ונודע כבעל מופת גדול.

בראשית ימיו הצניע את סגולת כוחו לשדד מערכות הטבע ולחולל ישועות, ורק שמע גדולת תורתו יצא למרחוק. אולם כאשר עורר פעם את בני עירו על תיקון גדול בענייני טהרה ולא צייתו לדבריו, יצא מגדרו והראה כוחו בעשיית מופתים. מאז חרדו מאוד מכבודו, והתפרסם כבעל מופת גדול.

רבי משה מרדכי סיפר, כי פעם אחת הגיעה משלחת כבודה של תלמידי חכמים מעיר מסויימת בליטא למעונו של רבי מאטלע באושמינע, ושפכו לפניו את צערם. אודות מושל המחוז בעירם גוי רשע מרושע בשם 'פֿלֶעֶנֶווע', אשר לו קשרים הדוקים עם השלטונות, ובשנאתו הגדולה מיצר צעדיהם וגורם להם סבל נורא באופן קבע. כעת הוא העליל עליהם עלילה מרושעת, וגזר עליהם גזירת גירוש מהמדינה, וכל המאמצים להפר את הגזירה עלו בתוהו.

החליטו רבני העיר וראשי הקהל לשלוח משלחת אל הצדיק מאושמינע, לחלות פניו ולהתחנן לפניו להושיעם מהצרה הקשה שנחתה עליהם. אמר להם רבי מאטלע לבוא מחר בלילה בשעה שמסיים מסכת, "אז בזכות התורה זהו עת רצון ואוכל לפעול עבורם ישועה" - אמר. הם שבו למחרת בשעה היעודה. רבי מאטלע היה מכונס בחדרו עם עוד כעשרה תלמידי חכמים וסיים את המסכת שלמד. לאחר הסיום החל לקרוא איתם פרק ראשון שבתהילים ותרגם כל מילה לשפת האידיש, לדוגמא: "אשרי האיש" - "גְּלִיקְלֶאךְ אִיז דְּעַר מְעַנְטֶשׁ", וכן הלאה פסוק אחר פסוק.

כאשר הגיע לפסוק הרביעי: "לֹא כֵן הִרְשָׁעִים כִּי אִם פְּמֹץ אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רֹחַ" הגביה קולו ואמר: "כי אם כמוץ" - "אזוי ווי די פֿלֶעֶנֶווע". "אשר תדפנו הרוח" - וואס די וַיִּנְט וועט אָעם גְּלִיךְ פֿפֿלִיאַן אִין די לופֿט". [המילה 'מוץ' יש לה תרגום עתיק באידיש 'פֿלֶעֶנֶווע', בדיוק כפי שנקרא אותו רשע שונא ישראל, ותוכן התרגום הוא שהרוח תעיף ברגע זה את הפֿלֶעֶנֶווע למרחקים].

כשסיים את הפרק אמר להם בבטחה: "אתם יכולים לכון את השעה..." והם נפרדו ממנו לשלום.

כשחזרו לעירם לאחר ימים אחדים כבר הקדימו את פניהם יהודים נרגשים ומאושרים: "התדעו מה קרה?" - בשרו באושר. "פֿלֶעֶנֶווע הרשע שיחק עם ידידיו בערב של יום פלוני, ולפתע קיבל דום לב, נפל ומת על המשחק... כן יאבדו כל אויבך השם".

היה זה באותם רדעים בהם עמדו השלוחים בתפילה בחדרו רבי מאטלע אושמינער. כמוכן, שעם מותו בוטלה גזירת הגירוש... אדם שכל ימיו דאג שלא יתחלל דיבורו, זוכה ש"ככל היוצא מפיו יעשה!"

הגיע פרופסור ידוע לבדוק אותו

ענין קדושת הדיבור ברמה המעשית מתחלק לכמה חלקים. נעסוק

בקצרה בכמה מהם, ונתחזק יחד ברוממות הענין וחשיבותו: סיפר לי הרב הגאון רבי **יצחק שרייבר שליט"א**, מרבני ישיבת 'ארחות תורה', כי בשנתו האחרונה של מרן ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, הגיע פרופסור ידוע לבדוק אותו בעת שלא חש בטוב. לאחר הבדיקה, כששוחח הרופא עם אחד מבני הבית בנוגע לתוצאות הבדיקה, העיר הפרופסור ואמר בביטול-כי רופא פלוני שבדק את ראש הישיבה קודם לכן, אינו מבין כלל בענין רפואי זה, ודחה את חוות דעתו בהחלטיות.

ראש הישיבה היה שרוי בחולשה גדולה, והיה נראה כי כלל אינו שומע את שיחת הרופא והנכד. אולם לפני שיצא הפרופסור מהחדר וביקש להיפרד מראש הישיבה, הראה לו הרב שטיינמן פנים זועמות. הנכד והמשמש המסור, הרב דוד שפירא התפלא ואמר לסבו: "הרופא רוצה ללכת, והוא מעוניין לומר שלום לסבא". השיב לו הרב שטיינמן בלחש, באופן שלא יישמע לאחרים: "אבל לפני כמה דקות דיברתם פה לשון הרע!..."

הוא קם ממקומו ואיים עליו באמצעות פטישו

אירע פעם שסכום כסף גדול נעלם מביתו של מרן הרב שטיינמן, ועלתה ההשערה כי נכנסו גנבים הביתה ונטלו את החפץ בקנין גזילה. כששמע ראש הישיבה את ההשערה הזאת, הגיב ואמר כי הוא אינו אוהב את המילה 'גנבים': "אמור-מישהו בא ולקח" - תיקן את איש שיחו.

הוא מאוד הקפיד לא להוציא מהפה שום מילה מגונה או עם משמעות שלילית. הוא היה רגיל לומר לאור דברי החפץ חיים' שהבאנו: "כל דיבור רע שיוצא מהפה מוריד מערך הפה, ומפחית מקדושתו-ומי יודע כמה לימוד תורה אדם מפסיד בגלל זה!"

ראש הישיבה, מרן הגאון רבי **מיכל יהודה ליפקוביץ** זצ"ל, מסר פעם שיחה על שמירת הפה, ובתוך הדברים סיפר את הסיפור הבא: בילדותו, בעיר מגוריו וואלוז'ין, הוא נצרך פעם לתקן את מנעליו ונכנס לסנדלר המקומי כדי שיתקן את הטעון תיקון. הסנדלר נקב במחיר העבודה, ואמר לו כי זה לא תיקון ארוך וכי יחכה בינתיים במקום עד שסיים.

עוד מתקדם הסנדלר במלאכתו, ישב רבי מיכל יהודה והביט סביב. ספרי קודש רבים היו פזורים בין המדפים והארונות שבכון הצר, והיה ברור כי הסנדלר אינו מבטל רגע מזמנו, וכי מתי שהוא מחוסר עבודה הוא מיד פותח ספר והוגה בתורה.

בינתיים נכנס למקום יהודי נוסף כשבידו זוג נעליים לתיקון. "אשמח אם תתקן לי את אלו", אמר הלה והושיט את הנעליים לסנדלר. "אני מגיע עכשיו מסנדלר פלוני לו הבאתי את הנעליים לתיקון, אך לא זו בלבד שלא תיקן לי אותן, אלא אף גרם נזק גדול יותר משהיה בתחילה".

אך שמע הסנדלר את הדברים הללו, ודחה בתקיפות את היד המושטת. "לא אתקן לך!" הכריז בנחרצות. "אינני לוקח עבודות ממספרי לשון הרע!"... הוא קם ממקומו ואיים עליו באמצעות פטישו, כדי להרחיקו מהסנדלריה...

(מתוך סדרת הספרים 'אוצרותיהם אמלא')

רק אחרי שהם סגרו על העסקה נפל לאברך האסימון... התברר לו שהחניך שלו עשה חיל בעסקים, והתעשר בצורה לא רגילה. האיש הפך למיליארדר בתוך שנים בודדות, ולאברך הכולל הדלפון יש כרגע ידיד שמחזיק בהון עצום של כמה מיליארדי דולרים, בלי שהיה לו שמץ של מושג.

כשהקב"ה רוצה לעזור ליהודי, הוא נותן את חנו בעיני מי שצריך כדי לסדר לו את מה שצריך

מאת: הרב אברהם פוקס

וַיֹּאמְרוּ אִם מֵצֵאנוּ חֵן בְּעֵינֶיךָ יְיָ אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת לְעַבְדֶּיךָ לְאַחֲזָהּ

(במדבר לב ה)

הסכיתו למעשה נפלא. זהו סיפור שכל פרטיו אמת וביודעי ומכירי. לפני שאספר את הסיפור כדאי שנבין את ההקשר, ומדוע החלטתי לספר השבוע את הסיפור המיוחד.

כאשר שנים וחצי מהשבטים באים למשה רבינו לבקש לקבל נחלה מחוץ לארץ ישראל, הם באו עם הסברים וצידוקים לבקשתם, וכפי שמובא ב'אור החיים' הקדוש בהרחבה, מדוע באו לפני משה רבינו ואלעזר הכהן וזקני העדה, ולא היה די במשה רבינו, האור החיים מפרש שהיה זה בדווקא כי הסמכות והכח לזה היא בידי מלך וכהן וישראל, וכדי שיהיה באופן המועיל ביותר באו לפני שלושתם יחד, וכך גם שאר דבריהם, עטרות ודיבון וגו' לומר שאין זה של כללות ישראל אלא שה' הכה אותם ונכסי שמים הם, ומנכסי גבוה אנו מבקשים וכן שאין בזה חשש סכנה ועוד.

אך בכל זאת, למרות טענותיהם הסדורות, הם מסיימים 'אם מצאנו חן בעיניך', ומפרש האונקלוס 'אם אשכחנא רחמין בעיניך'. אנו מצידנו לא מגיע לנו דבר, אנו מבקשים רחמים עבורנו.

בורא עולם זן ומפרנס כל בריה ובריה ברחמים גדולים ודואג לכל מחסורו, גם אם הוא מצידו לא ביקש והתפלל על כך, הוא מתכנן לו את זה ברחמים ובצורה הטובה ביותר עבורו למרות שלא השכיל לחשוב ולבקש ולהתפלל על כך.

עתה נחזור למעשה הנפלא. שכאמור, זהו סיפור שכל פרטיו אמת וביודעי ומכירי.

אברך יקר שנקרא לו ש. למד אחרי חתונתו בישיבת 'בית מדרש גבוה' בלייקווד, ובאותה תקופה היו שם כמה אברכים שלמדו בסדר א' עם בחורים קצת יותר חלשים, כדי לקדם אותם.

לאברך ש. הצמידו ללמוד עם בחור שבא ללמוד בלייקווד מלונדון הרחוקה מבית לא בדיוק של בני תורה, אבל רצו שהילד יקבל קצת מושגים של בן ישיבה לפני שהוא יוצא לעולם העסקים ושלחו אותו לישיבת לייקווד.

האברך עשה את תפקידו נאמנה, והשתדל מאוד לקדם את הבחור שמצדו לא היה בגדר של מי ש'נפשו חשקה בתורה'. לא פעם אירע שהאברך הגיע לסדר הלימוד, וגילה שהחברותא שלו לא נמצא.

הוא הלך לחפש אותו בפנימייה, העיר אותו, דאג שילך להתפלל, ולקראת סוף הסדר הם עוד הספיקו ללמוד קצת ביחד.

השקעתו של האברך ש., לא נעשתה בגלל קשר עמוק שהתפתח בינו ובין החניך שלו, אלא פשוט כי רצה לעשות עבודתו נאמנה ועל הצד הטוב ביותר, גם לא היה להם בשורה התחתונה זמן משותף כל כך כדי שיתפתח הקשר ביניהם...

כבר חלפו להם שנתיים או שלוש, והבחור התחתן. הוא הציע לאברך לשלם לו כרטיס טיסה שיבוא לחתונה שהתקיימה בלונדון, אבל האברך אמר שזמנו יקר, ולא טרח להגיע לחתונה של החברותא שלו. כמו שאמרנו, קשר חברי עמוק לא היה שם ממילא...

עברו כמה שנים, וביום מן הימים פונים ממזכירות הישיבה לאותו אברך. "פלוגי שלמד כאן בישיבה לפני כך וכך שנים", רוצה להגיע לכאן ל'ירחי כלה', והוא מבקש ללמוד בחברותא דווקא איתך..."

האברך שומע את הבקשה ומשיב בחוסר הבנה: "אבל יש לי כרגע חברותא אחר, איך אני יכול לעזוב אותו לשבועיים כי החברותא מפעם רוצה ללמוד איתי???", אמרו לו שזאת לא בעיה, יסדרו לאותו בחור חברותא אחרת לבינתיים.

לא היתה לו שום התנגדות, אותו חניך לשעבר הגיע, השניים לחצו ידיים בחמימות, בכל זאת למדו יחד תקופה לא מבוטלת, הוא קצת

עכשיו הוא כבר הבין למה הנהלת הישיבה כל כך דאגה לו כל פעם, שיהיה לו חברותא בדיוק כמו שהוא מבקש... מאז זה הפך למסורת קבועה. מדי שנה, בתקופת סוף חודש אדר בא העשיר מלונדון ללייקווד ולומד עם החברותא הוותיק שלו, ובזמן הזה הם גם היו מסכמים את פרטי ההעסקה שלו בימי הפסח, אז הם נסעו כל פעם למלון אחר, והאברך היה מנצח על הכשרות וכל ענייני הדת.

הורי החתן דורשים עבורו מיליון שקלים

במהלך אותו פסח, פנה העשיר לחברו האברך ש. ושאל אותו... "אמור לי ידידי, אני רואה שיש לך בת שכבר עברה את גיל ה-20... למה היא לא מתחתנת? אני שומע מאשתי שהיא מאוד מוכשרת ונעימת הליכות..."

נאנח האברך והסביר לידידו: "כן, אתה צודק. היא מאוד מוצלחת, אבל אתה יודע, כדי לקחת חתן תלמיד חכם צריכים לשלם, ואני לא כל כך יכול לשלם את הסכומים הנדרשים!"

"מה זאת אומרת צריכים לשלם, בכמה כסף מדובר???", השיב לו האברך שדווקא הציעו לבת שלו בחור מארץ ישראל, והיא באמת רוצה לגור בארץ ישראל, אבל הורי החתן דורשים עבורו מיליון שקלים, כלומר סכום של יותר מרבע מיליון דולר, וזה סכום שאין לו לתת..."

"שמע ידידי", אמר לו המיליארדר, "בפעם הבאה שמציעים לבת שלך שידוך, אתה יכול להתחייב על מיליון שקלים, עלי!"

הוא כמובן שמח מאוד, ואכן כעבור זמן קצר מאוד הוא מצא חתן תלמיד חכם ממש בחור כהלכה, ויכול היה להתחייב על מיליון שקלים. לפני שסגר את השידוך הוא בירר שוב עם חברו העשיר שהוא אכן רציני בהתחייבותו, והחבר אמר לו "אני בדיוק נמצא בניו יורק, תבוא מחר לפגוש אותי לארוחת בוקר במלון פלוני ונסגור את העניינים".

ואכן, עוד לפני שהשידוך נסגר בפועל, כבר החזיק האברך בידי צ'ק על סכום של מיליון שקלים, בהמחאה בנקאית!

ללמדך, שכהקב"ה רוצה לעזור ליהודי, הוא נותן את חנו בעיני מי שצריך כדי לסדר לו את מה שצריך. הוא לא התאמץ למצוא חן בעיניו, לא טרח לבוא לחתונה שלו, לא היה לו אתו קשר חברי אמיץ, הוא רק עשה את המוטל עליו, והתוצאה היתה שהוא קיבל סכום של מיליון שקלים, בנוסף לעשרות אלפי דולרים שהוא קיבל מדי שנה על היותו 'הרב של פסח', למשך שנים לא מעטות.

התעניין, מה קורה איתך? יש ילדים? אתה מרוצה בחיים? ברוך ה'... התחילו ללמוד, וכך חלפו להם השבועיים. שנה לאחר מכן שוב חוזר הניגון, הוא מגיע לשבועיים 'ירחי כלה', ורוצה ללמוד דווקא עם ש. האברך החונך שלו משכבר הימים.

"וכמה מציעים לשלם לך עבור העבודה הזאת במשך כל ימי הפסח???"

בשנה השלישית, שאל החניך לשעבר את ש. החברותא שלו, ברגע של שיחת חולין, "איפה אתה עושה את ליל הסדר המתקרב?..." סיפר לו האברך שהוא שוקל לקבל הצעה מעניינת שהוצעה לו, לשמש כמשגיח כשרות בבית מלון באיזו מדינה מרוחקת, שם מכשירים את המקום למשפחות שמגיעות לעשות שם את הפסח... "וכמה מציעים לשלם לך עבור העבודה הזאת במשך כל ימי הפסח???", שואל התלמיד את רבו, "משלמים לי 12 אלף דולרים, ובנוסף את כרטיסי הטיסה לי ולכל משפחתי, וכמובן את השהייה במקום במהלך החג".

החניך לשעבר הפתיע... "יש לי הצעה טובה יותר עבורך, תבוא אלי לפסח, ואני אשלם לך סכום כפול! 24 אלף דולרים טבין ותקילין...". "מה זאת אומרת לבוא אליך לפסח?", לא הבין האברך, וידידו הסביר לו: "אנחנו נוסעים כל המשפחה ביחד לעשות את הפסח בכפר נופש פסטורלי, שוכרים שם מלון קטן שמספיק לכל בני המשפחה, ואני רוצה שאתה תהיה הרב שלנו שאחראי על כל ענייני היהדות במלון. אתה תבוא קודם, תכשיר את המטבח, תדאג לקנות את הציוד שאי אפשר להכשיר, נביא לך צוות של טבח ואנשי מטבח ואתה תעמוד על משמר הכשרות. בנוסף אתה תדאג לנו לספר תורה, תקרא בתורה בחגים ובחול המועד, תמסור שיעורים מדי פעם, תהיה הרב שלנו, כל שאלה הלכתית שתהיה לנו אתה תהיה מורה דרכינו במשך הפסח, והתמורה היא 24 אלף דולרים, כמובן שהייה במלון כל ימי החג וכרטיסי טיסה לכל בני המשפחה..."

הוא לא היה צריך יותר מדי זמן לחשוב כדי לאשר את הבקשה, השניים לחצו ידיים והעסקה יצאה לדרך.

רק אחרי שהם סגרו על העסקה נפל לאברך האסימון... התברר לו שהחניך שלו עשה חיל בעסקים, והתעשר בצורה לא רגילה. האיש הפך למיליארדר בתוך שנים בודדות, ולאברך הכולל הדלפון יש כרגע ידיד שמחזיק בהון עצום של כמה מיליארדי דולרים, בלי שהיה לו שמץ של מושג.

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכ"ה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

הוא סיפר לי, שחמיו שאל את בנו-נכדו חתן השמחה "תגיד לי מוישלה, למה עושים 'חומש סעודה'? והילד מביט בו בעיניים תמימות, "סבא, אתה לא יודע? כי רוצים להלביש לנו כתר יפה על הראש!!!". אמר לי האיש, "הרגשתי שאני נשרף מבושה. זה המסר שהעברתי לילד שלי, שהוא חוגג את ההזדמנות ללבוש כתר על הראש?"

מגיד השיעור הרב עמרם בינעט

על הסוס שביקר בלמברג, ועל הבחורים שעשו 'ליל שישי' מיוחד במינו

נקם נקמת בני ישראל מאת המדיינים (לא ב)

המדרש אומר בפרשתנו דבר נורא מאוד:

"רַבִּי יְהוֹדָה אָמַר, אֲלוֹ רִצָּה מֹשֶׁה לְחַיֹּת פְּמֹה שְׁנַיִם, הִיָּה חִי. שְׁאָמַר לִיָּה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, נִקְמָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמְּדִיָּנִים אַחַר תְּאֵסֶף. תִּלְהֵה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִיִּתְּנוּ בְּנִקְמַת מְדִיָּן. אֶלָּא לְהוֹדִיעַךְ שְׁבַחֹו שֶׁל מֹשֶׁה, שְׁלֹא אָמַר, בְּשִׁבִיל שְׁאֲחִיָּה אֶעֱכַב נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הַמְּדִיָּנִים. מִיָּד, וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל הָעָם לֵאמֹר הַחֲלִצוּ מֵאֲתֶכֶם אַנְשֵׁים לְצַבָּא וַיְהִיֹו עַל מְדִיָּן" (תנחומא, מטות, ג').

לכאורה זה דבר שהוא פלא גדול, למה באמת לא ניסה משה רבינו להאריך את שנות חייו קצת יותר? ואי אפשר לומר שמושה רבינו רצה לעזוב את העולם, קודם כל כי המדרש עצמו אומר שהמניעים שלו היו הרצון למהר את הנקמה במדין, והתוצאה של זה, שהוא ימות לאחר מכן לא היתה רצויה בעיניו.

בהמשך הדברים שואל המדרש למה נאמר "וימסרו" לגבי האנשים שגויסו למלחמה. משמע שזה היה בעל כרחם. במלחמות אחרות לא ראינו שהיו צריכים לגייס אנשים בכח, הם באו להילחם בשמחה, ואילו כאן היתה התנגדות... אלא הסיבה היא שגם הם ידעו שאחרי המלחמה צפוי משה רבינו להסתלק מן העולם, ולכן נמנעו מלהתגייס למלחמה, עד כדי שהיה משה רבינו צריך להטיל גורל ומי שעלה בגורל חויב להשתתף במלחמה בניגוד לרצונו.

נשארנו אם כן עם השאלה, מדוע מיהר משה להילחם במדין, אף שהקב"ה לא קבע לו זמן ומועד ולא חייב אותו לעשות את זה במהירות?

התשובה היא שזאת כל המהות של משה רבינו. אם הוא לא מזדרז לעשות את רצון ה', זה לא משה רבינו. נכון, הוא רוצה לחיות, וכשיחיה הוא יוכל להימשך לעשות הרבה מאוד מצוות ומעשים טובים, להשפיע קדושה על בני ישראל וללמד אותם תורה עוד כמה שנים, זכויות נפלאות ועצומות. אבל זה מה שהקב"ה רוצה ממנו? לא! הקב"ה רוצה שינקום נקמת ה' במדין. ממילא אין בכלל מקום לשאלה, הרי הקב"ה קרא לו 'עבד נאמן', הוא בכלל לא חושב על עצמו, הוא לא נמצא כאן בשביל מטרות אישיות, כל כולו מהות

אחת גמורה ושלימה של עשיית רצון ה', ואף שיש לו רצון לחיות עוד, זה בכלל לא מה שמהווה שיקול לנגד עיניו אם להזדרז בקיום מצוות ה' או לא.

שמעתי פעם מאחד מבעלי הדרשנים

אם נתבונן בעניין, נגלה שכולנו צריכים להתחזק מאוד בזה, לפעמים אדם עושה הרבה מאוד דברים טובים וחשובים, אבל הוא שוכח את המהות ואת העיקר שלשמים הוא עושה אותם. שמעתי פעם מאחד מבעלי הדרשנים, שאמר שיש אנשים שבהם בבחינת 'סוס בלמברג'... מה הפשט?

זה מגיע עם סיפור קצר: היה פעם כפרי שהצליח לגדל תנובה מאוד משובחת בשדה שלו, והחליט שהשנה הוא לא מוכר את תנובתו בשוק הקרוב כאחרון האיכרים, השנה הוא לוקח את תנובת שדהו לשוק הגדול בלמברג, הלא היא העיר לבוב שבמערב אוקראינה

שבפי היהודים כונתה למברג.

אותו כפרי לקח אתו סוס ועגלה, העמיס על העגלה את מיטב התוצרת החקלאית שלו, לקח שק מלא מספוא לסוס שיהיה לו לדרך, לעצמו לקח תרמיל עם כמה חריצי גבינה ותפוחי אדמה שיוכל לאכול לשובע נפשו, ויצא לדרך.

הוא נסע במשך שבוע, הגיע למברג, מכר את תוצרתו החקלאית במחיר גבוה מאוד ושב לביתו כעבור תקופה כשהוא שש ושמוח ומלא שמחה.

כל תושבי הכפר התגודדו סביבו לשמוע על החוויה הנדירה, ביקור בלמברג. איך נראית העיר הגדולה, האם נכונה השמועה שיש שם בניינים מזהב טהור? הכבישים שם הם ברוחב של מאות מטרים כמו שמספרים? זה נכון שיש שם מערכת מסועפת של גשרים ומנהרות שמחברות בין השכונות השונות? יש רכבות שנסועות מעל הבניינים???

הוא סיפר את אשר ראו עיניו, כל השכיות והמחמדים של העיר הגדולה, ההמולה המופלאה שנראתה בשוק, באיזו מהירות נחטפה הסחורה מדיו, הוא זכה לראות איזה פריץ עם פראק רחב וכובע צילינדר מהודר, ובאחת הפעמים ראה כרכרה הדורה שחלפה על פניו במהירות, ואם אינו טועה ישב בה אחד מהנסיכים המפורסמים של הממלכה...

האיכרים שתנו בצמא את התיאורים הנלהבים, והסוסים שלהם התכנסו גם הם בצד, מסביב לסוסו של האיכר המאושר שחזר עתה מלמברג הגדולה. הרי גם הסוס זכה לבקר שם, והם רוצים לשמוע מפיו על החוויה הנפלאה...

"נו...", דחק אחד הסוסים המבוגרים בצלעותיו של חברו הסוס העייף מהמסע הארוך, "ספר ספר, אל תהיה קמצן, תגיד כבר מה ראית בלמברג???"

הוא נועץ בחבריו עיני סוס ואומר להם? מה? בלמברג? אה... כן, היה שם הרבה מספוא. הדלי שלפני כל הזמן היה מלא וגדוש במספוא, אכלתי אכלתי ועדיין היה מלא מלא מספוא! היה ממש כ"ף".

הוא היה בלמברג וראה מספוא, הוא נמצא בכפר וגם רואה מספוא, זהו סוס בלמברג... איפה שהוא נמצא הוא רואה מספוא.

"התביישתי מאוד", מספר לי האיש

זה נשמע קצת מצחיק, אבל לרבים מאיתנו יש רגעים שבהם אנחנו סוסים בלמברג...

עושים בר מצווה לילד. במה המשפחה כולה מתעסקת בחודשים שלפני הבר מצווה ובשבועות שלאחריה???

צלם, חליפה, כובע, בחירת קייטרינג, בחירת תפריט, בחירת אולם, צריכים לארגן מרכזי שולחן לפאר את שולחנות השמחה, איזה פטיפורים יהיו על הבר בעזרת הנשים, ואילו עוגות יהיו בעזרת הגברים, האם לקנות כובע של מותג פלוני או של מותג פלמוני? והחליפה, כדאי שתהיה לא חליפה אחת ואחרי חצי שנה יקנו עוד אחת, או שעדיף לקנות שתיים מלכתחילה אחת ליום ויחזיקו אותה לאירועים מכובדים יותר?

רגע רגע, הבן שלך נהיה בר מצווה! כבר טרחת להסביר לו מה המשמעות של אמירת קריאת שמע בזמנה וכמה זה חמור לאחר את קריאת שמע? הסברת לו מה האחריות המוטלת עליו מהרגע שהוא נהיה בר מצווה?

אז כן, מדברים קצת עם הילד גם על העניינים האלו, אומרים לו פה ושם, אפילו שולחים אותו ל'שערי בר מצווה'...

אבל את בחירת הפטיפורים לא נותנים לשערי בר מצווה. לקנות איתו את הכובע והחליפה זה לא עניין למיקור חוץ. את זה עושים עם כל הלב ועם כל הנשמה.

בר מצווה! הילד שלך מתחייב במצוות! הוא צריך להיות מוכן עם הלכות שבת כדי שלא יתחייב חס וחלילה בחמורות שבחמורות... אבל במה אנחנו מתעסקים? בשטויות!!! או כמעט רק בשטויות, וגם קצת פה ושם בדבר האמיתי.

סיפר לי קרוב משפחה, שהוא ישב ב'מסיבת חומש' של בנו בן החמש, אצלנו החסידים מכנים זאת 'חומש סעודה', חגיגה גדולה כשהילדים מגיעים לגיל חמש פחות או יותר, וכבר יודעים לקרוא, זה השלב שבו מתחילים ללמוד חומש וחוגגים את זה ברוב עם, מושיבים את הילדים על במה גדולה, מלבישים כתרים ענקיים על ראשיהם הקטנים, מביאים תזמורת וצלם, וכמובן כל ההורים והסבים והסבתות מגיעים מכל קצווי הארץ כדי לחגוג את השמחה הגדולה. אכן, גדולה היא השמחה.

אותו קרוב מספר לי, שחמיו שאל את בנו-נכדו חתן השמחה "תגיד לי מושה, למה עושים 'חומש סעודה'? והילד מביט בו בעיניים תמימות, "סבא, אתה לא יודע? כי רוצים להלביש לנו כתר יפה על הראש!!!".

"התביישתי מאוד", מספר לי האיש, "הרגשתי שאני נשרף מבושה. זה המסר שהעברתי ליד שלי, שהוא חוגג את ההזדמנות ללבוש כתר על הראש? במקום להכין אותו בהתרגשות לזה שהוא מתחיל ללמוד חומש ולהכניס לו טעם של מתיקות התורה בפה, נתתי לו טעם בחיצוניות... או לאותה בושה!!!"

לפחות הוא תפס את זה כשהילד רק בן חמש, ויש לו הזדמנות לתקן את המעוות...

למחרת ראו החברים את הקופסאות של הטשולנט והתבנית של הקוגל

זכורני מעשה שהיה פעם עם שני בחורים בשיבה שהחליטו ללמוד בשקידה בליל שישי, וכדי לתת לעצמם פרס על שקידתם המופלאה, הם קנו מראש איזה פס של קוגל וקופסא עם טשולנט, עטפו במגבת כדי שישאר חם, למדו ברציפות במשך חמש או שש שעות ולאחר מכן אכלו בהנאה את הכיבוד שקנו לעצמם מראש.

למחרת ראו החברים את הקופסאות של הטשולנט והתבנית של הקוגל והתעניינו, מי הוא זה ואיזהו שהטיב את לבו בסעודה נחמדה בלילה, ושני הבחורים הודו שהם עשו את זה, אחרי שלמדו שעות ארוכות ברציפות...

אספר על תלמיד אחד שגרם לי לאחרונה להתרגשות. מדובר בתלמיד שאינו מרבה לעמול, אבל משהו השתנה אצלו. הגעתי לבית המדרש בשעה שבע בבוקר והופתעתי לגלות אותו יושב ולומד. שאלתי אותו מה גרם לו להשכים קום?

הרה"ג רבי מיכאל ברלין, ראש ישיבת 'אחינו',
בשיחה על השטייגען של סוף השנה בישיבה, כמו ב'זמן אלול'

אלעזר גולדברג

תזק ותזק ונתחזק

השנה עומדת להסתיים ודווקא בימים אלו תלמידי ישיבת 'אחינו' משקיעים את זמנם ומרצם בשטייגען גדול מבוקר עד ערב, בשינון וחזרה על דפי הגמרא אותם למדו במשך השנה. מה גורם לאווירה בישיבה להתרומם דווקא בימים אלו של חודש תמוז כאילו מדובר בעיצומו של 'זמן אלול'? ראש הישיבה הרב ברלין שליט"א תולה זאת במבצע הגדול שנקרא "אלול בתמוז" שעושה מהפכה בישיבה. במשך השנה כולה, מספר הרב ברלין, תלמידי הישיבה, צעירים ובוגרים כאחד, יושבים ומשקיעים שעות רבות בהבנת המסכת הנלמדת בישיבה. אך בהגיע חודש תמוז, אנו עורכים מבצע מיוחד של הגברת השטייגען ושמידת הסדרים תוך חזרות שנתיות על החומר שלמדנו השנה, על מנת לסיים את השנה באוירה מרוממת ושכל אחד מהתלמידים יצא ל'בין הזמנים' כשתלמודו בידו.

"קעמפ טוב מתחיל במבצע טוב"...

על מנת לעורר את האוירה לשטייגען, המבצע כולל 'מתן שכרה בצידה' של מימון ההשתתפות בקעמפ המוצלח והמהנה שאנו עורכים מידי שנה בחופשת 'בין הזמנים'.

הקעמפ כולל אטרקציות מפנקות ומשמעותיות עבור התלמידים, החל מבריות שחייה וים, רחיופות וצניחות, "לילה לבן" ועוד ועוד מהדברים שבחורים בגיל ההתבגרות נהנים מהם ומצפים להם. מטבע הדברים מחיר ההשתתפות בקעמפ יקר מאוד, סביב 1800 ש"ח, ואנו מאפשרים לכל תלמיד להשתתף בו ללא תשלום כלל, בתנאי שהוא מביא 'שוה כסף' באמצעות השקעה בשמירת סדרי הישיבה ומאמץ מיוחד בלימוד רצוף בחמשת השבועות האחרונים של השנה. השנה אנו עורכים את הקעמפ בבניין הישיבה, אך למרות זאת הדבר אינו גורע מהציפייה של התלמידים להשתתף בו.

בכל שנה אנו עושים מבצע שונה והשנה החלטנו לעשות זאת באמצעות חפיסה של 52 קלפים בדומה לקלפים המוכרים, כשבמקום הדמויות המוכרות הדפסנו על כל קלף תמונות מהחוויות שהיו בישיבה במשך השנה האחרונה. תלמיד יכול לקבל קלף אחד כזה כאשר הוא

זוכה בחמישה כרטיסי נייר שניתנים לו תמורת כל מאמץ בשמירת הסדרים ולימוד ברציפות. כל תלמיד שרוצה להשתתף בקעמפ ללא תשלום, צריך להשיג את כל 52 הקלפים, מה שמצריך ממנו מאמץ ניכר במשך כל התקופה מבוקר עד ערב, החל מהרגע שקם ממיטתו בשעה שבע בבוקר וכלה בזמן שהולך לישון באחת עשרה בלילה.

בנוסף, אנו מעמידים בימים אלו בבניין הישיבה 'קיוסק' בו מוכנסים כל סוגי הממתקים, וכל מי שחושק בהם יכול 'לרכוש' אותם באמצעות אותם כרטיסים שמחולקים במסגרת המבצע.

באופן טבעי לעיתים יש חולשה ורפיון לאחר שעות וימים של השקעה ומאמץ. ברגעים אלו אני מדרבן אותם לשוב לשטייגען באמצעות דבר נוסף. בימים אלה אני מחלק לתלמידים כרטיסים מיוחדים שהסכום שלהם לא נקוב עליהם אלא הם 'כרטיסי גירוד' (כמו שיש ב'מפעל הפיס'...) שרק על ידי גירוד החומר המוטבע עליהם מגלים את שוויים. בכרטיסים אלו ישנם הפתעות רבות, יש מהם שכרטיס אחד שווה כמו חמישה כרטיסים רגילים, ועל ידי כך התלמיד מקבל מיד את אחד מ-52 הקלפים. הסקרנות והרצון להרוויח מהר גורם להם לשוב ולאזור כוחות להמשך השטייגען וכך האוירה בבית המדרש שוב נעשית 'מחשמלת' מרוב עוצמתה...

בישיבת 'אחינו' חודש תמוז נראה כמו 'אלול'!

ואכן כל הנכנס בימים אלו לבית המדרש של הישיבה, משתומם ומתפעל! יש אורה של ריתחא דאורייתא שאין במשך השנה כולה. ממש כמו 'זמן אלול' באחת מהישיבות למצויינים. האורה עד כדי כך מרוממת, עד שאנו חושבים כל שנה מה ניתן לעשות כדי שאורה קדושה זו של סוף השנה תמשך גם בזמן אלול שאחריה...

כל תלמיד אומר לעצמו: גם אני מסוגל!

המבצע יוצר אורה טובה ו'קנאת סופרים' להצליח להגיע למימון עצמי של הקעמפ באמצעות עבודה אישית. המבצע הזה מיועד גם לבחורים שפחות מוכשרים או שיש להם פחות מרץ להשקיע בלימוד במשך השנה. דווקא בחורים אלו מוצאים את מקומם בבית המדרש בימים אלו, כי אם עצם הלימוד לא מושך אותם, מגיע המבצע החומרי ומקרר אותם ללימוד הגמרא. כך אם בימים כתיקונם בית המדרש מלא בעיקר בתלמידים שמבינים את הגמרא וחפצים לחזור על מה ששמעו בשיעור, בחודש תמוז בית המדרש מלא עד אפס מקום, בין בשעות הסדרים ובין בהפסקות שבין הסדרים, כי אפילו הבחורים הכי חלשים רוצים להשתתף במבצע שמאפשר להם את ההשתתפות בקעמפ המוצלח.

אספר על תלמיד אחד שגרם לי לאחרונה להתרגשות כשהבחנתי בצימאון הגדול שלו ללימוד הגמרא. מדובר בתלמיד שבמשך השנה אינו מרבה להשתתף בשיעורים ובסדרים. הוא מגיע שאינו דתי כ"כ, ובית קשה ומן הסתם הוריו אינם מדרבנים אותו ללמוד וזאת בלשון המעטה... בעקבות כך הישגיו היו מאז ומעולם נמוכים מאוד. את הגמרא לא הצליח להבין ומשך גם החשק ללמוד היה ממנו והלאה. אבל בתקופה האחרונה משהו השתנה אצלו. לפני מספר ימים

הגעתי לבית המדרש בשעה שבע בבוקר והופתעתי לגלות אותו יושב ומנסה להבין קטע בגמרא. שאלתי אותו מה גרם לו להשכים קום? והוא השיב לי שמאחר ואחד מהדברים שכל תלמיד צריך לעשות במסגרת המבצע של סוף השנה הוא "לימוד עצמי" - לימוד הגמרא בהבנה במשך זמן מסויים מידי יום ללא חברותא, לכן החליט להקדיש את שעות הבוקר המוקדמות לכך, כי באותו ערב לא יוכל לעשות זאת מאחר שנקבעה לו בבית משהו אחר. ריחמתי עליו, כי ידעתי שהוא לא מבין כמעט מאומה ממה שלומד, לכן התיישבתי והתחלנו ללמוד בחברותא. לאחר מכן סיכמתי איתו שגם לימוד זה ייחשב עבורו כ"לימוד עצמי"...

למדנו יחד את המשנה הראשונה במסכת סוכה עם פירוש רש"י והספקנו גם דיבור אחד בתוספות, ולאחר שעה קלה הוא יצא מבית המדרש כדי להתכונן לתפילה כשחיוך מאיר את עינו. הוא הצליח להבין היטב משנה שלימה, מה שלא קרה לו במשך חודשים רבים!

לאחר מכן שמעתי אותו אומר לאחד מחבריו בגאווה לא מוסתרת: אני כבר הספקתי ללמוד היום את ה"לימוד עצמי"...

באותו רגע הבנתי את העוצמה של המבצע הזה. הוא מחדיר בלב כל תלמיד, גם אם הוא חלש ביותר בכישרון ובהבנה, שהוא מסוגל להצליח ללמוד גמרא ולעיתים גם במשך שעות רבות ברצף! מי שלא האמין בעצמו עד המבצע, מקבל כעת חיזוק אדיר כשמבחין עד כמה הוא באמת מסוגל לעשות שטייגען ולהבין את הגמרא. אין לי ספק שזה משפיע מאוד על כל אחד מתלמידי הישיבה להצליח בהמשך לימודיו בישיבה בשנים הבאות.

לתגובות, הארות, והצעות

כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

המשך מעמוד 5 | הגאון רבי ישראל ברזובסקי שליט"א

ששומרת על קשרים טובים עם גרמניה ואתה רוצה להרוס את כל הקשרים הטובים של שתי המדינות?"

"הקצין הגרמני התחיל להתבלבל, ואני המשכתי לחוץ ולהסביר לו שאם הוא ישחרר את 12 היהודים, אף אחד מהממונים עליו לא ישמע על כך ולא יאונה לו רע, אבל אם הוא כן יעצור אותם, הוא מסכן את המרקם העדין של היחסים הדיפלומטיים בין שווייץ לבין גרמניה, ואם הדבר יתגלה למפקדים הממונים עליו, הוא עלול לשלם על כך ביוקר..."

"הנאצי החל להילחץ מהאפשרות שהמעצר של היהודים יפגע בעתידו, וכשהמשכתי להפחיד אותו הוא צעק לי בגרמנית: "איש שיינק דיינע יודן, אונד לאופה פון דיא", אני נותן לך את היהודים שלך, ותברחי מפה!". היא אכן לקחה את היהודים וברחה איתם אל מעבר לגבול עם שווייץ, שם כבר הסתדרה עם השוטרים המקומיים שישחררו אותם ויאפשרו להם להישאר בגבולות המדינה. לימים פגשתי אח מאותם יהודים שניצלו באותו מעמד."

(המשך בגליון הבא אי"ה)

הגבול, נתפסו וגורשו בחזרה אל מעבר לגבול! בעיקרון כבר היה זה לאחר מעשה. היהודים הועברו אל מעבר לגבול, הם כבר מוחזקים בידי הנאצים ימ"ש, מה היא יכולה לעשות?

"אבל רעכא שטרנבוך לא היתה אשה שנותנת ל'אין מה לעשות' לנהל אותה. היא יצאה במהירות לעבר אותו מעבר גבול, בתקווה שאולי עוד לא העבירו את היהודים בפועל, והיא תצליח לעצור את התהליך בשנייה האחרונה.

"כשהגעתי למקום התברר לי שהדיווח שקיבלה היה נכון... הם כבר הועברו בחזרה", סיפרה. 'עברתי גם אני את הגבול, ודרשתי ממפקד שוטרי הגסטאפו שם שישחרר את היהודים ויעביר אותם לחזקת... הנאצי ימ"ש כעס על הדרישה ה'חצופה' ובאותו רגע שלף את אקדחו וכיוון לעברי במטרה לירות בי... התחלתי לדבר אליו בתקיפות גדולה, אמרתי לו שאני אזרחית שווייצרית, ושאתי מקווה בשבילו שהוא מבין את המשמעות. "אם אתה יורה באזרחית שווייצרית, אתה מסתבך!", אמרתי לו, "אתה מבין את המשמעות הזאת של תסבוכת דיפלומטית בין גרמניה לשווייץ? שווייץ היא מדינה נייטרלית, היחידה באזור

פגשה אותו רעייתו כשהוא עצוב ומדוכא, "שוב הכה אותך הגוי...? שאלה. "לא ולא" - ענה לה בעלה - "הפעם אני בוכה על שהוא לא הלקה אותי יותר... הוא סיפר לה על פסקו של הפריץ ועל כך שעברו לידי חצי מרכושו של הגוי... אילו הוא היה מכה אותי עוד, הייתי זוכה בכל רכושו ולא מסתפק בחציו..."

מדוע מדקדק הקב"ה עם צדיקים כחוט השערה?

הרב ישראל ליוש

וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵינוּ הַפְּהֵן... זֹאת חֻקְתָּ הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה (לא כא)

לו את שכרו של רבי עקיבא, והראה לו הקב"ה ששוקלים את בשרו במקולין של בשר. שאל משה רבינו: 'זו תורה וזו שכרה?!' אמר לו הקב"ה: 'שתוק, כך עלה במחשבה לפני!'
מבאר הגר"א שכוונת תשובתו של הקב"ה, שהוא נוהג עם רבי עקיבא במידת הדין, כפי שעלה במחשבתו בתחילה לפני ששיתף את מידת הרחמים, כי עם צדיקים הוא מתנהג כך, והרי זה לטובתם, כי זו הזדככות וטהרה לקראת עולם הבא, עולם הדין והאמת.

"ולא להזכיר שום שבח"

את הערכתם של גדולי עולם לייסורים בעולם הזה, נוכל ללמוד מהעובדה שהגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל ציווה אחר מותו שלא יזכירו שבחיו כלל וכלל, רק דבר אחד הסכים שיספרו עליו: "ולא להזכיר שום שבח זולת זה אשר מגיל ט"ו או ט"ז עד היום למדתי עם תלמידים בייסורים גדולים..."
וכן בתשובותיו מזכיר כמה פעמים את עובדת היותו מדוכא בייסורים, ומהאי טעמא הוא טרוד ואינו יוכל להאריך בכתיבת התשובה...
פעמים רבות מרוב ייסורים היה מניח את ראשו בין ברכיו וגונח מייסורים, ובכל זאת לא הפסיק מלימודו...

הביאו משמו של הגאון רבי חיים מוולאז'ין זצ"ל: "זאת לא הייתי רוצה להזמין עלי ביזמת ייסורים של אהבה, חוששני שלא אעמוד בהם לקבלם באמת ובאהבה, אולם שעה שכבר באים עלי הייסורים וסובל אני מחמתם, אינני מוכן לוותר על שכרם בעד כל הון בעלמא..."

אך חששו היו לשוא, לעת זקנותו, כאשר חלה במחלה קשה, וייסורים קשים תקפו אותו, צהלת פניו ומאור עיניו העידו כמאה עדים שהוא מקבלם באהבה רבה, וצערו רק היה ע"כ שהוא נאלץ לטפל בגופו ובחומריותו, ומעיד הגאון רבי איצלה ז"ע ש"ע"כ הוא היה מוריד דמעות במסתרים, אך בליבו פנימה היה שמח בייסוריו...

הקב"ה מדקדק עם צדיקים כחוט השערה! מדוע? וכי בגלל שהם צדיקים מגיע להם שידקדקו איתם בדין? אדרבה, לכאורה צדקותם מזכה אותם שינהגו איתם במידת הרחמים!
הגאון רבי אליהו לופיאן זצ"ל עוסק בענין זה בפרשתנו. משה רבינו קצף על פקודי החיל, שרי האלפים ושרי המאות, על שהם החיו כל נקבה, ובעבור זה נענש שנשתכחה ממנו פרשת גיעולי נכרים, ואלעזר הכהן אמר אותה לפקודי החיל.

הבה נביט אל עומק הדין, אומר ר' אליהו, משה רבינו העניו מכל אדם, שזכה לזכך את כל חומריותו, והיה במחיצתו של הקב"ה ארבעים יום וארבעים לילה. הוא לא אכל ולא שתה בהם, כי הוא היה כה רוחני עד שלא נזקק לאכילה ושתיה כלל... משה רבינו שזכה לקבל את התורה הק' בידיו, מידיו של הקב"ה, כביכול, ומסר אותה לכלל ישראל... וכי בעבור שקצף על פקודי החיל, מגיע לו עונש כה חמור?! הוא הרי לא דיבר איתם קשות, כמו שנאמר: 'ויאמר אליהם...' אמירה היא לשון רכה, לא נאמר 'וידבר אליהם...' שהוא לשון קשה!

אין זה אלא משום שהקב"ה מדקדק עם צדיקים כחוט השערה, וההסבר בזה, כי בתחילה עלה במחשבה לפני הקב"ה לברוא את העולם במידת הדין, כיון שראה שאין העולם יכול לעמוד בזה, שיתף את מידת הרחמים. אבל עם הצדיקים הוא מתנהג במידת הדין, כפי שעלה במחשבתו, כי הם הרי חפצים באמת, ובעבורו הם מוכנים לעמוד אף בחומרי מידת הדין, בלא שיתוף של מידת הרחמים. ובזה הם זוכים להזדכך ולהיטהר כאן בעולם הזה, ובאים מוכנים לעולם האמת, כי שם אין רחמים, שם הכל מתנהג לפי מידת הדין, מידת האמת.

א"כ הדקדוק עם הצדיקים כחוט השערה, הרי היא לטובתם, כי כך הם יבואו מוכנים לעולם הבא, משא"כ פשוטי העם שבהנהגתם בעולם הזה, צריך הקב"ה לשתף את מידת הרחמים, הזיכוכ שלהם יהיה שם בעולם הבא.

עפי"ז מבאר הגר"א את דברי הגמ' (מנחות כט ב) שאחר שהראה הקב"ה למשה רבינו את תורתו של רבי עקיבא, ביקש משה להראות

כאשר סיפורי היהודי התגלו כנכונים, פסק הפריץ כי תחת כל מכה שהיכה את היהודי ישלם הגוי עשרים רובל ליהודי, לאחר ספירת המכות עלה בחשבון סכום העונש כחצי מרכושו של הגוי...
כאשר יצא היהודי מבית הפריץ, פגשה אותו רעייתו כשהוא עצוב ומדוכא, "שוב הכה אותך הגוי...? שאלה. "לא ולא" - ענה לה בעלה - "הפעם אני בוכה על שהוא לא הלך אותי יותר... הוא סיפר לה על פסקו של הפריץ ועל כך שעברו לידי חצי מרכושו של הגוי... אילו הוא היה מכה אותי עוד, הייתי זוכה בכל רכושו ולא מסתפק בחציו..."

הנמשל ברור מאליו: כאשר נזכר בעולם הבא, שעל כל הייסורים שסבלנו בעולם הזה, נקבל שכר בעולם הבא, נבכה ונצטער על שלא נתייסרנו יותר, אך אז כבר יהיה מאוחר...

ספור נאה היה שגור על לשונו של הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל על חסיד שבא לרבו ושאל אותו ביאור במאמר חז"ל: "חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה" כיצד אפשר לשמוח ברע כמו בטוב...?

הפנה אותו הרב אל תלמיד אחר שהיה מדוכא בייסורים. כאשר בא לפני אותו תלמיד והציע את שאלתו, וסיפר לו כי הוא נשלח אליו ע"י הרב, אמר לו: "כנראה שנפלה כאן טעות, מעולם לא טעמתי טעמה של רעה, איני יודע רע מהו..."

בהקדמה לספר 'מעלות התורה', מסופר על הגאון רבי אברהם זצ"ל, אחי הגר"א, שבעת שחלה בחוליו האחרון, ממנו לא קם, והיה בעל ייסורים גדול מאוד, בכל זאת לא נשמעה ממנו גניחה או תלונה, עד שיום אחד ראה בנו הגר"א אליהו זצ"ל את מצבו הקשה והחל לבכות, ואמר: "אוי לי שראיתך בכך!" מיד כעס עליו אביו, ואמר לו: "מה אתה בוכה על גודל המתנה שזיכה אותי ה' יתברך, אם היה בי כוח הייתי מופזז ומרקד בכל כלי שיר על רוב הטובה שהיטיב עמדי בייסורים, ואתה קץ ורע לך על גודל מתנתי...!?"

פעם יצא הפריץ מארצו לחופשה ארוכה

הייסורים בעולם הזה, היה אומר מרנא ה'חפץ חיים זי"ע, מבטיחים שכר רב בעולם הבא, והיה ממשיך על כך משל נפלא: יהודי חכר מהפריץ מחלבה תמורת שכר חודשי אשר היה משולם ע"י היהודי מידי חודש בחודשו. פעם יצא הפריץ מארצו לחופשה ארוכה, והפקיד את כל נכסיו בידי אחד מנאמניו, אשר היה ידוע כשונא ישראל גדול. ברשעותו העלה את השכר החודשי עבור המחלבה בדמים מרובים, ומלבד כל זאת אף היה מלקה אותו מעת לעת, בכל הזדמנות שנדמה לו כי היהודי אינו נוהג כשורה...
כשחזר הפריץ מחופשתו, התעניין אצל השוכרים על התנהלות נאמנו בזמן חופשתו, ובהגיע תורו של היהודי שפך לפניו את מר ליבו וסיפר לו על כל מעלליו ומכותיו שהפליא בו הגוי הרשע...
הפריץ, אשר היה אדם טוב, קצף מאוד על הגוי והעמידו למשפט.

המשך מעמוד 17 | הרב עמרם בינעט

למדתם שהייתם צריכים לתגמל את עצמכם עם כל כך הרבה אוכל...???"
הם הסתכלו זה על זה... אה... האמת שלא כל כך למדנו. ללמוד אנחנו לומדים בשעות הסדרים, בלילה אנחנו רק עשינו 'ליל שישי'...
הווי אומר, כל אחד וה'ליל שישי' שלו.
אותו הדבר לגבי הרבה מאוד דברים אחרים, כל אחד וה'שחרית' שלו, כל אחד וה'בר מצוה' שלו, כל אחד וה'שבת קודש' שלו. יש מי שמשקיע בעיקר, ויש מי שנותן לעיקר העיקרים לחלוף על ידו בלי שירגיש בכלל, ואפילו לרגע אחד אינו מוציא את ראשו מהדלי עם המספוא...

לתגובות, הארות, והצעות
כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

שמענו זאת שני חברים אחרים, והתקנאו בהם מאוד. בינם ובינ עצמם, הם החליטו שבשבוע הבא הם יעשו את אותו הדבר, אבל באופן יותר משמעותי, והם יראו לשני החברים שלמדו ב'ליל שישי', מי יודע לעשות ליל שישי חזק ומוצלח יותר.
בשבוע הבא הלכו השניים ל'טשולנטיה' הקרובה, קנו קילו של טשולנט בשרי, שתי קופסאות של גאלער, שלושה ארבעה בקבוקי בירה וגם קצת פיצוחים...
ישבו השניים ואכלו בהנאה מרובה, ולמחרת בבוקר פגשו את ה'אנשי משמר' של השבוע שעבר ואמרו להם: "נו, מה אתם אומרים על ה'ליל שישי' שלנו? אתם אכלם קצת טשולנט וקוגל, ואנחנו הצטיידנו מראש עם מיטב המאכלים..."
השיבו להם השניים בפרגון ובהתעניינות: "יפה מאוד, כמה זמן

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

באותו יום ששמעתי את המעשה הזה שוחחתי עם אחד מקרובי משפחתי בנושא מסוים. בסיום שיחתנו הוא אומר לי שיש לו סיפור טרי שהוא מרגיש חובה לספר לי אותו

על נדרים ועל ידו המלאה הפתוחה והקדושה והרחבה

מאת: הרב ישראל היימן

פרשת נדרים הנקראת השבוע, מעבר להלכותיה ודיניה הרבים מבטאת את האפשרות שנתן לנו הקב"ה להקריב מעצמנו לו יתברך. כמאמר הגמרא בנדרים "ר' נתן אומר הנודר כאילו בנה במה והמקיימו כאילו מקריב עליו קרבן". וכשאדם נותן לבורא עולם הוא מחזיר בידו הפתוחה והרחבה!

בחור יקר סיפר לי לאחרונה.

הוא משתתף בשיעור של רב מיוחד העוסק בקירוב רחוקים וקרובים. מידי ערב נאספים קבוצת נערים לשיעור תורני נפלא ומרתק שבתבונתו של אותו רב יקר נוצרה אווירה סביב השיעור ולכידות בין משתתפיו שחורגים הרבה מגבולות זמן השיעור. הם חברים טובים לאורך כל שעות היממה על אף שהשיעור הוא רק למשך שעה וקצת מספר פעמים בשבוע.

יום אחד, מוצא הרב שמוסר את השיעור את אחד הנערים כשהוא עומד מחוץ לבית הכנסת ופניו מכורכמות. במהלך השיעור הוא שם לב שהבחור לא נכנס כלל להשתתף בשיעור. בין הפרקים הוא מוצא כמה דקות של הפסקה ויוצא החוצה שם הוא רואה את הבחור יושב על גדר נמוכה... "למה אתה לא נכנס?" הוא שואל.

'זה בגלל פלוני' עונה הנער. אני לא מוכן לפגוש אותך, אני כועס עליו מאד ולא רוצה לייצר כאן מריבה. לשאלת הרב, מספר הבחור שאותו פלוני ביקש ממנו לפני תקופה סכום כסף בהלוואה. הוא הלווה לו בשמחה סך של 3500 ₪. וכעת הבחור מתחמק הוא אומר שאין לו מאיפה לשלם וכל מיני תירוצים. נראה לי שהוא לא מתכוון לשלם לי בכלל...

כיון שלא מדובר על נערים ששיחם ושיגם כבני תורה מבין הרב שדין תורה לא יעבוד כאן... הוא חוכך בדעתו כמה שניות ולאחריהם שם את ידו על כתף הבחור שמולו.

הוא מתחיל לומר לו, שאותו נער באמת נמצא בקשיים כלכליים. הוא לא בחור רע בעיקרו ואם הוא מתנהג כך ככל הנראה קיימת אצלו באמת מצוקה כלשהיא. בא נעשה עיסקא. תוותר לו על החוב, תודיע לו שאתה מוחל לו, אני מבטיח לך שהקב"ה לא יישאר חייב ויחזיר לך את כל הסכום!

זה לא היה קל, אבל עוד באותו הערב התקשר מיודעינו לנער החייב והודיע לו שהוא מוחל לו על כל החוב והחברות ביניהם שרירה וקיימת כבעבר.

לא עוברים יומיים, הבחור המוחל שפרסם בעבר את הקורקינט

החשמלי שלו למכירה מקבל טלפון. הקורקינט הזה מיושן קצת ושווה בערך 500 ₪. מישהו רוצה לראות את הכלי, הוא מגיע ובמקום קונה ממנו את הקורקינט ב4000 ₪...

הוא ניסה לומר לו שזה לא המחיר, אך הקונה התנצל שזה מה שיש לו ואם הוא רוצה למכור ביקר יותר הוא יחפש מוכר אחר...

כך הבחור הזה שוויתר למען השלום ובמוצהר לשם שמים על סכום של כסף קיבל אותו במדויק רק אחרי יומיים.

באותו יום ששמעתי את המעשה הזה שוחחתי עם אחד מקרובי משפחתי בנושא מסוים. בסיום שיחתנו הוא אומר לי שיש לו סיפור טרי שהוא מרגיש חובה לספר לי אותו.

קרוב משפחתי הינו אברך צעיר שהתחתן לאחרונה ממש, וכנהוג במחוזותינו הוא 'חי על השקל'...

הוא שמר סכום מסוים של כסף לצורך התמחות של בני הבית בתחום העיסוק שמפרנס את הבית. בעוד כמה ימים הם אמורים להעביר את השלום למקום בו מעבירים את ההתמחות.

בינתיים הזדמן לאברך היקר לארח לשבת את אחיו ואחיותיו הצעירים. היה בזה הכרת הטוב על עזרתם בכל תקופת החתונה ואחריה וגם גיבוש וחוויה לכל הצדדים.

זוג צעיר שמארח בפעם הראשונה מגלה כמה עולה שבת... סכום כל ההוצאות עלה לכמה מאות שקלים. עוד בשלב ההחלטה לארח

מודיעים לו שהוא אמור להעביר סכום אחר כמה שסוכם, בדיוק נמרץ כמה שהוא הוציא על השבת. כשהוא מברר מדוע השתנה הסכום נאמר לו שפאתאום הם גילו שבעקבות קריטריון כלשהוא הם זכאים להנחה בסכום הזה...
לא תמיד אנו רואים בעיני בשר, לא תמיד זה כל כך גלוי, אבל הדברים ברורים, הוא יתברך לא נשאר חייב. מי שמקריב למענו זוכה מעל לדרך הטבע!!

החליטו בני הזוג שכיון שהם מאמינים בכל ליבם שהוצאות שבת חוזרות, לא עושים חשבון על הכסף.
הבעיה הגיעה כמה ימים אחרי השבת בזמן שהיה אמור לעבור התשלום על ההתמחות. האברך שמתקשר לברר להיכן הוא צריך לבצע את ההעברה הבנקאית, לא יודע עדיין איך הוא מגייס את כל הסכום כיון שחסר לו כמה מאות שקלים, בדיוק כמה שהוא הוציא על השבת האחרונה. אבל לתדהמתו מהמכון של ההתמחות

המשך מעמוד 11 | הרב יחיאל צוקר

ללא תורת בני השיבות הארץ היא בגדר פיקוח נפש

לאחר הקמת המדינה בא ראש הממשלה הראשון להיפגש עם הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל בנושא גיוס בני ישיבות, שאל אותו אחד שאלה קשה: אני יוצא מכאן, בממשלה ובכנסת אנחנו רוב, הצבא והמשטרה בשליטתנו, אני מביא חוק לגיוס בני ישיבות, מה תעשו?

אמר לו הרב אברמסקי, כמי שמכהן בראש וועד הישיבות, ארים ידי ואורה לכל בני הישיבות לעזוב את הארץ!

ולהבין, לא מדובר בתקופתנו בה כמעט כל צאצאי מקימי המדינה ברחו לדור בברלין או בשאר המדינות בהם החופש והכסף רבים יותר, רוח הציונות שלטה, החלוציות היתה האליל הגדול ביותר, מששמע את דברי הרב אברמסקי, הפך לסימן שאלה, וזעק: לעזוב את הארץ הקדושה, ואז שלף את כל מה שידע מילדותו, איך אפשר לוותר על ארץ שעיני ה' אלוֹקֵיךְ בו מראשית השנה ועד אחריתה, איך אפשר לוותר על המצוות הרבות התלויות בארץ, איך אפשר לוותר על ארץ שכל ההולך בה ארבע אמות הוא בן העולם הבא?

ענה לו הרב אברמסקי: אין ויכוח ביננו שהמקום המסוכן ביותר בכל המזרח התיכון זה ארץ ישראל, אנו מוקפים מאות מיליוני ערבים שמבקשים לחסל אותנו, לגור כאן זה פיקוח נפש, מצוות ישוב ארץ ישראל לא דוחה פיקוח נפש, יש לגדולי ישראל אומדן דעת שאם כל מי שיכול ללמוד בה תורה לומד, זה מגן על יושבי הארץ, אבל אם תרצו לגייס את בני הישיבות הארץ חוזרת למצב של פיקוח נפש, חייב אני להורות ע"פ הלכה לעזוב את הארץ!

לעילוי נשמת אבי מורי רבי נתן ב"ר יחיאל מאיר הכ"מ,
ורעייתי מרת רבקה ב"ר יהודה ע"ה

עלינו להבין ולהפנים, לנשום ולחיות, שהכח היחיד שיש לנו לשרוד במדינה שלנו, ובעולם בכלל, בא מכוחו של אותו יהודי שקם לפנות בוקר לתפילה, או מכוחו של אותו יהודי שלאחר יום עבודה נכנס בעיניים טרוטות לבית הכנסת להתפלל וללמוד שיעור תורה.
אם נבין ונפנים את הדברים לא יוכל הסיטרא אחרא לגעת בנו לרעה באמצעות שום גזירה או חוק שנועד לפגוע בעולם התורה, בישיבות הקדושות ובאברכי הכוללים הממיתים עצמם באוהלה של תורה.

איך ניצחו במלחמת קדש על אף כל המחדלים בשנת תשי"ז? התקיימה 'מלחמת קדש', בה כבשו את סיני. בתו של הרמטכ"ל דאז-כתבה יומן מלחמה ובו היא מתארת באיזה חוסר אחריות התנהגו ראשי הצבא. אחד הסיפורים שהיא מספרת: הכניסו את החיילים למדבר סיני באמצעות משאיות של 'תנובה' ונסעו על גבי דיונות של חול. כל ילד יודע שמשאית על דיונות מתחפרת ואינה יכולה להמשיך לנסוע. צריכים להרכיב שרשראות על הגלגלים. אבל הצבא עבד בשיטת ה'סמוך' הישראלי הידוע, וזו רק אחת הדוגמאות למחדלים רבים שהיו שם.

העובדה היתה שהצבא ניצח וכבשו את חצי האי סיני. עד היום, כל מי שראה והכיר את מה שהיה שם בסיני, בוכה על החזרת שטחים אלו לידי המצרים. שטחו של חצי האי כפול משטח מדינת ישראל! ומי הביא את הניצחון הזה?

רבי אריה שכטר זצ"ל מספר, שבאותם ימים כבר היה האדמו"ר הק' רבי אהרן מבעלזא זצ"ל חלש מאוד והיה צריך לשאת אותו על כיסא מחדרו לבית המדרש. והנה באחד הימים לפתע קם על רגליו מהכסא ועמד במשך עשרים וארבע שעות והתפלל. בתום זמן זה התיישב ואז החלו להגיע שמועות שהקרב הוכרע לטובתנו.

ראשי הצבא הלכו והתרברבו, אבל היומנים מוכיחים שאם היה כאן מגע יד אדם-הוא רק קלקל. אם היתה הצלה-זו התורה והתפילות של כלל ישראל ובראשם צדיקי הדור.

אספנו עבורך
שיעורים מרתקים ב'משנה ברורה'
עשרות אלפים בעולם היהודי מתחילים בלימוד הלכות
שבת במסגרת 'דף היומי בהלכה', נצל הזדמנות זו!
לשיעורים בקו התוכן של 'דרשו' 077-2222-666

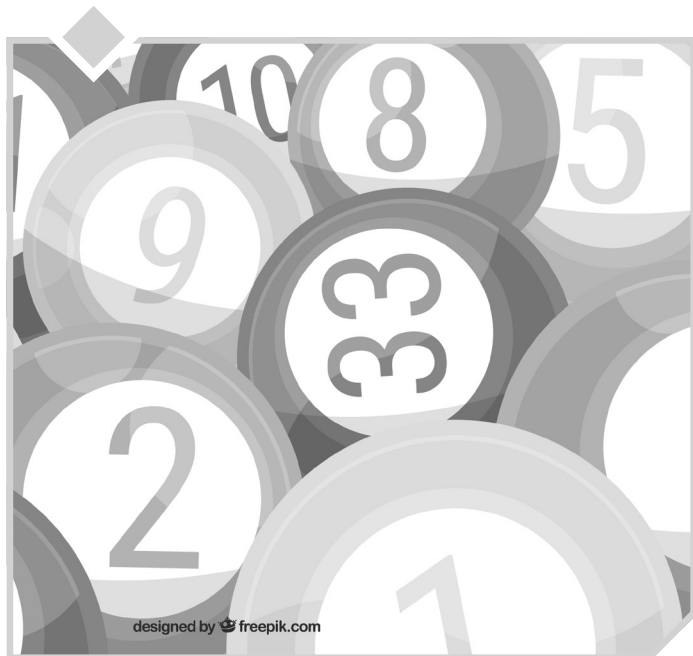
כמה דקות ביום
ואתה בקיא
בהלכות שבת!

עוד לא קרה שהתקשרתי לבשר למישהו שהוא זכה ב-5,000 דולר והוא לא היה מופתע", הוא מספר, "הם תמיד מופתעים ברמה כזאת שהם לא מבינים בכלל מאיפה זה נופל עליהם, איך אני קשור בכלל לנושא

על זוכי ההגרלות ב'דרשו' וכל מה שכדאי לדעת על גורלות

מאת: יהושע לייבזון

"וַיֹּאמְרוּ אֶת אֲדֹנָי צְנֹה ה' לָתֵת אֶת הָאָרֶץ בְּנִחְלָה בְּגוֹרֵל לְבָנָי יִשְׂרָאֵל" (ל"ב)

מאז שהיינו ילדים למדנו לדעת שהגרלה היא אירוע מרגש... עד הרגע שבו מנהל הת"ת מוציא את הפתק הלא נכון מהקופסה המסתורית, ואז מתברר לנו שמי שזכה בגורל, זה לא אנחנו... בלבנו של כל ילד מתפתחת התחושה האלמונית, ש"אין לי מזל בהגרלות", וש'ממילא אני אף פעם לא זוכה בהגרלות'. ההרגשה הזאת לא הולכת לשום מקום, ורוב האנשים ממשיכים להתהלך אתה עוד שנים רבות אחרי שחתימת זקן כבר מעטרת את פניהם. בגלל זה, כשמישהו מאתנו כן זוכה בהגרלה, הוא בדרך כלל מופתע מאוד.

"זה מדדים אותי בכל פעם מחדש", מספר לנו בכיר בהנהלת 'דרשו', שנוהג לבשר לזוכים בהגרלות, על זכייתם הגדולה.

אחת התוכניות של 'דרשו' היא 'המבחן המסכם', הנערך אחת לארבעה חודשים, בכל פעם על 120 דפי הגמרא שנלמדו במסגרת 'הדף היומי' בארבעת החודשים האחרונים.

על מבחנים אלו 'דרשו' לא מחלק מלגות כמו על יתר המבחן שעורך הארגון. במקום זאת הוא עורך הגרלה בין הלומדים, כשהפרס הראשון הוא של 5,000 דולר, ולאחריו ארבעה נוספים שזוכים ב-1,000 דולר, ועוד זוכים רבים נוספים ב-500 וב-100 דולרים. בסך הכל מחלק 'דרשו' בכל הגרלה כזאת סכום של 25 אלף דולרים.

"עוד לא קרה שהתקשרתי לבשר למישהו שהוא זכה ב-5,000 דולר והוא לא היה מופתע", הוא מספר, "הם תמיד מופתעים ברמה כזאת שהם לא מבינים בכלל מאיפה זה נופל עליהם, איך אני קשור בכלל לנושא. חלק מהם אומרים לי במפורש "אני אף פעם לא זוכה בהגרלות", אחרים אומרים "לא האמנתי שאתם באמת עושים הגרלה על כזה סכום גדול, חשבתי שאתם סתם אומרים..."

תמיד תמיד הזוכה מספר לנו איזה סיפור של השגחה פרטית: "בדיוק נשבר השיש במטבח והייתי חייב סכום גדול כדי לקנות חדש...", "אני ממש עכשיו עובר דירה והסכום הזה מציל אותי", או "בשבוע הבא הבת שלי מתחנת ולא ידעתי מאיפה אשיג את 5,000 הדולרים החסרים".

אבל התגובה של הזוכה בפעם האחרונה, הכתה אותי בתדהמה

מוחלטת: "אני שמח לבשר לך שזכית בפרס של 5,000 דולרים", אמרתי לו. מהעבר השני של הקו חיכתה לי שתיקה רועמת... "הלו, אתה על הקו", ניסיתי לוודא והוא השיב "כן, אני פה. אבל אני לא בטוח שזה מגיע לי..."

נבהלתי, למה לא מגיע לו הגרלה? האם הוא לא עומד בקריטריונים, אולי הוא לא עשה את המבחן בצורה ישרה חלילה. מה כבר יכול להיות???

"יש לי קבלה שקיבלתי על עצמי שאם אני לא חוזר מספיק טוב על הגמרא לפני המבחן, אני לא לוקח את המלגה, והפעם לא חזרתי מספיק טוב", הוא מתוודה...

הייתי צריך להסביר לו שקבלותיו האישיות לא שייכות לזוכי ההגרלה, והגרלה זה לא כמו מלגה, ושעל כזה דבר לא נכללה הקבלה שלו, או אז הוא הסכים לקבל את המלגה, לאחר שיתיעץ עם רבו כיצד לנהוג בכסף...

כשאנו נמצאים בפרשת מטו"מ ובעניין גורל חלוקת הארץ, אספנו לכם קובץ של דברים מיוחדים על נושא הגורלות

ולמה היו עושים כך?

הגמ' בבבא בתרא (קכ"ב) אומרת שחלוקת הארץ ע"י הגורל נעשתה באופן שלפני הגורל אלעזר שהיה מלובש באורים ותומים היה מכוין ברוח הקודש, ואומר זבולון יקבל את תחום עכו, ואז עשו

באיזה ספר עושים את גורל הגר"א?

באיזה ספר עושים את גורל הגר"א? רבים אומרים שיש לעשותו בספר תנ"ך שלם בכרך אחד, ויש אמרו שהתנ"ך צריך להיות כפול טורים (שבכל עמוד הפסוקים מודפסים בשני טורים), מאידך יש שאמרו שיש לעשותו בכרך שיש בו חמשה חומשי תורה ותו לא, ואף לא ביאורים והפטרות, ויש שעשו את הגורל בספר תהלים.

מה לומר לפני הגורל

בסדר עשייתן של הגורל יש דעות שונות, היכן להניח את אצבעות הידיים, מה לומר לפני הגורל, האם לחפש דווקא פסוק שמתחיל באות ז', כמה אותיות לדלג וכו'.

שהאדם נמצא במצב של אובד עצות

הגה"צ רבי אליהו דסלר כותב במכתב לאליהו שאם האדם המבצע את הגורל נמשך לאחד מצדדי הספק, ומקווה שהתשובה בגורל תורה לו לעשות דבר מסוים, ברצונו זה הוא מטה את הגורל ומטה את עצמו ומוליך את עצמו שולל, ואין לערוך את הגורל אלא כשהספק הינו ספק השקול. שהאדם נמצא במצב של אובד עצות ואינו יודע כלל מה יעשה ולא נמשך לשום צד, ואז בצירוף התנאים האחרים והיותו ראוי לכך יוכל לזכות לפסוק המורה הנכון מן שמיא.

היה נוהג לצום קודם עריכת הגורל

הגאון רבי אליהו לופיאן היה נוהג לצום קודם עריכת הגורל, ואמר שכדי שיועיל צריך לקבל על עצמו לעשות כפי שיעלה. (הגר"מ שטרנבוך).

יש בזה בעיה מצד "תמים תהיה עם ה' אלוקיך"

מרב הגר"ח קנייבסקי אמר שדעת אביו הקהילות יעקב לא היתה נוחה מעשיית גורל הגר"א, שמלבד מה שלא יודעים בדיוק איך לעשותו אף יש בזה בעיה מצד "תמים תהיה עם ה' אלוקיך", וסבר שלא כל אחד יכול לעשותו, וכך מי שיש לו דרגת רוח הקודש יכול לעשותו. (ארחות רבינו ודרך שיחה) וכך דעת החזו"א היתה נגד עריכת הגורל. וכן נקטו רבים מגדולי ישראל.

[מתוך המבשר תורני (חוקת תשע"ו) ואוצר הידיעות השלם ועוד]

את הגורל וכך יצא, והיה חוזר ומכוין ברוח"ק ואומר נפתלי יקבל את תחום גינוסר, ושוב עשו גורל וכך יצא. ולמה היו עושים כך? הרשב"ם מבאר שהיו עושים כך כדי שתקרה דעתן של ישראל, שהיו רואים שהגורל עולה כפי שנתנבא תחילה, ויודעים שחלוקה ישרה היא ולא היו מתנים בדבר.

המקור הקדום ביותר לגורל המכונה "גורל הגר"א"

המקור הקדום ביותר לגורל המכונה כיום "גורל הגר"א" הוא בדברי הרש"ש סרירו (מאות שנים לפני תקופת הגר"א) אשר החיד"א כותב עליו יחיד בדורו, ומי כמוהו מורה, ויש שרצו לומר שכן מבואר בדברי ר' חיים ויטאל בספרו גורל קודש. ויש לציין שבכתבי הגר"א ובספרי תלמידיו המובהקים אין איזכור לגורל זה. אך הגאון ר' אליהו לופיאן שמע ממרן החפץ חיים שקיבלה מרבי חיים מוואלוז'ין בשם רבו הגאון מוילנא.

היו מתייעצים עם התורה כדת מה לעשות

החיד"א בברכי יוסף מביא מהשבט מוסר שקיבל מרבותיו שכשהיו מסופקים באיזה דבר האם לעשותו או שלא, היו נוטלים חומש או נ"ך והיו פותחים אותו ורואים בראש הדף מה הפסוק, וכפי מה שהיה מראה אותו פסוק היו עושים, ונמצא שהיו מתייעצים עם התורה כדת מה לעשות בכל ענייניהם. והחתם סופר כתב (בדרשות לסוכות) שכשאדם נמצא בספק ומצא פיתרונו בפרשת השבוע, וכמו בעל חוות יאיר, ששמו היה יאיר ושם זקנתו היתה חוה, וכשעלה לו ספק איך לקרוא לספרו, קראהו לתורה ועלה לו הפסוק ויקרא שם חוות יאיר.

אין ברצונו להטריח את הקב"ה בהנהגה מיוחדת

המשגיח הגאון רבי יחזקאל לוינשטיין סיפר שבימי מלחמת העולם הראשונה הסתפק החפץ חיים האם להישאר על מקומו או לברוח, והציעו לו שיעשה גורל הגר"א, וענה להם שאין ברצונו להטריח את הקב"ה בהנהגה מיוחדת שיברר לו מה לעשות ע"י הגורל. (אור יחזקאל ח"ו ע"מ קל"ג).

הצטרפו גם אתם ללומדי ה'דף היומי בהלכה'

עכשיו בכל עמדות נדרים פלוס
או במוקד דרשו 02-5609000

המבטיח את חברו להיטיב עמו... אין לו לחלל הבטחתו, כי זה דרך שקר... וכן האומר לתת לחברו מתנה מועטת, אע"פ שלא הזכיר לשון הבטחה'

הרב חנניה צ'ולק שליט"א בפנינים והארות לפרשת השבוע

לא יחל דברו (ג, ל)

חיוב קיום הבטחה-כתב רבינו יונה (שע"ת ש"ג קפג): המבטיח את חברו להיטיב עמו... אין לו לחלל הבטחתו, כי זה דרך שקר, והוא כאדם שעבר ברית, שנאמר (צפניה ג, יג) 'שארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב ולא ימצא בפיהם לשון תרמית'. וכן האומר לתת לחברו מתנה מועטת, אע"פ שלא הזכיר לשון הבטחה. ואמרו רבותינו (ב"מ מט) כי יש בו משום מחוסרי אמנה, ואם איש עני הוא, אפילו שהמתנה מרובה, אם יחזור בו-רעתו רבה, כי נדר נדר, ונאמר (מטות ל, ג) 'לא יחל דברו'. וכ"פ השו"ע (ח"מ רד.ח) שהאומר לחברו ליתן לו מתנה מועטת ולא נתן, הרי זה ממחוסרי אמנה. אמנם במתנה מרובה אין בה חסרון אמנה, שהרי המקבל אינו סומך דעתו על האמירה ללא קנין, ועי' 'פרי יצחק' (ח"א סי' נא) דמ"מ ממידת חסידות צריך לקיים דבריו גם במתנה מרובה. וברמ"א (יו"ד רסד, א) מבואר שמחוסר אמנה שייך בכל סוגי הבטחות. וכמו שכתב בט"ז שם (סק"ה). אמנם המהרש"ג (ח"ג סי' קי"ג) סבור שמחוסר אמנה שייך רק במזון (כפשטות לשון השו"ע וכדן מי שפרע, וכ"מ בשו"ת הרא"ש קב, י). עוד כתב רבינו יונה: מי שמתפאר בפני רבים לתת מתנה לאדם, והנה הוא מתהלל על נדיבתו בזה, הנה זאת כמו הבטחה, ולא נכון שישוב מדבריו אחרי שהתכבד והתהלל בדבר. וכתב החיד"א (פני דוד' כי תצא כג כד): 'מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת לה' אלוקיך', נרמז בזה לשמור הבטחותיו לבני אדם ולקיים דיבורו כנודר לה'. ולגבי הבטחה שלא בפני חברו לתת לו מתנה, כתב ההפלאה (כתובות נה) שלדעת הרא"ש גם באופן זה הוי מחוסר אמנה, אך דעת ה'מחנה אפרים' (זכיה כת) וההפלאה, רק כשאמר בפניו יש בו מחוסר אמנה, דסמכא דעת המקבל. אמנם אם המקבל הוא עני, ודאי חייב לתת מדין נדרי צדקה.

בני דן מזויינים ומוכנים למלחמת גוג ומגוג

ואנחנו נחליץ חֲשִׁים לַפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (ל"ב י"ז)

דבר פלא כתב ה'מנחת אלעזר' (חיים ושלוש ד"ה ויגשו): כמו שמקובל בידינו מהצדיקים דבני דן מעשרת השבטים עומדים שם עד עתה מזויינים לצאת למלחמת גוג ומגוג, כאשר הבטיחו (כעין שהבטיחו בעבר הירדן בני גד ובני ראובן וחצי שבט מנשה) 'ואנחנו נחליץ חושים... נחנו נעבור חלוצים', ע"כ עומדים מזויינים ומצפים עד אשר ישמעו מהשמים כי יצאו ויבואו לטובה (אוצר פלאות התורה).

ואני הרהרתי כמה פעמים אם אפשר שקיים אדם בעולם מקרא זה על מתכונתו

והייתם נקיים מה' ומישראל (לב כד)

איתא בירושלמי (שקלים פ"ג ה"ב): 'גמליאל זוגא שאל לרבי יוסי, איזהו המחזור מכולן, ואמר: 'והייתם נקיים מה' ומישראל'. ובפ"י 'מלאכת שלמה' על המשנה שם הביא שהראב"ד גרס "איזהו חמור שבכולן". ולפ"י הביאור-איזו מצוה בתורה חמורה יותר מכולן, שידבק בה האדם. ועי' השיב רבי יוסי 'והייתם נקיים מה' ומישראל' היא המצווה החמורה שבתורה. וכתב החת"ס (בשו"ת, ליקוטים סי' נ"ט): 'ודע בני ותלמידי שיחיו, כי כל ימי הייתי מצטער על המקרא הזה 'והייתם נקיים מה' ומישראל', ושתי חובות אלו-נקיות מה' ית', והנקיות מישראל עמו, הם שני רוכבים צמודים על גבנו, ויותר אפשרי לצאת ידי החוב הראשון, היינו, ידי שמים יותר הרבה ויותר מלצאת ידי הבריות, כי הם חושבים מחשבות זרות, ונושאים ונותנים מוזרות בלבנה, ועונשו יותר קשה מאד מאד עד לאין מספר ממי שאינו יוצא ידי שמים ח"ו, והוא מש"ס סוף פרק יוה"כ (יומא פ"ו.), בענין חילול ה' דאין לו כפרה כלל, ושיעור חילול ה' כגון רב דשקיל בשרא ולא יהיב דמי לאלתר (שכפי ערכו הרם של רב, בזה לבד שאינו משלם לקצב מיד כשקנה, הוי בגדר חילול ה'). ואני הרהרתי כמה פעמים אם אפשר שקיים אדם בעולם מקרא זה

על מתכונתו. ואולי ע"ז אמר שלמה המלך (קהלת ז-כ), 'אין אדם צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא' - שאפילו בעשייתו כל טוב אי אפשר שלא יחטא, על כל פנים באופן השני ביציאת ידי הבריות. ואינני כדאי להזכיר אבותינו הק', מכל מקום תורה היא, וחוכך אני בבני גד וראובן אשר עליהם נאמר 'והייתם נקיים', ועפ"י עצת משה רבינו שהיה עפ"י ה' עשו את שלהם לנקות עצמן במה שיצאו חלוץ י"ד שנים לפני צבא המלחמה, ומ"מ לא יצאו ידי חובה מקרא זה בשלמות, כי לא על חנם גלו ראשונה לפני כל השבטים, וקראו חז"ל עליהם מקרא זה (משלי כ, כ"א) 'נחלה מבוהלת בראשונה ואחריתה לא תבורך' (אוצר פלאות התורה).

מדוע פחד פנחס להרוג את בלעם? באיזו חרב הרגו את בלעם?

הש"ך מביא מדרש: כיון שראה בלעם הרשע את פנחס, עשה שתי זרועותיו כשני לוחות אבנים והיה פורח ועולה למעלה, דהיה משתמש בשם המפורש. וכשפנחס ראהו פורח ועולה, אף הוא עשה שתי זרועותיו כשני לוחות אבנים, ופרח ועלה אחריו, עד שמצאו פנחס לבלעם עומד ומשתטח לפני כיסא הכבוד. נתן עליו פנחס את הציץ ותפסו והורידו והביאו לפני משה ודנוהו בסנהדרין. והוצרך לדונו בסנהדרין, לפי שראהו משתטח לפני כיסא הכבוד, ע"כ פחד פנחס שעשה תשובה. ודנוהו הסנהדרין שאין תשובה מועלת, מפני שגרם להרוג 24 אלף מישראל. איתא ב'מעם לועז' בשם הזוהר וה'ילקוט ראובני', שפנחס לא יכול היה להרוג את בלעם בשום מיתה שבעולם, ואמר פנחס לאחד משבט דן להרגו, ונטל חרב שהייתה חרותה עליו דמות נחש מצד אחד ונחש אחר מצד שני, והרגו. וכשם שבחיייו היה בלעם הולך אחרי הנחש לעשות קסמים, אף במותו נהרג בחרב של נחש, שעשה ברוב כשפיו. לכן אמר הכתוב 'ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב', שבא לרמוז שהריגתו הייתה ע"י החרב המכושפת שהייתה חקוקה בו דמות נחש. והטעם שלא רצה להרוג בשם המפורש, כדי שלא תהיה לו אחיזה בקדושה ושלא יתקיים מבוקשו - 'תמות נפשי מות ישרים'. ומאידיך בפירוש הרא"ש כתב, שאותה החרב הייתה מה שנעץ יעקב אבינו בגל אצל המצבה שעשו ביניהם יעקב ולבן, ואמרו שמי שיעבור את הברית הזו יבוא איש על רעהו (למלחמה) - יידקר בחרב וייסקל באבני הגל. וזהו מה שנאמר 'הרגו בחרב' - החרב הידועה והמבוררת, מפני שנאמר 'יד העדים תהיה בו בראשונה להמיתו'. ואמרינן שבלעם הוא לבן, ואולי נאמר כי היה ממשפחתו.

חידות לפרשת השבוע:

- א. כיצד שכנע בלעם את בני ישראל לחטוא בבנות מדין?
- ב. איזה ק"ו אמר משה לישראל, שצריכים הם ללמוד מכנען?
- ג. באיזה בעל חיים קול הזכר שונה מקול הנקבה?
- ד. מי היו חמש האחיות שנישאו באותו יום?

אין קולו ניכר בין זכר לנקבה, חוץ מטווס ותרנגול, ולתרנגול בינה יתירה, לכך מברכים 'לשכוי בינה'.

• **תשובה לחידה ד.** איתא בגמ' (ב"ב ק"כ): 'תנא דבי רבי ישמעאל, בנות צלפחד שקולות היו, שנאמר 'ותהינה', הויה אחת לכולן'. חידוש נפלא כתב ההפלאה (ב'פנים יפות') לבאר דברי הגמ' 'הויה אחת לכולן': חמש בנות צלפחד נישאו ביום אחד. והנה בצוואת רבי יהודה החסיד (צוואה ל) כתב אזהרה: 'לא יעשה נישואים לשני ילדיו יחד, כי לא יצליחו'. אזהרה זו הובאה בסמ"ק (מצוה קצו), ובמרדכי (מו"ק ס' תתמוג) וברמ"א (אה"ע ס' סב ב). ה'גנזי יוסף' (ס' כו, אות י) העיר על דברי ההפלאה מצוואת רבי יהודה החסיד שאין לעשות נישואין לשני ילדיו ביום אחד, וא"כ כל שכן שלא ישאו 'חמש' אחיות ביום אחד. ומיישב, שאולי האיסור נאמר דווקא על האב, משא"כ אם האחיות עושות חופות כל אחת לעצמן מותר, ובנות צלפחד עבר עליהן זמן רב מאז שיצאו מרשות אביהן, והן נישאו מעצמן (כדכתיב (לעיל כז ג) 'אבינו מת במדבר').

(מתוך עלונו של הרב צ'ולק-תשפ"ג)

- **תשובה לחידה א.** כתב ה'משך חכמה': בלעם אמר לישראל: 'לא הביט און ביעקב' - כלומר, אפילו אם הנכם חוטאים לפני הקב"ה, אינו משים לב ואין מענישכם, והראיה - 'קל מוצאים ממצרים', שהיו הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז. 'ותרועת מלך בו' - כמו שהריע אינו מקפיד על חברו ואינו מסיר חברתו ממנו - לכן הנכם יכולים להיצמד לבעל פעור, כי לא יזנח ה' ולא יביט בכם און. וזהו שאמר הכתוב 'הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם', דהיינו שבלעם אמר 'לא הביט און ביעקב', וממילא הנכם יכולים לחטוא.
- **תשובה לחידה ב.** איתא ב'ילקוט ראובני' בשם המדרש: משה רבינו קצף על בני מדוע השאירו בחיים את בנות מדין שהחטאו אותם, שהיה להם ללמוד ק"ו מכנען, דכתיב בו 'לא תחיה כל נשמה', כדי שלא יחטאו אתכם. אלו שכבר החטאו אתכם, לא כל שכן!?
- **תשובה לחידה ג.** בפירוש רבינו אפרים (כי תצא כ"א כ"ג) כתב: 'לכך נקרא תרנגול גבר', לפי שמשונה קולו מתרנגולת יותר משאר העופות, כמו קול האיש מהאשה'. ענין זה נזכר גם ב'פירוש סידור התפילה' ל'רוקח' (הנותן לשכוי בינה) 'וכל עוף

האם הנחת סיר על גבי 'בלעך' נחשבת כ'הטמנה'?

חכמינו ז"ל אסרו להטמין סיר ובו תבשיל בדבר המוסיף חום לתבשיל, אפילו מערב שבת; ובשבת עצמה - אסרו להטמין אף בדבר שאינו מוסיף חום. לדעת השולחן ערוך, 'הטמנה במקצת', דהיינו, כיסוי ועטיפת חלק מהסיר בלבד, אף היא אסורה; וכן דעת החזון איש. ולדעת הרמ"א ופוסקים נוספים, הטמנה במקצת מותרת.

ולדעת המתירים - ישנן דעות שונות בקשר לשיעור החלק המגולה, המחשיב את ההטמנה ל'הטמנה במקצת': 1. אם החלק המגולה הוא בגובה הסיר - לדעת הגר"נ קרליץ זצ"ל, צריך לגלות לפחות מחצית מגובהו; ולדעת הגרש"ז אויערבך זצ"ל, די בגילוי המפחית משמעותית את חומו. 2. אם

החלק המגולה הוא בהיקף הסיר - לדעת הגרש"ז אויערבך זצ"ל, צריך לגלות את רוב ההיקף; ולדעת הגר"ש אלישיב זצ"ל, די בקרוב לשליש מההיקף. 3. גילוי חלק מהסיר במקום שאין כנגדו תבשיל בתוך הסיר - לדעת הגרש"ז אויערבך זצ"ל והגר"נ קרליץ זצ"ל, מועיל להחשיב את ההטמנה כ'הטמנה במקצת', אולם, לדעת האגרות משה, אינו מועיל. והנחת הסיר על גבי 'בלעך' או פלטה - הורו הגר"ש אלישיב זצ"ל והגר"נ קרליץ זצ"ל, שאף לדעת השולחן ערוך והחזון איש שהחמירו ב'הטמנה במקצת', אינה נחשבת כהטמנה.

הפלטה כבתה ושוב נדלקה - האם צריך להוריד ממנה את הסירים? וסיר שהוסר מהכיריים והונח על השיש - האם מותר להחזירו למקומו?

המסיר סיר מעל הפח ['בלעך'] או הפלטה החשמלית, בשבת - רשאי להחזירו למקומו בהתקיים ארבעת התנאים הבאים: 1. התבשיל שבסיר מבושל לגמרי. 2. מדובר בפח ובפלטה שאין בהם איסור 'שהייה'. 3. בשעת ההסרה היה בדעתו להחזירו למקומו. 4. הסיר עדיין בידו. ואם הניח את הסיר על הרצפה, אסור להחזירו. ואם הניחו על כסא וכיוצא בו - לדעת השולחן ערוך, מותר להחזירו, ולדעת הרמ"א אסור; ולפי הכרעת המשנה ברורה, בשעת הצורך, רשאים אף בני אשכנז להקל; ולדעת החזון איש, אם הניחו על כסא, ניתן להקל אף כשלא היה בדעתו להחזירו. והשיש

שבמטבח, או השולחן - לדעת הגרש"ז אויערבך זצ"ל והגר"ש אלישיב זצ"ל, דינם ככסא; ולדעת הגר"ש וואזנר זצ"ל והאור לציון, כאשר רגילים להניח עליהם את הסיר בגמר הבישול, דינם כקרקע, משום שהנחה זו נחשבת כסילוק גמור של הסיר מעל האש, בניגוד לכסא שנחשב לסילוק ארעי.

ואם הסיר את הסיר מעל גבי האש, והניחו על הקרקע וידו עדיין אוזנת בו - לדעת האגרות משה, מותר להחזירו אל האש; ולדעת הגר"ש אלישיב זצ"ל, אסור להחזירו, אלא אם כן חלק מהסיר מוגבה מהקרקע. ואם כבתה להבת הכיריים שמתחת לפח ['בלעך'] או הפלטה החשמלית - לדעת האגרות משה והגרש"ז אויערבך זצ"ל, הסיר אינו נחשב כמונח על הקרקע, ומותר להעבירו לכירה אחרת או לפלטה אחרת. אולם, לדעת הגר"ש אלישיב זצ"ל, הסיר נחשב כמונח על הקרקע, ואסרו להעבירו לכירה אחרת או לפלטה אחרת. וכן צידד הגר"נ קרליץ זצ"ל. ואם נפסק זרם החשמל של הפלטה בשבת, ולאחר מכן חודש הזרם [באופן המותר] - לדעת הגרש"ז אויערבך זצ"ל, מותר להשאיר את הסיר על גבי הפלטה, ואין בכך איסור 'חזרה'; אולם לדעת הגר"ש אלישיב זצ"ל, צריך להסיר את הסיר מהפלטה. וכל עוד שלא הצטנן הפח או הפלטה - במידה שניתן עדיין לחמם עליהם מאכל - לכל הדעות נחשב הדבר כאילו הסיר לא הוסר מעל האש כלל.

האם מותר להעביר סיר המונח על הכיריים למקום שכנגד הלהבה?

סיר המונח בשבת על הפח [‘בלעך’] שעל גבי הכיריים במקום שאינו כנגד הלהבה - נחלקו הפוסקים אם מותר להעבירו בשבת למקום שכנגד הלהבה: לדעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל, מותר להעבירו אף כשהסיר מונח עתה במקום ש'היד אינה סולדת בו', ובתנאי שניתן לחמם במקום זה מאכל במידה שתהיה תועלת מחומו. לדעת האגרות משה באחת מתשובותיו, מותר להעבירו רק כשהוא מונח עתה במקום ש'היד סולדת בו', [אולם, מדבריו בתשובה אחרת, נראה כדברי הגרי"ש 'א הנ"ל]. לדעת הגר"ש ז' אויערבך זצ"ל, מותר להעבירו רק אם כבר עתה הוא מונח סמוך מאוד למקום האש, וניתן לחמם עליו מאכל במידה כזו שייגיע ל'יד סולדת בו'. ואם חלק מהסיר מונח כבר עתה כנגד הלהבה, הורו הגר"ש ז' וואזנר זצ"ל והגר"נ קרליץ זצ"ל שבדאי מותר להעביר את כולו אל כנגד הלהבה. והעברת סיר המונח על גבי פח או פלטה, ל'הטמנה' בבגדים וכדומה - אסורה, משום שזו פעולה חדשה של הטמנה, האסורה בשבת אף בדבר שאינו מוסיף חום.

מדוע אסור להניח תבשיל על סיר ריק העומד על הכיריים בשבת? ובאיזה אופן כן ניתן להניח תבשיל על סיר העומד על הכיריים בשבת?

אסור להניח בשבת תבשיל על גבי הכיריים, אף אם הוא מבושל לגמרי ואין בו איסור 'בישול'. אולם, מותר להניח תבשיל שאין בו איסור בישול, על גבי סיר מלא העומד על גבי האש, ואף אם האש אינה מכוסה; משום שבאופן זה חימום התבשיל נעשה מכוח התבשיל שבסיר, ולא ישירות מכוח האש. אולם, אסור להניחו על סיר ריק, משום שבאופן זה אין לסיר התחתון כוח לחמם את התבשיל שעל גביו, והתבשיל מתחמם ישירות מכוח האש. ואם הכיריים מכוסות באופן שאין בהן איסור 'שהייה' - לדעת הגר"ש ז' אויערבך זצ"ל, מותר להניח את התבשיל אף על גבי סיר ריק; ולדעת הגרי"ש אלישיב

זצ"ל והגר"נ קרליץ זצ"ל, גם באופן זה אסור להניחו על גבי סיר ריק.

וכמו כן, כאשר חלק מהסיר העליון שוקע בחלל הסיר התחתון - הורו הגרי"ש אלישיב זצ"ל והגר"נ קרליץ זצ"ל, שאסור להניח את הסיר העליון, משום שאין בזה שינוי מהותי מדרך הבישול הרגילה. אולם, אם הפך את מכסה הסיר התחתון והעמיד את הסיר העליון בתוכו - דעת הגר"נ קרליץ זצ"ל, שהדבר מותר אף באופן שתחתית הסיר העליון נכנסת מעט לחלל הסיר התחתון, שהרי זהו שינוי מהותי מדרך הבישול הרגילה. וכמו כן, אם הניח את התבשיל בצלחת על גבי הסיר - דעת הגר"נ קרליץ זצ"ל, שיתכן כי הדבר מותר אף באופן שהצלחת שוקעת מעט בחלל הסיר.

“זטוב שיאמר על כל דבר שקונה זהו לכבוד שבת! כי הדיבור הוא פועל הרבה בקדושה”

(משנה ברורה רנ ס"ק ב)

עשרות אלפים בעולם היהודי לומדים ומתחזקים בהלכות שבת בלימוד חלק ג' במשנה ברורה במסגרת 'הדף היומי בהלכה'

זו ההזדמנות שלך להצטרף ולזכות לשמור שבת כהלכתה, הצטרף גם אתה ללימוד ומבחנים

פרטים ורישום: בעמדות 'נדרים פלוס' ובמוקד 'דרשו' 02-5609000

צעל הטורים

הפסוק מתחיל באל"ף ומסיים באל"ף לומר לך שכולם היה להם לב א' לאביהם שבשמים

- נְדָרִים - בגימ' רוצח שהנודר חשוב כרוצח אם אינו משלם דבעון נדרים הבנים מתים.
- נָקָם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - סמך זה לפרשת נדרים לומר לך שנודרים בעת צרה ומלחמה.
- אָלֶיךָ לְמַטָּה אֶלֶיךָ לְמַטָּה - לכל מטה שני אלפים הרי כ"ד אלפים הלכו עליהם למלחמה כנגד כ"ד אלפים שהפילו מישראל.
- הפסוק מתחיל באל"ף ומסיים באל"ף לומר לך שכולם היה להם לב א' לאביהם שבשמים.
- וַיִּשְׁלַח אֹתָם מִטָּה אֶלֶיךָ לְמַטָּה אֶלֶיךָ לְצַבָּא אֹתָם וְאֵת פִּינְקָס - והנשיאים לא שלח עמהם כדי שלא יתבייש שבט שמעון שנהרג נשיא משבטו.
- נַחֲנוּ נַעֲבֹר חַלְוִצִים - הפסוק מתחיל ומסיים בנו"ן כלומר נעבור הירדן שהיא רחב נ' אמה. ויש בו י"ב תיבות לו' שכל י"ב שבטים יעברו.
- וַיָּבֹאוּ אֵילָמָה. - ולא אמר ויחנו באילם מלמד שלא היה דעתם לחנות שם עד שנעשה להם נס שמצאו י"ב עינות מים ואז חנו שם.
- מְדַבֵּר סִין - מתחילה נקרא מדבר סין ולבסוף נקרא סיני שנתווסף לו יו"ד דברות. סיין ימים הי' משה בהר.
- אֶלְיָדָךְ בֶּן פְּסָלוֹן. - הוא אלדד והוסיף לו יו"ד ע"ש הנבואה שנקראת בי' לשונות. (חזון. הטפה. דיבור. אמירה. ציווי. משא. משל. מליצה. חידה. נבואה)

(לקט מתוך פירוש 'בעל הטורים' על הפרשה)

ימי בין המצרים יהיו כמו "חול המועד" שבין שני יו"ט

ביטול הצומות: כנבואת הנביא זכריה פרק ח פסוק י"ט: "כה אמר ד' צבאות, צום הרביעי [תמוז] וצום החמישי [אב] וצום השביעי [תשרי] - צום גדליה [וצום העשירי [טבת]], יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים, והאמת והשלום אהבו".

נבואה זו, אף שיש שפירשה על ביטול התענית על החורבן בימי בית שני (ראה רד"ק, שם). אולם בתוספתא לסוף תענית, פירשו חז"ל וכן כתבו הרמב"ם הטור והשולחן ערוך סוף הלכות תענית, שנבואה זו נאמרה על הגאולה העתידה, במהרה.

ימי בין המצרים - כימי חול המועד

כתב החתם סופר זי"ע בדרשותיו (דרוש ח' טבת תקפ"ח) בשם קדמונים, ימי בין המצרים ייהפכו לעתיד לבוא, לימי ששון ושמחה, ויהיו כמו "חול המועד" שבין שני ימים טובים: "שבעה עשר בתמוז" ו"תשעה באב"..
(הגאון הרב יצחק יעקב פוקס חוברת תשפ"א)

איך פי ילד נדר

מותר לו לידור כדי לזרז את עצמו, ואם ירא שיתקפו יצרו ויתרשל בקיום המצוות מצוה ליטבע ולנדור כדי לזרז עצמו, ובטעם החילוק בין נדרי צדקה לנדרי מצוה כתב הט"ז שיצרו של אדם יותר מתגבר עליו בנתינת ממון מדבר התלוי בטורח גופו, ועל כן יש לחוש שמא יעבור על נדרו ולא יתן. (יו"ד ר"ג ס"ד וס"ו.)

מי שהיה זולל ואסר עליו הבשר שנה או שנתיים

מי שנדר נדרים כדי לכונן דעותיו ולתקן מעשיו הרי זה זריז ומשובח, וכגון מי שהיה זולל ואסר עליו הבשר שנה או שנתיים, או שהיה שוגג ביין ואסר היין על עצמו זמן מרובה או אסר השכרות לעולם וכיוצ"ב, כולם דרך לעבודה לשם הם, ועליהם אמרו חכמים נדרים סייג לפרישות, ואע"פ שהם עבודה לא ירבה אדם בנדרי איסור ולא ירגיל עצמו בהם אלא יפרוש מדברים שראוי לפרוש מהם בלא נדר. (שו"ע ר"ג ס"ז.)

רבי עקיבא כי הוה מטי להאי פסוקא הוה בכי

"אישה הפרם וה' יסלח לה" במה הכתוב מדבר באישה שנדרה בנזיר ושמע בעלה והפיר לה, והיא לא ידעה שהפר לה בעלה, והיתה שותה יין ומטמאה למתים, רבי עקיבא כי הוה מטי להאי פסוקא הוה בכי, אמר ומה מי שנתכוין לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה אמרה תורה צריך כפרה וסליחה, מי שנתכוין לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר על אחת כמה וכמה. (קידושין פ"א:)

יצרו של אדם יותר מתגבר עליו בנתינת ממון

השו"ע פותח את הלכות נדרים כך: אל תהי רגיל בנדורים, כל הנודר אף על פי שמקיימו נקרא רשע ונקרא חוטא. עוד כתב השו"ע צריך לזוהר שלא ידור שום דבר, ואפי' צדקה אין טוב לידור, אלא אם ישנו בידו יתן מיד ואם לאו לא ידור, וימתין עד שיהיה לו ואז יתן בלא נדר, אם אדם שירא שמא יתרשל בלימודו

ומנהג טוב הנהגנו בבית הכנסת אצלינו

מרן הגר"מ שטרנבוך שליט"א: דורשי רשומות היו אומרים, למה נסמכה פרשת מטות לפנחס, מפני שסוף פרשת פנחס עוסקת בקרבנות המועדים, וכיון שמנהג העולם לנדור בימים טובים צדקות בשעת 'זיכור' או לאחר עליה לתורה, ומצוי לפעמים ששוכחים לשלם ונכשלים בעוון נדרים, לכן סמכה תורה מיד אח"כ את פרשת מטות העוסקת בדיני נדרים אשר נאמר בה "לא יחל דברו", להזכיר ולעורר שלא להיכשל בעוון נדרים.

ומנהג טוב הנהגנו בבית הכנסת אצלינו, שלא לומר בנוסח מי שברך 'בעבור' שיתן מתנה, כי לפעמים אינו נותן בסוף ונמצא שנכשל בעוון נדרים, אלא ראוי לומר "הוא יברך את פלוני בן פלוני 'כשיתן' מתנה", ובוזה אין שום חשש מכשול נדר, כי מעולם לא נתחייב לתת אלא רק התנה שאם ירצה שיחול עליו ברכה יתן סכום פלוני ואז יחול עליו ברכת מי שברך, (מתוך ביאורים והנהגות)

כאשר אמר החתן "אם אשכחך ירושלים"

היה פורץ בבכי

זכרון בית המקדש וירושלים בתפארתה היה חקוק בעצמותיו של רבינו הגר"ח פ"ש שינברג זצ"ל. הוא חי בחוש את חסרונו, ובכל פעם ראו שכאשר הזכיר בתפילותיו שלפני העמוד את ירושלים היה פורץ בבכי של צער, כך בימים נוראים כשהגיע ל"ומפני חטאינו גלינו מארצינו" אז פרץ בבכי, וכך גם בכל חופה שסידר קידושין כאשר אמר החתן "אם אשכחך ירושלים"-היה פורץ בבכי. אפילו כשהזכיר בשיחת מוסר פסוק מאיכה או משפט מקינות ת"ב היו עיניו נקשרות דמעות.

אם כל השנה ניכרים היו עליו הגעגועים לירושלים ולבית המקדש, כאשר הגיעו ימי בין המצרים, ניכר היה על פניו שאינן כתמול שלשום. החיוך והשמחה שהיו נסוכים על פניו תמיד - לא היו כשאר ימות השנה, ניכר היה עליהן צער החורבן וגלות השכינה. אירע פעם בשיעור הלכה, כשהתחילו ללמוד בהלכות תשעה באב את דיני ה' עינויים, שכאשר רק התחיל לקרוא את ההלכה הראשונה: "תשעה באב יש בו ה' עינויים", פרץ בבכי ולא פסק למשך כחצי דקה. כך סיפר רבי ברוך וינר, שפעם, כאשר למדו בשיעור ההלכה את הלכות יום טוב והזכירו את תפילת "ומפני חטאינו" הנאמרת במוסף, שאל משהו איך מותר לאומרה ביום טוב, הלא זה מעורר צער? לפתע פרץ רבינו עצמו בבכי, שצריך היה זמן מה להירגע ממנו...

מחזה שלא ימוש מבני ישיבת 'תורה אור' לדורותיה הוא, כאשר היה מרן קורא את ההפטרה בכל תענית ציבור מהנביא, איך שהיה מגיע לפסוק: "והביאותים אל הר קדשי ושימחתים בבית תפילתי עולותיהם וזבחייהם לרצון על מזבחי כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים", היה פורץ בבכי וקולו היה שנשק...

כמו כן בתפילתו לפני העמוד בשב"ק, התמלא רגש קודש בתפילת 'קדושה' כאשר ביקש את הבקשה: "ממקומך מלכנו תופיע ותמלוך עלינו כי מחכים אנחנו לך...". פעם אירע שהשתתף בחופה בה התכבד בשלש הברכות האחרונות, וכשפתח ב"שוש תשיש ותגל העקרה..." מיד כשהחל את הברכה השתנק קולו ברגש רב ובדמעות, עד שלא יכול היה זמן מה להמשיך, מרוב רגש בבקשו בקשה כזו על "קיבוץ בניה לתוכה"

(מתוך מגדלת ומרוממתו)

ללא מילים

אלו ברכות נברך בקבלת

פני משיח צדקנו במהרה בימינו?

בשו"ת
שלמה" למרן הגרש"ז
אויערבך זצ"ל הובאו
דברי הגה"צ רבי שמואל
הומינר זצ"ל
"ד' יתברך יזכנו
מהרה לקבל פני משיח,
ונברך אי"ה ארבע
ברכות"

א. "ברוך אתה... חכם הרזים"

שבוודאי יהיו שם 60 ריבוא ישראל, וכהנה וכהנה עד אין מספר, שיתקבצו אלפים ורבבות לקבל פני משיח. ונפסק בשולחן ערוך רכ"ד, ה: "הרואה ששים ריבוא אדם ביחד, אם הם מישראל - חייב לברך ברוך... חכם הרזים".
וביאור הברכה: בשש מאות אלף מישראל, כלולים כל הפרצופים וכל הדעות הקיימים בעולם, ולכן ניתנה תורה לס' ריבוא, והקב"ה יודע מה בלב כל אלו האוכלוסין, כנאמר "היוצר יחד לבם, המבין אל כל מעשיהם". ועל זה מברכים: "חכם הרזים".

ב. "ברוך אתה... שחלק מחכמתו ליריאי"

שהרי תשבי יתרץ קושיות ובעיות, וילמד תורה להמונים בירושלים. ותהיה חוכמתו גדולה עד מאוד, כנאמר בישעי"א: "ונחה עליו רוח ד', רוח חכמה ובינה".

ג. "ברוך אתה... שחלק מכבודו ליריאי"

מדרש תהלים כ"א, א: רבי חנינא בשם רבי אחא אמר מהו "והייתה מנוחתו כבוד"? שהוא נותן לו, למלך המשיח מן הכבוד של מעלה. "הוי בעוון ישמח מלך".
ובילקוט שמעוני, ישעי' רמז תצ"ט: "באותה שעה מבהיק הקב"ה אורו של מלך המשיח ושל כל ישראל, והולכין כולן לאורם, שנאמר: "והלכו גויים לאורך ומלכים לנוגה זרחך", ובאים ומלחכים עפר רגליו של מלך המשיח, שנאמר: ועפר רגליך ילחכו, ובאים כולם ונופלים על פניהם לפני משיח ולפני ישראל ואומרים: ונהיה לך ולישראל לעבדים".

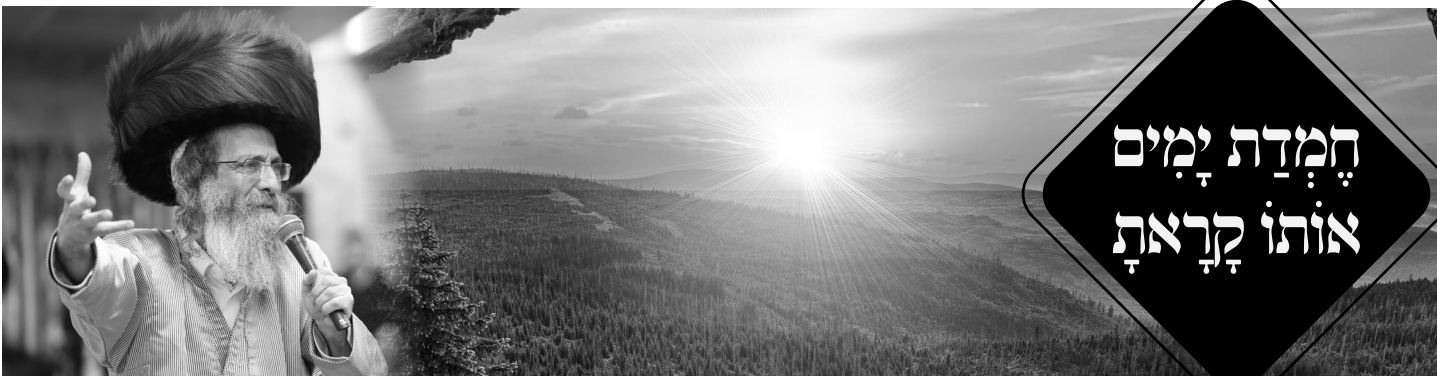
ד. "ברוך אתה... שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה"

דורות רבים מחכים ומצפים ושואלים: אימתי קא אתי? ולא גרע ממי שלא ראה פני חברו 30 יום.
והוסיף מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל: ואין לכלול ברכה ב' וברכה ג' יחד, ולומר: ברוך שחלק מחוכמתו ומכבודו ליריאי, שזהו שינוי ממטבע שטבעו חכמים בברכות, ורק במקום שצרפו חכמים בעת תקנת הברכות להזכיר בחתימה שתי ברכות, כמו בברכת מעין שלש, למי שאכל מזונות ושתה יין, כולל בברכתו "על המחיה ועל הכלכלה ועל הגפן ופרי הגפן". אבל לא כשהברכות עניינים שונים.

לתגובות, הארות, והצעות

כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

הַמִּדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרְאָתָּ

בצאת השבת שאלו אחד הזקנים השוכנים שם לפשר הבגד המלוכלך שעליו וסיפר לו כל אשר קרהו... תשובתו ותמימותו מצאה חן בעיני הזקן שהלך מיד לפעול בעדו

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על גודל ענין תוספת שבת

וכמעשהו בלילה כך גם בצפרא דשבתא וכן במנחה, בצאת השבת שאלו אחד הזקנים השוכנים שם לפשר הבגד המלוכלך שעליו וסיפר לו כל אשר קרהו... תשובתו ותמימותו מצאה חן בעיני הזקן שהלך מיד לפעול בעדו, וביום השלישי הבעל"ט בא הבחור הלז בקשרי שידוכין ונעשה נכדו של אותו זקן.

כך כתב בספר 'רחמי האב' (ערך שבת) וז"ל. וצריך לזהר מאד להיות מ'שומרי' שבת, פירוש שצריך להמתין על השבת לא שיהא השבת ממתין עליו (כשהוא מאחר לקראתה) וזריזין מקדימין, וביותר צריך לזרז בעלי החנויות לסגור החנות מבעוד יום, כי סמוך לשבת הבע"ד מתגבר ומביא להם קונים, והרבה באים לקנות צרכי מצוה נרות לכבוד שבת, אל תאבו ולא תשמעו להם, כי הם שלוחי ה'בעל דבר'. ושמעתי מעשה נפלא מהגביר ר' איסרל שהי' לו חנות גדול ויקר בכל מיני משי והי' מנהגו כאשר הגיע חצי היום בע"ש מיד סגר החנות. פ"א נתקנא בו הס"מ ובא לנסותו והתלבש בדמות שר גדול ולקח הרבה סחורות יקרים ועשה השוואה על כל א', ועדיין לא מדד כמה אמות יש בכל אחד, ובתוך כך הגיע חצי היום והלך הגביר לסגור החנות כמנהגו והשר התחנן לו שיתן לו הסחורה ולא רצה, והפסיד מעות הרבה וכבדוהו מן השמים עבור זה בבן קדוש רבינו הרמ"א מאורן של ישראל, עכ"ל.

וכבר אמר הגר"ז סורוצקין זצוק"ל (הדעה והדיבור רפד-רפה) על נוסח התפילה במוסף דשבת 'טועמיה חיים זכו' כי כאשר אנו מגישים לאורח מיני מאכל- במה נדע אם הם ערבים לחיכו, אם יבקש מבעל הבית הב לי עוד ממאכל זה... אף גבי שבת כן, בזה גופא שהוא מוסיף על השבת לפניה ולאחריה הרי הוא כמוסר מודעה שמצא טעם טוב וערב בשבת, וע"כ יבוא על שכרו מושלם. ומהו שכרו 'חיים זכו' - חיים נצחיים לעתיד לבוא ליום שכולו שבת, ונמצא ששכרו על השבת (בעוה"ז) הוא שבת.

(מתוך באר הפרשה תשפ"ד - תוספת שבת)

כתב הרה"ק ב'סידורו של שבת' לרמז בפסוק (שמות טז, ה) והיה ביום השישי והכינו את אשר יביאו, כי 'אין והיה אלא לשון שמחה' (בר"א מב ג), ששמחה ותענוג להקב"ה מה שאנחנו מוסיפים לו מיום השישי ליום השביעי.

גדול כוחה של מצווה זו לבטל גזירות קשות מישראל, ועל מצווה רבה זו מקבל האדם את שכרו משלם בעולם הזה, כי כל מצוה שהאדם מוסיף יתר על מה שמחויב מן הדין מקבל הוא עליה שכר מיד בזה העולם כידוע (ייטב פנים שם).

מעשה בבחור מבוגר - זקן 'מופלג' מתושבי ארה"ב שהפליג ללמוד באחת הישיבות הקדושות בארץ הקודש. פעם אחת בשובו מחו"ל לארה"ק נמלך בדעתו לעבור דרך לאנדאן הברייה ושם יפקוד ביום שישי את ציונו של הרה"ק רבי שלום משאץ זי"ע ויעתיר בדבר ישועה ורחמים שכבר יבוא עתו וזמנו לבנות את ביתו בישראל (כנודע אשר הבטיח הרה"ק שמי שיעלה על קברו ביום ו' ויקבל עליו קבלה - תבוא בוודא תבוא ישועתו - אך בתנאי חמור שעליו לקיים קבלתו בכל תוקף), וכך עשה, השתטח על הציון הקדוש ובאותה שעה קיבל על עצמו להוסיף 'תוספת שבת' עוד חצי שעה על זמן הדלקת הנרות.

משם מיהר לדרכו לארה"ק, ואכן, עוד באותו יום שישי כבר נחו רגליו על אדמת קודש בהגיעו בשלום למחוז חפצו, מיד סידר את חפציו ומטלטליו אשר הביא עמו שהרי מהיום עליו להקדים לקבל שבת... בהגיע הזמן שקיבל על עצמו להוסיף על השבת נטל את ה'בעקטשע' שלו מתוך החבילה והנה כולה נצבעה בצבע לבן ממשחת שיניים ששכנה לצידה בין החפצים, עד שבזיון נורא היא גורמת ללובש אותה, אבל, הרי אצלו כבר 'שבת...' ובגבורה התגבר בגבורה לשמור על קבלתו ולא ניקה את הבגד כלל, מכיוון שלא היה יכול להלך בו על כן 'לבש שחורים' שנהפכו ללבנים והלך למקום שאין מכירים אותו... בבית הכנסת שב'מושב' זקנים הסמוך.

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנה הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

גליון 638
שנה י"ג תשפ"ד

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

דוד לייבוס, תמונה על ידי יוסי לייבוס

סיפורי חז"ל

נקום נקמת בני ישראל מאת
המדינים וגו' ל"א ב'

אף על פי שנצטוו ישראל לנקום במדינים, לא נהגו בהם אכזריות כשם שנוהגות אומות בעולם במלחמה. אלא כשצבאו על מדין, הקיפה משלוש רוחות, ונתנו להם רוח רביעית שיברחו מהם מי שירצה לברוח לו. נחלו ישראל ניצחון, וילכדו כל עריהם וכל ארמונותיהם וכל טירותם, מקום שנוטרים עבודה זרה שלהם, ואת מלכי מדין הרגו על חלליהם, שכשם ששוו כולם בעצה אחת נגד ישראל, כך שוו בפורענות, שכולם הרגום לפי חרב כמו יתר החללים, וגם בלעם בן בעור, שבא לשם מארם נהרים עירו, ליטול שכרו על העצה שהשיאם להחטיא את ישראל, גם לו נתנו שכרו משלם ולא קפחחו, אלא דנוהו והרגוהו.

(ספרי במדבר קנז)

פרשת השבוע

את המדרון המפחיד ונסעה בנתיב מישור, בנסיעה רגועה וללא כל מורא. לפתע פתאום ללא כל הכנה מוקדמת, התהפכה העגלה ואנו נזרקנו מתוכה אל צידי הדרך, אמר לי רבי הקדוש, מי שפחד מהיצר הרע חזקה שלא יפול אל תוך רשתו, אולם מי שבטוח שלא יפול לידי נופל גם נופל.

מות יומת הרוצח וגו' (ל"ה - י"ח)
מסופר בשם הרה"ק ר' מענדלע מדעעש זיע"א, שפעם בא יהודי פשוט בעל עגלה אל הרה"ק מ"דברי חיים" מצאנו זיע"א, והרה"ק מצאנו נתן לו עליה, על אף שהגבאים לא רצו לעשות הוספות, וסיים בפרשת ערי מקלט "מות יומת הרוצח". ובמוצאי שבת לא רצו החסידים לנסוע עמו בפחדם שהוא רוצח. אבל הרה"ק מצאנו אמר שיכולים לנסוע עמו. וכמה שבועות אחרי זה, סיפר היהודי בעל העגלה הנ"ל להרה"ק מדעש, שמעולם היה לו מדה קשה שרגיל היה להכות בביתו, ואף שהיה יודע שאין לעשות זאת, לא היה בידו כח המעצור. ומאו שהיה בצאנו נפסק ממנו ענין זה. ואמר ע"ז ר' מענדלע, שזואת היתה כוונת הרה"ק מצאנו 'מות יומת הרוצח', שמדת הרציחה שבו יומת ויהפוך לאדם רגיל.

ככל היוצא מפיו יעשה (ל"ג)
מסופר על הרה"ק רבי ישראל אבוחצירא זיע"א "בבא סאלי", שהלך עם חתנו הרב דוד יהודיוף זצ"ל בשנת תשכ"ו לאשדוד, ושם ביקרו זקן מופלג. ואמר הצדיק לחתנו, שיבקש ברכה מהזקן. לאחר שיצאו משם אמר הצדיק לחתנו, זקן זה שהנך רואה, הרי יש לו שיניים ידיים ורגליים וכל אבריו שלמים, והיום הוא בגיל מאה ושלוש עשרה שנה. ולפני מאה שנה ביקש ממנו הסבא קדישא רבנו יעקב אבוחצירא זיע"א שישלים לו מנין, וכן עשה. והרב בירכו שהיה בריא ושלם עד מאה ועשרים, והנך רואה כי ברכת הרב נתקיימה במלואה, והוא בריא ושלם, וזהו ככל היוצא מפיו יעשה.

אלה מסעי בני ישראל וגו' (ל"ג - א')
כל מסע ומסע של בני ישראל היה על פי ה' (בעל הטורים). פעם סיפר הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א: בחורף אחד בימי נעורי, נסעתי עם מורי ורבי רבי מרדכי מקרעמניץ זיע"א, ועשינו את דרכנו בעגלה במורד צר בתוך השלג, פחדתי מאד ואמרתי בליבי, עוד מעט והעגלה תתהפך, עד אשר עמדתי לקפוץ מהעגלה. או אחז הרבי בידו ואמר כלום לא יקרה. כעבור זמן לא רב עזבה העגלה

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 8:14 ת"א: 8:16 ר"ת: 8:49

פרשת מטות-מסעי

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:59 ת"א: 7:14

"בהיכנסו לבית היהודי נשאר על עמדו מלא התפעלות, הזוהר שחפף על הבית, נרות השבת שדלקו על השולחן מעל גבי מפה צחורה המכוסה בכלים יקרים, ומאכלי שבת הערבים, ר' יוסף, אשתו ובניו הלבושים בגדי שבת נקיים ומבהיקים, מסובים מסיבי לשולחן. כל זה נתן לבית הדרת קודש שבקע מכל צד ופינה שבבית. הדבר פעל על הקצין רושם כביר, הוא הרגיש שהוא נמצא עתה בעולם חדש ובלתי מוכר לו כלל וכלל, עולם של קדושה וטהרה.

ר' יוסף הקדים את פניו והזמינו לשבת ליד השולחן, הקצין שמתחילה היה בדעתו להתפרץ בכעס וללמד את היהודי "לקח", פנה אל ר' יוסף ברוב אדיבות ושאלהו בנחת: "כיצד קרה הדבר שאף בקבוק יין אחד מיאנת למכור לי לקצין מהאצולה הגבוהה? האלקים הוא ממעל לכל הקצינים והמלכים" הסביר ר' יוסף לקצין, "מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא אסר עלינו את המסחר ביום קדוש זה, אולם כיון שזכיתי והקצין רם המעלה כבדני בכבוד גדול כזה בביקור אישי, הייתי מרגיש את עצמי מאושר אם יכולתי לכבד את האורח הנעלה הזה ככל אפשרותי, מצות הכנסת אורחים היא אצל היהודים מצוה נכבדה ביותר, איזה יין ירצה אדוני לשותות? מיד אצווה להביא את כל מה שהקצין יבקש, אולם לא בתור קונה אלא בתור אורח". סיים ר' יוסף את דבריו.

הקצין השתומם ביותר בשמעו את דבריו העדינים של היהודי שנאמרו בנחת ובפקחות רבה, מיד התיישב ברצון ליד השולחן ואכל מכל מאכלי שבת הטעימים, דג ממולא, פשטידה, עוף צלוי וכל טוב, ולקינוח סעודה הגיש לו יין מבושם, טרם צאתו הוציא הקצין מלא חפניים מטבעות זהב ובקש למסרם לר' יוסף כדמי הארוחה הדשנה שכיבדוהו, ר' יוסף סירב בתקיפות לקבלם, "התניתי תחילה עמך שביכולתי לכבדך רק בתור אורח ולא בתור לקוח" אמר ר' יוסף לקצין. הקצין הוציא פנקס קטן ורשם בו את שמו של ר' יוסף וכתובתו, לחץ בידידות את ידו ושב למעונו שבע וטוב לב.

חלפו שנים מספר וביום בהיר אחד הופיעה לפתע קבוצת שוטרים באכסנייתו של ר' יוסף ואסרו אותו בנחושתיים, בחוץ חכתה מרכבה שחורה, ותחת משמר כבד הובל ר' יוסף לוילנא כפושע פלילי חמור ביותר, ,

יותר משאדם שומר את השבת, השבת שומרת עליו בעיירה קטנה ליד העיר קובנה חי לפני למעלה ממאה וחמישים שנה יהודי אחד למדן ירא שמים ומכובד בין הבריות, יש שקראו לו בשם ר' יוסף. לר' יוסף זה היה פונדק ומלון, לאכסנייתו זו יצא שם טוב בכל הסביבה, ולעתים תכופות היו נפגשים שם עשירי הסביבה והפריצים, לשתות כוסית שתיה חריפה, ולאכול מהמאכלים הערבים שהכין עבורם. שם היו מבליים את זמנם ועתותיהם הפנויות, פרנסה היתה לו ב"ה בשפע ואף קבע לו שעורים קבועים בתורה. שמו הטוב התפרסם בין היהודים וגם להבדיל בין הנכרים, הימים היו אז לאחר ה"התקוממות הפולנית" המפורסמת בשנת תקצ"ד, כשחילות רוסיה חזרו מוורשא ובעיירה זו קבע לו חניה גדוד צבא בפקוד קצין גבוה, הם הגיעו בדיוק ביום השישי לפנות ערב, כשבבתי ישראל כבר דלקו נרות השבת, הקצין התאוה לכוסית יין, ויצו את חייליו להתעניין היכן אפשר להשיג מבוקשו, כמובן שמיד כשנודע לו על פונדקו של ר' יוסף, לא השתהה הקצין רבות ושלח את שלישי אל היהודי לקנות בקבוק יין משובח.

השליש חזר כעבור שעה קצרה בידיים ריקות, "היהודי אמר כי שבת היום ובשבת המסחר אסור לו" הסביר השליש לקצינו. הקצין התרגו ושלח שניים מחייליו להודיע ליהודי, שבאם חייו יקרים לו ימכור לו מיד בקבוק יין, לא עבר זמן רב וגם שני החיילים חזרו, יין אמנם לא הביאו אתם, אולם במקום זאת היה בידיהם מפתח, היכן היין? שאל הקצין בחמה שפוכה, "היהודי אמר שמכיוון ושבת היום, ובשבת אסור לו לעסוק במסחר, לקנות או למכור סחורה כלשהי, הדבר היחידי שבידו לעשות היה למסור לקצין את מפתחות מרתף היין, והקצין יוכל לשתות יין ככל אוות נפשו, אולם למכור בשבת, זאת לא יעשה בשום פנים ואופן". כן מסרו החיילים.

חמתו של הקצין שככה ובמקום זה החל להתפלא: "יהודי משונה הרדר הקצין בלבו, בקבוק יין אינו רוצה למכור לי, ולעומת זאת הוא מוכן לתת לי את כל יין מרתפו בחינם, מהיכן נובעת חוצפה כזו אצל יהודי? ואולי יותר נכון עוז שכזה, אני מוכרח לראותו במו עיני.

משל ונמשל

כל נשימה שלו הינם חסד שהבורא יתברך
מעניק לו באותו רגע

בספה"ק "חובת הלבבות" כתוב שמידת "הכרת הטוב" היא אחת המידות הבסיסיות והכרחיות בעבודת השי"ת, והסיבה לכך שהאדם לא מכיר טובה לבוראו, היא מפני שחושב שהכל מגיע לו.

משל לזוג שבמשך שנים רבות גידלו בביתם יתום ודאגו לכל מחסורו. היתום הרגיש בביתם כבתוך שלו, ולא חש שלמעשה עושים אתו חסד במשך שנים כה ארוכות, באחד הימים הגיע עני לבית ונתנו לו נדבה הגונה, ופיו לא פסק מלברך את בעל הבית ולהודות לו על חסדו הגדול. לנוכח ברכות אלו של העני, שאלה בעלת הבית את בעלה: מדוע העני שעשינו לו טובה פעם אחת, מודה לנו כה רבות, ואילו היתום שאנו מגדלים בביתנו ומשפיעים עליו טובה כה גדולה ותמידית, אינו מודה לנו אף פעם? אמר לו בעלה: אם תרצי אוכל לגרום לו ליתום שיתחיל להודות לנו. הוא קרא ליתום ואמר לו: גידלנו אותך במשך שנים הרבה עד עכשיו, ואנו שמחים שהקב"ה זימן לנו מצוה כה חשובה, אולם עכשיו גדלת ויש באפשרותך לעהמוד ברשות עצמך, לכן, אני מציע לך שתעזוב את ביתי ותנסה לחיות חיים עצמאיים. הדברים נפלו על לבו של היתום באופן קשה מאד, אך בלית ברירה הוא יצא לרחוב, ניסה להתפרנס ולמצוא אוכל, ניסה למצוא מקום מגורים וכו', לצערו לא עלה הדבר בידו, רעב ונושפל הוא הסתובב ברחובות, כשראה אותו אותו אדם, קרא לו ואמר שהוא רואה שהוא אינו מסתדר לבד ולכן, הוא יקבל אותו שוב בשמחה לביתו כפי שהיה עד כה. מאותה שעה ואילך ידע אותו יתום כיצד להודות למטיבו, העובדה שנישל אותו מכל הטובה שהיתה לו, החדירה לדעתו את הידיעה שעושים עמו חסד תמידי ועליו להכיר טובה ולהודות על כך.

הנמשל: האדם חי בעולמו של הקב"ה, וה' משפיע עליו חסד תמידי ללא הרף, אולם האדם שהורגל לכל זאת אינו חש בטובה הגדולה ואינו יודע להודות לה' על כך, אולם כאשר האדם נקלע ח"ו לצרה או כשפוקדת אותו חלילה מחלה, אזי הוא מבין שכל חייו וכל נשימה שלו הינם חסד שהבורא יתברך מעניק לו באותו רגע, באותה שעה הוא לומד גם כיצד להודות לה' על חסדיו התמידיים, והוא מכיר טובה לה' על כל מה שהוא עושה למענו תמיד.

עפ"י ה"בן איש חי" זיע"א

לאחר בירורים וגישושים רבים, נודע שמנהיג המורדים פאן קנרסקי נתפס, ובאחד המסמכים שנמצאו אצלו, נתגלה שהוא נוהג להיפגש תכופות עם פריצי הסביבה באכסנייתו של ר' יוסף, המשטרה הסיקה מכך שגם ר' יוסף הנו אחד הפעילים במחתרת זו, עונש כבד נכון לר' יוסף במשפט זה ותוצאותיו היו משפיעים על גורל כל היהודים שברוסיה. שום השתדלות לא יכלה כאן להועיל, ר' יוסף ישב בבית הסוהר וחכה למשפט אשר לבטח יוציא נגדו גזר דין מות חלילה, יושב לו ר' יוסף בכלא ואומר פרקי תהלים בכוונה גדולה ובהשתפכות הנפש, ודמעתו יורדת על לחיו.

לפתע נפתחת הדלת ובפתח מופיע פקיד גבוה, המפקח הכללי על בתי הסוהר שבכל רחבי רוסיה, הדמעות שעמדו בעיניו של ר' יוסף מנעו ממנו להכיר את אותו פקיד גבוה, אולם הלה הכיר והו מיד, המפקח ניגש אל ר' יוסף, הושיט לו את ידו ושאל אותו ברוב תימהון "מה אתה עושה כאן ידידי היקר?" עתה הכירו גם ר' יוסף, הן פקיד זה הוא לא אחר מאשר אותו קצין הצבא שבילה בביתו באותו ליל שבת קודש, במשך הזמן עלה בסולם הדרגות, עד שהגיע למשרה רמה זו של המפקח הכללי על כל בתי הסוהר ברחבי רוסיה. כמה שניסיתי לחשוב ולחפש את הסיבה למעצרי, "אינני יכול גם אני להבין מה קרה כאן" ענה לו ר' יוסף כשנשימתו נעצרת מדי פעם מהבכיות, "אולם בזאת יכול אתה להיות סמוך ובטוח שנקי אני מכל אשמה". "בזאת אין אני מטיל כל ספק" השיב לו המפקח "אולם אל תדאג ידידי אני אשתדל כבר ואדאג שתשוחרר בקרוב, הנני שמח באמת שניתנה לי ההודמנות להחזיר לך בידידות את החוב המגיע לך עבור הכנסת האורחים שכיבדת אותי, אותו ליל שבת לא יכול למוש מקרבי, זכור אזכור זאת כל ימי חיי". ואכן המפקח קיים את הבטחתו ותוך ימים ספורים ביום בהיר אחד, שוחרר ר' יוסף מבית הסוהר ושב לביתו ולמשפחתו שכבר היו בטוחים שלא יזכו לראותו יותר. אכן! אמר ר' יוסף, "יותר משאדם שומר את השבת, השבת שומרת עליו".

צ'ין אדם לחברו

הכנסת אורחים בהידור רב

מספרים על הגביר ר' צבי גולדבלום מעשירי לונדון, שחי לפני למעלה ממאה שנים, והיה יהודי בעל לב רחב ומכניס אורחים מיוחד במינו. היה גר בבית גדול מוקף בחצר וגן נחמד, ויסד בתוכו נוסף על דירתו, בית כנסת ובית הכנסת אורחים, לצורך כך שכר אשה עם בנה, שיבשלו מדי יום עבור אורחיו, ושילם להם שכר בכל שבוע, תמיד כשכר אורח לביתו, מצא את סעודתו מוכנה לפניו, גם אם בא פתאום ללא הומנה.

בימות החול היו מתאכסנים בביתו כתריסר אורחים באשל מלא, ובשבת כעשרים וחמישה, לאורחיו סיפק מזונותיהם ביד רחבה, לשבת התקין כל מיני סוגי דגים מבושלים, ומטוגנים כל אחד לפי טעמו, עופות שחט לרוב, משקה ובירה חילק כמים. כל ערב כששב מעסקיו היה נכנס לאורחיו כששב מעסקיו, היה נכנס לאורחיו ומתעניין בהם, תמיד אהב להימצא בחברתם, ונהג לסעוד עמם כאחד מהם. לא היתה הגבלה למשך האירוח בביתו, יש שהתעכבו שבוע, יש חודש, יש שלשה או ארבעה חודשים, ואפילו חצי שנה, ובעל הבית לא אמר די, על אף עושרו העצום, נהג בענווה ובשפלות רוח, מלבושיו היו בשיא הפשטות, כי אמר, חבל לבוז מעות על בגדים חדשים, עדיף לתת אותם לאורחים שלי.

מסופר, שפעם נכנס אליו שלוחא דרבנן יהודי וקן מפולין, הוא קיבלו כדרכו בשמחה רבה, תיכף ערך לפניו את השולחן, ובראותו בי הינו עייף מטורח הדרך, הודיע לו, כי בסיום

סעודתו יעלה למעלה בבית, וימצא שם שתי מטות מוצעות, אחת עבורו, והשניה לאורח שני. כשסיים הלה ארוחתו, טעה ונכנס לחדר השינה של בעל הבית עצמו, כשבא ר' צבי לישון, נוכח לראות כי לא נשארו לו ולאשתו מטות פנויות, לא רצה להעירו, והלכו לישון בחדר אחר על גבי ספסלים, והזהיר שלא יגלה אדם לאורח על טעותו כדי שלא יתבייש חלילה.

לזכות את ישראל

מסופר על הרה"ק בעל ה"חירושי הרי"ם מגור זיע"א, שמדי יום ביומו נהג ללכת לבית הטבילה כרי להיטהר ולהתקדש, ומעולם לא נקט דרך קצרה, אדרבה, היה נכנס לשביל זה, יוצא משביל השני, ממשיך ברחוב פלוני והולך כברת דרך, עד שהגיע למחוז חפצו למקווה טהרה. יום אחר הביע המשמש את תמיהתו ושאל, מדוע מקפיד הרבי ללכת בדרך ארוכה? במקום שיוכל לקצר פי כמה. השיב לו הרבי, בדרך בו אני הולך, עוברים ליד תחנת סבלים, מקום בו מטעינים ומורידים את חבילות הנוסעים, הבאים מהתם להכא ומהבא לחתם. הללו פשוטי עם הם, אין בהם לא ריח תורה ולא ריח תפילה, כשהם מבחינים בי, מפסיקים כולם מעסקיהם, נעצרים ומכריזים אחד לשני, ר' איטשה מאיר בא, ר' איטשה מאיר בא, וכאשר עובר אני לפניהם, מנענעים לי בראשם מתוך הכנעה ואות כבוד, בשכר כבוד התורה שחולקים לי, יזכו המה לעולם הבא, וכי לא כדאי לי להאריך בדרכי בכרי לזכותם עם איזה זכות.

תילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ח תמוז

הרה"ק רבי אלעזר ב"ר אלימלך מליזענסק (תקס"ו)

הרה"ק רבי משה ב"ר צבי הירש (ישמח משה מאוהעל - תר"א)

הרה"ק רבי יוסף שלום

יום ראשון כ"ט תמוז

רבי שלמה יצחקי ב"ר יצחק (רש"י הקדוש - ד"א תתס"ה)

הרה"ק רבי משה מזאלישין ב"ר גרשון (משפט צדק על תהלים - תקצ"א)

יום שני א' מנ"א

אהרן הכהן בן עמרם (ב"א תפ"ז)

אלעזר הכהן בן אהרן הכהן (בי"א תקט"ז)

הרה"ק רבי נתן נטע מאוריטש ב"ר יוסף (נטע שעשועים - חותן הבת עין - תקמ"ה)

הרה"ק רבי שלמה מבאבוב ב"ר בן ציון (תש"ס)

יום שלישי ב' מנ"א

הרה"ק רבי שמשון מאוסטראפאליע

ב"ר פסח (ת"ח)

הרה"ק רבי מנחם עזריה מפאנו ב"ר יצחק ברכיה (רמ"א מפאנו - שפ"ה)

יום חמישי ד' מנ"א

הרה"ק רבי בן ציון ב"ר שלמה מבאבוב הי"ד

(קדושת ציון - תש"ג)

יום שישי ה' מנ"א

רבינו יצחק לוריא אשכנזי ב"ר שלמה (האר"י

הקדוש - של"ג)

הרה"ק רבי חיים מקראסנא ב"ר צבי הירש

(תלמיד הבעש"ט - תקנ"ג)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רבטינץ שליט"א
מדרש "ב"מ א"י אורח" רפרוש יום ה'תש"ס על המערים.

לשון הרע (ט"ז)

א) בעל הלשון מחפש מומי בני אדם, והוא דומה לזבובים, שהם ינחו לעולם על מקום הלכלוך, אם יש באדם שחין, הזבובים מניחים את הגוף וישבו על השחין, וכך הוא בעל לשון הרע, מניח כל הטוב באדם ומדבר מן הרע. (אורחות צדיקים, שער לשון הרע) ב) אדם שהורגל בלשונו להחניף ולהתלוצץ, ולספר לשון הרע, ולדבר כזב ודברים בטלים, ונתה הוא רוצה להיכנע ולמנוע מזה, ולעשות גדר גדול וזקק מאד, יעשה גדר שיתרחק מחבריו הראשונים שהיה רגיל לדבר עימהם ליצנות וחניפות, ולשון הרע ושקר, כי אם יתקרב אצלם, לא יוכל למנוע, כי הם יתחילו לדבר עמו כמו שהורגלו, ואז לא יוכל להתאפק מלדבר עימהם כמו שהורגל, וצריך להרגיל עצמו בשתיקה מאד מאד, כדי להרגיל עצמו למעט פתיחת פיו, וירבה לישב בחדר לבדו ולעסוק בתורה, ויתחבר עם החסידים שאינם מדברים כי אם מדברי תורה ויראת שמים, ובוזה העניין ירגיל עצמו ימים רבים, ואז ימצא רפואה למכתו. (שם)

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת מְטוֹת-מִסְעֵי - בְּרִית כְּרוּתָה לְשָׁפְתַיִם

"לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה"
(במדבר ל', ג')

יעשה" (במדבר ל', ג'). רבינו האריז"ל (ליקוטי תורה פרשת עקב) ביאר: "לא יחל דברו" - לא יעשה דיבורו חולין זזול, אלא ייקר כל דיבור היוצא מפיו. כל דיבור פועל גדולות בעולמות העליונים לטוב או למוטב.

אם דיבוריו טובים אז משפיע רוחניות וקדושה. אם ח"ו דיבוריו רעים ואסורים, פועל בסטרא אחרא, ונברא מהם מלאך רע ומשחית המקטרג עליו תמיד. זהו שנאמר: "ככל היוצא מפיו" - למטה "יעשה" - למעלה.

אדם בפיו יכול לגזור על עצמו דברים טובים. אבל הוא עלול חלילה לגרום לעצמו צרות על ידי הדיבור. על הפסוק "נִפְשֵׁי יִצְאָה בְּדַבְרוֹ" (שיר השירים ה, ו') - רואים כי הדיבור מקשר בין הגוף לנשמה.

יהודי שלח לנו מכתב: השִׁכְנֵה שִׁלְנו אִישָׁה כבת 60 שכל ילדיה התחתנו. השכם והערב אמרה: "אני מתה לגדל ילדים". לא חלף זמן רב והחתן והבת נהרגו ל"ע בתאונה! והסבתא קיבלה לגדל את הנכדים.

שלמה המלך כתב: "שִׁמְרֵ פִּי וּלְשׁוֹנִי שִׁמְרֵ מִצְרֹת נִפְשׁוֹ" (משלי כ"א, כ"ג). יהי רצון שנשמור על הפה ונדבר רק דברים טובים.

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות מברשת ציון

אנחנו נמצאים בימים שנזחרים בהם מפני הסכנה. אבל יש מצב שהאדם מסכן את עצמו במשך השנה כולה גם כשיושב בביתו. זה קורה כאשר הוא פותח את פיו לשטן. בין אם הוא מתכוון ובין אם הוא לא מתכוון. בין שדיבר ברצינות ובין בדרך שחוק. גם אם כוונתו היתה לשם שמיים.

בעל המעשה שלח לנו מכתב: לפני מספר שנים הלכתי לקיים מצוות ניחום אבלים אצל אב שישב שבעה על בנו הצעיר שלא זכה להגיע לכלולות ל"ע. מה נאמר ומה נדבר! מה אומרים לאבא שיושב שבעה על בנו הצעיר? האבא ביקש לספר את הדברים כדי שיהיה תועלת וחיזוק לציבור.

"הייתי נער צעיר בגיל בר-מצווה. למדתי בישיבה בעיר אחרת יחד עם עוד חבר. כדי להגיע לישיבה הייתי צריך לקחת מונית שירות. מוניות אלו יוצאות לדרך רק כשהרכב מתמלא. חיכינו לעוד נוסעים כדי שהנהג יתחיל בנסיעה. מכיוון שלקח זמן והייתי בחור חסר סבלנות ואולי גם חוצפן, אמרתי לנהג בזלזול: 'סע כבר! אין לנו זמן!'. הנהג הסתכל עלי ואמר: 'בחורצ'יק, אל תדבר אלי ככה. זה לא יפה. אני אב שכול! שכלתי בן שנהרג בצבא!'

עניתי בחוצפה: "גם אני אב שכול!" לאחר מספר דקות הרכב התמלא, הנהג נסע והגענו למחוז חפצנו כשהדבר נשכח ממני כליל. החבר שלמד איתי בישיבה נכנס היום כדי לנחם והזכיר לי את המעשה. מי יודע אם לא היתה כאן פתיחת פה לשטן."

בפרשה כתוב: "לא יחל דברו ככל היוצא מפיו

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה שמואל אימן בן אסתר זרי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"מ קסיר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל הענינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב נתנאל בן ג'ינה

דיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי תרצה בתיבת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה אנאל חביבה בת שולמית לאה בת תמר מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליה טילה עדה אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו נזרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה אושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה מיטל בת שושנה לימור בת פרידה דרור בן סופיה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחיה- בריאות ואריכות ימים סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה קטנט בת דגטו רונית בת סבריה יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעמה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה לימור בת פרידה יניב בן פרידה מאיה בת עדי אורן בן פרידה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לעילוי נשמת אדי אדוניו מזרחי בן שרה סרח
לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן אריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה
לע"נ פיבי בת מזל ע"ה ונועם בן אורנה ז"ל

צאת לכת

ע"א	כנסת לבית צאת לכת	צאת לכת	רבין מס
י"ט	18: 59	20: 10	21: 03
כ"א	19: 17	20: 08	21: 00
מ"ט	19: 20	20: 11	21: 03
כ"ב	19: 18	20: 09	21: 00

שואל ומשיב בהלכה – בשולי גויים – חלק י"ד

חלב מפוסטר שגוי הרתיח האם יש בו בישול גויים?

Ice ?

תשובה !

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

חלב שמצוי אצלנו עובר תהליך פסטור. גם אם גוי הרתיח את החלב הוא לא נאסר. **הערה:** שהרי שותים את החלב כמות שהוא חי. כ"כ בקובץ מבית לוי ח"ח (סי"א). כך דעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל והובא בספר בישול ישראל. גם אם פסטור החלב שעובר במפעל נעשה על ידי גוי אין לאסור מכיוון שהחלב מצד עצמו ראוי לשתות אותו חי. עיין בשו"ת עמא דבר ח"ב (סימן לד) שהעלה להחמיר, באופן שפוסטר ע"י יהודי וגוי בישלו.

סוכר שעשוי מקני סוכר או מסלק [מה שיש כיום], גם אם גוי בישל אותו- מותר להשתמש בו. **הערה:** יש כמה טעמים להתיר: א. הסוכר לא עשוי ללפת את הפת. ב. צריך לבשלו ב' פעמים, ומבשלו פעם אחת ויוצא סוכר חום שאינו עולה על שולחן מלכים - ולית ביה בישול עכו"ם, בבישול פעם שניה הוא נאכל כמות שהוא. ג. מבשלים אותו על ידי קיטור- יש אומרים שאין דרך בישול בכך (דרכי תשובה סימן קיג ס"ק טז). ד. פנים חדשות באו לכאן ולא ניכר צורת הסלק שהיה בתחילה. כמ"ש הראש"ל בספרו הליכות עולם ח"ז (עמוד קל"א), מפני שעיקר בישולו על ידי קיטור, ע"ש. ראה להגרי"ש אלישיב זצ"ל בקובץ בית הלל (תמוז תשס"ז עמוד יח) שפקפק בהני טעמים אולם סיים: מיהו נוהגים להתיר בזה מחמת כל הני טעמי קלישי. ע"ע ערוך השולחן (יו"ד סימן קיג סכ"ב), כף החיים (שם) דמילתא דרבנן - יש להקל. ע"ע להגרי"ח בבן איש חי (פרשת חוקת ש"ב אות כב) שהביא טעם נוסף. שוב ראיתי שכך העלה בספר 'ערוך השולחן' (סימן קיג סכ"ג), שלא שייך בזה איסור בישולי גויים. לעניין סוכריות וטופי, אין בהם משום בישולי גויים - ראה בספר אהל יעקב (עמוד תרכד).

גוי שנתן תבלינים לתוך מאכל שבישל ישראל, אין בנתינתם משום איסור בישולי גויים.

אפשר לתת לגוי במסעדה לשפוך את אבקת המרק לתוך הסיר מכיוון שברוב המפעלים האבקה עברה תהליך בישול. (חברות 'אוסם' ו'קנור'), ולכן מותר שגוי ישפוך את אבקת המרק לתוך הסיר.

תפוחי אדמה כשהם שלמים והגוי בישל אותם, יש בהם משום איסור בישולי גויים. **הערה:** לעניין תפוח"א, הרב חכמת אדם (כלל 10 אות ד) כך כתב. כ"כ בשו"ת שבט הלוי ח"ו (סימן קח אות ד. ח"ב סימן מה), שבזמנו המציאות מוכיחה שמעלים מאכל זה בכל סעודה חשובה. ע"ע בשו"ת תשובות והנהגות ח"א (סימן תלח). בשו"ת תבואת שמ"ש (חיו"ד סימן ע) ובשו"ת יביע אומר ח"י (חיו"ד סימן ז). אולם בספר ערוך השולחן (סימן קיג אות יח) העלה שאין בתפוח"א בישולי גויים. כך ראיתי בשו"ת ישכיל עבדי ח"ז (חיו"ד סימן ו סק"ד).

בטטה דינה כתפוח אדמה שיש בו בישולי גויים מכיוון שאינה נאכלת חי ועולה על שולחן מלכים. **הערה:** אף שלאחר שמורידים את הקליפה מבחוץ וחותרים אותה דק ראוי לאוכלה חי, היות ויש בה מתיקות כמו גזר, ואם כן לכאורה אין בה בישולי גויים אולם הולכים לפי רגילות ודרך האנשים שלא אוכלים אותה חי ובטלה דעתו ויש בה איסור. שמעתי שבארצות הברית שכיח הדבר לאוכלה חי, מכל מקום בישראל אין הדרך לאוכלה אלא מבושלת ולכן נראה שיש בה משום בישולי גויים.

דבורים פה- פועלים למעלה

על הפסוק: "לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה" (במדבר ל', ג'). המקובל הרב חיים ויטאל זצ"ל כתב: מרן החיד"א זצ"ל בספרו 'מדבר קדמות' הביא בשם רבי שמעון טירנוי זצ"ל: "לא יחל דברו" - כאשר אדם לא יחלל את דברו ולא יזלזל בחשיבות מוצא פיו, יתקיים בו 'ככל היצא מפיו יעשה' - ויזכה לעשות בפיו פעולות גדולות.

מרן החיד"א זצ"ל מוסיף על הדברים בספר 'חומת אנך': ואל תתמה איך הדיבור כאן פועל גדולות נצורות במרום, שהדבר נראה לעיניים בין שבחבית, שאפילו הוא סגור וחתום בתוך החבית, מתחיל הוא להתנענע בזמן שדורכים ענבים בחוץ למרות שהגת רחוקה מאוד. כך גם הדיבור בעולם הזה אשר פועל מיד במקומות גבוהים ורחוקים.

רבי אהרן טויסיג שליט"א סיפר: יום אחד נדיב גדול ביקר בתלמוד תורה דושינסקי בירושלים. כאשר הוא שמע שמעולם לא נערך טיול לילדי התלמוד תורה בגלל ההוצאות הכרוכות בכך, הוא מיד תרם את ההוצאות לטיול ליקב בראשון לציון. אחרי הסיוור ביקב מנהל היקב שאל את הילדים אם למישהו יש שאלות. אני הייתי אחד מהילדים שהשתתפו בטיול ושאלתי: "האם מוכרת לו התופעה שכאשר דורכים את הענבים, מתנועע היין שבחבית".

מנהל היקב התרגש מאוד וקרא בקול: "מהיכן אתה יודע על תופעה זו?!". אמרתי לו שכך כתב מרן החיד"א, רב גדול שחי לפני כמאתיים שנה. הצדיק חיבר הרבה ספרים בכל מקצועות התורה. המנהל סיפר: "בכל שנה בחודשי סוף הקיץ כאשר היין החדש תוסס, אנחנו מזהים תסיסה במכלי הענק שבהם מאוכסן יין משנים קודמות".

"זו תעלומה שכבר שנים אנו מנסים לתהות על קנקנה. אתה אומר שהתופעה ידועה ומוכרת משנים קודמות?!". אמרתי לו: "כך בורא עולם עשה, כדי שנדע, שהדיבורים שמדברים פה פועלים במקומות אחרים". המנהל התרגש ממה שאמרתי והורה להעניק לכל ילד מילדי התלמוד תורה שני בקבוקי יין. (מעובד מתוך 'לקוט מאיש לרעהו-ומקרבת לתורה')

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.

בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשמיעת השיעורים של הרה"ג אליהו פינחסי יש להתקשר 073-3718395

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון,

חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הצדיק הרב שריה דבליצקי זצ"ל

הצדיק הרב שריה דבליצקי זצ"ל - נולד ב-ט"ו שבט ה'תרפ"ו (1926) בריגה שבלטביה. בשנת ה'תרצ"ד (1934) משפחתו עלתה לארץ והתיישבה בתל אביב. כשהיה כבן 13 התחיל ללמוד אצל הגאון הרב יחיאל ישראלוב בבית הכנסת הגר"א שברח' הירקון. בהמשך התקרב גם לרב יוסף צבי הלוי. כשהיה כבן 15 משפחתו עלתה לירושלים, שם התחיל ללמוד בישיבת קמניץ ובישיבת חברון.

רבינו זכה גם ללמוד אצל המקובלים בני עדות המזרח בירושלים: המקובלים הרב מרדכי שרעבי, הרב עובדיה הדאיה והרב מרדכי עטיה. רבינו העיד על עצמו שמשנת ה'תש"ד (1943) לא דיבר לשון הרע. כשנשאל מה קרה באותה השנה ענה: "לא קרה כלום פשוט פעם לא היה מצוי ספרים ואז פעם ראשונה שראיתי את הספר 'חפץ חיים'. למדתי את כולו ומאז לא דיברתי לשון הרע".

לאחר נישואיו התגורר בתל-אביב. בהמשך עבר לרמת גן, שם התקרב למרן החזון אי"ש זיע"א. כשהיה כבן 27 עבר לבני ברק, שם המשיך ללמוד תורה מפי מרן החזון אי"ש. בשנת ה'תשי"ז (1957) ייסד בביתו מניין קבוע לתפילת שחרית וותיקין בזמן הנץ החמה הנראה. ביתו היה פתוח. גם תלמידים צעירים בשנים ליבנו איתו סוגיות תלמודיות והלכתיות. שקדנותו היתה מופלאה. החברותא סיפר שהוא היה צריך להמתין לידו במשך דקות ארוכות עד שרבינו הרים את ראשו מהגמרא ושם לב אליו.

נהג לצום מידי שנה במשך יותר מ-40 שנה מ-י"ז בתמוז ועד ט' באב. עשיית, שובבי"ם, שלושת השבועות, שני וחמישי במשך כל השנה. ענוותן מופלא. מימיו לא החסיר תיקון חצות. היה ידוע צדקת פזרונו. רבים נתמכו מידו מכמה קופות שניהל. בעל רוח-הקודש. נזהר מאוד מגזל. מעולם לא פגע באף אדם. נפטר ב-ב' אב ה'תשע"ח (2018). חי כ-92 שנים. נטמן בבית העלמין קריית-שאול.

אבינו: ר' בצלאל יעקב. **אימו:** מרת דבורה (בת ר' דוד הלוי לוי). **אשתו:** מרת חיה (בתו של ר' הגאון השקדן ר' חיים עוזר ינובסקי. התחתן כשהיה כבן 20). **בנותיו:** גב' באום, גב' וינוגרד (נישאה לר' יוסף אליהו). **בניו:** ר' דוד. **מרבתינו:** הגאונים ר' שמואל פיפרמן, ר' יחיאל ישראלוב, ר' יוסף צבי הלוי (אב"ד תל-אביב), ר' דוד בהר"ן, ר' יעקב משה חרל"פ, המקובל ר' מרדכי שרעבי, המקובל ר' עובדיה הדאיה, המקובל ר' מרדכי עטיה, מרן ר' אברהם ישעיהו קרליץ (ה'חזון אי"ש). **מתלמידינו:** הגאונים ר' אי"ש ברגמן, ר' אהרן ברנר, חזקיהו יוסף פראצוביץ, ר' אבידן אליהו.

תלמיד-חבר: המקובל הרב יוסף לייב זוסמן. **מספריו:** **אחר כתלנו- דיני קריעה פאר יעקב- הנחת תפילין • אם למקרא- על כל התורה, ההפטרות והמגילות • תיקון חצות כסדר האריז"ל • מתי מלחמה- שו"ת בענייני אבלות • חוקת עולם- ביאור עבודת יוהכ"פ • שובע שמחות- דיני שבע ברכות • זיכרון בצלאל- הלכות קריעה • בינו שנות דור ודור- צוואות והנהגות מגדולי ישראל • והוא באחד- כוונות קריאת שמע ועוד ספרים רבים.**

רבינו סיים את ברכת המזון שלאחר 'מלווה מלכה', קם ממקומו לכיוון הסטנדר. פתאום צצה במוחו המחשבה כי גאון פלוני לא התקשר אליו תקופה ארוכה. מוזר, הוא נהג לטלפן מידי פעם והם היו משתעשעים בדברי תורה. "אם הוא לא מתקשר, אני אתקשר אליו", חשב. הרב חיג לידידו הוותיק ופתח בשלום ידידותי. "כן, מה רצונכם?" - "מדבר שריה דבליצקי". אולי הוא לא מזהה את הקול. "מה רצונכם?", הרב בצד השני ענה בקרירות. "כבר זמן רב, שלא פלפלו בדברי תורה", רבינו אמר. הצדיק הרגיש שבן שיחו לא מעוניין לדבר כעת וסיים את השיחה בנעימות.

רבינו חשב: "ידידי פגוע ממני ואין לי מושג למה". הוא ניסה להעביר במוחו את שיחות האחרונות עם אותו גאון ולא מצא שפגע בכבודו או ברגשותיו. בלית ברירה המשיך בסדר יומו. לאחר שבוע וחצי, כשרבינו סיים את אחד משיעוריו הרבים, אברך משומעי לקחו הקבועים ניגש אליו וסיפר בהתרגשות כי ראה ספר פלוני עם הקדשה אישית לרבי שריה דבליצקי בבית של...
רבינו עזר אותו מיד: "אני לא רוצה לדעת, מי זה היה". האברך לא המשיך לספר אבל רבינו כבר הבין הכול: הגאון היה שולח לו את ספריו החדשים בכל עת שהם יצאו לאור עם הקדשה לבבית. רבינו היה שולח לו את דמי הספר בצירוף הערות ופולפולים בדבריו. נראה היה כי השליח שהספר נשלח איתו לא עמד בניסיון ושולח יד בספר עם ההקדשה המיוחדת. הגאון נפגע ולא הבין למה רבינו לא הגיב על מתנתו, בעוד שרבי שריה עצמו לא ראה כלל שיצא חלק חדש!

רבינו חשב איך לצאת מהסבך. כשאחד ממקורביו ניגש אליו ושאל לפרש פניו השיב: "אנחנו נמצאים מספר שבועות לפני ראש השנה. אני לא יודע איך לפייס גאון אחד שיש לו תרעומת עליי". המקורב התפלא: "יש למישהו תרעומת על רבינו?". הצדיק סיפר מה שקרה וסיים: "הספר נמצא אצל יהודי שאני לא רוצה לדעת מיהו כי אני לא רוצה להיכשל בלשון הרע. הכי פשוט היה להתקשר לאותו גאון ולספר לו שאני לא ידעתי ששלח אלי את ספרו מכיוון שהספר לא הגיע אליי, אבל זה יהיה זה לשון הרע על השליח שמעל בתפקיד".

רבינו סיים: "החלטתי שעדיף שאשאר נזוף ואותו גאון ימשיך לנעוץ עליי מאשר לעבור על איסור תורה של 'לשון הרע'. המקורב התפעל מאוד מהחשבון המדוקדק של רבינו. מקרה זה הצטרף אצלו לעשרות דוגמאות של דקדוק קפדני במצוות הבורא. עברה תקופה קצרה. לאותו מקורב נודע כי קרובו מתעתד לעבור ניתוח.

מאחר והתפלל במניין הוותיקין של הגאון רבי ניסים קרליץ, החליט לגשת אליו ולבקש את ברכתו להצלחת הניתוח. רבי ניסים שמע את הבקשה ותמה: "ברכותי ספק יתקיימו וספק לא, ואילו רבך הגר"ש דבליצקי שאתה רגיל אצלו - הלא חז"ל מבטיחים שאדם שמעולם לא נכשל בלשון הרע בפיו ובאוזניו הקדוש ברוך הוא חייב לכבד ברכה שיוצאת מפה כזה!". (מעובד מתוך מוסף שב"ק דברים תשע"ח)

כּחוּ שֶׁל מְשֻׁפֵּט

שאני ואחי התאום כל כך דומים להם; למרות ששנינו נראים כזהים, אישיותו של כל אחד היא שונה לחלוטין. אחי הוא בבחינת השעיר לה' - הוא ברוך כישרונות, אהוב, אהוד ומוצא חן בעיני כולם... ואילו אני כה אומלל ודחוי, כשעיר לעזאזל".

לחצתי בחום את ידי התלמיד ומתוך חמלה ורחמים אמרתי לו: "יקירי, אני כל כך מבין לליבך ומזדהה עם כאבך. אבל עליך לזכור דבר אחד - גם אם נראה לך שהינך דומה לשעיר לעזאזל, דע לך שקיים הבדל עצום ביניכם; על השעיר נגזר על פי הגורל להיות שעיר המשתלח, הוא לעולם לא יוכל לשנות את ייעודו ומהותו, כך קבעה ההשגחה העליונה על פי הגורל - על אחד הוכרע להיות השעיר לה' ועל השני נחרץ להיות השעיר לעזאזל!"

"עליך לעומת זאת אף אחד לא הטיל 'גורל'. לא נגזר עליך להיות תלמיד לא-יוצלח. עם רצון אמיתי ועם תפילה ותחינה לה' תוכל לשנות הכול, תוכל לנצל את הכישרונות שהבורא נטע בך. תוכל לעלות לפסגות ולהגיע להישגים מוצלחים".

מאז אותה התרחשות חלפו יותר משלושים שנה. לאחרונה הזמנתי לחתונת בת אחותי שנערכה באולם שמחות בצפון הארץ. כולם המתינו לראש הישיבה של החתן שאמור היה לסדר חופה וקידושין. סיפרו לי כי מדובר בתלמיד חכם מופלג, שיחסית לגילו הצעיר הוא זכה להקים ישיבה קדושה לתפארת ולהעמיד בה תלמידי חכמים מצוינים.

ראש הישיבה נכנס לאולם. לפתע נפל מבטו עליי. למרבה הפלא הוא פסע לעברי, ניצב מולי ושאל: "כבודו מזהה אותי?". הסתכלתי היטב בפניו ולא הצלחתי לזהות ואז הוא המשיך: "אני השעיר לעזאזל".

ראש הישיבה הוסיף בהתרגשות: "דע לך שהמילים המחכימות שאמרת לי בהפסקה מלפני שלושים שנה, מלוות אותי כל חיי. שאבתי מהם עידוד וחזקו כה רב עד שאין יום שאני לא נזכר בדבריך; עלינו לא הפילו שום גורל. תמיד ניתן להשתנות...".

יש בסיפור מאלף זה לימוד גדול לכל אחד ואחד מעבר לעובדה כי במשפט אחד אנחנו יכולים לעזור לשני ולגרום לו לשנות את מצבו. מעבר לכך - אסור לנו להתיימש משום מצב גם אם נראה עגום וללא מוצא. לא נגזר על אף אדם שלא יצליח בלימוד התורה או בשלום הבית או בדרך התשובה וכו'.

אין לך אדם שאין לו שעה. בכל עת אפשר להשתנות. להאמין בכוחות שהבורא נטע בו ולפתוח דף חדש'. לאחר שיעשה האדם את שלו כפי יכולתו, יקבל סיוע מהשמיים מעל ומעבר ולמצופה כי הבא להיטהר מסייעים בידו...

להלן סיפור מופלא שמעובד מתוך 'והערב נא'. יש בו כדי ללמד אותנו עד כמה כל מילה עלולה או עשויה להשפיע על הזולת. עלינו לברור את המילים שאנחנו אומרים כי יתכן שבמשפט אחד אפשר להחיות את נפש הזולת.

את הסיפור המפעים אחד מחשובי המחנכים בדורנו סיפר: באחת השנים בכיתה בה לימדתי היו שני אחים תאומים. כלפי חוץ הם היו נראים ממש כזהים. אבל במהותם הם היו שונים לחלוטין; האחד היה כישרוני, חרוץ ושנון, אהוב על מוריו וחבריו. תמיד היתה על פניו שמחה וסיפוק.

הודות לשאיפותיו והשקעתו המרובה בלימודים צוינו במבחנים היו גבוהים מאוד לשביעות רצונם של הוריו ומלמדיו. התאום השני לעומת זאת היה ההיפך הגמור - הוא התנהל בעצלות. בשעת השיעור בכיתה הוא לא היה מרוכז. מחשבותיו היו פורחות באוויר. צוינו היו גרועים. שיעורי בית כמעט ואף פעם לא עשה... מובן שהראשון זכה תמיד למחמאות ויחס לבבי מאת כל סובביו ואילו השני היה רגיל לספוג קיתונות של הערות ומילות ביקורת...

מספר ימים לפני יום הכיפורים לימדתי בכיתה אודות עבודת הכהן בבית המקדש ביום הקדוש. בין השאר סיפרתי על שני שעירי העיזים שהיו מביאים ביום הכיפורים - שניהם היו שווים במראיהם ובגובהם. כדי לברר איזה מהם הוא לה' ואיזה לעזאזל, היו מפילים עליהם גורל.

"וַיִּתֵּן אֶהָרֶן עַל שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים גְּרָלוֹת" (ויקרא ט"ז, ח') - השעיר שעלה עליו הגורל לה', נעשה קרבן חטאת, והשני שעלה עליו הגורל לעזאזל- הוא ה'שעיר-המשתלח' שמשלחים אותו למדבר. המשלח דוחף אותו מראש ההר והוא מתגלגל ויורד ונעשה איברים איברים...

פתאום נשמע קול בחלל הכיתה: "אני השעיר לעזאזל!". לא היה קשה לנחש מי התלמיד שהמשפט נפלט מפיו. זה היה התאום הנכשל. הוא לא אמר זאת בהלצה. ניכר היה על פניו שדבריו נבעו ממקום עמוק בנפשו. באותו רגע החלטתי להתעלם מהעניין. עשיתי את עצמי כאילו לא שמעתי כלום והמשכתי בשיעור.

כשהסתיים השיעור והתחילה ההפסקה פניתי לאותו תלמיד וביקשתי לטייל איתו מעט בחצר התלמוד תורה. הנחתי את ידי על שכמו וצעדנו יחד בנינוחות. בהתחלה שוחחתי איתו על דא ועל הא. לאחר מכן שאלתי: "נדמה לי שאמרת משהו בשיעור האחרון אודות השעיר לעזאזל... אולי תסביר לי את פשר דבריך...".

ניכר היה שהתלמיד התקשה להשיב על השאלה. הבחנתי בדמעות בעיניו. הוא השפיל את מבטו ואמר: "כשהרב סיפר על שני השעירים הנראים כתאומים זהים, חשבתי לעצמי,

הרב יצחק בן תפאחה כדורו זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרז"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
פואד אברהם בן רגינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל
יצחק יצקן בן רחל ז"ל	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	שמואל בן רבקה ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל	מרים בן דבורה ז"ל	רפאל בן אסתר ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	יצחק בן חביבה ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה	קסאנש בת דגיטו ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	סוליקה בת עישה ע"ה
אביגדור בן ג'ולי ז"ל	יוסף בר סעדה ז"ל	שרה בת נרקיס ע"ה
רחל רפאת בת השמת ע"ה	שלום בן אסתר ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל
מרים בת שרה ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה
פיבי מלכה בת מלז ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	יהודה בן סעידה ז"ל
נעמי בת כתום ע"ה	אילנה (מחרוזת) בת שרה ע"ה	עפאת בת השמת ע"ה
משה בן רוזה ז"ל	מאיר בן נעמי ז"ל	חיים חמוטל בן רינה ז"ל
סעדה בת בסה ע"ה	שפרה בת פסיה ע"ה	ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב שמואל בן רחל ז"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	ר' יצחק בן גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
אביחי בן אסתר ז"ל	אסתר בת נעמי ע"ה	ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
יצחק בן פנינה ז"ל	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
חי זידי בן קלרה ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה	ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	מסעוד בן יקוט ז"ל	ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
אסתר בת נעמי ע"ה	רחמה בת מסעודה ע"ה	ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	סעידה בת תופחה ע"ה	ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
אורה בת נעימה ע"ה		ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
מישא אסתר בת זרה ע"ה		ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
מסעוד בן יקוט ז"ל		ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
רחמה בת מסעודה ע"ה		ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
סעידה בת תופחה ע"ה		ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל

גליון
באר
הברכה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

מטות - מסעי

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
וכן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימיל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש

באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אידיש

דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית

Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית

Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatorah.com

צרפתית

Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית

Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית

Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון **ארה"ב:**
Mechon Beer Emunah
1630 50th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
כל הזכויות שמורות להמכון © 2024

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד החלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

פרשת מטות מסעי

- ב.....וממנה יושע - 'עת צרה' היא עצמה הישועה.....
- ז.....תעבירו באש - עשיית המצוות בהתלהבות ובאש קודש.....
- ט.....ראשי המטות לבני ישראל - לשמור על תקנות גדולי וחכמי הדור.....
- יג.....הוי זהיר בכבוד חברך - שלא לבייש אדם מישראל.....
- טז.....מתלמידיו של אהרן הכהן - אוהב שלום ורודף שלום.....

סדר ועימוד:

א.ש. אשדוד:

shwrtz@bezeqint.net

פרשת מטות מסעי

וממנה יושע - 'עת צרה' היא עצמה הישועה

ה', כאשר גורה חכמתו יתברך לתקן עניינם לאחת מהסיבות הידועים אליו יתברך^א, ואזי החכם אשר עיניו בראשו מתבונן במעוז שכלו הלא מדרכו הטוב להיטיב לנבראו, ויותר ממה שהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק, ואם כן למה הרע לו, מסתמא יש ג"כ איזה בחינת הטבה^ב.

ובמו שכתב (ירמיה ל ז) 'עת צרה היא ליעקב וממנה יושע', והכוונה על דרך שבארנו למעלה שאמר דוד המלך עליו השלום (תהלים קיז ב) 'כי גבר עלינו חסדו', הכוונה אפי' בהראות לפעמים בחינת גבורה לנהוג עם ישראל עמו, ידעתי נאמנה שגם כאן במדות

בפרשתן (מסעי לג ד), 'ומצרים מקברים את אשר הכה ה' בהם', ופירש רש"י, 'טרודים באבלם'. דברים נפלאים כתב בספה"ק 'אור המאיר' בזה"ל, כאן בא הכתוב להפליג מעלות אישים המשכילים אשר לבם בטוח באלוקים, והאמונה תקוע בקרב לבם, אשר כל הקורה להם מטוב עד רע הכל בהשגחה פרטיות מאתו יתברך, כי נפשם יודעת מאוד היות הוא יתברך הבורא ומנהיג ומשגיח בפרטי פרטיות, ואם מיטיב להם כל מיני מיטיב אזי מחזירין שבת והודאה על חסדיו העודפים, ובהיפך בהרע להם ח"ו יודעים נאמנה שגם זאת מאת

א. תיאור נפלא בהשגחת הבורא עלינו על כל צעד ושעל, שמעתי מאדם חשוב, מרביץ תורה לרבים, ותיק וחסיד, ושמו ר"י שליט"א, שלאחרונה דיבר עם אברך שעובר בחייו קשיים שונים ומשונים, צרות רבות ורעות, שיחתם היתה דרך הטלפון, האברך שהה אז בעירו ברחובה של עיר ור"י דיבר מביתו, ואותה השעה היתה 2:00 לפנות הבוקר, האברך דיבר ודיבר, ור"י מבין ומאזין מביט ומקשיב לקול דמעותיו.

לפתע אומר האברך בבהלה, אוי אוי, רגע רגע, מה אירע... אני רואה כאן ברחוב ילד בן שנתיים מסתובב לבדו ב2:00 בלילה... הרי זה מסוכן ביותר, אבל, למי אפנה והיכן אפנה עם תינוק זה בשעה כזאת... אחרי כמה רגעים נענה באנחת רווחה, אה... אה... ראיתי שלא רחוק ממנו מהלכים להם אביו ואמו לאחוריו, והם משקיפים עליו שומרים ומגינים עליו...

למחרת אמר האברך לר"י, כל הלילה התהפכתי על משכבי, מעוצם הגילוי שגילה לי הקב"ה, והיינו, כי גם אני הייתי מבכה את מצבי ומדמה כי הנני הולך לבד בדד ויחידי, כאותו תינוק בן שנתיים המהלך לו באישון ליל ברחובה של עיר ללא השגחה והשקפה, אבל באמת עלי להתבונן כמו שהורי הילד הלכו בסמיכות לו והם שומרים ומגינים עליו גם אבי שבשמים הולך בסמיכות אלי... הוא שומרני ומצילני מעתה ועד עולם.

ב. והדברים אמורים גם כאשר רעהו או כל בר אינו מרע לו. כי הנה כתיב ב'משלי' (יט כא) 'רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום', ודע כי פסוק זה יש בו כדי מרגוע לבני העולם, כאשר יבינו את הנאמר בזה, כי אבינו רועינו הוא המחליט, הוא הנותן והלוקח, הוא המאיר והמחשיך, הוא המאריך והמקצר, כל הנעשה בעולם בעליונים ובתחתונים הכל מידו, ומי יאמר לו מה יעשה ומה יפעל, ורק מה שיעלה ברצונו הוא אשר יארע לכל בר אינו לטוב ולמוטב.

ואף כי פעמים נראה שפלוני חורש עליך מחשבות און, הוא חותר ועובד, מתייגע ועמל כדי להרע לך, אל תבהל, כי ידוע מה שפירשו עוד בפסוק זה - 'המחשבות הרבות אשר בלב האיש' - שהוא מחשב שפעולותיו יגרמו שיהיה כך וכך... אלו המחשבות הם עצמם יביאו שעצת ה' תקום ותצא לפועל לטובת ולהנאת הנרדף...

וכך הוה מעשה, הגה"ק רבי משה דוד אשכנזי אב"ד טאלטשאווא זי"ע היה חותנו של הרה"ק הייטב לב זי"ע (בסוף ימיו עלה לארה"ק והשתקע בצפת"ו), טאלטשאווא היתה עיר הסמוכה לאיהעל מקום מגוריו של הרה"ק הישמח משה זי"ע, באחד הימים אמר הישמח משה שגילו לו מן השמים שזיווג ההגון לנכדו הייטב לב היא בתו של הטאלטשאווער, ואכן השידוך נגמר למזל טוב בשעטומ"צ, כשהטאלטשאווער קיבל על עצמו מכורח המציאות לתת נדן (נדונייה) ראוי ויאות, על אף שהוא עצמו היה עני מרוד עד כדי להחריד (הייטב לב היה אומר שלא היה לו מאומה - קניני עולם הזה מהשווער,

הגבורה צפונה ונגזזה חסדיו יתברך, כי בודאי מדרכו להיטיב ולא להרע ח"ו, וזהו כי גבר כלומר אפי' בא להראות בחינת הגבורה על כל זה עלינו בני ישראל חסדו, בזה הגבורה צפונה חסדיו (וכו'), וזהו עת צרה היא ליעקב, אפילו כשבא לפעמים עת צרה ליעקב ממנה גופא יושע, כי גם כאן גנוו מדות טובו יתברך.

ובן דרכי הצדיקים אמיתים הנאמנה את א-ל רוחם, כל מה שקורה להם מטוב עד רע אינם תולים בחכמתם העומדת להם או על העדר החכמה לכן קרה להם מקרה לא טובה, כי אם הכל מאת ה' היתה זאת, כי נפשם קשורה עם רמ"ח איבריהם ושם"ה גידיהם להליכות הגוור. לא כן אישים פועלי און שאין

רק את החור שבמקוה, כי השוער השכים קום לפניו, והוא שבר את הקרח שמעל המים בכדי שיוכל לטבול, והחור נשאר פתוח גם עבור הייטב לב). באותם הימים היה נהוג, שהמחותן אבי הכלה שולח את דמי הנדן ואז היו קובעים את זמן החתונה למזל טוב, הישמח משה המתין ל'מכתב' מהמחותן אודות סילוק דמי הנדן ולא הגיע... מכיוון שכן, הקדים הישמח משה מצידו ושולח מכתב אל המחותן בשאלת הכסף, מה הפלאן (תכנית) כי כבר רוצים לקבוע זמן חתונה, אבל המחותן שלא היה לו שמץ השגה כיצד יביא את המעות לא ענה על המכתב.

והנה, ידוע אותו מחוז כמי שגדלים בו ענבים משובחים להפליא, ורבים מבני ישראל שם היו מתפרנסים ממכירת ענבים ויין ברחבי הארץ, אמנם בכדי שיאותו בני ישראל לקנות הם מבררים בתחילה האם היין נעשה בהידורי הכשרות, ועל כן היה כל סוחר מסדר לעצמו מכתב מה'רב' אשר מכירו, ובמכתב היה הרב מאשר את כשרות האיש שאפשר לסמוך עליו. אחד מבני העיר טאלטשאווא היה סוחר ביין, וכשבא לבקש מהרב דמתא מכתב כשרות, לא הסכים ולא נתן לו מכתב כזה - דייקא מחמת שהרב 'הכירו', ומאחר שלא היה בידו מכתב כשרות לא היה יכול לסחור ביינו. ויקצוף האיש על הרב מאד וחמתו בערה בו. בסכלותו החליט 'לנקום' ברב, עד הסוף. שמע שיש כאן מעשה עם 'זמן חתונה', כי בתו של הרב ארוסה ואינו פורע את הנדן, לכן מיהר ונסע לאיהעל, העמיד פני תם ונכנס אל הרה"ק הישמח משה, הישמח משה נתן לו שלום והלה החזיר שלום, מאין אתם, מטאלטשאווא, אה, מה שלום רבכם, ענה האיש כש'כוונתו להזיק' - ברצותו שהשידוך יתבטל לגמרי ע"י 'לשון הרע' שלו - רבינו הוא עני מרוד, אין לו פרוטה שחוקה אחת. ואפילו אם 'מכור את כל נכסיו גם יחד לא יעלה בידו אפילו כדי חלק קטן מההתחייבות על הנדן... כאומר, אי אפשר לכם לחשוב על קביעת זמן חתונה כי אין 'הוא אמינא' בעולם שהמחותן יוכל לפרוע משהו... כשמוע הישמח משה את דבריו, שלח לקרוא לרבנית, ואמר לה, הנה לנו 'עדות חיה' מטאלטשאווא - המחותן הוא עני ואביון, אין לו מאומה ולא יהיה לו מאומה, ועתה הבינותי מדוע לא החזיר לי תשובה על המכתבים ששלחתי לו אודות סילוק דמי הנדן וקביעת זמן החתונה. אם כן איפה, הבה נקבע כעת זמן חתונה, כי ממילא אין לנו על מה להמתין, גם אחרי ההמתנה לא יגיע סילוק הנדן ממנו, והנני שולח מכתב למחותן להודיעו שהננו קובעים זמן נישואין למזל"ט...

נמצא, זה האיש שהטריח עצמו עד לאיהעל עם 'רבות מחשבות בלב איש' בכדי להזיק נוראות לרב, כדי שהשידוך של בתו ירד לטמיון ויתבטל מן העולם, הוא עצמו גרם שעצת ה' היא תקום שהישמח משה יבין שאין לו על מה להמתין, ומיד קבע זמן החתונה למזל"ט בשעטומ"צ.

ואתה בן אדם, אל תבהל ממה שפלוגי מיצר צעדך כי כל צעד שהוא עושה אינו אלא עוד צעד להיטיב לך. וגם לְמִיֵּצֵר נאמר, עזוב את רדיפותיך, כי לא תשיג מאומה בזה, רק תקרב את טובת רעך.

ג. רמז נאה שמעתי מאיש יקר ונבון שליט"א, שהנה נדפס בסוף הפרשה מניין הפסוקים שהוא קל"ב וסימנך 'מחלה חולה' (ורמזו על 'מחלה' מבנות צלפחד שזכרת בסוף הפרשה), והקשה הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי 'צוק"ל בספרו 'טעמא דקרא', מדוע נקט סימן שהוא לשון רע, מחלה... חולה... וכי לא היה יכול למצוא סימן טוב, ומה עוד שהרי עומדים אנו בסיום ספר במדבר, וכלל נקוט בידנו שאין מסיימים בדבר רע, ומבאר הגר"ח זצ"ל, כי 'חולה' אין הכוונה מלשון חולי אלא מלשון מחול - עיגול וריקוד, על דרך שאמרו (תענית כו): 'יוצאות וחולות בכרמים', והכוונה היא על דרך האמור בסוף הפרשה (לו יא) 'ותהיינה מחלה תרצה וחגלה ומלכה ונועה בנות צלפחד לבני דודיהן לנשים', ובשעה זו היתה מחלה 'חולה' במחול בשמחת נישואיה... וממילא אין כאן סימן רע אלא הוא סימן טוב... ומעתה יש להוסיף על כל מחלה וחולה רח"ל, שעוד יבוא הזמן ויתברר כיצד הכל הוא לטובה, ובאמת לא היה כאן מחלה וחולה מלשון צער אלא מלשון שמחה ומחול, ונהלל שמו ב'מחול' כשעין בעין נזכה לראות כיצד היתה ה'מחלה' רק לטובה ולברכה... ד. מענין לענין, בפרשתו (מסעי לג ב), 'ויכתוב משה את מוצאייהם למסעיהם על פי ה' ואלה מסעיהם למוצאייהם', והתמיהות עולות מאליהן, א. מפני מה האריך הכתוב וכפל בלשונו לאמור 'ואלה מסעיהם למוצאייהם' אחר

באר הפרשה - פרשת מטות מסעי

שכבר נכתב בתחילה ויכתוב משה את מוצאייהם למסעיהם', ב. מדוע שינה הכתוב בלשונו, שבתחילה נאמר 'מוצאייהם למסעיהם', ואילו בהמשך נכתב להיפך 'מסעיהם למוצאייהם', וכבר האריכו בספה"ק בדרכים הרבה ליישב מקרא קודש זה.

יש שביארו כי פרשה זו ללמד יצאה על כל תהלוכות עולם, כי כל יהודי באשר הוא עובר בימי חייו מסעות ותהפוכות, ופעמים נופלים בלבו הרהורים ומחשבות - כזאת וכזאת עלה בחלקי מאחר שנסעתי למקום פלוני... מאחר שפגשתי באדם פלוני... מאחר שדברתי כך וכך... אויה לי, אילו לא הייתי נוסע ממקום שבתי אל זה המקום וכן בשאר המקרים הייתי מונע מעצמי מקרה פלוני, והרי הוא גוער בעצמו - מה ראיתי לשטות זו ליסע מהתם להכא. הרי תשובתו ב'פרשת מסעי' הכתובה כאן - רבי יהודי, אינך אלא טועה, כי אדרבה, מאחר שהבורא רצה שיקרה לך כך, על כן הביאך אל זו הדרך ההולכת למקום בו ימצאך המקרה, ולא אתה הלכת בזו הדרך אלא מן השמים הולכיך שם.

ובזה יבואר (עיי' ייטב לב) על נכון כפילות התיבות והיפוכן - 'ויכתוב משה את מוצאייהם למסעיהם על פי ה', ואלה מסעיהם למוצאייהם'. דהנה בני ישראל עברו במ"ב מסעות הללו תהפוכות שונות ומשונות, במרה היו להם מים מרים, ואילו באילים היו להם שבעים תמרים ומים מתוקים, ובמסע אחר כלל לא היה להם מים, וכיו"ב בשאר עניינים, כל מסע ועניין שלו. ומי שאינו מאמין בהנהגת ה' ובהשגחתו הפרטית יחשוב שרק מפני שבאו למקום פלוני מצאן כך וכך - מכיוון שבאו למרה היו להם רק מים מרים, ואילו היו נמנעים מלבוא לשם היו ניצולים ממקרה זה, ועוד יחשוב, מכיוון שבאו לאילים זכו למים מתוקים, ובאמת אינו כן, אלא אדרבה, מאחר שהוצרך לקרות להם מקרה פלוני במקום פלוני הביאם ה' במסע זה. וזהו ויכתוב משה - כאן הודיע משה לבני", שכל מוצאייהם מלשון 'מקרה' [כמו שנאמר (יהושע ב כג) כל 'המוצאות' אותם] לא מחמת שנסעו אירע להם כן, אלא הכל למסעיהם על פי ה' - הקב"ה ציווה שיסעו במקום פלוני בכדי שיארע להם כך וכך. וח"ו מלחשוב ואלה מסעיהם שמאחר שנסעו למקום פלוני, לכן למוצאייהם - מצא אותם פגע פלוני ומקרה אלמוני.

ויתבאר ביותר במשל לעבד נאמן למלכו, שציווה לו המלך ליסע למקום פלוני, ופנה העבד לנמל האניות לחזר אחר ספינה שתוליכנו למקום ההוא - לקיים מצוות המלך, אך בהגיעו לשם שמע שזה עתה יצאה הספינה לדרכה, ולא עוד, אלא שמכאן כבר לא תצא עוד ספינה למקום ייעודו, ורק למחר תצא ספינה מנמל אחר המרוחק היטב מכאן, ומעתה עליו להיטלטל בדרכים לא דרכים עד שיגיע ליעודו, הרי שאדם זה תכאב עליו נפשו, בחשבו עתה אצטרך להיטלטל במסע מפרך ומיותר לגמרי, שהרי לא ציוונו המלך כי אם להגיע למקום פלוני, ואם הייתי מזדרז היה בידי ליסע למחוז חפצי בספינה בדרך כבוד ובמנוחה. אמנם אם רק ישמע האיש שהספינה נסעה לה מהר מכאן כי כן ציווה לה המלך, ברצותו שהעבד יצטרך להיטלטל בדרך קשה ומפרכת, אזי תשמח ותגל נפשו שלא לריק יגיעתו, שהרי כל מטרת בואו הנה היה כדי למלא אחר רצון המלך, ואם רצון המלך בענין אחר שמחה היא לו למלאת אחר ציוויו, (כי וודאי יש למלך איזה תכלית וסיבה לטובה בטלטול העבד בדרך הקשה), וממילא, כל טרחה וקושי בדרך הילוכו תוסיף לו שמחה על שמחתו, והנמשל מובן מאליו... וכך ביאור הכתוב, ויכתוב משה את מוצאייהם למסעיהם - שידע האדם מדוע מצא אותו איחור הספינה וטלטול הדרכים, והוצרך לשנות מסעו - כי למסעיהם על פי ה', הקב"ה משגיח עליו בהשגחה פרטית מלעילא והוא מסדר את דרכיו ומסעותיו, ושלא יחשוב ח"ו שאלה מסעיהם - שמסעותיו להכא ולהתם, הינם רק מחמת מוצאייהם - שכך מצאוהו פגעי ומקרי העוה"ז, והם גרמו לטרור במסעות מיותרים.

ובימינו אנו נלמד למי שאיחר את הבאס (אוטובוס) או את המטוס, את הבנק או את הרופא, את העסקן או את ה'חנות' וכיו"ב, בל יחשוב לרגע אחד כי ביש מזל (שלימזל) הוא, ואילו היה מזדרז מעט היה מספיק הכל בעתו ובזמנו - וכפי ראות עינינו שפעמים אחר 'איחור' כזה מסוכן לעמוד בד' אמותיו של האיש המאחר, אלא ידע כי הכל כבר כתוב וחתום מעיקרא בשמים ממעל, וכל פסיעותיו צעדיו ומסעותיו של אדם כבר קצובים ומדודים בשמים ממעל - כפי צרכו ותיקונו של האדם לטוב לו כל הימים.

פעם נענה הגאון הצדיק רבי נחום יאס'ער זצ"ל מזקני וחשובי חסידי שטפנשט-באיאן (נולד והתגורר שנים רבות על אדמת רוסיה, ולאחר מכן עלה לעיה"ק ירושלים) להגה"צ רבי נטע ציינווירט זצ"ל בבקרו של יום, היום בבוקר שמעתי 'בת קול' מן השמים, הסובבים חששו שמא אירע משהו לבריאותו... אך ר' נחום הסביר מיד את כוונתו - קמתי בבוקר ולא מצאתי את מנעלי (אחד מבאי הבית שלא היה כ"כ... הטמינם) וראיתי בזה כמי שנשמע בת קול בביתי ומודיעים לי בזה

שאינם מטרידים פנימויות מחשבתם לתלות הכל מאת ה' היתה זאת (וכו') כל זאת נשכח מלבם, וטרודים רק באבלם לצער צרות עצמם ממעיק המניע עליהם, ובאמת בכל צרתם לו צר, וזהו שהעמיק 'טרודים באבלם' דייקא, לא כן דרכי הצדיקים אינם חשים מצרות עצמם כלום, רק מה שמניע למעלה, אז טוב להם בזה ובבאה, עכ"ל.

להם התפשטות השכל תולים פרטי הצלחתם ומאורעותם הכל בחכמתם שעמדה להם לעשות חיל, וכשנהפך עליהם הגלגל במעיק ומיצר להם חס ושלוש נשכח מלוח לבם שמאת ה' היתה זאת, כי אם על העדר שמירתם ועשיות סיבתם לכן קרה להם מקרה רעה, ולהיותם במיצר ים החכמה נשארים תמיד עם ראשם ורובם בגשמיותם וגנות מדות וכו'.

ובזאת יאמר גם לעניינא דיומא, ימי 'בין המצרים', תקופת אבל וצער על חורבן בית מקדשנו

וזוהו 'ומצרים מקברים את אשר הכה ה' בהם', ולזה העמיק רש"י 'טרודים באבלם', להורות האמור

מן השמים שהוטל עלי תפקיד נכבד - לחפש את הנעליים... לאחר כמה דקות שוב נשמע בת קול בביתי - כי מצאתי את הנעלים, וראיתי בזה הכרזה מן השמים כי מלאתי אחר התפקיד בשלמות ונגמרה שליחותי...

ו'נצייר' את הדברים, במי שהיה צריך לכמה מנות 'בשר ודגים' לקראת שב"ק הממשמש ובא, ולא מצאם בחנות הסמוכה לביתו (עקב המחסור בעופות טריים), וגם לא בחנויות הרחוקות קמעא, רק בפאתי העיר מצא, ובעזה"ש"ת קנה כמות גדולה של 'בשר ודגים' לכבוד שבת, ואך בקושי שירך רגליו כשמשאו בידו בחום היום, ובבואו לביתו הוברר בידו ש'חבילה' זאת איננה שלו, כי את שלו שכח בחנות, ועתה עליו לחזור את כל הדרך בחום היום להחזיר את אשר בידו ולקחת את שלו, וכולו נרגז ומאבד עשתונותיו... אוי לו למי שמעז להתקרב בשעה זו לד' אמותיו... עתה בן אדם, עמוד וחשוב נא, אילו היה אליהו הנביא נגלה אליך, ומבקשך גש לחנות פלונית תן להם חבילה זו וקח משם חבילה אחרת הרי היה מתמלא שמחה, כמה היה מודה ומשבח ועל כל פסיעה ופסיעה שהוא זוכה לקיים הוראתו של אליהו הנביא, מעתה ק"ו שצריך לשמוח שמקיים את רצון הבורא ית"ש בכבודו ובעצמו ששילחו בשנית אל החנות הרחוקה, ודייקא בחום היום, כי בזה הוא יותר מהדר בקיום שליחותו של הקב"ה.

ה. הוסיפו לבאר עוד בזה, כי הנה גם בני ישראל איבדו את קרוביהם באותם הימים, וכדכתיב (שמות יג יח) 'וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים', ופירש רש"י, 'חמושים - אחד מחמשה יצאו', ובמדרש (תנחומא א) איתא עוד, 'יש אומרים אחד מחמישים ויש אומרים אחד מחמש מאות', אלא שאומות העולם המה טרודים באבלם - שקועים ביגונם בצער וחשכות, לאידך, בני ישראל מאמינים הם ב'דיין האמת', ואף שמקיימים הלכות אבלות אך אינם 'טרודים' ביגון ומרירות...

וכבר אמר הרה"ק ה'שמח ישראל' זי"ע לבאר הטעם שציוותה התורה על אבלות, שלכאורה אין צורך ב'ציווי' על כך שהרי אף גויי ארצות מתאבלים על קרוביהם, אלא שרצונו ית' שנהיה תמיד בשמחה, על כן 'קדשנו במצוותיו וציוונו על האבלות', וממילא היא עצמה תביאנו לידי שמחה, כי 'פקודי ה' ישרים משמחי לב'.

וכה אמר הרה"ק ה'אבני נזר' זי"ע בבואו פעם לנחם את האבל, כי מקובל אצלו ש'אבל' הוא ר"ת איך בין ליסטיג - אני שמח. וכשנשאל על מקור הדבר, נענה כי כן מפורש בדברי רש"י במסכת סוכה, וכוונתו למה שכתב רש"י (סוכה כה. ד"ה טירדא דרשות) 'שאע"פ שהוא חייב לנהוג אבלות של נעילה רחיצה וסיכה להראות כבוד מתו, אינו חייב להצטער'...

ונודע מה שאמר הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע (מעשה איש ח"ד קסג, י"א בשם הגרי"ז מבריסק), שלכאורה יש מקום להקשות כיצד נתנבא ירמיהו את 'מגילת איכה' שהם דברים הקשים כגידים ומוציאים את האדם מכלל השמחה, והרי אמרו חז"ל (שבת ל:): 'אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה', אלא מכאן, שאפשר לשמוע נבואות קשות ואף לקונן עליהם - בכו תבכה בלילה, ובאותה העת גם להיות בשמחה, והיינו שוודאי צריך 'להתאבל' אבל לא להיות ב'עצבות' ח"ו. והנה נודע מאמרו של מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע (הובא בדגל מחנה אפרים בפרשתו) שכל אדם עובר במשך ימי חייו את כל מ"ב המסעות, וכל ימיו הוא טרוד הוא בנסיעות וחניות וכו', ובאה התורה ללמדנו דעת באותם מסעות אשר 'כמעשה ארץ מצרים אשר ישתם בה לא תעשו' (ויקרא יח ג) - כי המצריים ואומות העולם נעשים 'טרודים' מתוך 'אבלם' ושאר מקרים, אבל איש ישראל עובר כל מסעותיו, עליות וירידות מתוך אמונה חזקה ושלמות הנפש, בלי שתטרף נפשו עליו כ"כ, ולא יאבד את ישוב הדעת ושמחת החיים.

באר הפרשה - פרשת מטות מסעי

עליהם אהבה גדולה בעולמות עליונים, ולכן הימים האלה נזכרים ונעשים בכל שנה ושנה, כשמגיעים אלה הימים נתעורר אהבה גדולה עלינו, ונזכר חסדו יתברך ורחמים גדולים עלינו ועל כל ישראל. עכ"ל.

והנה איתא ב'מדרש' (במ"ר כג א) אמר להם הקב"ה וכו', כל אותן ארבעים שנה שעשיתם במדבר לא הנחתי אתכם לברוה, אלא הייתי מפיל שונאים לפניכם במה שהייתי עמכם, ולא עוד אלא כמה נחשים וכמה שרפים וכמה עקרבים היו שם שנאמר (דברים ה טו) 'נחש שרף ועקרב', ולא הנחתי אותם להזיק אתכם, לכך אמר הקב"ה למשה, כתוב את המסעות שנסעו ישראל במדבר כדי שיהיו יודעים מה נסים שעשיתי להם, מנין, ממה שקרינו בענין 'אלה מסעי', עכ"ד המדרש. וכתב הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרס"א ד"ה במדרש) שמטעם זה קבעו חז"ל לקרוא פרשה זו בימי

ותפארתנו, כי הגם שאין לך צרה גדולה מזו, אך כבר אמרו חז"ל (איכ"ר ד יד) שהיתה בזה טובה גדולה להצלת כלל ישראל, שהקב"ה שפך חמתו על עצים ואבנים ולא על עם קרובו חלילה'. ובוזה ביאר הרה"ק ה'אמרי נועם' זי"ע (מסעי ד"ה ויצא) הא דאיתא מהאר"י הק' זי"ע שחודשי תמוז ואב הם מכוונים כנגד העיניים, להודיע לנו אשר חלילה לא סר השנחות הבורא והרחמים מעינא פקיהא גם באלו הימים, כי המקור של הדברים היה מלא רחמים רק שהוא בסתר ולא נתגלה לנו לעין כל".

וכבר הגיד הרה"ק רבי יצחק מנעשכיו זי"ע (תולדות יצחק), וז"ל, הנה הימים האלה שהם ימי בין המצרים בכל שנה ושנה יש בהם התגלות החסדים למאוד נעלה, כי הנה ידוע אשר כל זה היה לטובת ישראל, במה ששפך חמתו על העצים והאבנים ולא עשה בישראל כליה חס ושלום, וזה היה מחמת שנתעורר

1. בפרשתו (מסעי לה יג), 'דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי אתם עוברים את הירדן ארצה כנען, והקריתם לכם ערים ערי מקלט תהיינה לכם וגו', והערים אשר תתנו שש ערי מקלט תהיינה לכם, וכתב רש"י 'מגיד שאע"פ שהבדיל משה בחייו שלש ערים בעבר הירדן, לא היו קולטות עד שנבחרו שלש שנתן יהושע בארץ כנען'. וביאר ה'משך חכמה' (ד"ה הא) טעמא דמילתא, שהנה כל רוצח שגולה לערי מקלט מקווה בכל יום שמא היום אצא לחפשי כשימות הכה"ג, ואוכל לחזור למשפחתי ולאחוזתי, ומכיוון שאמרה תורה (פרשת מטות לד יז) שאלעזר הכהן ינחל להם את הארץ, והיינו שהוא עומד להישאר בין החיים עד אחרי הכיבוש והוא יחלק את הארץ, נמצא שהרוצח יהיה מיואש לחזור לביתו עד אחר התנחל את הארץ. ובכי האי גוונא שאין לו תקוה לשוב מיד לביתו לא אמרה תורה כלל שעליו לגלות.

ומכאן חיזוק גדול לכל בעלי ייסורים למיניהם, שאין הקב"ה מכניס אדם למצב שאין בו תקוה לצאת ממנו ואפילו לא לזמן מה, אלא בכל זמן ועידן יש בידו לצאת מן הסבך, כי תשועת ה' כהרף עין, על כן חזקו ויאמץ לבבכם כל המייחלים לה'.

2. וכדבריו הנודעים של הרה"ק מרוזין זי"ע (עירין קדישין) א"א זצ"ל (הרה"ק רבי שלום שכנא מפרוביהשט זי"ע) אמר שמן הג' שבועות יודע לו הימים טובים, ואני אומר שהג' שבועות הם כמו אבנים טובים שגדלים תחת הרי חושך, אע"פ שהם בחינת חושך מכל מקום יש בהם בחינת אור, וכשיבוא משיח צדקנו ויהיה אור הלבנה כאור החמה אזי יהיו הג' שבועות ימים טובים, כי הג' שבועות הם כנגד ג' רגלים, השי"ת יודע האמת כי בימי בחרותי שהיה לי כח הרגשתי בהג' שבועות בכל יום אור חדש, והאמת מה שאמרו חז"ל (ברכות ט) 'כל מה דעביד רחמנא לטב עביד', הכונה על הג' שבועות, אע"פ שהם בחינת ירידה לישראל מכל מקום לטב עביד.

3. כדברים הללו פירש הרה"ק ה'דרכי תשובה' ממונקאטש זי"ע בהא דאיתא בגמ' (תענית כא.) על נחום איש גו ש' שהיה סומא משתי עיניו, ונקרא בשם זה, כי על כל דבר ודבר שבא עליו היה אומר 'גם זו לטובה', ומבאר על פי הנודע מדברי המקובלים שחודשי תמוז ואב מכוונים כנגד העיניים, והנה בב' חדשים אלו אירע החורבן הגדול והנורא, ובוודאי היה בזה טובה גדולה, אלא שהרי אנו כסומים שאינם רואים מאורות, שלעת עתה נראה בעינינו רוב הצרות הנוראות ואריכות הגלות המר, אמנם לעתיד לבוא נראה 'עין בעין' את החסד והטוב שהיה גנוז בחורבן. וכנגד זה אמרו, שנחום איש גמזו היה סומא בשתי עיניו, ר"ל שאף באותם החודשים שהם כנגד העיניים, שנחשכו בהם המאורות ובבחי' סומא ועיוור - עדיין אמר גם זו לטובה, לתוקף אמונתו בהשי"ת הטוב והמיטיב (הובא בשער יששכר אלול א).

בו כי אם שתעבירו באש וטהר, שתעביר מן העבירה באש על ידי תבערת האש שבקרבך לעבודת ה' לאהבתו ויראתך, עכ"ל. ומאריך שם לבאר כי אותו ה'אש' וההתלהבות לדבר עבירה רח"ל הוא הוא ה'אש' של גיהנום שבה נידונים עוברי עבירה, והדרך לצנן ולכלות אותו אש הוא על ידי שמבעיר בקרבו אש קודש לעבודתו ית"ש, לייחד לבבו לאהבתו וליראתו. והו שאמרו בגמ' (יומא כא:): 'אש אוכלת אש זה אשו של הקב"ה', כי אש הקודש לעשות רצונו ית' היא הנקראת אשו של הקב"ה, והיא אוכלת את ה'אש זרה'.

ומוסף עוד, כי מלבד שאותה אש קודש גוברת ומכבה את האש של גיהנום, הרי היא גם מכבה ומכלה את האש של היצה"ר^ט, כי כאשר אדם עובר עבירה רח"ל אזי היצר הרע מכניס בו כיסופין וגעגועים

'בין המצרים', שבימים אלו ש'נסגר הבריחה מפני בני ישראל' עד ש'כל רודפיה השיגוה בין המצרים', אזי העצה היא להתבונן בפרשת המסעות, לראות עד כמה הקב"ה מפליא לעשות ניסים בתוך הצרה, ועי"ז נזכה לישועה בתוך 'המצר'. ומסיים ה'שפת אמת' בלשון קדשו 'ובכל עת שנסגר הדרך בפני איש ישראל, הכל רק כדי שיסתכל האדם כלפי מעלה לשעבד הלב לאביו שבשמים'^ט.

תעבירו באש - עשיית המצוות בהתלהבות ובאש קודש בפרשתן (מטות לא כג), 'כל דבר אשר יבוא באש תעבירו באש וטהר', וביאר הרה"ק ה'באר מים חיים' זי"ע (סידורו של שבת, שורש השישי ענף ג עלה א' אות יח) בזה"ל, פירוש כל דברי העבירות הבאים מחמימות האש של האדם שבוער בו לעבור העבירה, אין תקנה

ט. כבר דקדקו המדקדקים ענין נפלא, כי תיבה אחת (מני רבות) יש ב'לשון הקודש' ולה כמה משמעויות, והיא תיבת ציר, כי משמעותה כאב (ישעיה כא ג) ומשמעותה שליח (כדכתיב, משלי כה יג, 'ציר נאמן לשולחיו'), לרמז וללמד זה על זה, ולומר לך, כי כל כאב הוא שליח משמים, ובזה יזכה לפירוש השלישי של תיבת 'ציר' שהוא מלשון דלת (כמו 'הדלת תסוב על צירה', משלי כו יד), וכלומר שהכרה זאת היא היא ה'ציר', הפותח בפניו את כל השערים. י. על פי זה פירש בפרשתן הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל (דרש משה) את האמור בתחילת העניין (פסוק כא) 'ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאים למלחמה זאת חוקת התורה אשר צוה ה' את משה', שלכאורה קשה שהרי פרשה זו עוסקת בדיני 'הגעת כלים', ואם כן מדוע נאמר 'זאת חוקת התורה' שמשמע שהוא חק לגבי כל התורה כולה, וכי מה למדים ממנה לכל התורה. אלא כי אכן מכאן למדנו יסוד גדול לכל התורה, שכשם שאפשר להכשיר כלים שנבלע בהם איסור ולהוציא את הבליעה מהם כך גם מי שנתלכלך בחטאים ופשעים יש לו תקנה להגעיל חטאיו ופשעיו ולהיות נקי בלא חטא כשישוב בתשובה, ונמצא שזהו חוקת כל התורה שלא יתייאש האדם כשנזדמן שחטא.

יא. מסופר על הגה"ק הגרי"ז מבריסק זי"ע, כי בימי 'הרס עולם' נשאר בגפו עם חמשת בניו ושתי בנות (ה"ה הרבנית פיינשטיין והרבנית שיף), לאחר שנלב"ע הרבנית עם שניים מצאצאיהם, והנה הרבנית שיף היתה שבורה עד דכדוכה של נפש מאחר שהיתה אז כבת ז' שנים, ומלאה 'געגועים' עזים לאמה ששחל"ח, רק 'מזכרת' אחת נשאר בידה 'שרשרת' שנותרה לפליטה מאמה ע"ה. שרשרת זו קרועה היתה, וללבישה לא הייתה ראויה, רק הייתה ה'יתומה' מחזקת אותה ב'שימה כנגד הלב', בלכתה בדרך בשכבה ובקומה, ובה היתה מתנחמת פורתא. אחר זמן, כשעסקני עולם הפעילו כל כוחם, הצליחו להשיג רשיונות להעלות את ה'רב' עם כל בני משפחתו לארץ הקודש, ואכן, אחר כל ההרפתקאי דעו עליה, הגיעו דרך אניה בלב ים לחוף מבטחים בערש"ק 10 דקות אחר שקיעת החמה. כמובן שלא היה להם כל היתר לעלות ליבשה עם מיטלטליהם, כי הים דינו ככרמלית ואסור בטלטול, וכל אחד מהנוסעים לבש כל מה שיכול ללבוש וירד כך מהספינה, עתה נפל דבר, כיצד ינתקו ילדה קטנה כבת ז' מה'זכר' האחרון שנותר לו מאמה ע"ה, עד שנדמה היה כי לנתק אותה מאותה השרשרת הרי הוא כמנתק אותה בחייה מאמה... ומי יאמר לה - לאותה קטנה הממרת בבכי תמרורים... הלכות 'כרמלית' וטלטול בשבת, כשהדברים נוגעים לענייני נפשות, מכיוון שכך הוטל ה'תפקיד' על אביה - ה'רב', וכך סיפרה הקטנה - לימים הרבנית שיף, אביה ניגש אליה ובאהבה וחמימות חיבק אותה, והאריך לתאר ולהפליג בשבח אותה השרשרת האהובה... ולאחר מכן הוסיף, אבל, השבת חביבה לנו עוד יותר, הרבה יותר מהשרשרת, ובזה הצליח לחמם את ליבה, וויתרה על השרשרת וכך ירדה מהאניה.

באר הפרשה - פרשת מטות מסעי

יש עבירות אשר יעשה האדם ויספיק לו הטבילה, ויש על ידי הגעלה, ויש על ידי ליבון האש וכו', ויש דברים שבלועים ביבש באור והם צריכין ליבון, ואלו הם וכו' והכועס, והמרחיק דברי רז"ל שלא להאמין בהם וכו', וכל זה חוטא באש וכו', כנגד אלו אלו צריך ללבן, והליבון הוא עסק התורה בתמידות בניגוע שהיא אש, על ידי אש התורה תוציא בליעת האסור שנבלע כגוף האדם בעבירה, עכ"ל.

ומעניינא דיומא הוא, ימים בהם אנו מצפים ביותר לבניין בית מקדשנו ותפארתנו במהרה בימינו, וכמו שפירשו צדיקים 'כי אתה ה' באש הצתה, ובאש אתה עתיד לבנותה' (תפילת נחם), שבניין בית המקדש הוא על ידי 'אש' - באש הקודש של בני ישראל בהשתוקקותם לאביהם שבשמים". וידוע מה שכתב הרה"ק ה'זרע קודש' מראפשיץ זי"ע (ויצא ד"ה ויצא) בזה"ל, 'בונה ירושלים ה' (תהלים קמו ב) לשון הווה (שלא נאמר 'יבנה' בלשון עתיד אלא שכבר עכשו הקב"ה בונה ירושלים), שבונה השי"ת תמיד את ירושלים על ידי מעשים טובים שאנו עושים, על דרך שפירשתי ובנה אותה בקרוב בימינו, שעל ידי ימינו תבנה את ירושלים בכל יום, על ידי מעשינו שבאותו יום נבנה קצת, וכיום אחר קצת עד שתבנה במהרה בימינו בנין עולם על ידי מעשינו בגלות. עכ"ל".

רעים לאותה עבירה לשוב לעשותה חלילה, ו'אש לפניו תלך ותלהט סביב צריו', שעל ידי שמעורר עצמו בלהב אש קודש בזה שורף ומכלה כל אותם תשוקות רעות. וכלשונו הבערת, ואז אש הזה אכלה אש של היצר הרע ושל גיהנם, ונכלה מלכסוף עוד אל התאות רעות והעבירות שעבר עד הנה, ובכח רשפי להבת חיות אש שבקרב לה' - כל התאות רעות וכל הקליפות הסובבים אותו יכנעו באש וימסו כדונג מפני האש, ובלהב יקודי האש הבער בלבו נעשה בית יעקב אש ובית עשו לקש"ב, עכ"ל.

ובך כתב הרה"ק ה'קדושת לוי' זי"ע (אמור ד"ה ובת) על הפסוק (ויקרא כא ט) 'ובת איש כהן כי תחל לזנות את אביה היא מחללת באש תשרף', שכאשר האדם חוטא ח"ו הרי הוא עושה פגם למעלה ונותן כח לסמ"א, וזהו ובת איש כהן כי תחל לזנות הרי את אביה שלמעלה היא מחללת, והעצה והרופאה לזה היא באש תשרף - 'על ידי ההתלהבות שמתלהב אח"כ לעבודת הבורא ב"ה תשרף כל הקליפות'.

ביסוד הדברים האריך כבר ה'אור החיים' הקדוש זי"ע בספרו 'ראשון לציון' (משלי ב ז), ומרחיב בתיקוני התשובה כפי איכות החטא, אלא שמסיים שהתיקון המעולה ביותר הוא על ידי התורה שהיא כליבון באש, והא לך לשון קדשו (בקצרה), יש ג' עבירות באדם, כי

וכך אמרה הרבנית, הבה נחשב חשבונו של עולם, וכי יש כח ב'מילים' לשכנע ילדה קטנה במצב כזו שתוותר על 'שטיק מאמע' (חטיבה אחת של אמה) שראתה באותה שרשרת... אין זה אלא שהאהבה והחמימות שהחדיר אבי הגדול לתוככי לבי לאהוב עד אין סוף את השבת - היא שגברה על שאר מיני האהבה. הוסיפו לפרש עפ"ז בנוסח התפילה 'והנחילנו ה' אלוקינו באהבה וברצון שבת קדשך', שעל ידי האהבה לשב"ק יזכה 'לנחול' אותה כראוי בכל פרטיה ודקדוקיה.

לדין ייאמר, כל אחד וה'שרשרת' שלו... הנסיון והקושי שלו שהוא קשור בו, עד שמרגיש שאינו יכול להתנתק מכך, עצתו היא שיכניס בלבו אהבה יתירה לאביו אוהבו שבשמים, עד שתגבר האהבה להשי"ת על שאר האהבות והתאוות, ועי"ז יוכל להתנתק מכל דבקותו בעניינים שהם היפך הקדושה...

יב. ואולי יש להסמיך לדבריו מה שכתב הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (וישלח תר"מ ד"ה ובפסוק) בהאי לישנא, על ידי התלהבות האדם בתורה ועבודה בזה משלח חיצו אש לשונאי ישראל, עכ"ל.

יג. דבר נפלא כתב בספר 'אשישות חיים' (להגה"צ רבי חיים אלטר פנט זצ"ל) שהנה אמרו בגמ' (ברכות לב:) 'מיום שחרב בית המקדש נפסקה חומת ברזל בין ישראל לאביהם שבשמים', ועלינו לפרוץ אותה חומת ברזל, וכיצד נוכל לה, אך כבר אמרו חז"ל (ב"ה י.) 'ברזל קשה אש מפעפעו' - נמצא שעל ידי ההתלהבות בעשיית המצוות מתוך להבת אש קודש בזה אנו 'מפעפעים' ומנתצים אותה חומת ברזל קשה...

יד. אמור מעתה, אם על ידי מעשים טובים בונים את בית המקדש א"כ נמצא גם להיפך רח"ל, והדברים נוראים למתבונן ובעל לב מרגיש... וכמו שפירשו צדיקים במה שאמרו חז"ל (ירושלמי יומא פ"א ה"א) כל מי שלא נבנה בית

כל איש יכנס ויגש אל כל מצוה ומצוה עם פרישקייט וחיות, וממילא יצא ממנה כשכולו מלא חיות ויבנה בנין הקדושה.

ראשי המטות לבני ישראל - לשמור על תקנות גדולי וחכמי הדור

בפרשתן (ל ב), 'וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה ה', ולכאורה יש להקשות מפני מה לא נאמר כאן 'וידבר ה' אל משה לאמור' כפי שנכתב בכל התורה, ומבאר בספר 'החיים' (לאחי המהר"ל ז"ע, ספר זכויות ח"א פ"ב) וז"ל, להגיד שאף התקנות שיעשו ראשי בני ישראל דרך סיוג לפי צורך השעה הרי הוא בכלל הדבר אשר צוה ה', עכ"ל, וכלומר, שמושה אמר שמה שיאמרו ראשי המטות לבני ישראל בכל הדורות הבאים, הרי זה כציווי מפי השי"ת בעצמו, וצריך לשמור עליהם ולקיימם כאלו נצטוונו עליהם מפי הקב"ה בכבודו ובעצמו.

ובן פירש הרה"ק ה'חתם סופר' ז"ע, וז"ל, כי משה דבר לבני ישראל על ראשי המטות שירגילו בני

עוד כתב (כי תצא ד"ה כי תבנה) שבכל יום כשאדם עובד אותו יתברך הכל לפי מעשיו בונה את ירושלים וביהמ"ק, יש בונה ביום אחד שורה שלימה ויש מניח למשל לבנה אחת, כן בונה האדם מישראל שעובד ה' בכל יום עד שיהיה נבנה בשלימות ב"ה.

הוסיף על כך כ"ק אדמו"ר בעל ה'ברכת שלום' מאשלוג זי"ע, שהלא אם מניחים אבן אחר אבן בסתמא אזי לא יהא קיום לאותו כותל, ורק אם יניח ביניהם שיט המדבק ייבנה כותל שלם, וכמו שאמרו לעניין מלאכת הבונה בשבת 'אחד נותן את האבן ואחד נותן את השיט הנותן את השיט חייב' (שבת קכ:), כי אין קיום לאבן בלא שיט. אם כן, מהו ה'שיט' שבקיום המצוה - שמחזק ומדבק את המצוות זו לזו, ולא יהיה כמניח לבנה על גבי לבנה שאין בזה משום בניין, אמור מעתה החיות והשמחה שיש לו לאדם בעשיית המצוות הם המחברים את פנימיות נפשו אל המצווה^{טו}, והם הם ה'מחברים' ומקשרים בין מצווה למצווה, ועי"ז יבנה הבית בב"א, כי החיות הוא השיט המדבק, שע"י החיות מהמצוה ממילא איננה עליו כעול וקושי, על כן,

המקדש בימיו כאילו נחרב בימיו, על יסוד דברי הרה"ק מראפשיץ הנ"ל בביאור מה שאנו אומרים 'ובנה אותה בקרוב בימיו' - על ידי 'ימינו', כלומר המעשים הטובים שבכל יום ויום, וממילא כל שלא נבנה בית המקדש בימיו, שלא מילא את ימיו בעבודת ה' אלא חלילה להיפך נמצא שנחרב בית המקדש בימיו - בגלל ימיו...

וכבר היה מעשה אצל הרה"ק רבי דוד מטאלנא זי"ע שנתאחר מלהיכנס לעריכת שולחנו הטהור, בעת ישיבתו אצל השולחן הסביר את סיבת האיחור, הנה עתה היה אצלי משיח בן דוד, ושאלתו בפיו האם יתגלה זה עתה ויגאל כבר את בני ישראל מגלותם המרה, או שעדיף להתמהמה מאחר שיש נשמות רבות שעדיין צריכות לבא אל תיקונם, ולאחר ביאת הגואל לא יהא בידם לתקן עצמם עולמית. ועניתי לו, שלדעתי אכן יש לרחם על אלו הנשמות, ולכן עדיף שימתין להתגלות עד שיתוקנו כל הנשמות הצריכות תיקון. נענה אחד מהעומדים - 'וכי בגלל אותם כמה בני בליעל שעדיין לא הגיעו אל תיקונם אנו צריכים לסבול', הפטיר לעומתו הרה"ק ואמר לו, 'דע לך, כי אתה אחד מאלה'... כל אחד יתבונן בעצמו בשמעו עובדא זו... כי מי יאמר זיכיתי לבכי, ומי יודע בשל מי הסער הגדול הזה. טו. וכלשון הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (האזינו תרל"ד ד"ה בטור) ויש לדון קל וחומר ממה שאמרו ז"ל (יומא כט.) הרהורי עבירה קשים מעבירה, כל שכן מדה טובה, הרהורי מצוה שאדם מהרהר ומשתוקק לקיים פקודת השי"ת טובים מהמצוה ושומרים האדם.

טז. אחד מחשובי הרבנים בחו"ל נשא מדברותיו בדרך ציור נפלא כנגד אותם ה'אויבער חכמים' שמבינים יותר מכל הרבנים, וכה אמר, הבה נתאר לעצמנו, נכנס יהודי לביהמ"ד ומוצא מודעה גדולה ובה 'קול קורא' המכריז כי מהיום והלאה אסור לאכול בשר עוף עם חלב מחשש שמא יחליפוהו בבשר בהמה, עומד לו 'בעל הבית' (מגושם) ומכריז קבל קהל ועדה, השמעתם מה הם אומרים כאן, במה הרב מבין איני יודע, אבל בבשר בוודאי אינו מבין... הרי אני כבן שבעים שנה, ומיום עמדי על דעתי לא החסרתי אפילו יום אחד מאכילת צליית בשר (ואף בתשעת הימים חזרתי אחר 'סיום', ביום התענית השלמתי במוצאי התענית), ולא קרב זה אל זה - אין בשר עוף דומה לבשר בהמה לא במראה ולא בטעם ולא בשום דבר אחר, מה רוצים הרבנים והגאונים... והנה כל השומע 'סיפור' זה אומר לעצמו אוי לו ל'בעל הבית' הלזה, מה מבינות יש לו לומר בתקנות חז"ל, וכי 'בר פלוגתא' שלהם הוא... הם הבינו ברוחב בינתם

יכנסו בו בני אדם והיה למשלח שור ולמרמס שה, כענין שנאמר (ויקרא יח ל) 'ושמרתם את משמרתני', ועשו משמרת למשמרתני (יבמות כא.), ורב הזוהרות והגדר והרחקה מן האיסור הלא זה מעיקרי המורא, והמרבה להיזהר יגיע אל השכר הגדול^י, כענין שנאמר (תהלים יט יב) 'גם עבדך נזהר בהם בשמרם עקב רב'. על כן אמרו (ירושלמי ברכות פ"א ה"ד) 'חביבין דברי סופרים יותר מיינה של תורה'^י, כי גדריהם וגזרותם מעיקרי היראה². ומצות היראה שכר הרבה כנגד מצות רבות כי היא היסוד להם. עכ"ל.

ובך פירש רבינו ה'אור החיים' הק' זי"ע במה שנאמר (דברים יב כח) 'שמור ושמעת את כל הדברים האלה

ישראל עצמם לאמור על דברת ראשי המטות זה הדבר אשר צוה ה', ר"ל כי כל היוצא מפי השופט יהיה בעיני עם ה' כאלו ה' ציווה לעשות בן, כי מסתמא רוח ה' נוססה ברועה צאן קדשים, עכ"ל.

ובה כתב רבינו יונה (שערי תשובה שער השלישי ז) וז"ל, ידוע תדע כי יראת ה' יסוד המצות, שנאמר (דברים י יב) 'ועתה ישראל מה ה' אלוךך שואל מעמך כי אם ליראה את ה' אלוךך'. ובוה ירצה ה' את ברואיו כמו שנאמר (תהלים קמו יא) 'רוצה ה' את יריאיו'. ותקנות חכמים וגדריהם יסוד לדרך היראה^י, כי יעשה גדר והרחקה פן תגע יד אדם באיסור התורה, כבעל השדה אשר יעשה גדר לשדהו מאשר יקר בעיניו כי ירא פן

וראייתם למרחוק שיבואו להחליף זה בזה, והלה חולק עליהם... מצא לו על מי לחלוק... לא פחות ולא יותר... ומכאן תדון לעצמך, מדוע בגזירות של 'עיני העדה' שבדורנו הנך מחזיק עצמך מבין יותר מהם... יז. כתב הרה"ק ה'שם משמואל' זי"ע (במכתב, הובא בסוף ספרו - מועדים) וז"ל. ובטח זכור תזכור מה שכבר שמעת ממני הרבה פעמים, שעיקר היהדות להיות האדם בטל לדעת התורה וחכמיה, ואפילו שיאמרו לך על שמאל שהוא ימין. וזה שאדם מבטל דעתו לדעת התורה וכופף אזנו לשמוע לדברי חכמים, הוא שזה יותר מהכל. יח. הפליג הרה"ק ה'צמח צדיק' זי"ע (בפרשתו) במעלת 'גודרי גדר', כשהוא מפרש את האמור בפרשתן (לב כד) 'בנו לכם ערים לטפכם וגדרות לצנאכם', שנרמז כאן ש'על ידי הגדרים והסייגים שעושים להן בני ישראל נקראים צאני - צאן מרעיתי'.

יט. וכבר הסביר הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זי"ע את סיבת הדבר מדוע מצאנו שבדברי חכמים החמירו יותר מבדברי תורה עד שאמרו שכל העובר על דברי חכמים חייב מיתה מה שלא אמרו על דברי התורה, ומסביר את העניין במשל לאחד אשר הצליח להגיע עד המלך ברשות השומרים, אך ברוב חוצפתו ירק למלך בפניו, שבוודאי אין אותו האיש נהרג על אתר רק אחרי ששופטים אותו כראוי וכהוגן, אבל אם יארע שאדם יכנס ללא רשות לחצר גינת ביתן המלך ועוד רוצה להוסיף להיכנס אל חצר בית המלך הפנימית וקופץ ומדלג על כל הגדרים הסובבים את ארמון המלוכה, עליו יורים והורגים אותו על אתר כי הוא מסוכן ומאד וסוף מעשיו מי ישורם, כמן כן הם פני הדברים, העובר על דברי סופרים הנו מסוכן ביותר כי הוא יכול להתדרדר בנקל עד עמקי שאול, ובימינו הרי הדברים מובנים ביותר.

כ. ומדרכי היראה הוא השמירה על טוהר הנפש על ידי בריחה מחברים שאינם מהוגנים, וכדאיתא בשל"ה הקדוש זי"ע (של"ה יומא, דרך חיים נו), ש'חבר' נקרא בשינוי אותיות ג"כ, וזהו סדרו אם הוא בחר, כלומר אדם 'נבחר' וטוב, אזי חבר, היה חבר עמו, אך באם הוא חרב והוא הולך בדרכי עקלקלות אזי ברח ממנו בכל כוחך. נוראות כתב בש"ך עה"ת (מטות, ד"ה ומקנה רב) לבאר את טעם הדבר מדוע לא רצו בני גד ובני ראובן לעלות עם יתר עם הקודש אל עבר הארץ הטובה והרחבה, אלא מאחר והם היו 'בדגל' אחד עם מחנה שבט שמעון (כי כך היה סדר הדגלים, שבדגל בני גד היו מטה ראובן ומטה שמעון), ולאחר שחטא זמרי בן סלוא נשיא בית אב לשמעוני, שוב לא רצו בני גד ובני ראובן להיות בכפיפה אחת עם 'חברים רעים' - כי חששו שמא אף בארץ ישראל יעלה חלקם להיות יחד עם בני שמעון, לכן העדיפו להשאר בחוץ לארץ עם 'חברים טובים' מאשר בארץ ישראל עם חברים שאינם טובים.

צא ולמד עד כמה צריך להרחיק מחבר רע, ממה שאמר שלמה המלך בחכמתו (משלי יז יב) 'פגוש דב שכול בְּאִישׁ וְאֵל פְּסִיל בְּאִנְלָתוֹ', וכמבואר במפרשים שם, ש'דב שכול' שמתו בניו הרי הוא מסוכן ביותר להרוג את מי שנקלע לידו מחמת מרירות לבבו, ואף על פי כן מוטב לפגוש דב שכול מאשר לפגוש כסיל באולתו כשהוא מסיתו מדרכי ה'...

אשר אנכי מצווך למען ייטב לך ולבניך אחריו עד עולם, ולכאורה היה לו להקדים 'שמעת' ל'שמור', שאם לא 'שמע' עדיין אינו יודע מה הם החוקים והמשפטים שעליו 'לשמור', עוד קשה מה מרבה הכתוב באומרו 'את' ו'כל' (ששני תיבות אלו הם לשון ריבוי). אלא ביאורו, שבא לצוות על ב' עניינים. א. שמירת התורה והמצוות שנאמרו למשה בסיני. ב. כל הגדרים והסייגים שיוסיפו לגזור חכמי ישראל בכל משך הדורות. וזהו ביאור הכתוב, שמור את כל המצוות שכבר נאמרו ע"י משה,

ועוד זאת ושמעת - 'שצריך לקבל כל גזירת רבותינו ז"ל וסייגיהם', לכן נקט את, שבא לרבות 'כל גזירות ושמירות וגדרים שיחדשו רבותינו'. והוסיף לומר 'כל הדברים האלה', כי רק ע"י העמידה באותם גדרים יוכל לקיים את המצוות בשלמות. והוסיף האוה"ח לבאר מה שסיים הפסוק באומרו 'למען ייטב לך ולבניך', וז"ל, כי גדרים וסייגים שעשו רבותינו ז"ל הוא דבר המעמיד דורות^{כא} עם בני ישראל לעולם להבדילם מכל ביעור והדומה לו. עכ"ל.

ונמחיש את הדברים ב'מעשה', איש יהודי הלך ברחוב העיר לפנות בוקר והנה ערבי צועד לקראתו כשחרבו שלופה בידו רח"ל ומתקרב אליו על מנת לפגוע בו וליטול את חייו, כמובן שהחל היהודי לנוס על נפשו כל עוד רוחו בקרבו, אך הערבי דולק אחריו... והנה כמלאך מושיע... איש שאינו שומר תורה ומצוות עוצר את רכבו שקבוע בו 'כלי' המראה דברים אסורים, ומציע לו לעלות אל הרכב ועי"ז להינצל מאותו מלאך חבלה הרודף אחריו, ולכאורה כל 'בר דעת' היה אומר עלה אל הרכב, ואכן כך עליו לעשות עפ"י ההלכה להציל את עצמו (ולשמור עיניו בתוככי הרכב), אבל ידע שהחכם מכל אדם אמר 'פגוש דב שכול באיש ואל כסיל באולתו', כלומר שסכנתו אינה פחותה מסכנת הרוצח, ואדרבה סכנתו כעת גדולה מהסכנה הראשונה, כי גדול המחטיאו יותר מההורגו (במדב"ר כג ד).

וכבר היה מעשה באיש צדיק שנלב"ע לפני כמה שנים, ובטרם השיב נשמתו אל יוצרה התעוררה השאלה היכן לטמון אותו למנוחת עולמים, ומפני סיבה כלשהי לא היה שום אחד שהיה יכול לענות על שאלה זו, ובדלית ברירה נאלצו לשלוח את אחיו שישאלו אותו בעצמו היכן לקבור אותו... נענה ואמר, אין לי כל נפק"מ וקפידא, העיקר שלא יקברו אותי בתוך ד' אמות של מי שהחזיק בחייו אותם 'כלים' משחיתים... וכמה מוסר עלינו ללמוד מכך, אם אותו האיש זכור לטוב נזהר שלא יהיה 'קבור' לאחר מותו בסמוך למי שבעברו החזיק כלים טמאים, אף שכבר אינו יכול להזיק לו עתה... קל וחומר בן בנו של קל וחומר כמה עלינו להתרחק בעודנו בחיים ממי שאוחז ברשותו עתה כלי משחית ומסתכל במקום שאמרו שלא להביט... כדי שלא להקבר בחיים ח"ו... ואין צריך להזהיר בדברים הפשוטים בתכלית שלא לשבת באוטובוס (וכי"ב) בסמוך למי שאוחז בידו כלים מכלים שונים שבהם מכשיל את הרבים... וכבר ידוע כמה נפשות יקרות וטהורות שנפלו עד למעמקי שאול תחתית רח"ל בגלל פעם אחת שישבו בדרך ליד אותו 'כסיל באולתו'...

בעניין זה אמרו בהא דכתיב (משלי ו ו) 'לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם', שהנה ההולך לראות דרכי הנמלים יוכל להבחין אשר פעמים רבות מתאסף 'ציבור נכבד' של נמלים על מנת לאסוף ולקבץ פירוורי אוכל וכדומה, וכאשר הולך שם עובר אורח כולם כאחד נסים בבהלה פן ידרוס אותם ברגליו, ולאחר זמן הרי הם חוזרים לאותו מקום כבתחילה, ולכאורה, היאך משימים נפשם לחזור למקום הסכנה... אין זאת אלא מפני שנמלים הם... אכן אתה בן אדם, לך אל נמלה וראה דרכיה, ותלמד ממנה שלא לחזור למקום הסכנה... והרי כבר ידעת על גודל הסכנה ועל רבים ש'נדרסו' על ידי אותו יצר הרע, אם כן היאך תחזור ככלב שב על קיאו...

הנה בימינו 'נתחדש' אשר רשויות העיר (בארה"ק) מעדיפים להניח את ה'חבית' המיועדת להניח בה את האשפה כשהיא טמונה בחפירה בתוך הקרקע, ורק ראשה בולט חוצה (פחים טמונים), וניתן להבחין כיצד עומד חתול על יד הפתח, ומתאווה הוא לקפוץ פנימה ולאכול מכל הבא ליד... כי רעב הוא... אך עומד ובודק בשבע בדיקות האם יוכל לצאת משם בשלום, ואם לאו - אינו נכנס פנימה, ועל כגון דא אפשר לומר 'לך אל חתול עצל ראה דרכיו וחכם'... אם חתול אינו נכנס למקום שאינו יכול לצאת הימנו על אחת כמה וכמה שבן אדם לא יכנס לבור יוקשים שכמעט ואי אפשר להיחלץ ממנו...

כא. ודבריו הק' אין צריכים ביאור בדור הזה, כי לדאבון לב גלוי וידוע לכל מה סופם של 'המתחכמים' על תקנות גדולי ישראל בעניין הכלים הטמאים, ואי אפשר להעמיד דורות כשרים ושלמים בבית שאינו שמור ונשמר על כל הגדרים ככתבם וכלשונם, אין פרץ ואין יוצאת...

באר הפרשה - פרשת מטות מסעי

מאמר איום ונורא אמר הגה"ק רבי אלחנן וואסערמאן זי"ע הי"ד לאביו של אחד מתלמידי ישיבתו 'אהל תורה' שרצה להוציא את הבן מהישיבה ללמדו אומנות, וטענתו בפיו שהרי מפורש אמרו חכמים (אבות ב ב) 'יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ', נענה לו רבי אלחנן, גדולה מזאת אמרו (שם) 'כל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה וגוררת עון', אלא שאפילו מצוה גדולה כמו מצוות מילה נדחית היא אם 'מתו אחיו מחמת מילה', ואם יעמוד האב ויקיים את ה'ברית' אינו אלא רוצח... ועל אחת כמה וכמה לעניין 'מלאכה', שאף שחשובה היא עד מאוד... אך כבר מתו אחיו מחמתה... וממילא נדחית היא... ומעתה לדין ייאמר, גם זה שיש לו היתר 'לצורך פרנסה', זכור יזכור כמה כבר מתו מחמת מלאכה...

עוד נימא בה מילתא, בהקדם מעשה שהיה בישיבתו של הגה"ק הי"ד חפץ חיים זי"ע בראדין, שאחד התלמידים הוכרח לצאת לעזור לאביו בפרנסה [וכפי שהיה מצוי בשנים ההם, שהורע מאוד מצב הפרנסה של אחינו בני ישראל, ורבו הבחורים אשר עזבו בלית ברירה את ספסל הלימודים ונפנו לעזור להוריהם בהבאת הפרנסה למען לא יגועו ברעב], אך בטרם שעשה 'למעשה', נכנס אל מורו ורבו הח"ח ושאל את חו"ד על כך. ענה לו הח"ח, שהנה נאמר (איכה ד א) 'בת עמי לאכזר כיענים במדבר', ומהו אכזריות בת היענה, אלא שמובא בגמ' (שבת קכח) שמצד טבעה היא אוכלת שברי זכוכית, וגם כשבניה מבקשים ממנה 'אוכל להשיב נפשם' היא מאכילתם 'שברי זכוכית', והשברים מבקעים את כריסם עד שהם מתים מכך, כי האם אינה ברת דעת להבין שהיא עצמה קיבתה כבר נתקשתה ואין שברים הללו מזיקים לה, אבל הילדים הרכים קיבתם רכה ונחתכת מאותם שברי זכוכית, עד כדי מיתה ל"ע.

וכך אמר לו החפץ חיים, אביך כבר אינו צעיר - ויצרו אינו כל כך חם ורותח כשל הצעירים, יש לו כוחות לעמוד בנסיונות, גם אם הוא הולך לעבוד יש לו כוחות הנפש שלא להגרר אחר זוהמת הרחוב - אבל אתה 'עלה רך', והנני מפחד עליך וחושש עד מאד, שלא תאכל אותם שברי זכוכית (נסיונות הרחוב) וח"ו תמות מיתה רוחנית. וללמדנו הן להורים הן לבנים, הבנים יזהרו מאד מאד להתרחק ממקומות מפוקפקים ומכלים מפוקפקים, ולהורים נאמר, גם אם יש עניינים שנראה לכם שלכם כבר אינם מזיקים, נראה לכם כי מקום פלוני אינו מסוכן עבורכם (אע"ג שמן הנראה אין בדור שפל כזה מציאות כזאת, ומי אמר שילהם' זה מותר, והמבין יבין) אבל, הזהרו שלא להרוג את בנכם, קחו נא אחריות על בניכם הרכים, בחורים וצעירים שלא יירצחו ברוחניות מכל המקומות ועניינים מפוקפקים...

ידוע לכל הפיצוץ הנורא אשר היה בשנת תשמ"ו ב'כור האטומי' בעיר טשערנאביל שברוסיה, מקום אשר מכינים בו החומר עבור 'פצצת האטום', וכשערכו שם ניסויים התחמם הכור יתר על המידה עד שהתפוצץ, ונתפזר חומר מסוכן הנקרא 'רדיואקטיבי' למרחקים, ורבים רבים מתו שם, ומני אז ועד היום הזה המקום ההוא מסוכן לשהות בו עקב ה'קרינה' השוררת שם, והרי הוא כ'עיר הנידחת' ממש - והיתה תל עולם, ואף אסור להיכנס לשם. והנה מתחילה נזהרו הכל שלא להתקרב לאותו חבל ארץ, אך כעבור כמה שנים כבר 'ניסו' כמה 'חכמים' ונכנסו שמה, באמרם, שאין שום סכנה בשהייתם שם, כי הכל 'דמיונות' של השלטונות מסיבות שונות ומשונות, ואף קיבצו 'חכמים' כמותם ונכנסו לשם וסיירו לארכו ולרחבו, ובצאתם התפארו בקול גדול, ראו כי יצאנו בשלום ואין ממה לפחד כלל, אלא שלא ידעו שנספג החומר המסוכן בגופם ופעל לאיטו את פעולתו הרעה, ולא זו בלבד שלבסוף ניזוקו, גם הולידו ילדים חולים ופגומים רח"ל, ודורות שלמים 'נחרבו' בגלל אותה 'חכמה'...

כיוצא בדבר נדמים אותם המתחכמים לפרוץ גדרות עולם, תקנות שתיקנו גדולי הדור להרחיק את האדם מן העבירה, ואומרים 'שלום עלי נפשי', הנה מחזיק אני בכלי אסור ולא אירע לי מאומה, הצצתי ולא נפגעתי, הסתכלתי במקום האסור ולא נפגם בי כלום אלא נשארתי יהודי שלם בכל הרמ"ח והשס"ה... ואינו יודע עד כמה 'רגעים אלו' פגמו בו ובזרעו אחריו...

וכבר אמר שלמה המלך (קהלת י ח) 'פורץ גדר ישכנו נחש'. ומבאר הגה"ק הי"ד חפץ חיים זי"ע (שם עולם פ"ו בהג"ה) מדוע לא אמר ישכנו ארי, כי הנה אדם אשר פגע בו ארי ונשכו ירגיש תיכף ומיד את כאב המכה, ותיכף יחישו אליו את אנשי ההצלה, משא"כ הכשת הנחש איננה מורגשת מיד, והמוכה ממשיך להלך כלא היה, והארס מתפשט לאיטו בכל גופו עד שלפתע הוא נופל ומת חלילה. וכן הוא בפורץ גדר, ולענייננו, בכל העוסק בעניינים הנבזים המדוברים, כי שעה שהוא פורץ את גדר הקדושה אינו שם על לבו מה גדולה עוולתו אשר עשה, ואינו מרגיש איך שהטומאה כולה נכנסת בקרבו כארס של עכנאי, ואף יאמר, מה עשיתי, עברתי על ה'גדר' וראה נא שלא הריעותי ולא נחמצתי במאומה, אך באמת, באחד הימים תמצאנו לפתע 'מת' ונופל ברוחניות - מלא מכף רגל ועד ראש בזהמא וטומאת הרחוב... ומועטים הם היוצאים מבאר שחת זו.

הגדרים והסייגים שתיקנו חכמי הדור בלי שום 'התחכמויות' והיתרים שונים ומשונים...^{כג}

הוא זהיר בכבוד חברך - שלא לבייש אדם מישראל

בפרשתן (מטות לא ה), וישלח משה 'אלף למטה אלף למטה', כתב 'בעל הטורים' (פסוק ו) 'והנשיאים לא שלח עמהם כדי שלא יתבייש שבט שמעון שנהרג נשיא משבטו' במעשה הזמרי (ואין לו 'נשיא' לשלוח למלחמה), וללמדנו 'פרק נכבד' בהלכות 'כבוד הבריות', שאף שמצד הסברא היה נראה יותר לשלוח את גדולי הדור למלחמת מצוה זו, מכל מקום נמנע משה מלעשות כן כדי שלא לגרום צער ובושה לאחרים^{כד}, והגם ששבט שמעון לא היו 'נקיים' לגמרי באותו מעשה (עי' סנהדרין פב. וברש"י כו ג). וישמע חכם ויוסף לקח עד כמה יש להיזהר ביותר שלא לבייש שום אדם מישראל^{כה} ואפילו אם הצדק עמו... ולא לגרום עגמת נפש לשום בריה בעולם^{כז}.

איתא בגמ' (שבת יב:): 'לא יקרא (בשבת) לאור הנר שמא יטה, אמר רבי ישמעאל בן אלישע אני אקרא ולא אטה, פעם אחת קרא ובקש להטות אמר כמה גדולים דברי חכמים שהיו אומרים לא יקרא לאור הנר'. ונודע ביאורו של הגר"א זי"ע בדקדוק לשון הנמרא 'אמר כמה גדולים דברי חכמים שהיו אומרים לא יקרא לאור הנר' - שלא אמרו לא יקרא לאור הנר שמא יטה, אלא אמרו בסתמא לא יקרא לאור הנר מבלי נתינת טעם, כי אם היו אומרים הטעם אזי היה אפשר שייצא מכך מכשול, וכמו רבי ישמעאל בן אלישע שחשב שיכול לסמוך על עצמו שיקרא ולא יטה, לכן סתמו חכמים ולא פירשו טעם הדבר לומר לך שבכל מצב שהוא לא יקרא לאור הנר. וללמד על הכלל כולו יצא, שאין לזוז ימין ושמאל מכל תקנות חז"ל אף בשנדמה לו שטעם התקנה והגזירה אינה שייכת אצלו לפי עניינו או לפי השעה, אלא צריך לשמור על כל

כב. מעשה היה אצל הגאון רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק זצ"ל בעל ה'אור שמח', אשר היה לו שמש מסור ששרתו באמונה, ומעולם לא העז להמרות את פי הרב ולסור מדבריו ימין ושמאל. פעם אחת ביקש ממנו רבי מאיר שמחה שיעשה דבר מסוים אשר היה נראה מוזר ותמוה בעיניו, ומחמת כן לא שמע בקול רבו ולא עשה ככל אשר נצטווה. למחרת שאלו ה'אור שמח' האם ביצע את ההוראה שנתן לו ביום אמש, הודה השמש על האמת שלא עשה זאת כי לא הוטב בעיניו. מיד החל לגעור בו רבי מאיר שמחה ואמר, מעולם לא היית נאמן אלי, ומעודך לא שמעת לקולי... ויתמה השמש בעיניו, רבי קדוש, על מה יצא הקצף ומה חרי האף הגדול הזה, הרי שנים רבות שאני ממלא אחר רצון הרב מבלי לזוז אפילו כמלא נימה מדבריו, ורק בזו הפעם לא שמעתי בקולו כאשר הייתה באמנה עמי, וכי על פעם אחת מגיע לי קיתון של רותחין כזה... נענה לו רבי מאיר שמחה, אם אכן לא עשית את בקשתי כי בדעתך לא הבנת אותי, נמצא שכל עשיותיך עד עתה לא היו כי כך ציוויתני אותך, אלא כי כך הבנת בשכלך שצדקו דבריי, נמצא שמעולם לא שמעת לקולי אלא הלכת אחר שכלך...

כיו"ב ייאמר על אותם 'חכמים' בעיניהם, אם אינם מבטלים דעתם מפני דעת גדולי הדור כרצון ה', נמצא שכל מה שהם מקיימים שאר מצוות הוא רק מפני שמבינים זאת ב'דעתם הרחבה', ועובדים את עצמם ולא את קונם, וכדי בזיון וקצף...

כג. כך אמר הגה"ק רבי יוסף חיים זאנענפעלד זי"ע, הנה הדבורה היא אחת מהשרצים הטמאים, ומדוע היא טמאה, והרי היא מועילה לכל העולם, בדברים הכי מתוקים ונעימים, כי היא מוציאה ומענקת 'דבש' לכל בני העולם, ועליה מתפללים 'ברכת השנים' - שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה, ומדוע היא 'טמאה'. ותירץ הרי"ח, שאכן מלבד המתיקות יש לו גם 'שטעכער' (דוקר ונושך), ומי שדוקר אחרים אפילו אם יש בו גם הרבה מתיקות וטובה עדיין טמא הוא...

ויותר מכך למדנו בכאן, כי הגם שברובא דרובא היא נותנת מתיקות, מ"מ די בה בעקיצה המועטת לתת לה שם ודין טומאה. ולמד לכל אדם, בל יחשוב כי טהור אם (רק) ברובא דרובא הנו מתוק ומיטיב לאחרים, כי חמורה מאד היא ה'עקיצה' (שטאך) לאחרים, וזה מגרע את הכל (סיפור זה נשמע מפי כ"ק אדמו"ר מליזענסק שליט"א).

כד. מעשה שהיה בעיירה שהיתה בסמיכות לבריסק, שם פרצה מחלוקת גדולה אודות ה'שוחט', הללו אומרים כי אינו מכיר אפילו בבדיקת הריאות, והוא מאכיל טריפות, חייבים להעבירו מתפקידו, ואחרים טענו שהוא בקי ומכיר בעבודת השחיטה. מתנגדי השוחט באו לקבול לפני הגה"ק הגר"ח מבריסק זי"ע על השוחט, הגר"ח קרא לכמה מאנשי העיר שסמך עליהם, בירר ושמע מהם כי השוחט בקי במלאכת השחיטה, ונשאר השוחט על מעמדו.

באר הפרשה - פרשת מטות מסעי

בדרך זה הלך גם הנה"ק החיד"א זי"ע (פני דוד מסעי אות 1) לבאר את האמור בפרשתן (מסעי לד יח-כג) 'ונשיא אחד נשיא אחד ממטה תקחו לנחל את הארץ, ואלה שמות האנשים למטה יהודה כלב בן יפונה, ולמטה בני שמעון שמואל בן עמיהוד, למטה בנימין אלידר בן כסלון, ולמטה בני הן נשיא בקי בן יגלי, לבני יוסף למטה בני מנשה נשיא' וגו', והמעייין ישים אל ליבו, כי בג' השבטים הראשונים, יהודה שמעון ובנימין לא נזכר בהם תיבת 'נשיא', ורק משבט הן ואילך כתיב 'נשיא'. ומביא החיד"א בשם רבינו אפרים המעתיק תשובות רב

שמע המעשה הגיע לאזני המתנגדים של השוחט והם מיהרו אל הגר"ח ושאלוהו, כיצד הותירו הרב על כנו, והרי עכ"פ למיחש מיבעי, מדוע סמך הרב על השניים יותר מהראשונים. ענה הגר"ח, הנה בדיקת הריאות היא רק דין דרבנן ודין לכתחילה (כי אפשר לברר, והוא מיעוט המצוי), אבל מחלוקת היא איסור דאורייתא, ולכן יש להעדיף להחמיר בדאורייתא מאשר בדרבנן.

ולמדנו מכאן איך להביט ולגשת לכל מחלוקת הנקרית לנו, באימה ופחד כמו לכל ענין דאורייתא שאנו מחמירים בחומרות ע"ג חומרות, ואל יתלה עצמו בחומרות ויבוא משם לידי מחלוקת.

פעם ישב הגאון רבי ברוך בער מקאמעניץ זצוק"ל בביהמ"ד, בשעה שאחד המגידיים נשא את דרשתו, באמצע הדרשה הרגיש שצריך לצאת לצורך, אך מפני כבודו של הדרשן נשאר לשבת על מקומו, ישיבה זו עלתה לו בקושי רב עד שפניו האדימו מרוב התאמצות, כראות הדרשן את פני רבי ברוך בער אמר בלבו שבוודאי האדמימות באה מרוב התרגשותו מהדרשה, על כן הפליג בדברים והאריך יתר על המידה. לאחר זמן כאשר בשעטומ"צ כילה הדרשן לדבר דבריו, נעמד רבי ברוך בער ממקומו, ומיד נפל והתעלף, לאחר שהשיבו את רוחו שאלו הרב הרמן ז"ל - אחד ממקורביו, האם צריך לקרוא לרופא, השיב לו רבי ברוך בער שאינו צריך לעזרה, וגילה לו מדוע נחלש כל כך. תמה עליו הרב הרמן מדוע לא יצא והלא מקרא מלא דיבר הכתוב 'בל תשקצו את נפשותיכם', ענה רבי ברוך בער, יודע אנכי כי איסור תורה יש בדבר, אלא שאם הייתי יוצא באמצע הדרשה הרי הייתי מבייש בזה את הדרשן, ולא עוד אלא שכל הקהל היו סבורים שאין דעתי נוחה מדבריו, וכדי בזיון וקצף, על כן עשיתי מה שעשיתי במסירות גוף ונפש, כדי לא לבייש יהודי חלילה.

לעת זקנותו סבל המהרי"ל דיסקין זי"ע מחוסר סוכר (צוקער) בגופו, ועל כן היו מכינים עבורו קאווע (קפה) מעורב בסוכר הרבה, פעם אחת טעה הגבאי והכניס מלח בתוך ה'תה' במקום סוכר, וכפי רגילותו הטיל שם מלח במידה גדושה, והביא את הכוס לפני המהרי"ל, מבלי להגיד מאומה שתה את כל הכוס, ואף לא היה ניכר על פניו שום רושם. רק בגמר שתייתו הבחינה הרבנית בטעותו של המשמש, ונזעקה בחרדתה לשלום בעלה הגדול, ושאלה אותו, כיצד שתה את כל הכוס והרי סכנה יש בדבר (ובפרט כשהמלח מעורב בתוך משקה רותח שע"ז נבלע בתוך הגוף), השיב לה המהרי"ל, נו, חז"ל כבר דברו אודות מעשה כזה, שהרי אמרו (ברכות מג:) 'נוח לו לאדם שיטיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים'...

כה. פעם הגישה הרבנית בזו"ש של גאב"ד טשעבין זצוק"ל לפניו לאכול, אך בטעות הניחה על השולחן כלי מאכל שאינם נקיים כל כך, והנה הרב היה איסטניס גדול ולא היה מסוגל לאכול בכלים כאלו, אך מאידך אם יקום לרחוץ אותם ולנקותם תפגע הרבנית, ופשיטא ואין צריך לומר שלא יעלה על הדעת לומר לה לשטוף אותם... מה עשה, הכניס את הכלים לתוך בית ידו (שרוול) מבלי שישומו לב, והשים עצמו כאילו הוא זקוק לרחוץ ידיו, ושם - בעמדו על יד כיוור המים, כשאין איש רואהו ניקה את הכלים כדבעי... וכך הכניס את גאונו הנודעת בכדי שלא לבייש.

פעם בא אל הרה"ק ה'אמרי חיים' מוויז'ניץ זי"ע אחד שלא היה מל"ו צדיקים... עם בנו שנעשה 'בר מצווה', להנחת תפילין אצל הרבי, אחר התפילה הניח היהודי מזונות ו'לחיים' על השולחן לכבד בהם את הרבי והחסידים לכבוד השמחה, החסידים עמדו נבוכים כי לא ידעו מה יעשו, שהרי לא יעלה על הדעת כלל לאכול מאכלים שכשורותם אינה מבוררת כ"כ, לאידך גיסא לא רצו לבייש אדם מישראל. עודם עומדים ומהרהרים כדת מה לעשות, חלץ ה'אמרי חיים' תפילין של רש"י, ניגש אל השולחן ולקח מעט 'מזונות' באמרו לחסידים 'אף אני נוהג שלא לטעום כלום בין הנחת תפילין של רש"י להנחת תפילין דר"ת...' ובזאת נטל מעט מן ה'מזונות', הגישם למשמשו והורה לו להכניסם לחדרו למען יוכל לטעום מהם אחר תפילין דר"ת... וממנו ראו כל החסידים ועשו אחריו, רוקנו את השולחן ולאידך לא טעמו מאומה, ונמצא שלא נכלם איש יהודי.

המקום על כבודם וציוה זאת לאלעזר, וללמד דרך ארץ בכך שאף אם צריך להעביר נכבד ממשרתו אל יתנוה למי שבעבורו אירע הדבר [וכבאותו מעשה שהעבירו את רבן גמליאל מהנשיאות כי ציערו לרבי יהושע, ולא מינו את רבי יהושע תחתיו]. ותמה הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, מדוע היו צריכים להיזהר שלא לגרום להם צער וחלישות הדעת, והרי העידה התורה עליהם שחטאו בנפשותם, ומה לנו ולכבודם. אלא מכאן ראייה - אף אם חטא רעך וברדין הוא שיבזוהו כפי הראוי לו, אבל מכל מקום היזהר והישמר מלהענישו או לבזותו אפילו כפי זה יותר ממה שמניעו, שמכאן ואילך יש להיזהר בכבודו.

והזמן גרמא להתחזק ביותר בעניין כבוד הבריות, שהרי כל חורבן בית המקדש נתגלגל על ידי שביישו את בר קמצא, וכדאיתא בגמרא (גיטין נו:), 'תניא, אמר רבי אלעזר, בא וראה כמה גדולה כחה של בושה, שהרי סייע הקב"ה את בר קמצא, והחריב את ביתו ושרף את היכלו'.

האי גאון בשם מגילת סתרים לתת טעמים לדבר, כי לא רצה הקב"ה להזכיר שם נשיא בשבט שמעון מפני זמרי שהיה ראש בית אב בשמעון, וכתב עוד טעמים לענין יהודה ובנימין, אך כתב החיד"א שהם 'טעמים קצת חלושים', על כן כתב החיד"א בזה"ל, אבל אפשר יען שמדת רחמים לכסות מומי בני אדם וחפץ בכבוד בריותיו וק"ו בכבוד שבט ישראל, לכן כיון דשמעון מן הדין היה למנוע ממנו תואר נשיא מטעם זמרי, רצה הקב"ה שגם יהודה ובנימין לפני שמעון ואחריו לא יכתב בהם נשיא, כדי שלא יתבייש שבט שמעון, דהא גם יהודה ובנימין לא נכתב בהם נשיא כמו שמעון, עכ"ל"י.

נוראות מצינו בדברי ה'מאירי' (ברכות כז:) המבאר במה שנאמר במעשה דקרח (לעיל יז ב) 'אמור אל אלעזר בן אהרן הכהן וירם את המחנות', ולא רצה הקב"ה לומר כן לאהרן שהוא ירים את המחנות, כי אם היה עושה זאת אהרן עצמו היה נגרם חלישות הדעת יתירה לאותם חמישים ומאתיים מקטירי הקמורת, מאחר שהוא היה ה'בעל דבר' ועליו נחלקו, על כן הם

כו. ואכן זו היתה דרכם של גדולי הדורות להמעיט מכבודם ולבזות את עצמם בכדי שלא יגרם בושה לאחרים. וכך כתב הגה"ק רבי נפתלי כ"ץ זי"ע (סמיכת חכמים, שער ההכנה אות לד) 'שמעתי מנהג הגאון בעל הט"ז הג"ר דוד סג"ל, שהיה אומר הקידוש של שבת ויו"ט תמיד מתוך הסיפור, ואמר הטעם מלבד שיש קדושה באותיות, שפעמים שמתארח אצלו עם הארץ או שמיסב עמו בבית אחד ע"ה שאינו יודע בעל פה הקידוש על נכון, וגם יתבייש לומר מתוך הסיפור, על כן עושה הוא עצמו כן כדי שיעשה כן העם הארץ ולא יתבייש, ולפעמים היה אומר לו עשה כמוני לומר מתוך הסיפור ומנהג ותיקין הוא'...

סיפר הגה"ק הרב מטשעבין זצוק"ל להרה"ח ר' לייבל סטעמפל שליט"א, נכדו של הרה"ק בעל ה'קדושת ציון' מבאבוב זי"ע הי"ד, זקנך הרבי מבאבוב היה דר בעירנו טשעבין כארבע שנים, פעם אחת בנשואי אחד מצאצאיי, הזמנתיו לשמחת שבע ברכות, ואכן הוא בא בלוויית אביך - חתנא דבי נשיאה, תוך כדי ישיבתו שם הוציא הרבי מבאבוב מעות מכיסו ונתנם לחתנו בכדי שיואיל לצאת לקנות בהם משקה להשקות הנאספים. ניגשתי אל הרבי ואמרתי לו שכאן אני בעל השמחה, כאומר עלי מוטל הדבר להביא משקה לשמח לבב אנוש, ענה לי הרבי ואמר הרי זה תוס' מפורש בש"ס שעל האורח להביא משקה לכבוד עם הנאספים, ענית לו, שבמחילה מכבוד תורתו, בכל הש"ס אין תוס' כזה, והרבי מבאבוב שתק כסימן שהוא נכנע לדברי ומודה בטעותו. לימים מסרתי שיעור במסכת כתובות, ובאמצע השיעור מצאתי מפורש כתוב בדברי התוס' (כתובות נז: ד"ה השתא) 'לפי שדרך האכסנאי להשקות לבני הבית כדי למצוא חן בעיניהם', ובזה רבתה התפעלותי, שהרבי מבאבוב אפילו לא תיקן אותי ולא הראה לי את מראה המקום המדוייק אותו ידע לבטח, אדרבה, עשה עצמו כאילו הוא טעה, והכל בכדי שלא לביישני ברבים. הוסיף הגה"ק מטשעבין ואמר לרבי לייבל הנ"ל, הנה רבים מספרים 'אותות ומופתים' שהתרחשו בחצרו של זקנך הקדוש, אבל לדעתי סיפור זה הוא המופת הגדול מכולם.

כעין זה מסופר על גאון ישראל רבי חיים עוזר גראדז'ינסקי זי"ע, שפעם שוחח עם בחור אחד, והבחור הזכיר איזה מאמר בשם התוס' במסכת בבא בתרא דף מ"ט, אמר לו רבי חיים עוזר, אין שם תוס' כזה, אך הבחור המשיך להתמקח וטען בלהט שממש בו ביום ראה את דברי התוס', ואילו הגאון המשיך בשלו, משקם הבחור להביא גמרא מארון הספרים להראות שדבריו צדקו, מנע ממנו רבי חיים עוזר, וכך יצא הבחור משם כשהוא בטוח בעצמו

באר הפרשה - פרשת מטות מסעי

לא מציינו שייכתב 'יומא דהילולא' מתי הוא יום פטירת איש צדיק פלוני, ורק באהרן הכהן נזכר שהיה בראש חודש אב (ותמיד פרשה זו נקראת בסמיכות ליום הילולא דיליה), וצריך לבאר טעמא דמילתא, ומה נשתנה פטירתו של אהרן משאר שבעה הרועים שעמדו לישראל. ומבאר הרה"ק הישפת אמת¹ זי"ע (תר"ס ד"ה כתיב) על פי מה דאיתא בגמ'² (סוטה יד.) 'מפני מה נקבר משה אצל בית פעור כדי לכפר על מעשה פעור', והרי שמשא מכפר על המקום השפל, ועל דרך זה יש לבאר שאהרן נפטר בראש חודש אב להגן בזכותו על הזמן השפל, ובזכותו נזכה לבניין בית המקדש שנחרב מפני שנאת חנם (יומא ט:)³, כי אהרן היה אוהב שלום ורוחף שלום. ונכתב זאת בתורה ללמדנו להיות מתלמידיו של אהרן⁴, לאהוב את השלום⁵ ולרדוף אחריו⁶ ולהרבות באהבת חנם⁷, והזמן מבקש את תפקידו⁸.

אבינו אב הרחמן ינחמנו בקרוב⁹, ויבנה בית המקדש במהרה בימינו, ולירושלים עירך ברחמים תשוב ותשכון בתוכה כאשר דברת, בב"א.

לאידך, איתא בתלמוד ירושלמי (דמאי פ"א ה"ב) על רבי פנחס בן יאיר שהיה צריך לעבור בנהר גינאי, עמד וציווה למים שיפנו לו את דרכו, ואכן המים נערמו כמו בקריעת ים סוף, ורפב"י עבר את הנהר ביבשה בתוך הים, שאלוהו תלמידיו האם גם הם ראויים שיתרחש להם אותו הנס והמים יהפכו עבורם לחומה, ענה להם רבי פנחס מאן דידע בנפשיה דלא אקיל לבר נש מישראל מן יומיו יעבור - שכל מי שיכול להעיד בנפשו שלא פגע ביהודי מימיו הרי ראוי הוא שיבקע הנהר בזכותו ויכול לעבור את הנהר. ומכאן שהשומר פיו ולשונו, ונוהר שלא לפגוע באיש ישראל חלילה בין בדיבור ובין במעשה, הריהו שקול כנגד שישים ריבוא מישראל שבזכותם נבקע הים, וראוי לו שיעשו עמו את הנס הגדול מן השמים.

מתלמידיו של אהרן הכהן - אוהב שלום ורוחף שלום

בפרשתן (לג לח), 'ויעל אהרן הכהן וכו' וימת שם בשנת הארבעים לצאת בני ישראל מארץ מצרים בחודש החמישי באחד לחודש'. הנה ככל התורה

שהדברים אכן כתובים ומפורשים בתוס' בבבא בתרא, ויהי כאשר בא לביתו ותיכף בדק ולא מצא, או אז הבין שרבי חיים עוזר מנע אותו מלהביא את הגמרא, כי לא רצה שיתבייש לעין כל.

כז. מעשה באחד שישב על הארץ וקונן על חורבן הבית, וניגש אליו רעהו וביקש עזרתו, הראה לו האיש שימתין עד שיגמור את ה'קינוט', אז יהא פנוי לשמוע את אשר בפיו. נענה הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זי"ע ואמר לו, מה לך לבכות על החורבן אם בידך לבנותו, עסוק בגמילות חסדים, הרבה באהבת חנם המקרבת את הגאולה, ורק לאחר מכן חזור לבכות על בית מקדשנו ותפארתנו שנחרב.

כתיב (ישעיה נב ג) 'כי כה אמר ה' חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו', פירש החיד"א (מדבר קדמות מערכת ת', אות יט, ובעוד הרבה מספריו), בעון שנאת חנם נמכרתם והלכתם לגלות, אך לא בכסף - בזכות קיום שאר מצוות תגאלו, אלא אך ורק ע"י שתרכו באהבת ישראל ללא חשבון.

כח. ביסוד הדברים ביאר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע מנהג ישראל להרבות בסיומי מסכתות בתשעת הימים ולהזמין לסעודת המצוה, שהכל הוא בכדי להרבות באהבת ישראל, וכמו שכבר איתא בגמ'¹⁰ (שבת קיח): 'כי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתיה עבידנא יומא טבא לכולהו רבנן'.

זבל מואמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת מטות מסעי תשפ"ד שנה י | גליון מס' 544

ת.ד 102 בני ברק | פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

פתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

יתגבר פאר"י לעמוד בבקר

ביום ששי הבא עלינו לטובה, ה' באב, יחול יומא דהלולא של המאור הגדול, מגלה ומנחיל רזי תורת הסוד, רבנו האר"י הקדוש.

גלויו השמימיים, שהעברו אלינו בידי תלמידו הגדול רבי חיים ויטאל, נתקבלו בחרדת קדש בקרב העם היהודי כלו, ותורתו והנהגותיו אף מזכרות פעמים רבות בספרי הפוסקים.

בין הנהגותיו המפלאות שגשגתמו בידינו, מפליאה במיוחד הקפדתו על ענית אמן אחר ברכות השחר. על המנהג המובא בשלחן ערוך (ו ד) לברך ברכות השחר בצותא, כדי שיענה כל איש אמן על ברכות רעיו, מביא השערי תשובה (שם ה) את הנהגתו המיוחדת של האר"י הק', ואלו דבריו: "ובשם האר"י ז"ל כתבו שהיה שומע ברכות השחר מהמתפללים בבית הכנסת, אפלו היו מאה - היה עונה אמן אחריהם".

פלאי פלאים! האר"י הק', מענקי הרוח הפלאיים שקמו לעמנו ואשר זמנו היה קדש קדשים לגלוי סודות התורה ולחידוש יחודים עליונים, היה מקדיש מדי בקר זמן רב לענית אמן אחר ברכות השחר של המתפללים. מתפלל אחר מתפלל היו נגשים לברך באזניו, והוא היה מקשיב לברכותיו של כל אחד ועונה אמן אחריו. "אפלו היו מאה - היה עונה אמן אחריהם"!

הנהגה מפלאה זו של האר"י מעוררת את כלנו! וכדי להבהיר את דבריו, אקדים ואביא ספור ידוע שהתרחש ביום הפפורים בבית הכנסת שבסנט פטרבורג. כמנהג ישראל נמכרו באותו בית כנסת מצוות היום לכל המרבה במחיר, ולפי שכלל עשירי העיר, אף הרחוקים משמירת תורה ומצוות, הגיעו להתפלל ביום זה, הן אכן נמכרו במחיר גבוה. כאשר הכרו על מכירת פתיחת הארון בתפלת נעילה, המחיר הרקיע שחקים, עד שאחד העשירים הציע אלפים וחמש מאות רובלים וזכה במצוה.

סמוך לתפלת נעילה התענגן אותו עשיר אצל חברו מהי משמעותו של הכבוד שרכש בהון רב... הביט עליו החבר בתמיהה, ושאל: "אם אינך יודע במה מדבר, מדוע השקעת הון רב בקנייתו?" "גו, באמת", השיב העשיר, "אם כל חברי, הסוחרים הגדולים, התחרו על קנייתו, וכי לא אסמך עליהם שזו השקעה כדאית?"

אף אנו נאמר: אם האר"י הק', שכל רזי התורה היו גלויים בפניו, בחר להשקיע מדי בקר מזמנו הקר כדי לענות אמן אחר ברכות השחר של המתפללים, האם לא נסמך עליו שזו השקעה משתלמת מאין כמותה?

זכינו וב"ה פיום רשומים במערכת בני אמונים מעל לחמש מאות גבאי אמן, המתגברים פאר"י ומשכמים לבית הכנסת מדי בקר לענות אמן אחר המתפללים. אנשים אלו, שאף אני זוכה להפגות עמם ב"ה, מבינים שמצוה שהאר"י הק' חשב והשקיע, זוהי השקעה כדאית מאין כמותה.

ביום קדוש זה תהדהד הקריאה: תהא הנהגתו זו נר להגלינו. נצעד בדרכיו ונקפיד לענות אמן אחר ברכות השחר של זולתנו, עד שנוזכה להתגשמות הכתוב (תהלים עב יט): "וימלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן".

בקר יאת "אפלו מאה נענה!"
ובברכת שבת שלום,

צ' 298 ז'ס מכ'סל"ו

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

עוונות שנעשו באש - מתפפרים באש

"כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהר אך כמי נדה יתחטא וכל אשר לא יבא באש תעבירו במים" (לא כג)

את נסח בקשתנו בימים הנוראים: "באין מליץ ישר מול מגיד פשע", היה רבי ישראל מפלוצק, תלמיד המגיד מפזריטש, מפרש כך:

המבקש לתקן את הקלוקל שגרם בחטאיו - ירבה בעשית מצוות כנגדו, כדברי המדרש (ויק"ר כא ה): "אם עשית חבילות של עברות, עשה כנגדן חבילות של מצוות". אולם תקון זה מתנה בכך שהאדם יקיים מצוות באותו אופן שחטא. לתקון חטאים שנעשו במזיד - ירבה החוטא בקיום מצוות בדעת ובכונה, ואלו לתקון חטאים שנעשו בשוגג, יועילו אף מצוות הנעשות בלא כונה ראויה. ומה יעשה החוטא בפשיעה, כדי להכעיס ולמרד בבוראו ח"ו? הלא אין לו אפשרות לקיים מצוות באותו אופן שחטא, וממילא אין באפשרותו לתקן את החטא באמצעות קיום מצוות! על כך אנו מבקשים: "באין מליץ ישר מול מגיד פשע" (עבודת ישראל ראש השנה).

הארמרי יוסף מספינקא מוסיף ואומר כי ליסוד זה עולה שחטאים שנעשו בהתלהבות, תקנתם היא עשית מצוות בהתלהבות דוקא, ואלו חטאים שנעשו ללא התלהבות נתן לתקנם אף במצוות שנעשו כך. ליסוד זה רמז הפסוק שלפנינו: "כל דבר אשר יבא באש" - עברות שנעשו באש ההתלהבות, "תעבירו באש וטהר" - תוכלו להעביר את רשומן רק באמצעות מצוות הנעשות בהתלהבות. ואולם "וכל אשר לא יבא באש" - עוונות שנעשו ללא התלהבות, "תעבירו במים" - נתן להעביר את רשומן אף במצוות שנעשו בקרירות.

התעוררות שאינה פוסקת

"ויכתב משה את מוצאייהם למסעיהם על פי ה'" (לג ב)

שאלה מפרסמת היא - מדוע נצטוינו להוציא את מלות התפלה מפינו, ואין די שנהרה אותן בלבנו, הלא הקדוש ברוך הוא יודע מחשבות ובוהן לבבות?

תרץ רבי ישעיה יוסף מדרוהוביץ:

מטרת התפלה היא גם לעורר בלב האדם את הידיעה שה' יתברך הוא אדון הכל. התפלה במחשבת הלב מועילה לעוררו רק בשעת התפלה, אך כשמוציא את התפלה בשפתיו, ובפרט כשמוזכר בפיו שם ה', ממשיכה ההתעוררות בלבו גם לאחר שהסתיימה התפלה, וכפי שאמרנו חכמים (מגלה כז ב) שעד שעור הליכת ד' אמות מעת סיום התפלה, עדין "סודרה תפלתו בפיו" ושפתיו רוחשות את מלות התפלה. לפיכך נצטוינו להוציא את מלות התפלה בפיו, כדי להמשיך עוד ועוד את התעוררות הלב בידיעת ה' יתברך.

יסוד זה נרמז בלשון הכתוב כאן: "מוצאייהם למסעיהם" - כאשר מוציא האדם את מלות התפלה מפיו, אזי בכת דבורי התפלה המעוררים אותו טוב ושוב, נוסע הוא מחיל אל חיל בעבודת ה' (חזון ישעיהו - תפלה לעני).

נגון האמונה שלא יפסק לעולם

בשורות דלהלן מתאר ספור יצירתו של הלחן הידוע למלים: "אני מאמין בביאת המשיח..." ברפכת המות שהובילה אלפי יהודים למחנה ההשמדה בטרבלינקה. ספור זה נשמע מפי המלחין המודז'יצאי האגדי רבי בן ציון שנקר, אשר קרא את הספור במקתב מרטיט לב מעטו של עד ראיה, נצול יחיד

אט אט כבשה השירה את הכל, כשהיא הולכת ומתחזקת ובוקעת את קורות העץ ששמשו כדפן לקרון, ממשיכה לסחף בעצמתה גם את היושבים בקרון השני, בקרון השלישי ובהמשך את כל הנשמות אשר היו כלואות בגופים שהצטופפו ברפכת המות, שהלכה והתקרבה לטרבלינקה.

אני מאמין...! אני מ-א-מ-י-ן! א-נ-י מ-א-א-א-א-א-מ-י-ן! באמונה שלמה! בביאת המשיח אני מאמין! אט אט לבשו המלים את המנגינה המיחדת. ומשפטים ר' עזריאל דוד לסתת את המנגינה ולשורר אותה בלחש פעם אחת, התחיל מיד לשורר בשנית, ובשלישית.

אט אט כבשה השירה את הכל, כשהיא הולכת ומתחזקת ובוקעת את קורות העץ ששמשו כדפן לקרון, ממשיכה לסחף בעצמתה גם את היושבים בקרון השני, בקרון השלישי ובהמשך את כל הנשמות אשר היו כלואות בגופים שהצטופפו ברפכת המות, שהלכה והתקרבה לטרבלינקה.

"ואף על פי, ואף על פי, ש-י-ת-מ-ה-מ-ה, עם כל זה אכפה לו בכל יום שיבוא! אני מאמין!" נדמה היה כי העולם כלו על עציו ואבניו מצטרף לשירה היוקדת. ואף על פי שהכבשן היה כה קרוב והגאולה נראתה כל כך רחוקה, עם כל זה האמונה נותרה איתנה, איתנה מתמיד.

משפטים, הזדקף רבי עזריאל דוד ובקול רועד פנה אל יושבי הקרון ובקש מהם: "אחים יקרים! אנא, אם מישוהו מכם יזכה להנצל מהתפת בה אנו נתונים, מתחנן אני בפניו כי יעביר מנגינה קדושה זו למורי ורבי, הרבי ממודז'יצ' היושב בניו יורק."

אחד מנוסעי הקרון זכה להנצל. היה זה צעיר יהודי שקפץ מחלון הרפכת ולאחר מסע תלאות מפרך הצליח להברוח את הגבול לשווייץ. אותו צעיר זכר את בקשתו האחרונה של רבי עזריאל דוד. הוא דאג שתגי הגון יעלו על דף, צרף אליו את ספור הלחנתו המפלא ושלחו לניו יורק לרבי ממודז'יצ' בעל האמרי שאול.

המכתב הגיע אל הרבי בניסן תש"ה. הרבי, שנחשף בפעם הראשונה לספור המפלא, נרעש מתכנו. "כאשר ר' עזריאל דוד שר את האיני מאמין בדרך האחרונה, בודאי נעו אמות הספים בעולמות העליונים", הפטיר הרבי והעשף בשתיקה.

באותו יום התקיימה ברית מילה לאחד מנכדי הרבי. בעת סעודת המצוה הוציא הרבי את המכתב והראה למשתתפים. לאחר מכן פנה הרבי למלחין המודז'יצאי הנודע, רבי בן ציון שנקר, שהשתתף גם הוא באותה סעודה, הגיש לו את תגי הנגון ובקש ממנו לשוררו. התרגשות עצומה אפפה את המשתתפים לשמע הנגון הקדוש, הקהל כלו הצטרף לשירה המרטיטה. עין לא נשארה יבשה באותו מעמד.

הנגון וספורו התפרסמו אט אט, עד שברבות הימים הפך נגון זה לסמל האמונה היהודית, אמונה שלא נפסקה ולא תפסק לעולם, אמונה שתמשיך להחזיק לבבות נשברים, עד בוא הגאולה במהרה בימינו.

הנה רפכת נוספת עמוסה ביהודים עוזבת את האומללגלפץ - הרחבה בגבולו הצפוני של גטו ורשה שממנה נשלחו יהודי הגטו הי"ד למחנה ההשמדה טרבלינקה - עלזו הארורים.

מאחורי הדלתות הכבדות של קרונות המשא, אימה ופחד. המוני יהודים, אנשים, נשים וטף, הצטופפו מתנשפים וצפופים, בלי אור וברי מיס. הם ידעו כי הרגע הזה בוא יבוא, אך עם זאת הוא תפס אותם בהפתעה. כעת היו מבהלים מאד, חסרי אונים ומתקשים לעפל שהם מובלים כצאן לטבח.

הנסיעה הלכה ונמשכה. השמש יקדה ממעל והצפיפות העיקה ללא נשא. גם אלו שהתעלפו נותרו לעמד נשענים באפיסת כוחות על העומדים לצדם. יהודים טובים עשו ככל שלא ידם, כדי להקל את מצוקת הסובלים.

היהודים ידעו היטב לאן הם מובלים. הם כבר היו למודי סבל וכאב בלתי נתנים לתאור. מכל עבר נשמעו יללות ובכיות, אך היו גם כאלו שהכינו את עצמם למות מות קדושים, במבול האש והגפרית שנתפך על העם היהודי באותם ימים והעלה בלהב אש ששה מיליון מהם השמימה.

באחד הקרונות עמד יחד עם בני משפחתו רבי עזריאל דוד פסטג הי"ד, מנכדי עדת חסידי מודז'יצ', תלמיד חכם מפלא, מלחין ובעל נגון בחסד עליון. רק בן חמשים ושתים היה רבי עזריאל דוד באותה עת.

רבי עזריאל דוד היה ידוע בתפלותיו הלוהטות. המונים היו מגיעים מדי שנה לשמעו מתפלל לפני העמוד בימים הנוראים. אולם גדול נשכר לשם כך בורשה, וכמעט מדי שנה סקרו זאת עתוני ורשה היהודיים.

רבי עזריאל דוד ידע כי נותרו לו שעות בודדות. נפשו להטה, בלבו יקדה אמונה אין-סופית, ולפתע הזדעקה מתוך לבו שירת האמונה היהודית, ונגון מרטיט על אמונתו בביאת המשיח פרוץ ממעמקי נשמתו.

רבי עזריאל דוד היה שרוי באותה עת בעולמות עליונים. חיי העולם הזה היו שוים בעיניו כקלפת השום, היום יותר מתמיד הוא חש בכל לבו כי חיי הנצח שייכים לעם היהודי, ואותם אף אחד אינו יכול לטל מהם. לבו שאף והשתוקק שתתגלה מלכות ה' בביאת המשיח כהבטחת נביאי ישראל.

המלחין חסידי הנודע רבי עזריאל דוד פסטג הי"ד

מרפכת המות, אשר מען לרבו בעל האמרי שאול ממודז'יצ':

הרחבה היתה כעת ריקה, אך הדי הצעקות, הבכיות והאנחות עדין עמדו באויר. על הרצפה התגוללו בחסר סדר אי אלו פריטי לבוש, נעל שמוטה, חבילה קטנה שנשכחה וגם שלוליות דם. עדות אלמת לאועה שהתחוללה כאן, בפעם המי יודע כמה, לפני דקות מספר.

כמה ערלים פולגניים עמדו סביב הרחבה. הם הביטו בחיוף שטני בשבל העשן הסמיד שהותירה אחריה רפכת המשא המתרחקת.

אגרת אמונים
מכתב מקודא נאמן

לכבוד מערכת העלון 'וכל מאמינים',
שלום רב!

יישר כחכם על העלון הנפלא, המשמש בעבורי מקור עזמה להתחזק במצות עניית אמן פהלכה.

זה שנים ב"ה, במגן שבו אני מתפלל מקפידים המתפללים מדי בקר על ברכות השחר בחברותא. חזק זה נזקף לזכותו של יהודי יקר שהתעקש להקפיד על הנהגה זו עד שהפכה להיות נחלת המתפללים כלם, אשר התרגלו להשכים לבית הכנסת כמה דקות לפני התפלה כדי לומר את הברכות יחדו.

ידועים דברי הגמרא (ברכות ו ב): "אמר רבי יוחנן: בשעה שהקדוש ברוך הוא בא בבית הכנסת ולא מצא בה עשרה - מייד הוא כועס, שנאמר: 'מדוע באתי ואין איש...'". ומקשים העולם: אם הטענה היא על כך שאין עשרה, הנה על הפסוק לומר: "מדוע באתי ואין אנשים?" ומתרצים, טאלו הנה במקום "איש" אחד שאכפת לו, ממילא הנה נראה הכל אחרת...

בבית הכנסת שלנו זכינו בחסדי ה' ל"איש" המכיר בערפה של עניית אמן, וגרם למהפכה של ממש בהתיחסות של כל המתפללים ל"אמן". ואגב, "איש" ראשי תבות: "יהודי שמיקר אמן..."

אוסף ואצין כי מדי פעם מצטרפים למגן שלנו יהודים שאינם מתפללים עמו בקביעות. פעם שאלתי אחד מהם: "הלא אתה מתגורר במרחק נכר ויש לך בית הכנסת בסמיכות לביתך, ומדוע באת עד לכאן?" התשובה שלו הפתיעה אותי. הוא אמר לי שבעת שהוא זקוק להצלחה וסיעתא דשמיא מיחדת הוא טורח לבוא ולהתפלל במקום שאנשיו מקדימים לתפלה ומקפידים על עניית אמן, על פי דברי הזהר הק' (וילך רפה ב) שכפאשיר ישראל נזהרים לענות אמן פראוי, אזי כאשר הם מתפללים לפני הקדוש ברוך הוא על צרותיהם, הקול מכריז בכל העולמות: "פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמונים" (ישעיה כו ב) - אל תקרי 'אמונים' אלא 'אמונים'; 'פתחו שערים' - כשם שישאל פתחו שערי הברכות, כך יפתחו בפניהם שערי תפלה, ותתקבל תפלתם.

תודה על פעולותיכם,
ש' ל' - בית שמש

נתן לשלח מכתבים לפקס שמספרו 08-9746102
או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

ש"י עולמות למלאכי אמן

אמרו חכמים (סנהדרין ק א): "עתיד הקדוש ברוך הוא לתן לכל צדיק וצדיק שלש מאות ועשרה עולמות, שנאמר (משלי ח א): 'להנחיל אהבי יש [בגימטריה שלוש מאות ועשר] ואצרתיהם אמלא'".

את התועלת שיש לצדיקים מרובי העולמות מבאר ה'חפץ חיים' כך:

כידוע, מכל מצוה שאדם עושה נברא מלאך. והנה רק מההקפדה על מאה ברכות ותשעים אמונים מדי יום - כמקסה שקבעו חכמים - בורא האדם מאה ותשעים מלאכים בכל יום, וברכות השנים יעלה מספרם למיליוני מלאכים. מלאכים אלו שייכים לו והם עומדים לרשותו ושומרים עליו בכל צעד ושעל. כדי שיוכל הצדיק לשהות ולהתענג בעולם הבא עם מיליוני המלאכים שנבראו ממצוותיו, הבטח לו שייחל לעתיד ש"י עולמות (חסד לאברהם' [לרבי אהרן פהן חתן הח"ח] דברים נעימים ז).

שכרו נרמז על אבני החשן

רבי פינחס סעזון, אב"ד בעיר טורז שבתונים, מצא כי כבר על אבני החשן נרמז כי שכרו של המקפיד על עניית תשעים אמונים ביום מבטח ועומד. שכן 'בעל הטורים' (שמות כח יז, ע"פ יומא עג ב) מבאר שמלבד שמות השבטים אף אותיות שמותיהם של האבות היו חקוקים בפאר על אבני החשן, ועל אכן הספיר שבחשן היה חקוק שמו של יששכר בתוספת האות צ' משמו של יצחק. נמצא אפוא שעל אכן הספיר [הסמוכה לאבן יהלום שהיא בגימטריה אמן], נכתב 'יש שכר צ', ללמדנו שהמקפיד על עניית צ' אמונים ביום שכרו מבטח לו (פסקי הראש"ח א נתיב יא).

התגבר פאר"י

יהודי יקר!

זה הזמן לצעד בדרך של איש האלקים רבנו האר"י הק' ולהצטרף לרבים המשפיעים לבית הכנסת, כדי לענות אמן אחר ברכות השחר של המתפללים.

להצטרפות:

נא מלא את טפס הצטרפות במכשיר נדרים פלוס, ואנו נצר עמך אי"ה קשר לשליחת חמרים.

בין ממלאי הטפסים תתקום אי"ה הגרלה על זכות לנסיעה משפחתית לתפלה במקומות הקדושים, במיניבוס מפאר.

"בשם האר"י הקדוש כתבו, שהיה נוהג לשמע בכל בקר את ברכות השחר מפי המתפללים, ואפלו היו הם מאה - היה מקפיד לענות אחריהם 'אמן'"
(שערי תשובה סי' ו' אות ה).

החומה המקיפה את שטח בית העלמין העתיק במנטובה, בו טמון הרמ"ע מפאנו

הרמ"ע מפאנו ד' באב ש"פ

רבי מנחם עזריה מפאנו נולד בשנת ש"ח בעיר פאנו שבאיטליה, לאביו רבי יצחק ברכיה שהיה מחכמי העיר ומגדוליה. רבו המבנה היה רבי ישמעאל חנניה ואל-מונטני, כאשר בד בבד קנה את תורת הסוד מפי דודו רבי עזרא מפאנו.

בהגיעו לפרקו לקחו רבי יצחק פואה ממנטובה, מגדולי רבני איטליה, כחתן לבתו. בעקבות חותנו התישב בעיר מנטובה והקים בה ישיבה, שאליה נהרו תלמידים רבים ללמד תורה מפיו. שמו יצא לתהלה, וכבר בהיותו צעיר לומים התפרסם שמו כאחד מגדולי הדור.

בשנת שנו"ז בא לאיטליה רבי ישראל סרוג, והרמ"ע למד ממנו את יסודות תורת האר"י והפיצה על פני איטליה כלה. וכך כותב עליו רבי יעקב עמדין (שאלית יעב"ץ סי' לג): "הלא הוא הרמ"ע ז"ל איש חמדות המולך בחכמת האמת, ובכל תושיה לו עשר ידות, ומי בכל בית הזהר כמוהו נאמן וסר למשמעתו".

למעלה משלושים חבורים שרדו מהרמ"ע, רבם בחכמת הנסתר ומעוטם בתורת הנגלה. מהם שנדפסו בכמה מהדורות, וחלקם עדין ספונים בכתב יד קדשו בספריות שונות.

הרמ"ע הסתלק במנטובה בד' באב ש"פ ונקבר בבית העלמין בעיר. רבי ברוך מקוסוב בספרו 'עמוד העבודה' (דרוש המחשבה אות י) מתאר את אפן הסתלקותו: "ושמעתיו וקבלתי ממגיד אמת, שמיתת הרמ"ע מפאנו היה כן מיתת נשיקה, שהתקשר נשמתו למעלה ונפל לארץ משלך כאבן דומם ונשאר מת על הארץ, ויהי רצון שיהיה אחריתי כמוהו, אשרי לו".

מכסת תשעים אמינים ביום

לכבוד יומא דהלוא של הרמ"ע מפאנו, יום חמישי הקרוב ד' באב, שבו ימלאו ארבע מאות וארבע שנה לפטירתו, מובאת בזאת תמצית מתשובה שכתב בד"ן חובת עניית תשעים אמינים ביום. תשובה זו מדפסת בשו"ת הרמ"ע מפאנו (סי' קט) וה'מגן אברהם' (ו ט) אף מביאה להלכה. בדבריו מוכיח הרמ"ע כי אין לכלל במכסה זו אמינים שעונים על קדיש, אלא יש לענות תשעים אמינים על ברכות דוקא, ומסיק על פי זאת כי כדי לעמד במכסה זו על כל אחד להקפיד לשמע ברכות השחר מפי מתפללי בית הכנסת.

"צדיק" או "צדקה"

הרמ"ק (סדור 'תפלה למשה' דף נט ע"ב) מביא בשם הזר הק' שמכסת הדברים שבקדשה נרמזו במלה "צדיק", שהיא ר"ת: צ' אמינים, ד' קדשות, י' קדישים וק' ברכות, "כי העושה זה הוא צדיק בלי ספק". הרמ"ק מוסיף ומביא שיש הגורסים שמכסת הדברים שבקדשה נרמזו במלה "צדקה", ובמקום י' קדישים מונים ה' חמשי תורה.

והנה, אף ששתי הנסחאות מביאות עניית צ' אמינים ביום, מפל מקום הן חלוקות ביניהן בד"ן האמינים המצטרפים להשלמת מכסה זו: לגרסה שמכסת הדברים שבקדשה נרמזו במלה "צדיק" נתן לצרף רק אמינים שנענו על ברכות ולא אמינים שנענו אחר הקדיש, שכן לגרסה זו לעניית הקדיש יש מכסה בפני עצמה - י' קדישים. ואולם לגרסה שמכסת הדברים שבקדשה נרמזו במלה "צדקה", יהיה נתן לחשב במכסת תשעים אמינים גם אמינים שעונים אחר הקדיש, שהרי לגרסה זו לא נמנתה בפני עצמה מכסה לעניית הקדיש.

"צדיק" ולא "צדקה"

לאור זאת דן הרמ"ע מפאנו בשאלה כאילו גרסה יש לנקט להלכה למעשה: האם כזו הגורסת שמכסת הדברים שבקדשה רמוזות ב"צדיק" ואם כן יש לענות מדי יום תשעים אמינים על ברכות דוקא, או כזו הגורסת שמכסת אלו רמוזות במלה "צדקה", ואם כן

אף עניית אמן על קדיש מצטרפת להשלמת מנין תשעים אמינים.

הרמ"ע מוכיח כי הגרסה הסוברת שמכסת הדברים שבקדשה רמוזה במלה "צדיק" היא הגרסה העקרונית, מכך שארבע המכסות הכתובות בה שוות לכל נפש, ויש אפשרות מעשית לקיימן. זאת לעמת גרסת "צדקה", שתחת מכסת י' קדישים, מונה למוד חמשה חמשי תורה מדי יום, שהיא משימה שאינה שוה לכל נפש, ורק מתי מעט יכולים לעמד בה.

לפיכך מסיק הרמ"ע, כי אף ששתי הנסחאות הן "פרפראות נאות, וצריך לישב את שתייהן" (ואף הרמ"ק בסדורו שם פתב ששתי הנסחאות אמת), מפל מקום מאחר וכאמור גרסת "צדיק" היא העקר, יש להקפיד להלכה למעשה על המכסות הקבועות בה, ולקבץ יש לענות מדי יום תשעים אמינים על הברכות, מלבד האמינים שעונה אחר הקדיש.

(אף בהקדמת רבי חיים וטאל שהדפסה בראש ספר עץ חיים, הביא בשם האר"י הק' שיש להשלים את מכסות הדברים שבקדשה כפי שגמזו במלה "צדיק").

ברכות השחר בצותא

אלא שכאן ישאל השואל: בעוד העמידה בשלוש המכסות האחרונות הנרמזות במלה "צדיק" - ד' קדשות, י' קדישים, ק' ברכות, מרמזות לאדם בסדר יומו הרגיל, וכל המתפלל שלוש תפלות במנין צובר בדרך כ"ל את המכסה הנדרשת, כיצד יעמד אדם במכסת תשעים אמינים על ברכות דוקא, כפי שדורשת נסחה זו? הלא אם נחשב את האמינים שאדם עונה על ברכות בסדר יומו הרגיל, נגיע בדחם לכדי חצי ממכסה זו?

שאלה זו נשאל הרמ"ע, ובדברי תשובתו הוא מציע שכל אדם ישמע ברכות השחר מאולתו, ובכך יעמד במכסה זו בקלות, ואלו דבריו:

"ומה טוב להנהיג ששליח צבור יברך ברכות השחר בקול רם, והעונים יכוננו שלא לצאת ידי חובת ברכה. ולא זו בלבד [שכן אין די בשמיעת ברכות השחר פעם אחת להשלמת

מכסת תשעים אמינים על ברכות] אלא חברים הישנים בחדר אחד, וכגון הגי' ציפי דבי רב' [ברכות כה ב, ופרש רש"י: "מחצלות של בית המדרש" שלומדי בית המדרש נהגו לישן עליהן], ישכימו לברך כל אחד לעצמו וחבריו יענו אמן, ואחרי כן אל בית אלקים יהלכו ברגש. ומי שמברך לעצמו ואחרי כן אשתו ובניו גדולים וקטנים מברכים לו כהאי גונא, אין לה רעים אהובים יותר מאלה, והוא הדיו למברכים בבית הכנסת זה אחר זה לזכות את הרבים שיענו אמן בכניפאי [בהתכנסות, בצותא], וכלו בכונה שלא לצאת".

הפוסקים הסוברים פרמ"ע

השלחן ערוך (או"ח ו ד) הביא כידוע את המנהג לברך ברכות השחר בצותא חדא, כשפל אחד מן המתפללים עונה אמן על ברכות חברו, וזו לשונו: "יש נוהגים שאחר שברך אחד ברכות השחר וענו אחריו אמן, חוזר אחד מהעונים אמן ומברך ועונים אחריו אמן, וכסדר הזה עושים כל אותם שענו אמן תחלה".

והנה המגן אברהם' (שם ט) באר שהמנהג נוסד מחמת צרף העמידה במכסת תשעים אמינים, וזו לשונו: "נראה לי שעושים כן כדי לענות צ' אמינים וכדאיתא בזהר חדר ובתשובת מ"ע [=הרמ"ע]. אף שהמגן אברהם' לא מזכיר להדיא שיש לענות תשעים אמינים על ברכות דוקא, הרי הוא דבר הלמד מענינו, שכן הוא מוזכר את תשובת הרמ"ע מפאנו הכותב ששרש מנהג זה יסודו בחיוב לצבר תשעים אמינים על ברכות דוקא. ועוד, שאם נתן לצרף גם את האמינים הנענים אחר הקדיש למכסה זו, אין העמידה במכסה זו יכולה להיות טעם ושרש למנהג זה, לפי שגם ללא אמירת ברכות השחר בצותא יגיע האדם בנקל למכסה זו.

לאור זאת עולה שהשו"ע הרב (ו ב) והמשנה ברורה' (שם יג) שהביאו את דברי המגן אברהם' שיסוד מנהג זה הוא כדי לצבר תשעים אמינים, סוברים פדעת הרמ"ע שיש לצבר מדי יום תשעים אמינים על ברכות דוקא, שכן כאמור אם נתן לצבר גם אמינים הנענים אחר הקדיש למכסת תשעים אמינים, אין העמידה במכסה זו מחיבת אמירת ברכות השחר בצותא.

איש לרעהו

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל - רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

לזכות
רבי
אברהם
בן ר' יהואל
שיחי
ולכל
משפחתו
הצלחה רבה
ורוב פהת
מכל יוצאי
הלציו

שבת קודש כח תמוז תשפד: הדלקת נרות: ירושלים: 6:59 תל-אביב: 7:14 חיפה: 7:07 מוצאי שבת: ירושלים: 8:14 תל-אביב: 8:16 חיפה: 8:17 ר"ת: 8:50

פרשת מטות-מסעי

שמירת הדיבור

**להשמור בכל דיבור שיהיה בו רק תועלת וברכה
לו ולזולתו, ולא נזק ח"ו!**

**נלמד, בדרך דרש ורמז, מהפסוק: "לא יחל דברו ככל היוצא
מפיו יעשה" (פרק ל-ג)**

ומובא בשם האר"י ז"ל (ליקוטי תורה - פר' עקב) לבאר: "לא יחל דברו" - לא יעשה דיבורו חולין וזול, אלא ייקר כל דיבור היוצא מפיו. שכן כל דיבור פועל גדולות ונצורות בעולמות עליונים לטוב או למוטב. אם דיבוריו טובים וטהורים משפיע רוחניות וקדושה. בורא בהם סנגורים. ואם ח"ו דיבוריו רעים ואסורים, פועל בסט"א ח"ו. נברא מהם מלאך רע ומשחית המקטרג עליו תמיד. זהו שנאמר: "ככל היוצא מפיו" - למטה "יעשה" למעלה.

אמר רבי יהודה החסיד ז"ל (בספר חסידים - פו): "כללה של חכמה - שתיקה! מילה בסלע שתיקה בתרין. כשאני מדבר אני מתחרט. וכשאני מדבר, איני מתחרט. עד שלא דיברתי, אני שליט ומושל על דיבורי, אבל כשיצא הדבר מפיו אזי הדיבור מושל בי". עכ"ד.

מספרים חז"ל בגמרא (פסחים ג:) על יוחנן חקוקאה שיצא לבדוק בתבואות השדה וכשחזר שאלוהו: "האם חיטין נעשו יפות?" לא רצה יוחנן להוציא דיבור קללה מפיו ולכן השיב: "שעורים נעשו יפות!"... [ומדבריו היה להם להבין שחיטין לא נעשו יפות]. אמרו לו [בהתרחס]: "צא ובשר לסוסים ולחמורים..." [שמאכלם הוא השעורים]. ואומרת הגמרא שהיה על יוחנן לומר: "אשתקד נעשו חיטין יפות" [וממילא היו מבינים שהשנה לא].

ותמה רבינו יוסף חיים מבגדד זצ"ל (בספרו בן יהודע): מה לא טוב בשעורים, וכי הם קללה בעולם והלא גם בהם יש צורך, שהרי בני אדם צריכים לבהמות והבהמות נצרכות לשעורים. וגם יש בני אדם שאוכלים פת שעורים. ומדוע הקפידו על שבישר להם בשעורים?!

זאת ועוד: הרי מצינו ששיבח הכתוב את ארץ ישראל בשבעת המינים שכוללים "שעורים" כדכתיב "ארץ חיטה ושעורה..." ומדוע התריסו כנגדו שיבשר את דבריו לסוסים?!

ותירץ הבן יהודע שטענתם עליו היתה, שבראותו את החיטים של אותה שנה שאינן יפות, היה עליו לפתוח פיו לטובה להזכיר שם "יפות" על החיטים, ואז אולי יתן השי"ת ברכה בהן, כמו שמצינו שפתח אברהם אבינו את פיו לטובה על יצחק וחזר לשלום (מו"ק יח.). ולכן היה יותר נכון שיאמר "אשתקד נעשו חיטים יפות" שמזכיר על כל פנים "יפות" על החיטים, וממילא היו מבינים איך הם החיטים של שנה זו. ועדיף בלשון זו שפותח פיו לטובה על שם החיטים.

על מעלת כח הדיבור אומר **הבעל שם טוב הק'** (בספרו עה"ת) כי כל הדיבורים שמדברים בני אדם שייכים לעולם הדיבור ומחשבתם לעולם המחשבה. כאשר מדברים טוב ומדברים המחשבה בדיבור, מחברים בזה את עולם הדיבור בעולם המחשבה, וגורמים טוב בעולם. לעומת זאת, כשמדברים דברים רעים גורמים רע ח"ו. ויש בזה חכמה נפלאה.

הוא שנאמר: "ותבחר לשון ערומים" - שלא ירגיל עצמו שיצאו מפיו דיבורים רעים שהם מסטרא דדינא, אלא רק ירגיל תמיד את עצמו בדיבורים טובים שהם מסטרא דחסד.

ככל היוצא מפיו - יעשה הקב"ה...

סיפר הגה"צ רבי בן ציון ידלר זצ"ל שכאשר היה קרוב לגיל שתים עשרה, עז רצונו היה לצום ביום תשעה באב. אולם אביו לא הרשה לו מחמת שהיה לקוי במאור עיניו ופעמים שהיו חודשים שלא היה רואה כלל. אך הנער בן ציון התעקש שרצונו לצום והסכימו האב והבן ביניהם לשאול את הגאון רבי שמואל סלנט זצ"ל היאך לנהוג וכפי שיפסוק כן יעשו.

שאל רבי שמואל את הנער: מפני מה הנך רוצה להתענות? ענה לו הנער: "איך אוכל לאכול ביום שריפת בית אלוקינו?" אמר לו רבי שמואל: "אם משום כך אתה יכול להתענות ותהא תענית זו רפואה לעיניך!"

והעיד רבי בן ציון כי תקופה ארוכה מאז שבירכו רבי שמואל, לא ידע כאב עינים מהו, ומאור עיניו ששב אליו עוד קודם תשעה באב, לא עזבו במשך תקופה ארוכה מאוד... **ימי שמואל**

צדיק גוזר ומתקיים...

המעשה שלפנינו אירע עם הרופא הנודע ד"ר אהרלין וייס מארה"ב - קרדיולוג חרדי שהגרי"ש אלישיב זצ"ל סמך עליו והתייעץ עמו רבות בנושאים שונים ברפואה.

פעם ביקש הרופא מהרב אלישיב שיברך אותו שייצא זכאי בתביעה שהגישו נגדו בארה"ב על סכום עתק. ואכן ברכו הרב אלישיב שייצא זכאי. גזר הדין היה אמור להתנן בשלושת השבועות של בין המצרים. בגמרא (תענית כט:) יעצו שלא להתדיין בזמנים אלו עם נכרי, על כן שאל את הרב אלישיב: האם לא כדאי לדחות את הדיון עד לאחר תשעה באב?

השיב לו הרב אלישיב: "כבר נגזר במרום שתצא זכאי ומדוע לדחות?!" ואכן כך היה שהרופא יצא זכאי בדיון!

ישא ברכה

לקבל באהבה וברצון דברי תוכחה ומוסר !

נלמד מפסוקי התוכחה שהוכיח משה רבינו את בני גד ובני ראובן, החל מהפסוק: "האחיכם יבואו למלחמה ואתם תשבו פה? (פרק לב-ו) והתשובה שהשיבו: "גדרות צאן נבנה... ואנחנו נחלץ חושים" (פרק לב-טז, יז)

ולכאורה, אם מלכתחילה כך היתה דעתם של בני גד ובני ראובן, לעבור את הירדן ולהחלץ למלחמה, היה עליהם לומר זאת מיד כאשר התחיל משה רבינו להטיף להם דברי תוכחתו [ולהסיר מהם חשד], ולא להמתין עד אשר יסיים את תוכחתו הגדולה והחריפה. אלא מכאן, שהיה חבל להם להפסיק את תוכחת המוסר של משה, שכן היו הם מאלה האוהבים לשמוע את התוכחות, כפי שאמר רבי בגמרא (תמיד כח): איזה הוא דרך שיבור לו האדם: יאהב את התוכחות, שכל זמן שתוכחות בעולם נחת רוח באה לעולם. טובה וברכה באין לעולם ורעה מסתלקת מן העולם.

מצינו כך גם אצל שבטי י-ה שקיבלו את תוכחתו הנוקבת של יעקב אביהם באהבה. ניתן ללמוד זאת מהפסוק: "ויברך אותם איש איש כברכתו ברך אותם" (בראשית מט-כח), אשר לכאורה תמוה: וכי את כולם בירך, והלא את שמעון ולוי הוא לא בירך אלא הוכיח בתוכחה נוקבת!?

אלא, מתוך שהיה דברי תוכחתו של אביהם כה יקר וחביב עליהם, שמחו הם בתוכחתו כאילו ברך אותם. הוא שאמר הכתוב: "וזאת אשר דבר להם אביהם ויברך אותם". כלומר: ברכם בזה, שקבלו באהבה את דבריו ושמחו בהם כפי ששמח כל אחד מהברכה אשר ברכו אביו...

באחת משיחותיו אמר הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל: לעתים כשרוצים להתחסד עם הזולת ומעירים לו על דברים שצריכים אצלו חיזוק או אצל בני ביתו, והלה מתרעם: אין לך רשות להכנס לרשותי, וכיצד מעיז אתה להעיר לי... אך האמת היא שהלה צריך לקבל את התוכחה מתוך שמחה ואהבה, ולהודות למוכיחו על כך.

מצינו זאת מפורש בגמרא (ערכין טז): אמר רבי יוחנן בן נורי, מעיד אני עלי שמים וארץ, שהרבה פעמים לקה עקיבא על ידי וכו', וכל שכן שהוסיף בי אהבה לקיים מה שנאמר "הוכיח לחכם ויאהבך".

הנה רבי יוחנן בן נורי העיד על עצמו, שכאשר ראה משהו שהיה נראה בעיניו כדבר שאינו כהוגן אצל רבי עקיבא - ובוודאי שהדברים אמורים לפי דרגתם הגבוהה - היה קובל עליו לפני רבן גמליאל. ורבי עקיבא לא זו בלבד שלא הקפיד עליו, אלא אדרבה, מחמת זה עוד הוסיף לו אהבה.

בענין זה סח הגאון רבי משה שפירא זצ"ל שנוכח באחד הפעמים שהגיע הגה"צ רבי יחזקאל לוינסטיין זצ"ל לשיבת פוניבז' (כשכיהן עדיין כמשגיח בשיבת מיר בירושלים) ובסיום התפלה צעדו יחדיו הגה"צ רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל עם רבי יחזקאל ואז הביע רבי יחזקאל באזני הרב דסלר תוכחה וביקורת על מנהג מסויים שנהג בו (ושיחותיו בדרך חכמה ולא כמו שדיברו בקלם).

התלמידים שליוו את שני גדולי המוסר נדהמו לראות כיצד מקבל הרב דסלר את דברי התוכחה בהכנעה אמיתית ובראש כפוף מבלי להשמיע מילה של תגובה או הצטדקות, אלא בהקשבה מוחלטת ובהכנעה גמורה, כי ידע הרב דסלר שהמקבל תוכחה באורך רוח, אין הוא נחשב לחלוש דעת או למזולזל, אלא אדרבה, כך מתרוממים וגודלים. זוהי גדלות האדם האמיתית.

יש לציין שרבי יחזקאל עצמו שיווע לאנשים שיוכיחו אותו, וכמו שהעיד הגר"י גלינסקי זצ"ל: באלול תש"כ כאשר נכנסתי לנחם את המשגיח רבי יחזקאל לוינסטיין על פטירת רעייתו הרבנית, ישבתי לפניו והוא העיר בצער: חכמינו אמרו "או חברותא או מיתותא" (תענית כג...). ואני לדאבוני אין לי חברים! נדהמת, מה פירוש אין לי חברים הרי הגיעו אז לנחמו כל גדולי ראשי הישיבות והמשגיחים ומאות תלמידיו.

הוא הבחין בתמיחתי והסביר דבריו: אכן רבים באים לנחם אך איש מהם לא אמר לי: "לעין מה במיליה" וכמו שמבואר בגמרא (ברכות ה'): שכאשר החמיצו לרב הונא ארבע מאות חביות יין, עלו חבריו וביקשוהו שיערוך חשבון נפש, יעיין בענייניו ואולי אז יבין מדוע אירע לו כן. ולבקשתו ציינו פרט מסויים, שיש לתקן, וכשתוקן השתווה מחיר החומץ למחיר היין ויצא בלי הפסד. (וראה מסגרת).

אוהב את התוכחות...

היו לו למשגיח - הגה"צ רבי יחזקאל לוינסטיין זצ"ל כמה אנשים שביקש מהם מדי פעם להוכיחו... מטבע הדברים הוא לא ביקש זאת מתלמידים הקשורים אליו, שידע שלא יוכלו לעשות זאת, רק בחר כאלו עם אופי מתאים שמשוחררים לומר לו ביקורת, והיה מכיר להם טובה על כך.

פעם פנה לאחד מהם וביקש ממנו להטיף לו מוסר, באומרו: אתה הרי מכיר אותי היטב ויודע את חסרונותי, וממילא תוכל להוכיחני. הלה נדהם ונפעם ולא העיז לעשות זאת. ביקשו המשגיח שלכל הפחות יקח איזה ספר מוסר ויקרא לפניו פרק מסויים מהספר, בליט ברירה הסכים.

לאחר שנים רבות, כשנפגש המשגיח עם אותו אדם אמר לו: "אל יפלא בעיניך שפניתי אז אליך להוכיחני, שכן מותוקף תפקידי אני מטיף מוסר לאחרים יום יום, ועלול אני להגיע למצב בו אחשוב שאני בסדר, לכן מפעם לפעם אני מבקש מידידים שיטיפו לי מוסר..."

וכך גם גדולי מוסר אחרים אהבו לשמוע את תוכחותיו של המשגיח. והוא מצידו היה מוכיח את אלו שידע שפתוחים לשמוע תוכחה. וכדוגמת הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל, שהיה מרבה להגיע לרבי יחזקאל בעיקר להתייעץ בענייני ההנהגה עם תלמידיו בישיבת באר יעקב.

אירע פעם שכאשר הגיע, ביקרו המשגיח והוכיחו בצורה חריפה ביותר, עד שבני הבית היו בטוחים שהוא לא יגיע יותר, והוא המשיך והגיע כהרגלו, ושוב הוכיחו. ובהזדמנות סיפר רבי שלמה שבמשך חמש שנים (!) בכל פעם שהגיע הוכיחו המשגיח על אותו ענין.

היו בעלי דעת שציפו לשמוע את תוכחותיו של המשגיח מתוך הבנה שכך יגיעו לשלימות. וסיפר רבי שמואל קלופט: "זכורני שפעם בפורים הוכיח נמרצות את אחד מחשובי התלמידים על פעולה מסויימת שעשה. הבחור ישב והקשיב והתעכב עוד ועוד בבית המשגיח. העיר לו חבר: למה אתה מתעכב הרי בכך אתה מסתכן ששוב ידבר אליך בחריפות? ענה הבחור: לכן אני מתעכב, אולי אזכה שיוכיחני שוב."

מתוך הספר החדש "עבדא דקוב"ה"

צריך תוכחה ולא מחמאות...

מסופר על כ"ק האדמו"ר מגור בעל החידושי הרי"ם, אשר בהיותו אברך צעיר לימים, עשה אצל כ"ק האדמו"ר מקוֹז'ניץ. לאחר תקופה עזב את חצר קוֹז'ניץ ונסע להסתופף בצילו של כ"ק האדמו"ר מפשיסחא, והיה האדמו"ר מקוֹז'ניץ מיצר על כך מאוד מאד.

שנים עשר בנים היו לו לבעל החידושי הרי"ם, ונסתלקו כולם מן העולם. אמר על כך החידושי הרי"ם: "יודע ובטוח אני כי כל בני נפטרנו בעטיה של הקפדה אשר הקפיד עלי האדמו"ר מקוֹז'ניץ. ואף על פי כן עזבתי את ביתו. וכל כך למה? מפני ששם בקוֹז'ניץ, היו נותנים לי מחמאות, אבל בפשיסחא ניקרו לי את הגידים... אני צריך רב אשר ירעיף עלי מחמאות, זקוק אני לרב אשר ינקר לי את הגידים..."

דרכי מוסר

לקרב את החוטאים ואת הנחשלים – להדריכם ולכוונם לדרך האושר שבחיי תורה ומצוות!

נלמד מהפסוק: "זהקרתם לכם ערים ערי מקלט תהיינה ונס שמה רוצח מכה נפש בשגגה" (פרק לה-יא)

לומדים מפסוק זה – אומר בעל חידושי הרי"ם – כיצד יש לנהוג עם אדם כזה שנכשל בעבירה חמורה, וכעת הריהו נרדף, ונפשו מרה עליו על שהרג נפש בשוגג, וכאילו אינו מוצא לו מקום בעולם. שאז מאיר לו הקב"ה פנים ואומר לו: "ושמתי לך מקום" – עדיין לא אבדה תקוותך. יש לך אכסניה בה תנצל מרודפי נפשך. בדרך זו גם עלינו לנהוג: לתת סיכוי ותקווה טובה לחוטאים. לא להתייאש מהם, לא להרחיקם ולעזבם בדרך הקלוקלת. אלא לקרבתם, להדריכם ולכוון להם את הדרך העולה בית ה'.

על אברהם אבינו נאמר "זרע אברהם אוהבי" (ישעיה מא). מדוע נודעה לאברהם אבינו ע"ה חיבה יתירה יותר משאר אבות העולם עד שקרא לו הש"ת בשם "אוהבי"?

אלא ביאר החתם סופר (בהקדמת פיתוחי חותם לשו"ת יו"ד): מפני שאברהם אבינו לימד דעת את העם וקירבם לעבודת ה' והוא שעמד לו יותר מכל מעשה טוב שעשה לעצמו. כי בזה מראה אהבתו אל ה' ביתר שאת, כי מדרך אוהב המלך להכניס בני אדם תחת עול מלכותו ולהרבות לו עבדים, ומכיון שזכה אברהם לכך טרם נצטווה, אלא הבין זאת רק מדעתו ושכלו לכן ראוי ויאות לו להקרא אוהבו של המלך ה' ית"ש.

ומכאן נלמד המעלה הנשגבה של קירוב רחוקים והכנסתם תחת עול מלכותו יתברך...

שאלה מעניינת נשאל פעם הגאון רבי נח וינברג זצ"ל (מראשוני מחזירי התשובה בדורינו): בדורות הקודמים הייתה החזרת יהודי בתשובה משימה קשה. אפילו גדולי הצדיקים לא זכו להחזיר בתשובה יותר משנים או שלושה יהודים, וא"כ כיצד יתכן שאתה הצלחת בדורינו להחזיר מאות אנשים בתשובה?

ענה רבי נח במשל: פעמים רואים באתר בניה קורות של בטון עם ברזלים שכל אחת שוקלת כעשרה טון, וכדי להרימן ולהניחן על הקירות שכבר עומדים מסביב, מביאים מנוף ענק, ועל ידו מורמות הקורות ונישאות אל מקומן המתאים...

והנה אחר שכבר הורמה הקורה, בהיותה באויר יכול הפועל העומד על הקיר לתופסה בידיו ולכוונה למקום המדוייק! כיצד יכול הרי משקלה רב ביותר? אלא שכאשר המנוף כבר מרים את הקורה הכבדה, ניתן אפילו בידיים להזיזה ולכוונה למקומה!

כך ענינה של התשובה בדורינו. וכפי שכתב הרמב"ם (פ"ז מתשובה ה"ה): "וכבר הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותו, ומיד הן נגאלין. ישנה, הבטחה מיוחדת מהקב"ה שלפני ביאת המשיח, כלל ישראל כולו יחזור בתשובה.

לאור האמור, נמצא שקיים הבדל עצום בין דורינו לדורות הקודמים. כאשר בדור קודם החזירו יהודי בתשובה היה צורך כביכול להרימו מהריצפה. ומכיון שמשקל עוונותיו היה גדול, הייתה זו משימה קשה ביותר. אך בדורינו הקב"ה נוטל את החפץ בתשובה ומרימו עם "מנוף", ובמצב כזה כל אחד שמתעסק עם קירוב רחוקים יכול לתופשו ולהחזירו בקלות למוטב:

השפעת הלומד על סביבתו...

סיפר הגר"נ נבנצל זצ"ל: היה בחור שעמד לצאת משיבת פוניבז' לצעירים לעזוב את דרך התורה רח"ל. אך באחד הימים התעשת והחליט להשאר ללמוד בישיבה. הוא גילה מה חולל אצלו את השינוי: הייתי רואה בכל שבת בצהריים את הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל יושב ולומד. ראיתי כיצד הלימוד מחיה אותו ומענג אותו כל כך עד שהחלטתי שאני נשאר בישיבה.

בדומה לזה סיפר יהודי שבא מרקע לא דתי ולמד בשעתו במוסד "בתי אבות" הסמוך לישיבה קטנה של פוניבז', וברבות הימים גדל אותו יהודי לתפארת ומשמש כיום כרב שכונה.

כשנשאל אחרי שנים רבות ע"י בני משפחתו, מה השאיר אותו "בן תורה"? השיב, כי ראה בסמיכות ל"בתי אבות" את רבי שמואל רוזובסקי. ההופעה וההנהגה שלו, והלימוד שלמד בקול רם ובהתלהבות, השאירו אותו בן תורה! **ראש הישיבה**

"ראש הישיבה הציל אותי..."

סיפר הגר"א פינקל זצ"ל: "בחור בישיבת מיר נתפס בקלקלתו, ושלושה בחורים ממצטייני הישיבה ניגשו לראש הישיבה הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל והודיעו שאם לא יוציאו מהישיבה את אותו בחור, הם אינם מוכנים להמשיך ללמוד בישיבה.

רבי אליעזר יהודה חשב מעט ואמר להם: יהיה לי חבל מאוד שתעזבו, אבל אומר לכם את האמת, אתם לא צריכים דווקא אותי, בכל מקום שתלמדו בו, תצמחו לתלמידי חכמים ויראי אלוקים. לעומת זאת, בחור זה שאתם מבקשים להרחיק, זקוק לי ולישיבה, שכן יתכן שנצליח במשך הזמן להצית בו את המאור שבתורה, ואם נוציאו מהישיבה יש חשש שנפסיד אותו לגמרי..."

הוסיף ר"א פינקל לספר: "עשרות שנים לאחר מכן, פגשתי בבני ברק את אותו בחור, שביקשו להוציאו, הוא סיפר לי שזכה להקים משפחה מפוארת של בני תורה, כשהוא מוסיף: "אתה הרי יודע שראש הישיבה הציל אותי, ובזכותו זכיתי למשפחה המפוארת הזו..."

בכל נפשך

"לבלתי ידח ממנו נידח"...

ילד ירושלמי פעוט שהוריו התגוררו בשכונת "הגבעה הצרפתית", היה הכרח להרחיקו מבית הספר היחיד שפעל בשכונה - בית ספרם של ה"קונסורבטיבים". הגיע ענינו לידיעת הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל שנרתם למשימה בכל חום נפשו. במוסד החינוכי הקרוב סירבו לקבל את הילד. שיגר הרב צדקה מכתב למנהל בו מפציר שיקבלו את הילד, אך לשוא.

קם הרב צדקה למחרת ויצא בשעה מוקדמת אל בית הילד. לקחו וחיבקו בזרועותיו, ונסע עמו אל המוסד החינוכי המיועד... אותו מוסד שלא רצו לקבלו.

כשראה אותו המנהל מבעד לחלון משרדו, נתמלא חרדת קודש. לא עמד בו האומץ להיות נוכח במקום והסתלק. הרב צדקה נכנס עם הילד אל הבנין. איתר במהירות את הכיתה המתאימה בשבילו. פסע לתוכה והציג את הילד בפני המורה הנדחה: "זהו בני! אם תהיינה ח"ו בעיות כלשהם פנו אלי..." הוא הושיב את הילד במקום נוח ופנה לביתו.

וזאת ליהודה

"את השלימה הנח בשבילי..."

ברגע נדיר של הסרת המסוה מעל פניו, התבטא כ"ק האדמו"ר מגור בעל ה"בית ישראל" באזני אחד מאנשיו כהאי לישנא: בימים ובלילות יושב אני ומקיים את הכתוב (שמואל ב-יד, יד): "ותלך מחשבות לבלתי ידח ממנו נידח".

בכל התקופות והמצבים האירו מול עיניו של האדמו"ר, קריאתו של הרמב"ם באגירת רבי אברהם בנו: "קרבו הרחוקים, השחו לקטנים, האירו פניכם לשפלים..."

גם מבין השטין של איגרתו ניכרת מסירותו לכל נפש שלא תלך לאיבוד, כשפנה אליהם בנוסח מקורי: "שכח מכל העבר. אקח המשא עלי ועל צווארי, והימים הראשונים יפלו. העיקר שתתנהג כשורה בעתיד. חזור בתשובה!"

וכשהביע לפניו אדם מסויים רגשי חרטה על מעשיו, ושאל האם יוכל עוד לשוב בתשובה שלימה? אמר לו הרבי: את ה"שלימה" השאר בשבילי... אתה מצדך חדל מן החטא, ואל תשוב לכסלה..."

פאר ישראל

"אל תעשה שום תשובה"...

סיפר הגה"צ רב דן סגל שליט"א: בחור ניגש למשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל והתוודה בפניו שמזה כמה חודשים שאיננו לומד כלל ועתה התעורר לשוב וביקש מרבי יחזקאל שיורה לו דרך תשובה?

אמר לו המשגיח: אל תעשה שום "תשובה", תכנס לבית המדרש ותלמד בחיות ובשמחה, כך תנהג כמה חודשים, רק אח"כ תהרהר במה שהיה.

מתוך הספר החדש "עבדא דקוב"ה"

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

השקעה משתלמת

אבל ההכרח לא יגונה...

בכ"ה טבת תשפ"ג השלמתי עם הקבלן ומסרתי לו צ'ק שתאריך פירעונו י' שבט. התפייסתי גם עם השכן ומסרתי לו צ'ק שתאריך פירעונו י"ד שבט. בשלב זה כבר היינו בדרך לטיפולם רפואיים, אך אמרנו לעצמנו בוא נמתין חודש נוסף - שהרי פעלנו בהשתדלות רוחנית מועילה, ואולי דרכה נחסוך את הטיפולים ונקצר את הדרך.

וכך הוזה!...

* * *

במבט לאחור אני מתבונן שלמרות שנהגתי כפי שנהגתי לא על דעת עצמי - אלא לאחר התייעצות עם רב שהצדיק אותי לחלוטין - ולמרות שאמרתי מפורשות לשכן שהוא יכול לשאול רב אחר, ואקבל עלי את הדין, עדיין נותר מקום לפעול "לפנים משורת הדין". וכאשר התנהגתי לפנים משורת הדין, גם התנהגו איתי משמים לפני משורת הדין.

השי"ת לא חייב לנו כלום. להפך; לפי מעשינו - אנחנו חייבים לו הרבה מאוד... ממילא כאשר נכנעתי, ופניתי מיזמתי אל הקבלן והשכנים, וכן! הרגשתי מושפל... על ידי כך הגיעה הישועה.

ואשא תפילה לאבינו שבשמים שהישועה תמשיך, ונזכה אנחנו וכולם לעוד הרבה ילדים, ברכות ושמחות לכל עם ישראל עד שיבלו שפתותינו מלומר דו!

את הסיפור שלנו אנו מעדיפים להתחיל לספר מהסוף הטוב שלו: בראש חודש כסלו תשפ"ד, נולדה לנו בסייעתא דשמיא בת מתוקה שתחיל' לאורך ימים ושנים טובות!

זה קרה לאחר כשלוש שנים מאז נולד הבן שלנו שיחיל, בחג הפסח שנת תשפ"א.

מה שהתרחש במהלך שלושת השנים זה כך: באביב תשפ"א, לאחר לידת הבן, התחלנו בנייה בבית. כעבור שלושה חודשים, בחודש אב תשפ"א, סיימנו עם הקבלן באופן צורם. הוא לא סיים את העבודה, ואנחנו לא סיימנו את התשלום. פעם אחרונה שדיברנו היה בניסן תשפ"ד, ואז סיכמנו להותיר את המצב על כנו: הוא לא יסיים את הבנייה, ואנחנו לא נסיים את התשלום.

בנוסף היה שכן שכעס עלינו. התייעצתי עם רב שאמר לי שאינני חייב לשכן כלום. ביקשתי מהשכן שגם הוא יתייעץ עם רב וככל שיפסוק לו הרב כן אעשה - אך הוא לא חזר אלי. מה שכן: הוא הפסיק לדבר איתי...

במשך התקופה עברנו קשיים שונים וסיפורים לא פשוטים בקשר ללידות, עד שהמליצו לנו להיכנס להליך רפואי. לפני כן החלטנו לנסות משהו רוחני. לפעול שאף אחד לא יקפיד עלינו. למעשה אשתי דחקה בי מזה זמן לפעול בכיוון הזה, אך אני טענתי שהרי התייעצתי עם רב והוא אמר לי מפורשות שאני לא חייב כלום לשכן!

בעוד כשבועיים, יסגרו שערי הישיבות ורבבות בחורים יצאו ל'בין-הזמנים'.

אבל 'בין הזמנים' הזה - לא יזכיר אף 'בין-הזמנים' שהכרנו בעבר!

מזה תקופה שבארץ-ישראל נהרגים כמעט מידי יום יהודים הי"ד, ובמקביל מעצימים בהיכלי הישיבות את לימוד התורה - שהיא "מגנא ומצלא". אבל גם כעת, כאשר הישיבות יוצאות לחופש - המלחמה לצערנו לא יוצאת עדיין לחופש. וזה אומר שאין לנו את הפריבילגיה להמעיט מהגנת התורה על הישוב, אלא להיפך עלינו להגביר חיילים לתורה.

נתאר לעצמנו איזה קידוש השם, בכל העולם כולו, יהיה כאשר כלל הבחורים - ללא יוצא מן הכלל - יירשמו ל"ישיבות בין הזמנים" בבוקר, בצהריים ובערב. לא לימוד "אגבי" פה ושם, אלא משהו שמזכיר את המשפט בו היה משתמש בצחות המשגיח רבי דב יפה זצ"ל:

"המעלה של בין הזמנים שלא קבעו בו 'בין-הסדרים', ואפשר ללמוד כל הזמן בלי להפסיק..."

כמובן שהדבר כולל גם את תשב"ר, שכבר הוכיחו את כוחם בביטול גזרת המן באמצעות כח לימוד התורה הטהור שלהם! כל עוד הסכנה לא חלפה, כל עוד השבויים נמקים בעזה, בתי המדרשות שלנו ימשיכו להיות מלאים עד אפס מקום - ולהשם הישועה! (הרב נפתלי וינברג)

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממוקד ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

מה ששנוא עליך אל תעשה לחברך - וגם חייך אליו

{ אז נדברו }

פרשת מטות מסעי תשפ"ד | גליון מס': 659 | לסדר: "ולא נפקד ממנו איש..."

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

לשותפות איתנו בהוצאות

ההדפסה:

בבנק: פאג'י

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא (ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת להחזיר מס (ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנשי:

052-7683095

054-8446691

תודה מראש!!!

בשורות טובות

לכל בית ישראל!

החתול שהציץ מתוך הטלית...

תשמע סיפור... קח אותו לאן שאתה רוצה... היה לי שכן שיום אחד הילד שלו נהיה חלאקה במזל טוב... וכידוע: בדור האחרון מאוד נכנס המנהג הקדוש והמרגש שביום הראשון שהילד הולך ללמוד א' ב' אבא שלו לוקח אותו מכוסה בטלית כדי שח"ו לא יראה דברים טמאים...

אז גם חבר שלי לא ויתר כמובן על המעמד המרגש!!! ולו בשביל התמונות... ואני עומד לי מהצד ומסתכל על המחזה המרגש והמלבב לראות אבא מוביל את הבן שלו מכוסה בטלית... ו... ואני מאחל לאבי הבן... שתזכו לראות רוב נחת דקדושה... שהילד שלך תמיד יהיה דבוק בתורה בקדושה ובטהרה... ואז שאלתי את השכן שלי ככה בפליאה: כל הכבוד... הילד שלך ממש רגוע שם בתוך הטלית... (היה צריך להתעכב בשביל הצילומים) כי הילד שלי... תוך חמש דקות איבד את הסבלנות... והייתי צריך לדחוף לו פה ושם ממתקים כדי שיכבד את המעמד... ואילו הילד שלך בלע"ר... כבר עשר דקות שם 'בפנים' ולא עושה בעיות...

חבר שלי עשה לי פרצוף... נו נו... אל תתלהב... יש לילד שלי תעסוקה... בקיצור... ארך לי עשרים ושנים וחצי שניות לקלוט ש... ש... ש... שהבן אדם פשוט נתן לילד שלו את ה... הסמארטפון שלו כדי... כדי שישאר שם עטוף בתוך הטלית ולא יוציא את הראש החוצה... כדי... כדי שלא... שלא יראה... שלא יראה מה? שלא יראה דברים טי"ת מ"ם אל"ף יו"ד מ"ם סופית...

הייתי בהההההה!!! לא ידעתי אם לצחוק או לבכות... ותסלח לי על החריפות... אם בלבכות עסקינן... כבר לא ידעתי מה יש שם בתוך הטלית... האם יש שם ילד חי עטוף בטלית בדרך לחידר... או ילד מת שגם הוא עטוף בטלית בדרך לבית קברות...

בקיצור: הייתי בהההההה!!! בהלם בעיקר מהניתוק!!! ההלו... אתה עוטר את הילד שלך שלא יראה איזה חתול צנוע... ולכן מה?? לכן אתה מכניס לו לתוך הטלית אייפון...??

עד כאן הסיפור!!! עכשיו... באופן טבעי המסר שמתבקש עכשיו... זה הנה... תראה איזה צביעות ושקר יש בדור שלנו... חיצונית האבא עוטר את הילד שלו בטלית... ובפנים הכל רקוב... אבל לא!!! משום מה!!! המחזה הזה דווקא לקח אותי למקום אחר לגמרי!!! במקום לראות זה מזווית נטו שלילית... בשבילי המחזה הזה משמש לי בעיקר כמראה ומדגם מוחשי... להמחיש לנו את גודל האתגר הכ"כ לא פשוט שהקב"ה מזמין מאיתנו בדור הזה...

תבין: השכן שלי האייופוניסט הזה... הוא בעצמו, שהוא בעצמו היה בגיל 3, אבא שלו גם עטר אותו בטלית וזהו!!! הוא היה שמור!!! לפני עשרים שנה היית יכול להכניס ילד לתוך טלית... או בחור לתוך ישיבה שמורה... או אברך לתוך קהילה שמרנית... דחפת אותם שם בפנים... סגרת... ארזת אותם... נעלת אותם שם עמוק בתוך החממה העטופה והשמורה וזהו!!! הבן אדם שמור!!! השיירה המאובטחת יכולה לצאת לדרך... הרחוניות של הילד מאובטחת... וכך גדל הדור שלפנינו... כך הם נשמרו... מישהו עטר שם וזה נסע...

אבל היום?? זהו!!! נגמר הסיפור הזה... בדורנו אתה יכול להכניס ילד ולעטוף אותו בטלית ושם!!! בתוך הטלית הוא חשוף למ"ט שערי טומאה... אתה יכול לקחת בחור ולשים אותה בישיבה הכי שמורה ומשם יש לו גישה לכל מקום בעולם... אתה יכול לגור בתוככי מאה שערים ומשם להיות מחובר למאה שערי אפליקציות. (זה לא סתירה לאזרה לתירום שלא יכנסו ח"ו בשכונתנו)

אז עזוב כעת את האייופוניסטים... ותתביישו לכם... וגיוואלד... עזוב את המחאה שבזה... בא נחשוב רגע על הרבש"ע... הרי בסופו של דבר הרבש"ע עומד מאחורי הנתון הזה!!! הרבש"ע, הוא זה שהוריד לעולם את הנתון העובדתי הזה שאין לך מקום שמור ומאובטח בעולם!!!

ואנחנו צריכים לעמוד ולשאלו: מה הרבש"ע רוצה מאיתנו? מה הוא מזמין פה??

האם אתה מבין מה אני מתכוין לשאול: פעם הכתובת הייתה רשומה על הקיר!!! כל אבא היה צריך לדאוג לחינוך הילדים שלו... וככל שהוא היה עומד על המשמר ככה הילדים שלו היו יוצאים קדושים וטהורים... ומי שבחר בחיי הפקרות אז הילדים שלו נראו בהתאם... אבל היום אין לך הרמטיות! כל השאלות תחתית יכול להגיע לכל פינה... אז מה הרבש"ע רוצה?

ומפחיד לומר אבל העניין הוא כך:

הדור שלנו כנראה נבחר להיות דור ההכרעה!!! הקב"ה כנראה מוסר לדור הצעיר שלנו את שלב ההכרעה הסופי... ולכן הקב"ה מזיז את כולם לצד כי הגענו לנקודה הכי הכי עמוקה...

תנחש איך קוראים לנקודה הזו?? בתורת הנסתר קוראים לזה: **צינון!!!** ציון זה מלשון ציון בשור"ק... כשרוצים לעשות שרטוט במחוג... מה עושים?? עושים נקודה מאוד מאוד קטנה וסביבה יש עיגול... אז נכון שהנקודה היא מאוד קטנה וכמעט ולא נראית... אבל היא בדיוק באמצע ותכל"ס הכל הכל מסתובב סביב הנקודה הזו... וזה בדיוק הפירוש של המושג שנקרא **צינון!!!** כידוע: לאורך כל הדרך יש **צינון** משכן כבודך ויש **ירושלים** עיר קדשך... ירושלים היא עיר גדולה... אנחנו ע"פ רוב מתעסקים ופוגשים בעיקר את ירושלים... אנחנו מתאבלים על ירושלים... אבל סו"ס כל ה-ירושלים הגדולה הזו מסתובבת סביב ציר של נקודה אחת... ולנקודה הזו קוראים ציון!!!! השאלה היא: מה זה הציון הזה??

הפריימריז למינוי 'הגיבורים' אשר לדוד!!

נתקפתי בקנאת סופרים... אני כנה ומודה שאני דוחף את עצמי בכח לארגון ומיום שכבר יצא לדרך כי אני רוצה מניה בזכויות האלו. ובכן: יש ארגון שקיים כמה שנים באמריקה... קוראים לו ארגון 'הגיבורים'!!! מיזם פנימי של... של... של **לא פחות ולא יותר: בחורים!!!!**

בחורים שיזמו מעצמם תקנון מסוים של גדרים וגבולות בכל מה שנוגע לטכנולוגיה... מדובר בסה"כ גדרים לא מגבילים במיוחד... א. לא להיכנס לחדרי מחשבים!! ב. להחזיק פלאפון כשר בלבד ללא עקולי ופשוטי. ג. נגן נקי. (אני לא בקי לגמרי בפרטים) עכ"פ היוזמה הזו מאוד מצליחה באמריקה בקרב בחורי הישיבות, ואם באמריקה זה מצליח, אז בארץ ישראל זה אמור להצליח שבעתיים... (ס"ס התרבות האמריקאית מקדימה אותנו תמיד בכמה שנים... ומה שהאמריקאים מתמודדים היום, זה מה שאנחנו הולכים להתמודד בעוד כמה שנים... ואם הבחורים החרדים לדבר' באמריקה מסוגלים לעמוד בזה... אז כ"ש שאנחנו יכולים לעמוד בזה)

ובכן: מה שכ"כ מיוחד בארגון הזה, זה היוזמה!!! זו יוזמה של בחורים!!!

ואני באופן אישי מאוד מתלהב מכל יוזמה שמתחילה מלמטה!!! אני פשוט מאמין בזה!!! (יש כאלו שכל דבר חיובי ומבורך שהם רוצים להזיז... הם דבר ראשון הולכים לרובנים ורוצים להוציא מכתב מגדולי ישראל... ותסלח לי... מילא כשמדובר בנושא ששנוי במחלוקת... כאן צריך מכתב מהרובנים כדי לדעת את ההכרעה של דעת תורה... אבל ברגע שמדובר במיזם שכולו התערות נוספת בעבודת ה'... פה צריך להתחיל קודם מלמטה!!!) ה' רוצה אותך... וממילא כשבחורים מבינים את חשיבות העניין ורוצים מעצמם להתגייס לעניין... יש פה אתערותא!!! יש פה כלי גדול עם פוטנציאל להמלכת ה' ולגילוי שכינה... **אז ככה: בא נישש קצת ולעניין**. ס"ס מדובר בארגון שהתחיל מאמריקה, ואמנם מנסים כעת להביא את זה לארץ... אבל עד כמה שאני ליטאי... בשלב הזה זה יותר בשפראך החסידי... והתחילו לדון אותי איך מקדמים את זה אצל הבחורים הליטאים? אך לפנות אליהם?? ואני לא אוהב ללכת סחור סחור... אני הצעת: עזבו... תנו לבחורים את זה את המיזם כחומר גלם!!! והם כבר יקדמו את זה ויתאימו את זה בשיתוף פעולה... תכל"ס, צריך פה חיילים... כאלו שאיכפת להם כבוד שמים והם מוכנים להכניס את עצמם לעובי הקורה ולהלהיב ולגייס עוד ועוד בחורים שיתלכדו במגמה אחת: רצוננו לעשות רצונך!! (בשלב הזה זה ממש בשלבי ההתחלה... זה גם יותר מותאם לגיל של ישיבה קטנה... כן... זה מיזם שהוא בראשית התהוות!!! אתה לא מגיע אל המוכן בשביל זה אני פונה אליך... תציע את עצמך. תכניס את עצמך... ותתן עצה ותושיה ממה שיש בך)

תכל"ס... יש כעת ביקוש לכמה מאות חלוצים!!! כמה מאות בחורים בני עליה שמוכנים להיות גבורים!!! וכעת אני רוצה להסביר בקצרה מה פירוש המילה **'גיבורים'!!!**

אז ככה: בשפה ישראלית מדוברת 'גיבור' זו מחמאה נדושה... (כשהייתי במרפאת שיניים אחרי טיפול שורש 3 תעלות... הרופא שיניים היה מסיים בדומה ואומר לי: שמואל, אתה גיבור...) נו... אז זהו שהמושג הפנימי של 'גיבורים' לקוח מהגיבורים אשר לדוד!! שזה מושג קדוש ונורא... מדובר בקדושי עליון שכל מגמתם וחפצם היה להמליך את ה' בעולם!! וברגע שהפציע אורו של דוד בעולם, עוד הרבה לפני שהוא נהיה מלך בפועל... הם כבר נצמדו אליו כאזור בנאמנות נצח ממקום ענייני של יעד משותף, שכולנו בעלי אינטרס משותף!! כולנו רוצים להמליך את ה' ביחד!!! והיחודיות של הגיבורים של דוד באה לידי ביטוי בעיקר בזה שהם לא חיכו שעם ישראל ימליכו את דוד... ואפילו לדוד בעצמו הם לא חיכו. כל אחד מהם בפ"ע ישב בביתו בינו לבין עצמו ויחל והשתוקק להמליך את ה'. והוא מצידו עמד מוכן ומזומן להסתערות... מתניו חגורים נעליו ברגליו ומקלו בידו ורש"ע: אני מוכן!!! אני מחכה ממך לפקודה... וממילא ברגע... ברגע שדמותו של דוד הפציעה בעולם והם זיהו אצלו את החתירה הטהורה להמלכת ה'... באופן אוטומטי הם נמשכו אליו כמו מגנט... והם לא היו צריכים הערכיות והסברים... והם כבר היו ערוכים מראש!! הם חיכו להופעה השמימית הזו ולכן ברגע שדוד הופיע בעולם... הם מיד נעמדו לצידו כבקיאים ורגילים מזה שנים... (והנביא מפרט אותם באריכות ומרחיב לפרוטרוט כל מי שדבק בדוד, בשלב שעוד לפני שנהיה מלך... כי זה מאוד משנה... וזה לא צחוק... יש שם דירוגים מפורטים, מי במקום הראשון, והשני וה-15... לפרטי פרטים...)

עכשיו ככה: הגיבורים אשר לדוד הם מדגם מאוד חיוני ורלוונטי ביחס אלנינו!!!

כי אנחנו נמצאים בדיוק באותה סיטואציה... כי גם לנו יש איה משיח בן דוד שיום אחד יופיע... וכשהוא יופיע אנחנו נזכר לחמם מנועים ולהתעשת ולבדוק האם אנחנו נאמנים אליו או לא... אז זהו!!! שבדיוק בשביל זה יש לנו מדגם שנקרא 'הגיבורים אשר לדוד'!! אם אתה רוצה להימנות משלושים הגיבורים אשר למשיח... אל תחכה שהוא יגיע... תופיע כבר עכשיו!!! תביע כבר עכשיו נכונות... רבש"ע: אני פה!! מוכן ומזומן לכל תרחיש... לכל דבר שאני יכול לפעול בשביל לקדם את קבלת עול מלכות שמים... (ואני יכול להגיד לך באופן אישי שזה החלום שלי... אני רוצה לזכות להיות אחד מהגיבורים של המשיח!!! ובשביל לתפוס מקום 'דלוונטי' ברשימה הפותחת... בשביל זה אני צריך להגיע בזמן!!! מה זה בזמן?? לא לחכות למשיח שיופיע, אלא להיות כבר עכשיו דרוך... כבר עכשיו מוכן לקפוץ ולהסתער על כל מיזם שיתן לזהות בו מגמה טהורה ונקיה של קבלת עול מלכות שמים! תכל"ס, האם אני אזכה להיות ברשימה הפותחת או בתחתית הרשימה? כלפי חוץ בודאי אי אפשר לדעת... כי זה תלוי עמוק עמוק בטוהר הלב שלי... לבנתיים בתור כותב גיליון... רב הגלוי על הנסתר ורב הלוגי על תוכיות הלב...)

זהה הרעיון של ארגון 'הגיבורים'!!! בא!! תתגייס!! תסכים ליזום מלכות שמים... צריך פה חיילים מלמטה שיבואו וידחפו... וישכנעו ויגייסו עוד ועוד בחורי ישיבות שמתחייבים להיות שמורים ונקיים... ובינינו... אם אתה שואל אותי- איזה יעד אני רואה מול העיניים שלי? להגיע לרשומה של בחורי ישיבות!! רשימה שיהיה **אליה גישה**... ששווער שירצה להתחיל לברר על בחור בשביל שידוך לבת שלו... לפני שהוא יתקשר ל'דור ישרים', הוא קודם יתקשר לארגון כזה או אחר... ויברר: הבחור הזה בתוך הרשימה של הבחורים השמורים או לא...

(בינינו... אני באופן אישי לא הייתי רוצה שזה יגיע לפסים שכאלו... אחרי הכל... זה קצת מלחיץ... אבל מאידך- בינינו... זה מתבקש!!! הגיע הזמן שמישהו ירים את הכפפה ושיהיה ניתן לוודא לכה"פ מי לנו!!! אני קורא על זה את הפסוק: 'והיה הנשאר בציון והגוהר בירושלים קדוש יאמר לו, כל **הכתוב לחיים** בירושלים!! הגיע הזמן שתהיה רשימה ברורה ומוגדרת מי שייך לנאמנים לדבר ה' ומוכנים לעמוד ללא חת מול הפרצות ומי לא...)

עכ"פ בשלב זה הגישה היחידה לארגון זה הוא במספר 02-5405055!! זהו!! אני את שלי עשיתי!! יריתי את הפגז והמשכתי לדרכי... האם זה יקדם אותי בפריימריז לגיבורים אשר לדוד... נחיה ונראה... מה שבטוח: אם אתה הבחור, תכניס את עצמך בעובי הקורה במלחמת ה' במדין ותביע נכונות לעשות הכל (בארגון זה ולא דווקא) בתוך הישיבה ובין החברים לעורר בלבת אש מפני פרצות פגעי הטכנולוגיה. אנחנו נזכה יחד להגיד למשיח. הקדמנו אותך והיינו הגיבורים שלך עוד לפני שהופעת...)

כמידי שנה, לקראת ימי בין הזמנים מתעורר הצורך בלרענן את התחזוקה הקבועה בעמידה ללא חת מול ניסיונות דורנו, אשר ע"כ יצאנו שוב במכירת הספר **'וימאן'!**

הנכתב היישר מתוך חזית הקרב, והעוסק בעוצמות השליטה והחוסן הנדרשים ל'בן ישיבה' בדורנו הרדוד והנסחף, ספר זה בין הייתר משמש כמנת דחף ל'גיבור הכח' של דורנו שמגלה מנהיגות ללא חת, והמהלך בגב זקוף וראש מורם מעל הכתפיים, למול ה'ישח אדם וישפל' שמצוי גם במחוזותינו ודע מה שתשיב מול הלועגים בעבודת ה'.
(על רגל אחת: מה ההבדל בין 'וימאן' לחוברת 'והיית לנו לעיניים'?? 'וימאן' מטפל בראש 'מנוע', ואילו 'והיית לנו בעיניים' מטפל בצמיגים, בלמים, מראות, פנסים... בקיצור: וימאן יסודי ומהותי. ואילו 'והיית לנו לעיניים' מתמקד בחלק היותר פרקטי וטכני... מזה ומזה אל תנח...)

כמו"כ נותרה לעת עתה כמות מצומצמת של החוברת

'והיית לנו לעיניים'
החוברת מוקדשת ללוחמים ה'סדירים' העומדים על משמר הקדושה בארצנו, פרקי הדרך מעשיים ופרקטיים לרווק הדרך בכרך (ולא דווקא) ואינו חוטא, שהקב"ה מכריז עליו בכל יום.

לביור כללי אודות החוברת או מוקדי ההפצה, ולכמויות:

0548446691 0527683095

בשאלת פיה ואמרה ? ? !**הן!!!**

המשך מעמוד 1- כידוע: בבית של הכלה לפני חתונה יש המון המון טרדות... צריך לדאוג לאולם... צריך תזמורת... שמלת כלה... קייטרינג... והתפריט של המנות... והזמנות... ולקנות בגדים לכל המשפחה... ומי דואג לאבוקות... ומה עם דירה לזוג... ורהיטים... ומקרר... וזר פרחים... ומה עם שבע ברכות... ושבת אופורף... ודירות לכל הדודים... ובינינו... זה עוד חלק קטן מהרשימה... אבל אחרי כל הרשימה הארוכה הזו... יש עוד פרט אחד קטן ושכוח שמשום מה הוא אף פעם לא יהיה כתוב ברשימה...
תנחש איזה פרט קצת חשוב שכחנו בהכנות לחתונה???

שהכלה תרצה!!!! תרצה את מה?? שתרצה להיות כלה של חתנה!!!

תצחק תצחק... אבל תאר לעצמך שהכל כבר מוכן... כבר עשינו וי על כל הרשימה שהזכרתי מקודם... וברגע האחרון הכלה מושכת בכתפה ומכריזה... לא בא לי... לא רוצה... לא רוצה להתחתן איתו... לא מעוניינת... תעשו משהו!!! (מילא אם בדיק יצא במקרה ששתי המחוננות משני הצדדים, שתיהן משמשות כשטרות... זה ממש השגחה פרטית... הם פשוט יקחו את הכלה בכח... ובמקום להכניס אותה לניידת הם יבילו אותה לחופה... אבל לא תמיד זה ככה)

בקיצור: אתה יכול לעשות את כל ההכנות לחתונה... ובסופו של דבר יש הכנה אחת ויחידה... שהכלה תהיה בעניין!! שתרצה את עצם העניין!!

הנה לך ההבדל בין ציון לירושלים!!!

ירושלים זה כל התפאורה מסביב... אבא שבשמים רוצה את עם ישראל לכה... מתכוננים לחתונה... בשביל זה יש תרי"ג מצוות... יש ארץ ישראל... יש בית המקדש... יש ארון וכפרות וכוזבים ומזבח ומנורה, וכהנים ולוים וישראלים... בקיצור: כל המסביב של החתונה... כל העיגול שמסביב...

אבל בתוך העיגול יש נקודה אחת קטנה קטנה... כמעט ולא רואים אותה... לא מדברים עליה... אבל היא הההנקודה...

שהכלה תרצה!!! שתרצה בכלל להיכנס לחדר יחוד עם ה'!!!

וברגע שהקב"ה נכנס לחדר יחוד עם הכלה שלו כנסת ישראל והוא רואה שהכלה שלו לא בקטע... לא מעוניינת להתייחד איתו... אין לה מה לעשות איתו... משעמם לה במחיצתו... אז לא יעזור כלום... ציון היא דורש אין לה! ברגע שאיבדנו את ציון!! ברגע שהכלה לא בקטע... כל האירוע נהיה לא רלוונטי... ובית המקדש נחרב מחוסר עניין... חוסר רלוונטיות...

עכשיו במשך אלפיים שנה עם ישראל מתאבלים על חורבן בית המקדש... סבא שלי באירופה וסבא שלך במרוקו אמרו תיקון חצות... על מה?? על ירושלים!!

על הדירה- בית המקדש... על התזמורת- שירת הלוויים... על הארון ועל המזבח ועל המנורה... עם ישראל התאבלו על כל התפאורה

במשך כל הדורות עם ישראל הבינו שאנחנו רחוקים מהגאולה... למה? כי אנחנו זרוקים בגלות... רחוקים מארץ ישראל... רחוקים מירושלים... מפוזרים בין הגוים... לא יכולים לקיים מצוות לגמרי כמו שאנחנו רוצים...

בקיצור: עם ישראל התאבלו על ירושלים!!! והנה... יום אחד ה' האיר לנו פנים והחזיר לנו את ירושלים... מה פירוש?? מבחינה מסוימת ה' החזיר לנו את כל התפאורה מסביב... אם פעם היינו מפוזרים בגלות... אז הנה, ה' קיבץ נדחנו... ה' החזיר אותנו לארץ ישראל... נתן לנו את ירושלים... ואתה יודע מה... אני כעת במגע עם רציניים מול ראש עיריית ירושלים... אני בדרך לארגן אישורים לפנות את המוסלמים מהר הבית... גם את הר הבית אנחנו מקבלים... אנחנו מתחילים לבנות את בית המקדש עם כל המרץ... חבל לך על הזמן... הולך להיות קרן הבנין... אנחנו הולכים להרים פה כזה בית המקדש יפה... שם בכיס הקטן את בנין הורדוס וגם את בנין שלמה... הכל מוכן!!!!

כן... הכל מוכן... ו... ותכל'ס... אין כלום!!! ואני שואל אותך: מה חסר??

מילא פעם... היינו נרדפים מהגוים... נחשבנו כצאן לטבח יובל... גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו... אבל היום אנחנו פה בארץ ישראל... ירושלים בידינו... 200.000 חרדים לדבר ה' מתגוררים בירושלים... עיר האלוקים כבר ממזמן לא מושפלת עד שאול תחתיה (מסתמא דירה 100 מ"ר בירושלים, הכי יקרה ומבוקשת בכל המזרח התיכון) וסיכמנו שאני מארגן לך גם אישורים לבניה מואצת של בית המקדש... איך אני?? תכנס לזה... תחשוב שזה הולך וקורה... והכל יש!!! הכל פה!!! ותכל'ס כולנו מבינים ש... ש... שלמיייעשה אין כלום... ואני שואל אותך: מה חסר?? נו... מה התשובה?? יש ירושלים!!! אבל אין ציון!!!

כל המסביב... התזמורת, האולם, המלצרים, מנות, שולחנות, ריקודים, הכל יש... מי חסר?? הכלה!!! הכלה לא מעוניינת!! לא בקטע!! אם הכלה לא בקטע... אין כלום!!!! לא מתחיל אפילו!!

ופה אנחנו נמצאים!! היום אנחנו נמצאים בשלב כזה שכל התפאורה מסביב... הכל יש!!! האולם פתוח וממוזג... התזמורת מוכנה... המוזמנים אפילו הגיעו... (יש כ"כ הרבה ת"ח שבקיים בקדשים טהרות) יש אחד ויחיד שעדיין חסר!! מי זה?? הכלה!!!!

מה פירוש חסר?? במה זה מתבטא שהכלה חסרה?? זה לא שהכלה חסרה... אלא כעת!!! כאן ועכשיו!!! כעת הקב"ה באמצע לשאול את הכלה את השאלה הדרמטית: האם את רוצה בכלל??

בשנים האחרונות אנחנו מוצאים את עצמנו בפגישת סגירה מול ה'!!!

ה' כעת בעיצומו של תשאל אישי שהוא פונה לכל אחד ואחד מאיתנו באופן אישי ושואל: כלה יקרה... האם את מעוניינת להיכנס איתי לחדר יחוד?? האם את מוכנה להיות מקודשת לי- להיאסר על כל העולם בשבילי?? האם את מוכנה להותיר את כל הפיתויים ומילוי הסיפוקים ולהסתגר איתי בחדר יחוד?? והוא שואל והוא שוב שואל ושוב...

וכעת נחזור אחורה... בפתח הגיליון הבאתי אפיזודה של ילד בן 3 עטוף בטלית ושם!!! שם יש לו גישה לאייפון... ועמדתי ושאלתי: מה הרבש"ע רוצה מהדור הזה?? מה הרבש"ע רוצה מהילד הזה שהספיק לגדול והיום הוא נניח בן שמונה עשרה... ועכשיו זה כבר לא מתוך הטלית אלא מתוך בית המדרש... יש לו גישה מתוך בית המדרש לכל פינה אפילה בעולם... ועמדתי ושאלתי: מה מסתתר מאחורי האתגר הזה?? לאן הרבש"ע חותר?? מה הוא מצפה פה??

אז הנה!!! זו התשובה!!!

היום זו פגישת סגירה!! היום אנחנו אווזים בשלב שהרבש"ע רוצה לשמוע תשובה חיובית או שלילית... לכאן או לכאן!!! האם הכלה שלי מעוניינת בי או לא... והתשובה הזו היא מידי מידי חשובה!!! ולכן את התשובה הזו הוא רוצה לשמוע ישירות בלי תיווכים ובלי אף התערבות של אדם זר שנוסף בעורף!!! היות וה' הולך להיות איתי לבד בחדר יחוד, אז הוא גם רוצה לשמוע מה יש לי לומר לבד. בלי שיכניסו לי מילים בפה

זה כמו אצל אשכנזים, כשבאירוסין, כשהרב מקריא את התנאים... מגיע שלב שהוא פתאום אומר בקול: 'בשאלת פיה ואמרה.....'

ואז הרב מביט לעזרת נשים והוא רוצה לראות במו עיניו שהכלה מהנהנת בראשה ואומרת הן!!! כן כן... אני בעניין... אני מעוניינת...

ותמיד זה היה מחר לי: מה זה המשחק מכור מראש הזה? הרב לא מאמין להורים?? מה... סתם עשינו פה אירוסין?? ברור שהיא מסכימה...

ומה התשובה?? לא!!! אל תהיה כ"כ בטוח!! בשביל לשמוע שהכלה רוצה, הרב צריך לשמוע את זה בכלי ראשון!!! הרצון של הכלה בשידוך זה נתון יותר מידי דרמטי בשביל שזה יעבור דרך מתווכים...

ובינינו... כולי האי ואולי... כבר היכרנו כמה וכמה שידוכים שהתבטלו גם אחרי שהכלה מהנהנת בראש באירוסין וזה עדיין היה מהשפה ולחוץ... בטח... כשהצלחת כבר הייתה בידיים של שתי המחוננות והעוגות כבר מוכנות מלפני יומיים ונראה את הכלה אומרת לא וכו' וכו' (כידוע ליודעי חן ולכל מי שנכווה בזה...) אז זהו!!! שזה בדיק מה שעובר עלינו בעשר שנים האחרונות... אנחנו נמצאים כעת בשלב הסופי סופי...

כל התפאורה כבר מוכנה... ירושלים כבר בנויה... כל העיגול שסביב הנקודה כבר מוכן לסעודה... ומה הדבר היחיד שעדיין באמצע להתבשל?? **בשאלת פיה ואמרה הן!!!** ה' רוצה לראות שהכלה מעוניינת בו!!!

מה שנחרב זה המערכת היחסים!! זה מה שקרס!! וממילא משם אנחנו בונים את בית המקדש... זו הסיבה שהקב"ה כ"כ משביע אותנו בתקיפות שלא נעלה בחומה ולא ננסה לבנות את ביהמ"ק בכת...? למה?? כי... כי ההלו... זה לא הנושא... ה'מבנה' של בית המקדש זו הבעיה הכי קטנה... זה הנושא הכי פחות מטריד... הטרגדיה הייתה שהגברת איבדה עניין... הכלה התחילה לפזול החוצה וכבר לא היה לה מספיק מעניין בצלו של הקב"ה... ואת זה!!! את זה אנחנו צריכים להחזיר!!! את הקירות האלו אנחנו צריכים לבנות...

ואת זה אנחנו עושים... אוהו עושים... ומאיפה אנחנו עושים את זה??

מכל פינה בחיים... מכל רגע נוסף של התמודדות מול עוד פיתוי ועוד ניסיון שהקב"ה שוב ושוב שואל: האם את מעוניינת להסתגר איתי??

אתה קולט?? אנחנו רואים את פגעי הטכנולוגיה כקליפה של טומאה ופורענות שירדה לעולם... אבל זה לא נכון!! סו"ס אבא שבשמים עומד מאחורי הקליפה הזו... הוא תזמן אותך בדור הזה, ולא בטעות... ולמה?? כי כעת הגיע שלב הסגירה!! רגע ההכרעה... והקב"ה כעת נוגע בנקודת ציון!! ציון משכן כבודך... הקב"ה ניגש לכל אחד ואחד מאיתנו ושואל את השאלה הבסיסית ביותר: אתה מעוניין להיכנס איתי למשכן?? אתה מעוניין להיכנס איתי לחדר יחוד ולהיות איתי שם לבד או... או שמשעמם לך איתי?? האם אתה מוכן לשים את הכל בצד וללכת איתי??

זה לא האייפון זה לא האייפוניסטים... זה רבש"ע!!! אבא שבשמים מזמין כאן מפגן!! הוא שם אותך בדור הזה, וגם נתן לך את הכח והיכולת לעמוד איתן, להפגין נאמנות, גם אם זה לא קל...

מה הפלא שבדורנו לא כ"כ מדברים על אבלות על החורבן... כי אנחנו פשוט עסוקים בבניה מואצת... בחור בן עליה יקר: אם יש לך ניסיונות איפה שאף אחד לא רואה ואתה שוב ושוב אומר לקב"ה: אני אסורה על כל העולם בשבילך... מפחיד לומר לך... אבל באמצע הקינות אתה יכול להבליע איזה קריצה וחיון לרבש"ע... אף אחד לא יבין מה פשר החיון הזה באמצע איכה... אבל אתה והרבש"ע תבינו... זה בסדר!! העניינים כבר מסודרים... נכון שכעת קינות... אבל אנחנו פה בעיצומם של פגישות סגירה מול הרבש"ע... אין צורך להגיע לכותל... זה קורה פה!!! במגרש ההתמודדות... כמובן שכאן בגיליון אז נדבר... הנושא מוצג בעיקר מהזווית של הפיתויים... אבל יש את הזווית השניה שנקראת ניסיונות!! שזה אומר: כל מיני נתונים אישיים שאם אני הייתי הרבש"ע כמדומני שהייתי עושה אחרת... אבל מה לעשות שלא אני הרבש"ע אלא הוא ולכן זה לא בדיוק כמו שאני רוצה... וכאן המקום שלי כרעייה... להישר מבט אוהב לה' ולהגיד לו: זה בסדר!! אתה יכול לסמוך עליו אני איתך!! אני לא אברח לך גם אם לא תעמוד בציפיות שלי... כי אני רעייתך ואתה דודנו... אבא שבשמים מאוד מאוד מתרגש מכזו קריצה... זה מאוד חסר לו... יש מחסור חמור בכלות שכאלו... אבל זה כבר במאמר המוסגר. האם כבר אפשר להגיד מזל טוב??

מאוד קל לדבר בגנות האייפוניסטים... אבל צריך לדעת שזה לא פשוט!! זה לא האייפון זה לא האייפוניסטים... זו פניה אישית משמים!!!

אבא שבשמים רוצה לתאם עמדות: האם יש לי בשביל מה לבנות את בית המקדש או... או שאני סתם מציק לכם ואין לי כוונה כזו??

תבין: חדר יחוד זה סוג של צינוק!!! בדרך כלל זה חדר קטן!!! ובכוונה זה חדר קטן... כי מי שמרגיש שזה צינוק... אז עדיף שישאר מראש בחוץ ולא יתחיל עם זה... כשחתך וכלה נכנסים לחדר יחוד הם רוצים את זה... הם לא צריכים משהו גדול, כי הם לא רוצים שום דבר מעבר לזה...

בשנה שעברה בימים אלו הקב"ה הכניס לי משפט מזעזע במקלדת, והמשפט הזה לא יוצא לי מהראש: אנחנו לא מחפשים לחזור ליום אחד לפני שנחרב בית המקדש!! סו"ס יום אחד לפני שנחרב ביהמ"ק... הוא היה בנוי!! נו... ואנחנו כ"כ רוצים שביהמ"ק יהיה בנוי?? נו... היית רוצה לחזור ליום אחד לפני שהוא נחרב?? בשום פנים ואופן לא!!! ולמה?? כי ההלו... בית המקדש לא התפוצץ... ביהמ"ק נחרב!!!

בית המקדש נחרב מחוסר עניין... בני הזוג פשוט לא הסתדרו אחד עם השני... הכלה הייתה לא בעניין... היא איבדה כל עניין בבעלה... ובמצב הזה בית המקדש איבד את כל התוכן הפנימי ולכן הוא נחרב...

זה כמו בני זוג שלא הסתדרו וכל הזמן רבו והתקוטטו עד שהוחלט להתגרש... מישהו מחפש להחזיר אותם בכח לבית?? שימשיכו לריב??

לא!! במצב הנוכחי... הדבר הנכון הוא שהבית יתפרק!!!

אם אנחנו כן מקוים שהזוג יחזור... זה לשקם את מערכת היחסים ולהחזיר את האהבה אחווה שלום ורעות לבית... על אותו משקל:

כמו שבני זוג בונים בית בישראל... כולם מבינים שהם לא בונים אותו עם מלט... אלא בונים אותו עם מערכת יחסים של אהבה אחווה שלום ורעות, אז באותה מידה כשהשדיון לא צלח והבית התפרק... גם אז כולם מבינים שהבית לא חטף פגיעה ישירה מלבנון... אלא מאי?? מערכת היחסים התפרקה!!! אתה מבין לבד שבמצב הנוכחי אין לנו שום עניין לשכנע את הזוג להמשיך בכח לגור ביחד... אם הם באמת לא מסתדרים ולא מוצאים שום עניין אחד בשני... אז במצב הנוכחי העגום, המהלך הנכון הוא שהבית הזה אכן התפרק!!!

על אותו משקל: כשבית המקדש היה קיים... אין הכוונה שהקירות עמדו ולא קרסו... כל טיפוש מבין שהזמן הגדול הזה ש'בית המקדש היה קיים' הרעיון הוא שהיה לנו מערכת יחסים עם הקב"ה... היה לנו טוב איתו ביחד... וממילא כשבית המקדש נחרב... זה לא שמישהו דרך עליו בטעות והוא התפוצץ... אלא מאי?? כנראה שמערכת היחסית עלתה על שרטון... ושם!! שם נחרב בית המקדש!!! וממילא כשאנחנו מתפללים שיבנה בית המקדש... אנחנו לא מתפללים על הקירות... כי לא זה מה שחבר...

וה' רוצה לשמוע את זה בכלי ראשון בלי שום תיווכים!!

גמרנו... הפעם זה סופי... ה' רוצה תשובה אמיתית!!! שאף אחד לא ינשוף לך בעורף ויכניס לך בתוך הפה מה להגיד... שאף אחד לא יפעיל עליך לחץ... בקיצור: קוראים לזה בחירה חופשית!!! אנחנו חוזרים פה לרגע שלפני חטא אדם הראשון... שה' מזיז את כולם לצד והוא פוגש כל אחד ואחד מאיתנו באופן אישי לפגישה בארבע עיניים... ושם הקב"ה מסתכל לכלה שלו בתוך העיניים: כלה שלי... את מעוניינת בי או לא??

אני רוצה לדעת האם יש לי בשביל מה לגשת לחופה... או שאני סתם מציק לך? זהו הסיבה!!! זו הסיבה שהיום יש לנו פיתויים לבד לבד!! ולא יעזור כלום... כמה שההורים שלנו ניסו לעטוף אותנו... כמה שהקהילה ניסתה לאגף אותנו ולשמר אותנו (וב"ה הצליחה עכ"פ באופן חלקי) בסופו של יום לכולנו יש פיתויים וניסיונות... ואתה מוצא את עצמך ברגע האמת כשאינך אף אחד לצידך... אף אחד לא שומר עליך... והקב"ה פונה אליך ושואל בארבע עיניים: כלת! האם את מוכנה להיות מקודשת לי? האם את מוכנה להיאסר על כל העולם למעניי??

האם זה רגעים פשוטים?? מאוד לא!! זה מאוד קשה!!

אבל זה גם מאוד מאוד מכונן!! ושתבין: לסבא שלי לא היו כאלו רגעים... כי אז לא אחזנו בפגישת סגירה... סבא שלי היה עסוק בלבכות ולקונן ש'מפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו, ותן כבוד ה' לעמך תהילה ליראיך... סבתא שלי פגשה את היהודי הגלותי והנרדף והיא התפללה שה' יבנה את ירושלים... שה' ירומם את עמו... שה' יחזיר את התפאורה והתפארת של עם ישראל בתפארת... אבל אני אוהב כבר בשלב שאחרי זה... בשלב שהכל כבר מוכן... אפילו האבוקות של החופה כבר דולקות, ובדיוק אז אבא שבשמים מיישיר מבט ורוצה לתאם עמדות!! יש לי בשביל מה לבנות את בית המקדש?? יש לי בשביל מה להכניס אותך לחדר יחוד או שמשעמם לך שם?? ובשביל זה בדור שלנו, יש לנו מפגשים תכופים עם ה'... שאנחנו לבד שם עם ה'!!!

אתה קולט?? אנחנו רואים את פגעי הטכנולוגיה כקליפה של טומאה ופורענות שירדה לעולם... אבל זה לא נכון!! סו"ס אבא שבשמים עומד מאחורי הקליפה הזו... הוא תזמן לנו את הפיתוי העצום הזה... ולמה?? כי עד היום היו עסוקים בכל התפאורה של החתונה... עד העשר שנים האחרונות היו עסוקים בהתפלל ולהתאבל על 'לירושלים עירך ברחמים תשוב'!!! אבל כיום... דווקא בגלל שזה הולך ומתקרב... כעת הגיע שלב הסגירה!! רגע ההכרעה... והקב"ה כעת נוגע בנקודת ציון!! ציון משכן כבודך... הקב"ה ניגש לכל אחד ואחד מאיתנו ושואל את השאלה הבסיסית ביותר: אתה מעוניין להיכנס איתי למשכן?? אתה מעוניין להיכנס איתי לחדר יחוד ולהיות איתי שם לבד או... או שמשעמם לך איתי?? האם אתה מוכן לשים את הכל בצד וללכת איתי??

אל תגרום לעצמך לרצות שיקרה

משהו רע...

לפני שלושה חודשים באותו לילה שאיראן שיגרה מאות טילים לכיוון ישראל... אחד הטילים שוגרו לא פחות ולא יותר לכיוון הר הבית!!! כשסיפרו לי שישלחו טיל לר הר הבית... תנחש מה הייתה התגובה שלי??? חבל!!! חבל שלא פגע... ואז סיפרתי את זה לעוד כמה אנשים ושמתו לב שכולם הגיבו אותה תגובה... כולם אמרו חבל שלא פגע... ואז חשבתי לעצמי: רגע... מה קורה פה... הרי איראן היא מדינת אויב!!! ואם איראן רצתה לזרוק טיל על הר הבית... וגם אנתנו רצינו שזה יפגע... אז מה קורה פה? אנתנו אותו ראש?? זה הרי לא אמור להיות ככה: בדרך כלל האויב רוצה לעולל לנו משהו שאנתנו לא רוצים??

אלא מאי??? הסיפור הוא ככה:

גם לאיראן וגם ישראל יש משהו עם הר הבית!!! רק מה? זה שנים אוהבים בטלית... זה אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלי,

וכאן יש כלל: מינוס ועוד מינוס שווה פלוס!! ברגע ששנים שונאים אחד את השני... השנאה המשותפת מייצרת אצלם מנגנון משותף... ששניהם רוצים חורבן משותף!!! איראן רוצה לזרוק טיל על הר הבית של היהודים... והיהודים רוצים שהטיל יפול על הר הבית של המוסלמים... אז כמובן שהדוגמא היא לא לגמרי מדויקת כי ס"ס כל זמן ששועלים הילכו בו... באמת אין לנו גישה (ולכן לא איכפת לנו מה יתחולל בעצם ואבנים' שבהר...)

אבל למעשה זה בדיוק מה שקרה בחורבן בית המקדש!!

הייתה מחלוקת בגישה איך לשמור על בית המקדש שלא יחרב, ריב"ז דגל שצריך להיכנע לאספסיינוס, אבל הסיקריקים אהזו אחרת... עכשיו מטבע הדברים נוצר מין מלחמת אוגו!!!

היות וכל צד כעס על הצד השני!!! כל צד אחז שהצד השני הוא זה שבגללו נחרב בית המקדש!! כתוצאה מזה נוצר מין רצון כזה ש... שאכן יחרב בית המקדש!!! ואז אני אוכל להגיד לו... הנה... אתה רואה... בגללך!! שים לב: שני הצדדים רוצים שיהרס בית המקדש... (ריב"ז עצמו כבר לא היה בירושלים) בשביל שכל אחד יוכל להפיל על השני ולהגיד: נו... אתה רואה... אמרתי לך

(זו הסיבה שהסיקריקים בעצמם הם אלו ששרפו את האצרות למרות שזה בראש ובראשונה היה להם ברגלים כדי שיוכלו לומר בלאו הכי נחרב ירושלים)

בקיצור: מומלץ לברוח מכל דבר שעלול לגרום לך

לרצות שיקרה משהו רע!!

אני אתן לך דוגמא די מבישה: לפני כמה חודשים כתבתי איזה מאמר... אבל רגע לפני שיצא הגיליון עברתי עליו והיה שם נימה מסוימת מבשרת רעות שאני כאילו רומז שהולך לקרות אסון מאוד קשה... ברגע האחרון החלטתי שאני מוחק את המאמר הזה! ולמה? כי עשיתי חשבון: תאר לעצמך שבאמת יקרה ח"ו איזה אסון... איך שיש לי מודעות מול עצמי בעומק עומק הלב אני אתקשה להתעלות מעל השמחה שלי שהנה... אמרתי לכם... אמרתי לכם שזה יקרה... ולכן מוחקת... (החלטתי במקום זה לכתוב משהו טוב! ואז אם ח"ו לא יקרה המשהו הטוב הזה... אני לפחות אצטער שלא קרה משהו טוב מאשר שאשמת שקרה משהו רע...) אכמ"ל אבל זה המנגנון היחודי שיש אצל כל נביא אמת, שברגע שנביא אמת מתנבא נבואת פורענות אין לו שום אינטרס שתתקיים הנבואה שלו, כי קי"ל שנבואת פורענות יכולה להתבטא אם שבים בתשובה... ומאידיך!!! אדרבה... אם עם ישראל לא ישמחו בקול הנביא והם לא יחזרו בתשובה ואז כן תתקיים הפורענות, הנביא רק מפסיד מזה כי הוא כביכול נכשל בתפקידו להשיב את ישראל וזו הסיבה שאליהו מבקש את נפשו למות וגם ירמיהו מקלל את יומו, כי אם לא הצלחתי במשימתי, אז ביחס לישראל הם כבר מכירים בצדקת דרכי, אבל ביחס לרבש"ע נכשלתי בתפקידי ח"ו... ואכמ"ל...

ר' אבייתר הכהן, משוח המלחמה שכבר 10 חודשים במערכה...

שבוע שעבר אם אתה זוכר דברנו על גברת רבקה כהן... שזכתה הפעם להתלוות לבעלה יחד עם כל המשפחה המורחבת לעלות לירושלים לקראת שבוע המשמר בבית המקדש... אבל עדיין לא סיפרנו למה הפעם היא התלוותה עם בעלה ואיפה הם התארחו... אז זהו!! שגברת רבקה בדרך כלל לא מתלווה לבעלה... היא נשארת עם הילדים בבית או לחילופין נמצאת בחפ"ק ביריחו ששם בני משפחות הכהנים מספקים מים ומזון לאחיהם שבירושלים... אבל בשנה האחרונה היא מתלווה לבעלה ועולה איתו לירושלים... למה? כדי לתמוך עד כמה שאפשר באחותה הצעירה והצדקנית... שהיום היא כבר נקראת הרבנית מלכה!! הרבנית מלכה גם היא זכתה כמו אחותה הגדולה להינשא לכהן... אבל לא סתם!!! היא זכתה להיות אשת חבר לר' אבייתר הכהן שלפני שנה הוא נבחר להיות לא פחות ולא יותר משוח מלחמה!!!

ולאורך החודשים האחרונים הוא נעדר מהבית חליפות... הוא נמצא רוב הזמן סמוך ונראה לארון ברית ה' במחנה המלחמה!!! הוא זה שאחראי הרוחני ש'לא יראה בך ערות דבר', הוא זה שמשגיח שלא ידברו דברים בטלים בתוך המחנה... שש... שקט... השכינה פה!!! ארון ברית ה' פה... כל מי שיש לו פרפרים בראש מיד יוצא אל מחוץ למחנה... זה לא צחוק!! והיה מחניך קדוש!! יש בטוניידות מיוחדות שמציבים מחוץ למחנה לסי שנאלץ לצאת החוצה... (כן... גם מי שהענן פולטם... גם הם צריכים שמירה...) ובשנה האחרונה ר' אבייתר רוב הזמן שם!!! וזה לא צחוק!! זו מלחמת מצווה! כי תבואו מלחמה בארצכם על הצר הצורר אתכם... אי אפשר להקל ראש... מסיימים מערכה אחת... חוזרים הבייתה לשבועיים שלוש ומיד מתחילים מערכה חדשה... שוב ר' אבייתר נעמד בראש המערכה ומכריז: מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו... מי הירא ורך הלבב... וככה כל הזמן לאורך השנה האחרונה!!

זה עובד ככה: חודש או חודשיים מלחמה... אכ"ח המלחמה מסתיימת... ואז עקרונית אנשי המלחמה חוזרים הבייתה... אבל ר' אבייתר לא כ"כ מסור לחזור הבייתה!! ולמה?? משתי סיבות: דבר ראשון: היות והוא מראשי המלחמה אז הוא אחראי על השלל!! לשמור עליו!! כי הוא אמור להתחלק בצורה הגונה בין תופסי המלחמה מצד אחד... וגם בין כל עם ישראל... אבל אל תתבלבל: ר' אבייתר עצמו לא לוקח כלום!! כי אי תשכח שהוא כהן, וכהנים לא קיבלו חלק לא בארץ ולא בביזה... אבל בדיוק בגלל זה הוא צריך לפקח על זה כדי שלא יהיה פה באמת ביזה... זו סיבה אחת למה הוא נשאר אחרון... אבל יש עוד סיבה...

אל תשכח שהוא כהן... ולא סתם כהן אלא הוא לובש שמונה בגדים כמו כהן גדול והוא מתגורר בירושלים... ואם הוא השתתף במלחמה... אז הוא טמא מת!!! אה... לכהן אסור להיטמא למת?? מה לעשות... במלחמה מות... וכעת צריך להיטהר מטומאת מת!!! אז מילא כל שאר הלוחמים... נו... חוזרים הבייתה ומקסימום כל המשפחה נהיים טמאים... נטהרים ביחד... מקסימום נשארים טמאים עד אזור החגים... אין לנו הרבה זמן עד החגים... ואז בלאו הכי כולם נטהרים... אבל ר' אבייתר גר בלב ירושלים המקודשת... להיכנס טמא מת לתוך ירושלים זה כמו פצצה מתקתקת!! (זה כמו המאומת קורונה הראשון שנכנס לישראל והדיק את כולם)

ובפרט!! שתחשוב שלפני שבועיים סיימנו מערכה בעזה... ובעוד שבוע אנחנו שוב מתחילים מערכה חדשה בלבנון... ואולי כבר לא רלוונטי להיטהר לבנתיים... כי להיטהר מטומאת מת זו מערכה לוגיסטית של שבוע ימים... רק לטהר את השמונה בגדים... ואת התפילין... (אתה יודע מה זה לטהר תפילין מטומאת מת?? מילא תפילין של יד... אבל תפילין של ראש זה ארבעה כלים, 'מתיר קציצה ראשונה ותקנה הרי היא אב הטומאה, שניה ותקנה עדיין אב הטומאה, שלישית ותקנה ואח"כ רביעית ותקנה, כמאן ואילך הרי כולם ראשון לטומאה, ואז שוב חוזר ומתיר ראשונה ואח"כ שניה ואח"כ שלישית ורביעית, עיין רמב"ם פ"ח מהלכות כלים ה"א) ובשביל מה? בשביל להיות טהור למשך שבוע שבועיים...

ובאמת בימים אלו ר' אבייתר סיים מערכה בפיח ועקרונית הוא היה יכול לשוב הבייתה לשבוע שבועיים... אבל מהשיקולים האלו ש-מיד בשבוע הבא הוא כבר צריך להתחיל מערכה חדשה בצור וצידון מול הצר הצורר אתכם... וכבר מתחילים להיערך לקראת ההתאספות הראשונית לפני המערכה... ומעמידים שם במה גבוהה שמשם משוח המלחמה רואה את כל המערכות לפניו ואז נעשה המעמד של 'שמע ישראל אתם קרובים היום למלחמה על אויביכם' וכי וכי... ולכן ר' אבייתר נשאר במערכה... נשאר לפקח על ההגעה והליבון של הכלים שנלקחו מהמערכה הקודמת... ותכל'ס אשתו- הרבנית מלכה, נשארה בבית לבד עם הילדים, ולא סתם לבד... אלא תחשוב שכל המשפחה המורחבת עלו לירושלים לרגל המשמרה... כולם נפגשים באהבה ואחוזה... כל אשת חבר זוכה לראות את בעלה לבוש בגדי כהונה ומשרת לדר במעון... ואילו הרבנית מלכה אמנם זוכה שבעלה עלה והתעלה ולבוש בשמונה בגדים וזוכה להיות כל הזמן סמוך ונראה לארון ברית ה' וללחום מלחמות ה'... אבל הוא אי שם בניכר... ורבקה מגיעה בשביל להיות יחד עם אחותה... הרבנית- אשת הכהן משוח מלחמה!!! להיות איתה בתקופה הממושכת של 'מים רבים עשה יהושע מלחמה...' ובאשר למתח הטבעי שיש לכל אשה שבעלה יוצא למלחמה... אכן הרבנית מלכה היא בעלת בטחון מופלגת ביותר!! כי אחרת זה היה איום ונורא... בפרט היא שנמצאת בקבוצת סיכון יותר גדולה כי הרי כל היוצא למלחמת בית דוד כותב גט כריתות לאשתו כדי שאם ח"ו יקרה משהו, הוא לא ישאר אותה עגונה, אבל ר' אבייתר לשם שינוי לא נתן גט לאשתו!! תנחש למה??? כי... כי הוא כהן, והוא לא יכול להחזיר גרושתו!! וממילא פה צריך הרבה בטחון... ואכן כל אחד שנאלץ לחזור מעורכי מלחמה, מיד מתנדב לסור לביתה של הרבנית מלכה ולמסור ד"ש שבעלה ב"ה חש בטוב... ואגב: לפני שבועיים הגיע פה מישהו ועדכן את הרבנית מלכה, שהשבוע היה מאורע מאוד מרומם ומרטיט... תוך כדי הלחימה התעוררו כמה שאלות קריטיות בטכסי המלחמה... איך בדיוק לפעול... וליואב בן צרויה לא היה לציודו, לא את הסנהדרין, ולא את אחיתופל, והוא לא ידע איך לפעול... ולא הייתה ברירה... יואב בן צרויה הזעיק את ר' אבייתר... ואמר לו: אסוף ידיך!!! הרבנית מלכה שמעה את זה והחזירה כולה וכמעט התעלפה... אבל האיש המשיך ואמר: זה בסדר הרבנית... ה' ענה ל!!! אה... ה' ענה לו... והיא פרצה בבכי נסער... ב"ה... זכיתי בבעל שה' מדבר דרכי... כן... הרגע הגדול ביותר של משוח מלחמה זה שנקלעים לסיטואציה ששר הצבא מוכרח לשאול באורים ותומים!! והוא פונה לכהן שנמצא שם... 'אסוף ידיך'... תתכונן בסילודין להשגת הנבואה... רבים צריכים נעת לתשובה ישירה מה'!!! ואז הכהן מתבודד בחדרי רוחו ומי שהרבים צריכים לו' שואל את השאלה... והכהן מתבונן ברוח הקודש באותיות שבחושן ו... ויודע לענות תשובה בשם ה'!!!... וזה לא פשוט!! זה רגע המבחן הגורלי למשוח מלחמה... קורה והמלך שואל באורים ותומים של הכהן וה' לא עונה... ואז מסירים את הכהן ממשרתו... כהן שה' לא עונה דרכו באורים ותומים זה אומר שה' לא חפץ בו... הרבנית מלכה קיבלה ד"ש מהרבש"ו!!... אבא שבשמים חפץ בבעלי להיות ה'דובר' שלו!!! איזה זכות!!! אז אמנם... עם כל הכבוד לכהן שעונה באורים ותומים... חזקיהו המלך לא מתרגש... אפילו לא מנבואתו של הנביא ישעיה... כי עסק תורה זה דבר ה' עוד יותר מאורים ותומים!! ותלמיד חכם שמוציא מהתורה את רצון ה' הרי יקרה היא מפנינים יותר מכהן גדול שנכנס לפני ולפנים...

אתה לא מפסיד כלום... תאמין לי...

אין לי מושג למה אני כותב את המאמר הזה... ניסיתי לשנות... ניסיתי לכתוב משהו אחר... בסוף לא הצלחתי... התרגלתי לעבודה שאני מוביל! סוף סוף כתוב כאן דברים שלפעמים צריך להגיד אותם... אז כנראה ממש.

ובכן: שמעתי שיש חרדים שעדיין מרגישים נחיתיים מול החילונים... מול אלו שמקנטרים אותנו שאנחנו עריקים... פרזיטים... משתמטים... והיות וגם אני הייתי שם!!! במקום החרדי הנחיתי הזה ויצאתי מזה... אז אני רוצה לעדכן אותך במידע!!! **בסה"כ מידע! שתדע במה מדובר בכלל...**

ובכן: לחילונים אין שמץ של מושג מה זה בכלל תלמוד תורה!!!!

אין לך מושג עד כמה - אין להם מושג. רק שתבין: 80% מהחילונים בכלל חושבים שאנחנו כל היום חוזרים על אותו טקסט... כלומר: הם מצידם חושבים שגם לימוד תורה זה סוג של תפילה... לומדים עם הסיפור... (הנוירולוג שהיה אמור לתת לי ריטלין לא הסכים... הוא טען לי: בשביל מה אתם צריכים להתרכז? אתם הרי חוזרים על אותו דבר כל הזמן...) אתה קולט עם מי יש לך עסק? אתה קולט מי זה החילוני הזה שמדבר **נצד** לומדי התורה? הוא בכלל לא מתחיל להבין את האירוע... לך תסביר לחילוני שבחור ישיבה שבקי בג' בבית הוא משפטן צעיר! יש לו את כל היקף המידע והנתונים ומרבה הסמכים שיש לעורך דין... (מכובן מידע ע"פ תורה, לא ע"פ החוק) לך תסביר לחילוני שכל בר ומורה הוראה בקי בכמויות עצומות של חומר... הוא בעצם סליחה... בא נהפוך את הקערה על פיה... לך תסביר לבחור ישיבה שסטודנט מבריק שעשה חיל בלימודים ועבר בגרות ויש לו תואר ראשון!!! אתה יודע איזה היקף של חומר צריך היום בשביל לקבל תואר? זה כמות של חומר בסדר גודל של אולי מסכת תענית וביצה... זה הסיפור בערך פחות או יותר... (ואגב: גם חלק זה מבחן אמריקאי... מה זה חח... בקיצור: בשבילנו זה בסה"כ לא להיות מפגר מושלם...)

והכי הכי: אם תסביר לחילוני שיש בחור צעיר שמסוגל לשבת חמש שעות מידי בוקר מול דף ג' אחד במשך חודש ויש לו שם מה לעשות ולא נגמר לו, **הוא לא יאמין!!!** הוא לא מסוגל לעכל כזו נוסחה! אין היום אייפוניסט שמסוגל לשהות ולהתרכז מול טקסט כתוב יותר מעשר דקות!!! אין כזו חיה!!! זה לא קיים!!! תבדוק... תנסה... (והפקחים שבנו שקצת מבינים את החיים... יכולים לעשות את ההשבון אחד ועוד אחד מה ההשלכות של זה... מה קורה כשאתו חילוני שטחי ורודד צריך להקים בית שאמור להיות יציב ולפגוש יום יום את אותם ילדים וזאתו אשה עם כל בר הקריות וכל הקרשים ולהסכים להשקיע ולבנות בסבלנות... כעת תעשה אחד ועוד אחד ותבין למה מבנה החיים המופקר והמרושת בדורנו הוא מתכון בדיק לפירוק חיי משפחה באופן מובנה!!! אין היום חיי משפחה אצל חילונים... הם לא מסוגלים למשוך את זה יותר מכמה שנים בודדות... ולך תסביר להם איזה שטייגן עושה זוג חרדי עם ששת הילדים שלהם כן ירבו... איזה מממצב הולך בבית... סליחה על הגלישה... לא אמרתי כלום... אם הבנת טוב, לא הבנת? עוד יותר טוב...) לך תסביר לחילוני היום שבחור ישיבה קלאסי הוא בן אדם ששולט!!! שולט על עצמו!!! הוא מסוגל לנהל את עצמו ולא להיות מנוהל ע"י הדחפים שלו... אני מחפש חילוני אחד שמסוגל לשמור על העניינים שבועה!!! שבוע אחד!!! בקיצור: הם בכלל לא מתחילים להבין עם מי יש להם עסק...

אבל מה אתה חושב... הם כן מבינים... ואם אדיק בלשוני: הם פחות מבינים... הם בעיקר **מרגישים...** הם מרגישים שאנחנו שמים אותם בכיס הקטן... אין להם מושג למה... אבל ככה הם מרגישים... **ומאיפה אני יודע שככה הם מרגישים??** כי יש לי שאלה פשוטה: השמאלנים מאוד מרחמים על החלשים ועל בני מיעוטים!!! הם מרחמים על הערבים, ועל בעלי חיים, ועל עובדים זרים, ועל כל מי שחלש... ואני לא מבין: הרי החרדים לכל השיטות הם חלשים... הם גם בני מיעוטים וגם תמיד מנסים לדחוק אותם לפינה... אז למה רק עלינו השמאלנים לא מרחמים?? **ש ת י ק ה ! !**

תנסה למצא תשובה על השאלה הזו... והתשובה היא פשוטה: בטח!!!

גם העשירון העליון הם בני מיעוטים!!! ברור... העשירים הם תמיד מעטים... אבל אף אחד לא מרחם עליהם... ואדרבה, כולם מנסים לכופף אותם עד כמה שאפשר... למה? כי כולם מבינים שהעשירים הם מעטים רק בגלל שלא כל אחד מסוגל להיות עשיר... ורק בגלל שהעשיר עושה עליון סיבוב ועושה עליון קופה... לכן הוא עשיר... אז כן!!! השמאלנים ירחמו על כל החלשים... החל ממחבלים וכלה בסודנים... חוץ **מהעשירון העליון של החרדים...** שמי כמוהם מזהים עד כמה אנחנו מצליחים בכל מה שהם כשולן אחד מהדהד!!! ושוב: שורות אלו נכתבות בגלל שאמרו לי שישנה תחושה וכלית בציבור החרדי של נחיתות שהחילונים 'יורדים עלינו' ומחרימים ומגדפים אותנו... ואני חושב שזה פשוט וישב על מצבם חרדי!!! לחרדים יש צמצום מבורך בייחס לפירוק הפנימי שיש לתרבות החופשית כיום... תבין: חרדי עדיין חושב שחילוני קלאסי כיום מסוגל להקים משפחה... הההלו... אתה לא מעודכן... בעולם המופקר שלנו אין קשרי משפחה תקינים... זה לא קיים!!! המוצר הזה נכחד!!! והם כבר לא מתביישים להודות בזה... פעם הפסיכולוג היה כותב דיאגנוזה על המטופל האם הוא יכול להקים משפחה או לא... **היום אין!!!** תכניס לראש: חילוני מצוי שמפגין בכח פקרתן, הוא בחזקת אדם גלמוד או חד הורי!!! כי אי אפשר לבנות מעגל סגור של חיי משפחה כשהרשע פתוחה לכל כיוון... בית מופקר זה הגדרה **לא אנסדרה!!!** ואני יודע מה זה אנסדרה? ארבעה עמודים שמיים מעליהם גג... זה אפשר לבנות מעגל משפחתי תחת קורת גג שנראית כמו שמישה... אי אפשר! זה מתפרז! שתבין: אצלנו גירושין זה עדיין משהו טרגדי... אבל אצלם ממזמן זה כבר אוחד בטרם בקידושין... אין אצלם מערכת של בית!!! הם לא בתורת!'

אתה מבין עם מי יש לך עסק?? אל תהיה חרדי מצומצם...

אבל כאן חשוב לעצור ולהבהיר:

אוי ואבוי לחרדי שישאוב את המעמד שלו מזלזול וגיוחן בחילונים!!! אבוי ואוי לחרדי שגירש על הגובה בגלל שעשינו את החילוני קטן!!!

ולכן אינני לא אוהב את המאמר הזה מהרגע הראשון... כי מה רציתי פה?? רציתי לעשות תכנית שמפיקות לחרדים... שגירשו גוילים כי הקטנתו את החילונים... לא!!! אני חושב שיש ליהדות מספיק גובה להציע ולא צריך להגדיל את השני בשביל זה... רק מה?? למה אני בכל זאת כותב את זה? כי מה אעשה ואמרו לי שהחרדי מרגיש נחיתי!!!!!!! נחיתי ונמוך מהחילוני המצוי בדורנו...

עד כאן!!! נחיתי? נחיתי ממי?? ממי בדיוק??

זה זה כבר לא חוקי!!! להרגיש נחיתי מאיזה אפס כפול מיליון??

זה כבר לא בא בחשבון!! כזה דבר אסור שיקרה!!!

שוב: להרגיש גאווה והתנשאות על החילוני?? לא הייתי אומר!! סוף סוף הם הבנים של ה', והמשיח יגיע אליהם ראשון... כן כן... תתפלא לשמוע... כתוב נבניא זכריה שברגע שהמשיח יגיע... תוך רגע כולם יקלטו את המפה!!! בין רגע כולם יבינו מי פה זה כהן פייצי... ולכן המשיח יגיע ראשון דווקא לנדהי ישראל... כדי שלא נתגאה עליהם!!! סוף סוף זה בנים של אברהם יצחק ויעקב... (והושיע ה' את אהלי יהודה בראשונה למען לא תגדל תפארת יושב ירושלים על יהודה) אבל להרגיש נחיתי מהם?? זה לא!!! לא תקני!! לא חוקי!! זה פשוט עיוות וחוסר מידע בסיסי...

ראיתי לאחרונה עלון... שכשאתה מעיין בו ניתן לזהות שם נימה מסוימת של חרדים שמרגישים רגשי נחיתות מהחילונים ולכן חשוב להם להראות ש... שגם אנחנו... גם אנחנו מבינים עניין!! גם אנחנו קצת אינטלגנטים!! גם אנחנו יודעים להשתמש בכל מיני מילים ולעזיזות ארוכות ולדבר על תופעות אקלימיות באזורים גאוגרפים נידחים... וכשאני רואה את זה אני ממש מרחם עליהם... מילא הייתם חרדים שמנסים לשכנע את החילונים... זה בסדר... גם אנחנו קצת חילונים... גם לנו אין יראת שמים, נו... את זה אני עוד מבין רח"ל... אבל לנסות לשכנע את החילונים שגם אנחנו מתורבתים ואינטלגנטים... הההלו... אתם בחיים לא תשכנעו אותם כי החילוני ממזמן לא יודע מה זה אינטלגנציה... זה מזכיר לי שכשהייתי בתלמוד תורה... היו לי בכיתה כמה ילדים מהצ'כונה... ממשפחות מצוקה... וכל יומיים שלוש כל הכיתה הייתה בדרמה... מה יש?? אתמול הייתה משטרה בבנין... אבא שלו... אמא שלו... מכות... השכנים... לקחו אותו... למחרת הוא כבר השתחרר... בקיצור... בתור ילד הרגשתי קצת נחיתי... לא יודע... אמא שלי לא מספיק בלבוסטע... אף פעם היא לא הומינה משטרה לאבא שלי... גם אף פעם לא התקשרו אלי מהמשטרה שאני אמסור עדות... קנאתי בחבר שלי!!! תשמע... יש לו 'מושגים' (אני זוכר שהוא שאל אותי: מה... אף פעם אמא שלך לא צרחה על אבא שלך??) ה'תביישת... אמרתי לו: כן כן... היא צרחה... שלא יהא לי פדיחות... אז הנה... על הנה... על אותו משקל: זה פחות או יותר הערכים בין חרדים לחילונים...

מה... אתה חרדי כזה עקבי שיש לך השקפה ברורה שלא זה ברוח?? מה... אתה כזה פראיער שיש לך פלאפון כשר ואתה שולט בעצמך וקובע את סדר היום לפי מה שהחלטת ולא לפי הדחפים של אותו רגע?

מה... יש לך השפעה על הילדים שלך?? הם סופרים אותך ממטר??

כן!!! זה אני!!! ותחשוב שיש כאלו שאת ה'כן' הזה הם אומרים בשפל קול... זה בדיוק כמו שכשהייתי ילד התביישתי בזה שהבית שלי לא על גלגלים מידי לילה... **מותר ליין הייתי ליד! אבל ההלו גלגלי בשנה...** מותר לחרדי עם קצת שכל להבין שהאייפוניסטים היום זה ואבא שלי אמר לי שהחילונים מסכנים... גם אני הייתי בטוח שהוא אומר את זה מרוב קנאה והוא מנסה לעשות אפליה מתקנת... אבל הההלו... הספקתי לגדול מאז... הספקתי להבין כמה דברים... והיום אני גם מבין למה לא יכולתי להבין את זה פעם...

אז נכון שכשהייתי ילד... יצא לי העניינים לראות איך שהשכן החילוני בן גילי... מתי שהוא רק רצה... הוא צעק לאמא בחלון... אמא... תביא לי שוקו... אמא שלו מיד זרקה לו שני שוקו מהחלון... ואז הוא היה שותה קצת ואת השאר הוא היה משרפין לכל עבר... ואנחנו עמדנו שם והעניינים שלנו כלו לראות את הנוזל היקר שאנחנו מקבלים רק בכניסת שבת... איך הוא נשפך בראש כל חוצות... אה... כמה קנאתי בשכן המאושר שיש לו שקיות של שוקו ללא הגבלה במקרר... אה... חלמתי על זה בלילות! אבל הספקתי לגדול והיום אני מבין מה זה דחיית סיפוקים... היום אני יודע שדחיית סיפוקים זה בסים חיים תקינים ומאוזנים... הלחיים האדומות של הילד החרדי זה רק בזכות התורה שהרגילה את ההורים שלו לדחות סיפוקים, ילד חרדי מסוגל להתרגש משוקו!!! וחילוני בגיל 16 כבר מאבד כל טעם בחיים... כי הוא מיצה וסחט את כל מילוי הסיפוקים האפשרי... לך תסביר לבחור ישיבה למה אבא שבשמים מגביל אותנו במילוי סיפוקים... כן... ישנם רגעים קשים שאתה כולך מכווץ באיפוק והתברות שלא לעשות דברים שאצל המופקר... יאלה... שמים גז... הכל מותר... וזה רגעים קשים שאתה אומר לעצמך... איזה כיף לו... מותר לו... חפשי על הבר... אבל לך תסביר לאותו בחור בן עליה... שההו זה שאתה מתגבר עליו... אצלו זה חוט השערה... הוא מעולם לא חווה אפליה ממה שאתה מדמין שהוא חווה... זה כמו שלפני שנתיים... בתשעה באב... לקראת סוף הצום היה לי מאוד קשה... הייתי נורא צמא... ואחרי מנחה ככה... בשקיעה... כשכולם כבר מריחים את בין הזמנים... פתאום אני מקבל צ'פחה בגב... בן דוד שלי שואל אותי: נו... מה קורה... מתחיל חופש... מה התכנית לבין הזמנים??

עניתי לו: שום דבר! כוס מים!!! הוא אומר לי... כן... כוס מים... אבל מה אה"כ... עניתי לו: שום אחר כך!! כוס מים!!! אני בבין הזמנים שותה מים! וזהו!! ועבר הצום... ואכן שתייתי כוס מים... ועוד כוס... ועוד שתי כוסות... עברו עשר דקות... וזהו... נרגעתי... כעת התקשרתי לבן דוד... נו... כן... מה קורה עם בין הזמנים?? והוא החליט להחזיר לי בחזרה... שום דבר!!! כוס מים!!! בבין הזמנים הזה שותים רק מים!!!

צחקתי לעצמי ואמרתי... אוה... תראה מה שזה... לפני חצי שעה הייתי במצוקה... כשמישהו שאל אותי מה עושים בבין הזמנים? עניתי לו: שותים מים!! כי המצוקה של המים מילאה אותי לגמרי... מבחינתי כעת, הדבר היחיד שאני רוצה בבין הזמנים, זה לשתות...

ומה תכל'ס קרה בסוף?? נכון... היה לי באמת מצוקה האמיתית של מים... אבל שתייתי מים דקה... שתי דקות... חמש דקות... ו... וזהו!!! כעת האלה... מה הלאה?? זה נשאר לי כעת בין הזמנים שלם פחות חמש דקות... אתה קולט? על אותו משקל: כשאתה נמצא במצוקה של חסר, ואתה רואה את המופקר שחחרר גז ומרשה לעצמו את מה שחסר לך... זה באמת מאוד קשה!!! כי אתה צמא!!! אבל קח בחשבון שבשורה תחתונה מה שמפריד בינך לבינו זה עשר דקות!! גם אני אחרי עשר דקות סיימתי עם הכוס וכן... מה הלאה??... מה שיש לו ואין לך... זה עשר דקות של מילוי סיפוקים... ו... והלאה... מה הלאה?? זה מה יש לך ואין לו... וזה הפשט צדיקים נדמה להם כהר גבוה ודו"ק.

גיליון מס' 571 פרשת מטו"מ
תשפ"ד שנה שתיים עשרה

לע"נ
רבנו הקדוש רבי שלמה ב"ר יצחק, יצחקי
בעל מחבר הפירוש המפורסם רש"י
גלב"ע כ"ט תמוז ד'תתס"ה
תנצב"ה

דברי שי"ה

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי זצוק"ל

בבעלי אסופות - תשעת הימים

להקל במי שלא תמיד שותה יין בסיום גם חשש שהרואים
ילמדו להקל אף ללא עשיית סיום).

בגדי שבת בע"ש ומוצ"ש

השיב רבינו זצ"ל, דאפשר ללבוש בגדי שבת לכבוד שבת קודם
שבת (שמענו כן ראינו ח"ב פ"ט סי' ח'), ובשם הקה"י זצ"ל,
מובא להקל מחצות דכל שלובש לכבוד שבת מותר, (ארחות
רבינו ח"ב עמוד קס"ה), וכתב רבינו שמרן החזו"א זצ"ל הוריד
בגדי שבת מיד אחר הבדלה, (קרא עלי מועד פ"ד הערה כ"ב ועי'
ארחות רבינו ח"ג עמוד רל"ו שנהג כן בכל מוצ"ש), ורבינו זצ"ל
נהג להחליף רק אחרי מלוה מלכה שאכל סמוך לשבת, ככל
מוצ"ש (אלא ד"א של הלכה).

איסור רחיצה ומה יעשה מי שמזיע

סיפר רבינו זצ"ל, שמרן החזו"א זצ"ל לא רצה להתיר רחיצה
בתשעת הימים גם כשמזיעים מאד ורק כשהוא מחלה כמו בעלי
חטטין הותר (קרא עלי מועד פ"ג הערה י"ג ובקונטרס הזכרונות
סי' כ"ז אות ח' הביא שאמר לחזו"א שהגר"א דושניצר מתיר
ולא הסכים, ואח"כ שמע שגם הוא לא התיר רק במי שיש לו
פצעים, וכתב רבינו בשערי ציון ח"א עמוד קכ"ט על השמועה
שמרן החזו"א התיר במקום שמזיעין הרבה שהוא שקר וכזב
ובהדיא אסר, ובס' להדבק בדרכיו ח"ב עמוד קמ"א הביא רבינו
זצ"ל בשם גיסו הגרמ"ש ברמן זצ"ל שפרסמו בישיבה בפונבז'
שהחזו"א התיר להתרחץ בתשעת הימים ושאל את החזו"א
ואמר שאי"ז נכון), ומי שסובל מזיעה ישים מגבת רטובה
(שמענו כן ראינו ח"ב פ"ט סי' י"ז), והיינו כשאינו טופח ע"מ
להטפוח דבזה קשה להקל, (קרא עלי מועד פ"ג הערה ט), ואמר
רבינו זצ"ל: יש יצה"ר מיוחד להתרחץ בימים אלו (מנחת תודה
עמוד רל"ב), ויש להקל עד בר מצוה בקטנים שרגילין להתרחץ
בכל יום (הערת רבנו לקרא עלי מועד פ"ג הערה ט"ז בשם חמיו
הגר"ש אלישיב זצ"ל).

ולא הסכים להתיר אף כשאמרו שאין יכולין לצאת מהבית
מחמת שמזיע לתפילה ולימוד, ונשאל במי שיש לו צער רב
וקשה לו להתפלל אם לא ירחץ בט' הימים אם יש להתיר דיש
מקילין, והשיב, אין להקל כי זהו איסור מדינא ולא חומרא,
(מועדי הגר"ח ח"א סי' של"ד וכ"כ בשאילת רב ח"א עמוד שס"ד
שאי"ז חומרא אלא אסור גמור מן הדין ואף אם מפריע לאחריים,
או רוצה ללכת לרופא וכיו"ב ומחמת כן רוצה לרחוץ אסור).
והיה אומר דאין היתר להתרחץ מפני כבוד הבריות דאינו מחויב
לצאת מביתו, ואפי' אם עי"ז ימנע מתפילה במנין או הליכה
לכולל, והניח בצ"ע אם יש שלט במקוה לא לטבול קודם שרוחץ
אם מותר בימים שאסור לרחוץ, (שם שי' של"ה וס' נחמת
ישראל עמוד ל"ו), ולענין סופר סת"ם שנוהג לטבול קודם
שטובל אם מותר בימים שאסור לרחוץ כתב רבינו זצ"ל כמדומה
שמותר שאינה רחיצה של תענוג (שם סי' של"ו אבל בס' נחמת
ישראל פט"ו אות י"א הביא בשם רבינו זצ"ל לאסור).

משנכנס אב ממעטים בשמחה

'משנכנס אב' אמר רבינו זצ"ל דהיינו משקיעת החמה של ראש
חדש, (שמענו כן ראינו ח"ב פ"ט סי' י"ג), וביאר רבינו זצ"ל
ד'מעטים בשמחה' אין הכוונה שצריך להיות בעצב רק שיש
להמנע מנישואין ובנין בתים וכיו"ב, (אלא ד"א של הלכה פנ"ב
סי' ג').

בדיני תשעת הימים בשבת

לענין אכילת בשר ושתית יין בשבת בתשעת הימים, השיב
רבינו זצ"ל, דאף מי שקיבל תוספת שבת בט' הימים אין לו
לאכול בזמן תוספת שבת בשר ולשתות יין, (מועדי הגר"ח ח"א
סי' של"ב), ועי' משנ"ב (סי' תקנ"א סקנ"ו) ושונה הלכות (סט"ו)
לענין מוצ"ש, דכ"ז ששייך אצלו שבת ואומר רצה שרי בבשר
ויין אף שהציבור התפללו ערבית, ובתורת המועדים (שם אות
ל"ח) כ' דאם קיבל שבת מוקדם 'ועשה קידוש' יכול לאכול בשר
כבר מע"ש ונראה דכאן מייירי בקטנים שלא עשו קידוש דאין
ליתן להם בשר ויין, וכמשי"כ בס' תורתך שעשועי (עמוד שצ"ח
וכמבואר בשו"ת אגרו"מ או"ח ח"ד סי' כ"א אות ד'), ולענין
שבת חזון השיב, שאין ללבוש בו בגדים מכובסים בשביל שיוכל
ללבושם בימות השבוע (שם סי' שכ"ז) ושאלו שבשם אביו מרן
הקה"י זצ"ל מובא בארחות רבינו (ח"ב עמוד ק"ל) שהתיר,
והשיב רבינו זצ"ל הכל לפי הענין והצורך (שם סי' שכ"ח).

בענין הכנת בגדים ללבישה קודם תשעת הימים

השיב רבינו זצ"ל ששיעור הזמן ללבישת בגד קודם תשעת
הימים שלא יחשב בגד חדש הוא חצי שעה (שמענו כן ראינו
ח"ב פ"ט סי' נ'), ויש להקל בבגדי חול מגוהצין שלבשן אע"פ
שעדיין גיהוצן ניכר ורק בבגדי שבת החמירו, (קרא עלי מועד
פ"ד הערה י"ד), וכתב רבינו זצ"ל דיש להקל ללבוש קודם תשעת
הימים כמה חולצות מכובסות יחד באופן שמתקמט קצת וניכר
הדבר, (הערות רבינו לס' קרא עלי מועד פ"ד הערה י"ט ואלא
ד"א פנ"ב ס"ה), ואף בגדי זיעה היה מכין, וכתב רבינו זצ"ל
שקשה להקל בזה במה שמניח ע"ג הריצפה ועכ"פ צריך שיהיה
ניכר שמתקמט ומתלכלך, (שם אות כ), ולמעשה לא רצה רבינו
זצ"ל להקל אפי' בבגדי זיעה במה שנותן ע"ג הרצפה, (דקדוקי
מצות בין המצרים אות ו), וסגי שאחר לובש עברו, וכן נהג
רבינו זצ"ל למעשה שסמך על מה שהכינו עברו, (אלא ד"א של
הלכה פנ"ב ס"ה). ויש להכין גם עבור קטנים שלא הגיעו לחינוך
(תורת המועדים סי' תקנ"א סנ"ב אות ו), וראיתי שא' בא
לשאל שמזיע בגרביים ויש ממנו ריח רע ואין לו עוד להחליף,
ושאל אם יכול לכבס או לקנות, והלך רבינו זצ"ל לחדרו והביא
לו משלו להחליף.

הבדלה במוצ"ש חזון

כתב רבינו זצ"ל, בשם מרן החזו"א זצ"ל, דאין להבדיל על שיכר
במוצ"ש חזון בא"י דאי"ז חמר מדינה, רק הבדיל מרן החזו"א
כרגיל על יין, וטעם בעצמו, ואח"כ נתן לאחר לשתות ולא הידר
אחר קטנים שישתו, ושיירי הכוס נתן גם לקטנים וגם לגדולים,
(קונטרס הזכרונות סי' כ"ז אות ט"ז), ואמר רבינו זצ"ל, דשרי
לשתות אחר הבדלה רביעית שלימה ואי"צ לצמצם לשתות רוב
כוס, (תורת המועדים סי' תקנ"א אות מ"ב), והיה שנים שסמך
על סיום שעשו לפני הבדלה שיוכלו לשתות יין הוא והשומעים
(פתחי חיים עניני מועדים ח"א סי' מ' ומ"מ ראיתי שלא רצה

מדור זה נכתב לעילוי נשמת

אבי מורי הרב ברוך מאיר ב"ר יעקב ישעיהו ויסברג זצ"ל
ואמי מורתי מרת רבקה בת רבי פסח יעקב אנגל זצ"ל תנצב"ה

עורך: יצחק גולדשטוף

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק ☎ 053-3145900

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה - 1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה - 4310

שָׁנִים קְדָמוֹנִיּוֹת עַל גְּדוּלַת הַדּוֹרוֹת

עובדות חדשות ונדירות מפני רבינו מרן זצוק"ל!

מדור שָׁנִים קְדָמוֹנִיּוֹת - לשבועות הבאים בעזה"י

הגה"צ רבי נחמן לייכטנוג ממתפללי בית הכנסת 'לדרמן' | הג"ר עקיבא טננבוים זצ"ל (נלב"ע ערב ט"ב) |

בת רבינו הרבנית הצדקנית מרת חנה שטיינמן ע"ה (ג) (י"ג אלול תשע"ד)

נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

הגאון הגדול רבי דוב צבי רוטשטיין זצ"ל (כ"ח אייר תשס"ג)

לעבור על הדברים ולהוסיף ולהעיר ולהגיה כידו הגדולה, [והיה זה גם הזדמנות לתמוך ברבינו], ובהתחלה רבינו אכן נענה לבקשתו, ואף הציע שיערוך את המפתחות, בהמשך שיתף בכך את ידו הגאון רבי בערל וינטרוב.

בשלב מסוים עבר רבי בערל רוטשטיין להתגורר בחו"ל במדינת ארצות הברית, ואז רבי בערל וינטרוב היה מעביר את כל הספיקות להכרעת רבינו.

רבינו מקבל בשמחה בביתו את פני ידו רבי דוב צבי רוטשטיין זכר צדיקים לברכה

האם צריך עודף

כאמור לעיל התגורר רבי בערל במדינת הים (בין השנים תשכ"ז - תשמ"מ). כשהגיע שם התקבל בכבוד גדול על ידי גדולי התורה שם, בראשם הגר"מ פיינשטיין והגר"י קמיניצקי, הגרי"י רודרמן והגר"י הוטנר, שאף הפליאו בהסכמותיהם לספרו, בשבח גדלותו בתורה ויגיעתו הרבה בההדרת כתבי הרי"ף.

כל אותם שנים הצטער רבינו על התרחקותו מארץ הקודש, אבל המשיך לעמוד איתו בקשר על ידי חליפת מכתבים, שחלקם הגדול שמור עדיין בידי בני המשפחה. הוא היה מרבה להתעניין בשלומם ואף מספר לו 'חדשות' באיזו סוגיא ונושא הוא אוהו בכתבת ספריו...

רבי בערל מצידו השתדל לסייע לרבינו, וזכרו נמכרו ספרי רבינו לקונים מחו"ל, בחלק מהמכתבים מודיע לו רבינו שהקונים אכן שלחו את הכספים ומביע את חששו שמא שילמו יותר מידי, ואם צריך לשלוח להם עודף...

כאשר בשנת תשמ"מ שב רבי בערל לארץ ישראל, והתגורר בירושלים והיה ביתו בית ועד לחכמים מבקשי תורה בכל מקצועותיה יומם ולילה, היה עולה לפרקים לרבינו שכמובן שמח איתו מאוד, ובכמה מהשמחות של צאצאיו הגיע רבינו כדי לכבדו.

רבינו מגיע להשתתף בשמחת נישואי בנו של רבי דוב צבי (נראה במרכז)

על לוח ליבו

"דיד נפשי" מכנה רבינו את רד"צ במכתבים שביניהם, ואכן רבינו נהג בו כבוד גדול. פעם היה מי שבא לרבינו להשיח לפניו על אודות צער שקרה לו, ורבינו שהכירו ענה לו על אתר, והלא לפני עשרות שנים גרמת צער לרד"צ רוטשטיין, לך תחילה לפייסו. ואכן כך הוא עשה והדבר הסתדר מיד. כאשר בנו רבי יוסף שליט"א היה בא לשוחח עם רבינו בלימוד, קירבו מאוד, והיה רבינו מתעניין תדיר בשלום אביו ושלום הדפסת כתביו. פעם אמר לו, מאז מאז מאורע מסויים שהיה אצל אביו, (שכבר עברו שנים רבות מאז) הנני חושב מה יהיו תוצאותיו.

ברכת יש"כ מיוחדת לבנו שליט"א שהקדיש מזמנו למסור את הקשר בין רבינו לאביו

רבי דוב צבי זצ"ל נולד י"ח כסלו תרצ"א, בילדותו למד בישיבת קמניץ וזכה לחיבה יתירה אצל מרן הגרא"ז מלצר והגר"י מבריסק שהציע לפניו את חידושי ושבחהו, ואף זכה למכתבי תורה ממרן החזון איש ששיבח בהם את דרך לימודו. אחרי כן למד בפונבז'ץ, ועד מהרה ניכרו בו כשרונות גדולים והתמדה עצומה וגדלות בתורה. כבר בנערותו כתב חיבורי תורה וזכה שהחזון איש עבר על כתביו על הלכות שבת ושבת פני באי ביתו. כמו כן פירסם בכשרון רב דעת תורה ברורה במאמרי דעת וחיוזק הדת וחובות האדם בעולמו, אשר זכו לרומם את קרן התורה ועמדת היהדות. לאחר נישואיו למד בכולל אברכים 'חזון איש', ובמשך כמה שנים הרביץ תורה בישיבת 'תפארת ציון' יחד עם הגרמ"י לפקוביץ והגרש"פ שטיינברג, ואחרי כן הוציא יקר מזולל כאשר הלך לארץ לא זרועה, לעיר רמלה וייסד שם ישיבה במסירות נפש, וליקט וגם הציל נפשות שנתפסו על ידי המסיון שפעל שם והביאם לחסות תחת כנפי השכינה, וגידלם לתורה וירא"ש, ואכן בזכותו רבים נהפכו לבני תורה ובנו בתים נאמנים להשם ותורתו.

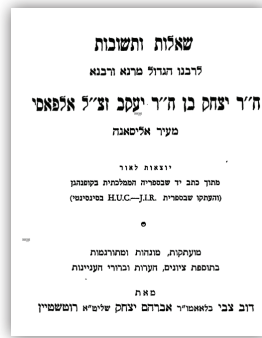
חלק מחידושי תורתו הדפיס לימים במאסף 'אהלי תורה' ובקובץ 'אהל שרה לאה' שהופיע אחרי הסתלקות רעייתו ע"ה, (כשגם רבינו השתתף בנתינת חידו"ת להדפסה, ואף נתן מכתבי אביו רבינו הקהילות יעקב), ובעוד במקומות שונים. יגע ועסק בההדרת תשובות הרי"ף כמו כן עסק גם בתורתו של מהר"ב אשכנזי ה'שיטה מקובצת', ותלמידיו האריז"ל ועוד, וחלקם אף הדפיס, יחד עם כתבי יד שהתגלגלו לידו בהשגחה פרטית. חיבה יתירה נודעת לו לרבינו לחידושי של ר' בערל ואף העתיק מהם בספריו. נלב"ע כ"ח אייר תשס"ג.

"מחזקא טיבונא להרב רבי דב"

בהקדמת רבינו לספרו 'קרית מלך' בו עמל ויגע להביא מקורות וציונים לדברי הרמב"ם בספרו יד החזקה, הוא כותב את הדברים הבאים: מחזקא טיבונא להרב ר' דוב רוטשטיין נ"י שהראה לי תשובות הרי"ף ז"ל כתב יד שנמצא אצלו, וקצת תשובות הגאונים, וליקטתי משם מקורות לדברי רבינו ז"ל עכ"ל.

ומעשה שהיה כך: בצעירותו זכה רבי דוב צבי לקירבה יתירה ממרן החזון איש, וכאשר כתב חידושי תורה בהלכות שבת עיין החזון איש בכתביו ואף שיבח את הדברים. באותה תקופה כשלמד רד"צ בעיניו את דברי רבותינו הראשונים, הוא התוודע לכתבי יד נוספים של רבנו הרי"ף ועוד ראשונים, ומרן החזון איש הדריכו כיצד להתייחס לכתבי היד, מה לקרב ומה לרחק. מאז הוא החל בליקוט כתבי ידות של רבותינו, והעתקתם ועריכתם, ובפרט כתבי הרי"ף ותשובותיו ונעשה מומחה בזיהוי הכתבים והבנת דבריהם.

בשנים הללו בצלו של מרן החזון איש נעשה רד"צ לידיד קרוב של רבינו. עתה כאשר רבינו עסק במקורות הרמב"ם, הוא נעזר בכתבי היד שליקט וסידר רבי בערל, ודלה מהם מקורות רבים לפסקי הרמב"ם. אגב, לאחר עשרות שנים פונה רבינו במכתב לרד"צ אודות מראה מקום אחד, שכפי הנראה נפל בו ט"ס, ושאל אם יודע הרד"צ לאיזה תשובה היתה הכוונה.

הדפסה ראשונה של שער הספר 'שו"ת הרי"ף' שהוציא רד"צ רוטשטיין בשנת תשל"ה

עריכת השו"ת

כעבור מספר שנים התמסר 'רבי בערל' (כפי שהיה מכונה בחיבה בפי רבינו והחברים מאותה תקופה) לערוך את שו"ת הרי"ף בתוספת הערות ובירורי שיטות ולהוציא אותם לאור עולם בשלימות. הוא ביקש מרבינו